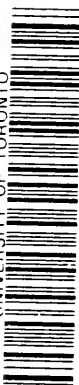

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00192524 7

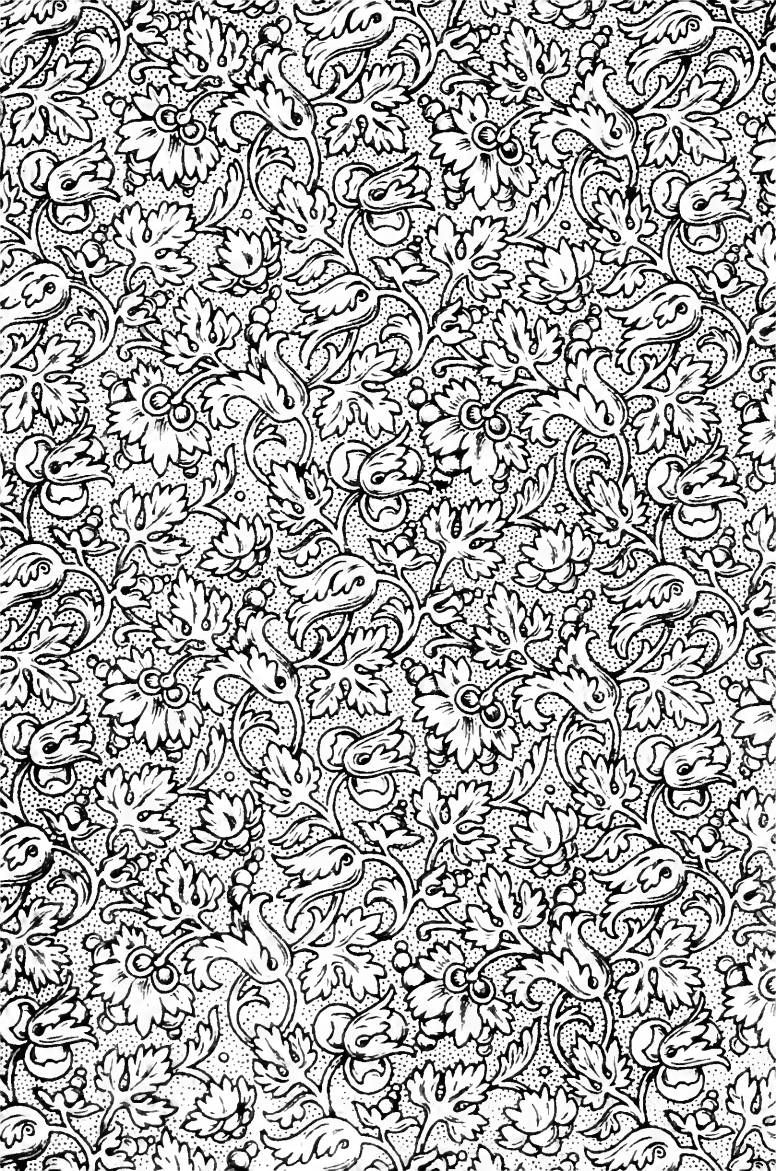
Handle with

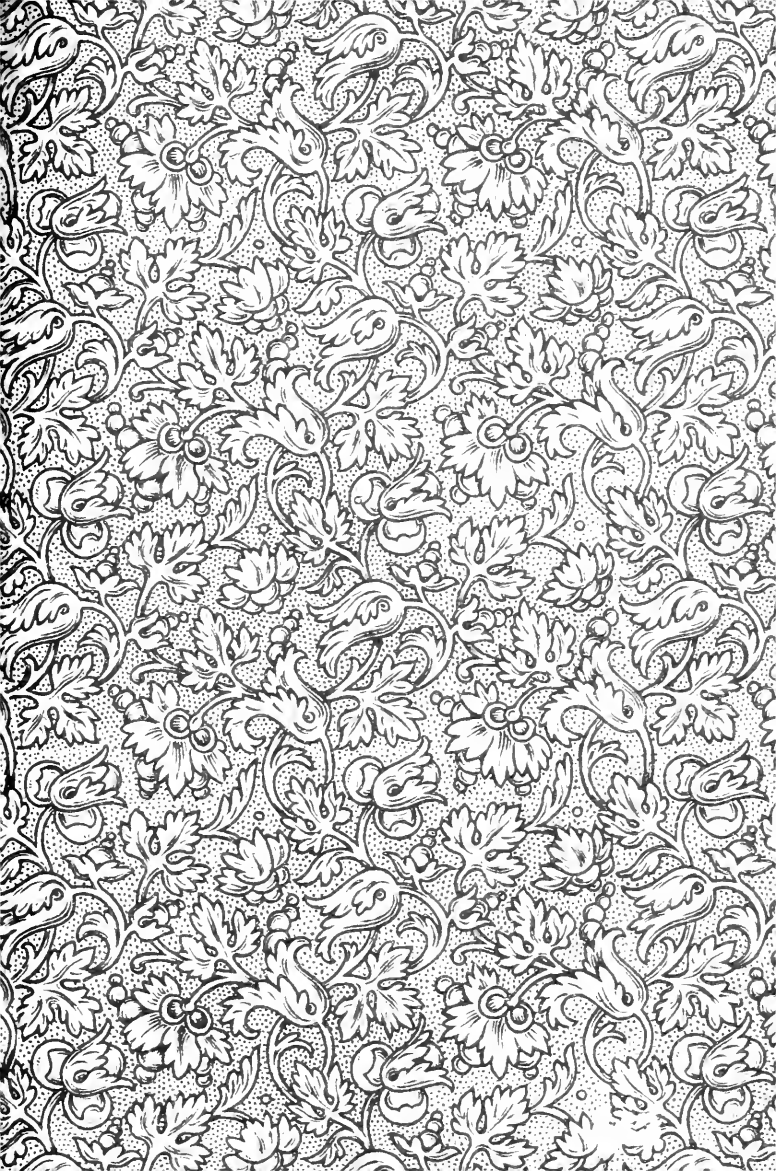
EXTREME CARE

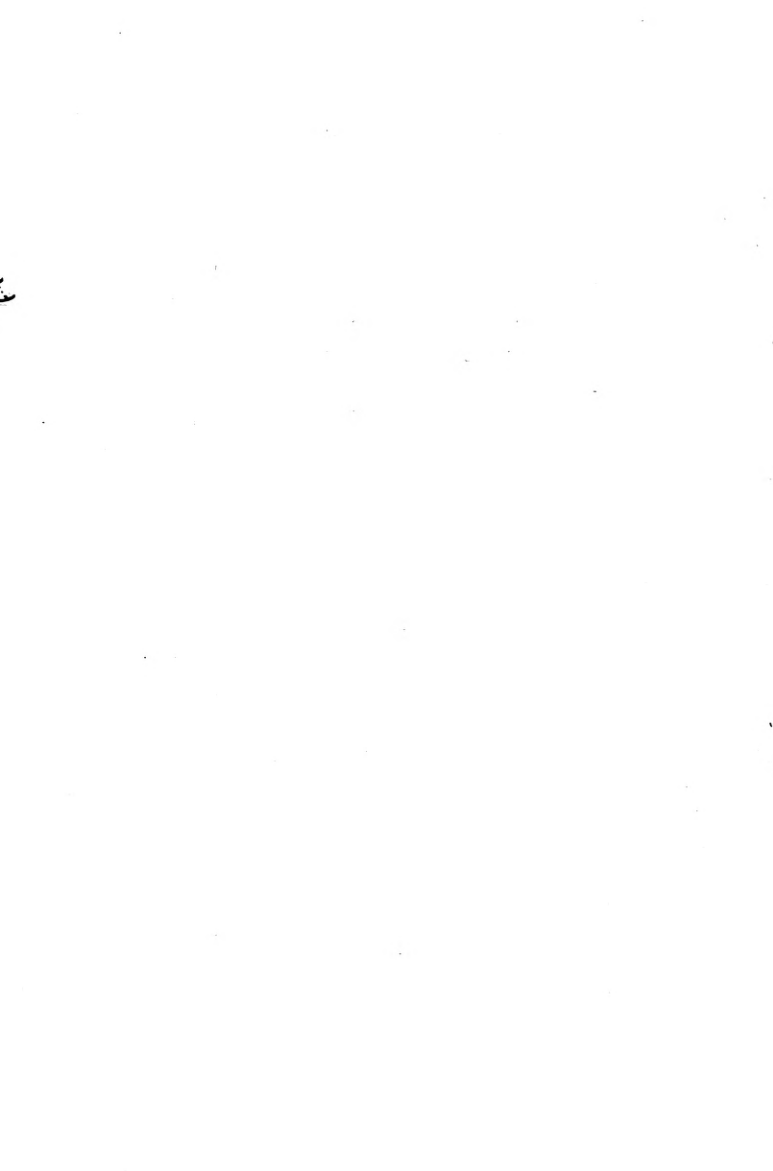
This volume is damaged or brittle
and ***CANNOT*** be repaired!

- photocopy *only if necessary*
- return to staff
- *do not* put in bookdrop

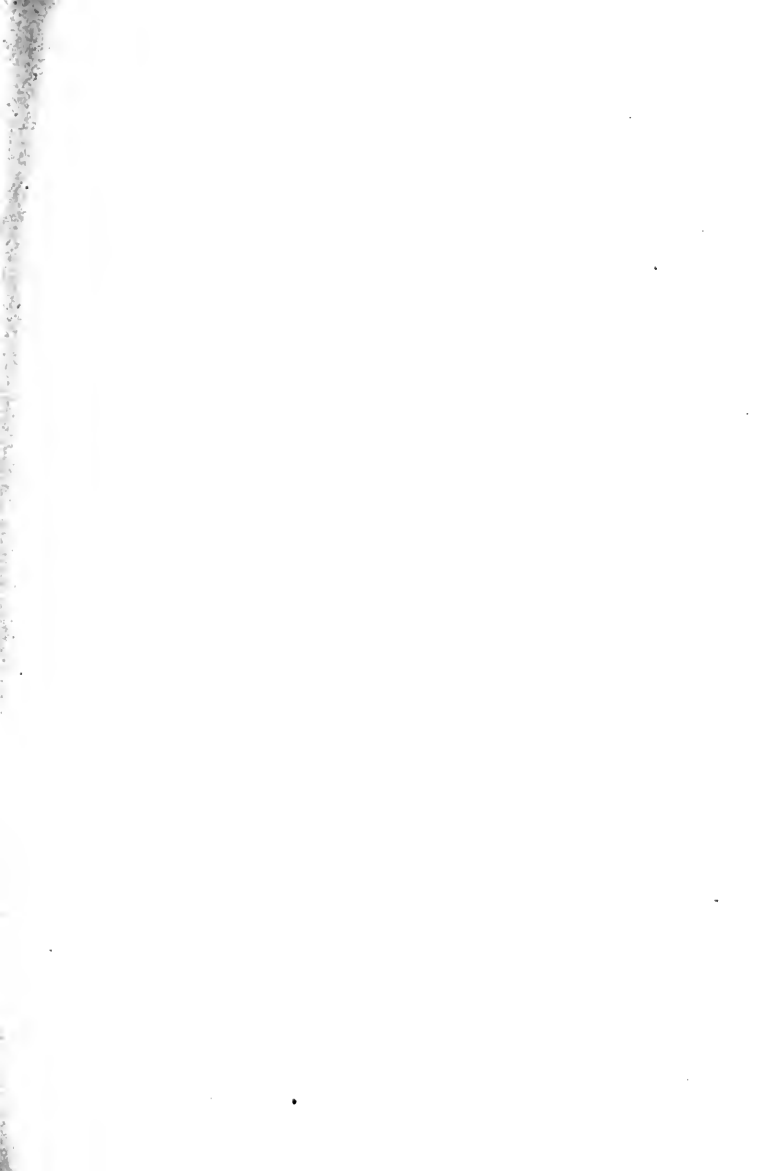
Gerstein Science Information Centre

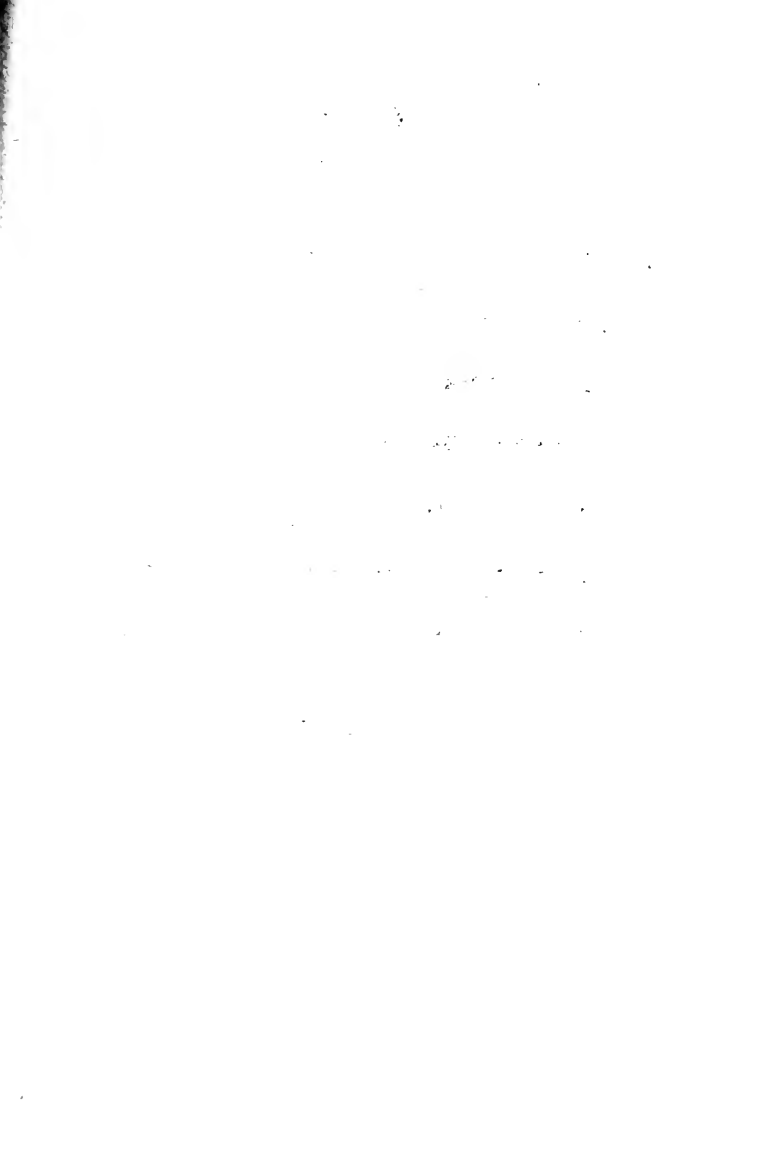

میدانه چیقارهرق « علوم و فنون » دنیلان
 شیئه وجود و برلش اولدورمی ایدی ؟
 انسانلرک هر بری برشوپنهوئر اولسه ایدی
 علوم و فنون دکل مدنیت و بوعالمده حضور
 و راحت دکل حتی بشریت بيله بولندما مق
 لازمکلور ایدی . زیرا بشریتکده دکل کائنا
 تک بيله خلقتندن ايسه معدومیتنی ترجیح ایلیمور
 وارسون کندیسی معدوم اولسون ! ...

اوت بو دنیاده صفا اولدیغی کی جفاده
واردر . حتی بعض صفالرده جفا و بعض
جفالرده صفا دخی مندمجدر . اما بو حال
بزی چیلدیرده سییه دوچار حیرت ایده جک
احوال غیر معقوله دن دکلدر . بناءً علیه
« بو نیچون بویله اولمش ؟ بو نه دن شویله
اولمش دیه ؟ » بیهوده کوه زدن لکاره بز
هیج التفات ایتیوب شو فانی عالمده یالکز
مادی و معنوی کارمزه و چبقارمزه بقارز .
مسئله نك بو صورتی یالکز بزجه
بعنی مسلمانلرجه می بویله در ؟ یوق !
ماقل اولانلرک کافه سنجه بویله در . اگر
بویله اولسه ایدی خلقتده کی حکمتی تدقیق
و تتبع ابله اشتغال ایده ایده مدقین حکما
بونجه قوانین ریاضیه و طبیعیه و سائرینی

عزت نفلی سیاح منزلت اندھنی کندیسہ
 لایق کورہ جکی سرای قدر مکمل کورمز
 ایسہ » بویله اقامت کاشمی اولور ؟ بونی یان
 نہ احق حریف ایمش ؟ « یوللو اعتراف
 ضاتیلہ جدی برتصدیقہ . ظہر اولور می ؟
 اگر کیجہ سنی اورادہ کچیرمک ایچون اندہ
 ممکن اولہ بیلان اسباب حضور واسترا
 حتمدن بحق استفادہ ایدر ایسہ عاقلدر .
 والا بر شو پنھو ر دخی کندیسہ
 اولور .

بزم ایچون بو عالمده بر حینہ بر زمانہ قدر
 متاع واردر . آندن متمم ایچون دخی هر
 عقل سلیمک تحسینتہ . ظہر اولہ جق قاعدلر
 قونلشدر . بزقابل تطبیق اولان فواعل
 مذکورہ پہ بالاتباع متاع عالمدن متمم اووریز .

غير شفاف برقفا فناری ايچنه قونيلورده
 او فناردخی شوپنهوړك ايكي اوموزلری
 اره سنده ديكيلهرك عقبايه منتهی اولان
 شهراهی دكل برونك ايلروسی کنديسه
 کوسترمز ايسه بونجه انديانك حكامك
 عقلانك نه قباحتمز اولور ؟

هانکيز قاچ ياشمزه ايسه دك او قدر
 سندهن وياخود رحم مادره سقو طمزدن
 اول بز بو عالمده يوق ايدك . شمدی وارز .
 صوك نفسمزی ويرديکمز ساعتدن اعتباراً
 بو عالمده يوق اوله جغز . محققات
 ماديدهن اولان شو و حالي کوز اوکنده
 کتيرنجه بزم بو عالمده بريدن ديکيره
 کيدر بريوجلی او اديغمز تحققي ايلر .
 پر سراپدن ديکير سرايه سياحت ايدن

بودنیا به کلمش اولان انسانلرکینه بشقه بر
 عالمه کیده جکینه قناعت ایتمش . روحانیون
 حکم . اروحک بقاسنه قائل اوله رق بقا
 خانه روح اتخاذا اولنه جق بر عالم دیکرک
 وجودینی الزم کورمش . صرف مادیون
 اروحک زوالی شویله طورسون مکنوناتدن
 بر ذردنک بر قطردنک بیله زائل اوله میه جغنی
 محکومات ریاضیه درجه سنده حکم
 ایلش . عقل دنیلان نور الهمی هانکی
 قفابی کندیسنه فنار اتخاذا ایتمش ایسه
 اول سراج و هاج او یله بر شهر اهی تنوبر
 ایتشدرکه اوشه راهک واصل اولدیغنی
 . منزل ایشته خلقتجه بودنیادن اکمل و اتم
 اولدیغنی اعتقاد ایلدیکمز عالم عقبادر .
 اما عقل دنیلان نور الهمی جاملری

محبـ ووز . بوندن ماءـدا بر خلقت ديكر
 كورمديكمز ايچـون بو خلقتـك تصحیحی
 ادعايدر ايسهـك بيلديكمز شيئهـ بيلديكمز
 شيئي ترجيح ايتمكـكمز لازمـكليوركـه بوده
 كلياً و تعيياً باطلدر .

شو پنهور امكن دائرهـسندـهـبو خلقتدن
 اكل بر عالمـدها بولنـديغي ويا بولنـهـجـغی
 كنديسنه انناع ايدلديكـندن بحث ايله
 حـدت كوستريور . » ياپديغـدن مسـئول
 اولماز » درجهـسـندهـكي بديهيـاتي تقـدير
 ايدـهـ بيلهـجـك قدر عقل و فطانت صاحـبي
 بولنـسهـ ايدی بومـعـيشـت اولادن خـيرلى
 بر حيات اخري موجـود اولديغـنه دائر
 ايديلان دعوایى دخـي اينـانمـغه صالح
 بولـور ايدی . فيشاغور بشـقه بر عالمـدن

عليه نه ايتديكى اعتراضاته بر حاكم مسلم
ندديه مقابله ايدر ؟

« او يايديغىندن مسئۇل دكلدر » ديه

مقابله ايدر .

باشو پنهور قناعت ايتز ايسه :

حكيم مسلم شو پنهورك انده پساپور .

طلرينى ويرديكى كىبى ايسه ايتديكى يره
كوندرر . زيرا « يايديغىندن مسئۇل

اولماز » سوري شو پنهورك سوزلرى كىبى
قناعت بنخش اولميه جق سوزلردن دكلدر .

شو پنهور ايسترى صانعى مسئۇل

ايتىكه چالشمىسون . بار بار باغرسون .

بر جواب آله يلمورسه عشق اولمىسون .

بز كائاتى مخلوق بولدى . صورت مخلوق .

قېتىنه قناعتيه طبيعةً حكمةً عقلاً

اوزرينه يا ديغكز لوحه دهده حاضر در
 مبارک ارقه کزی طياديغکز صنداليه دهده
 ديور که کو يا الکنکرانه سويلمش اولديغي
 بو سوز ايله رد ايتديکی شی نصرائيت
 وقبول وتصديق ايلديکی شی دخی اسلاميت
 اولمش بوانيور . اسلاميتک حق اوله رق
 بزه قبول ايتيرديکی الله ذوالجلال کوکلرده
 دکادر و هيچ برمه کانه متمکن دکادر که
 قوپرنیک موپرنیک انی طرده موفق اوله
 بيلسون! شو پنهورک ديدیکی کبی يازديغمز
 لوحه او طور ديغمز صنداليه دخی حضور
 ونظر الهيده موجود و معلوم اولديغندن
 شو پنور دخی او واجب الوجودی انکاره
 مقتدر اوله مز و اوله ميور .
 اويله ايسه شو پنهورک حکمت خلقت

او چنجی درجه ده اوله رق برده دیانت
 اسلامیه بولنیورکه اکا منسو بیتز حسبله
 حقانیتنه بزم ایمانمزی قبول ایتمیانلره قارشو
 خود سرانه بر دعواده بولمغه هیچ مجبوریتز
 یوقدر . فقط ذهنده سماوی غیر سموی ادیادن
 هیچ بر یسنک بولاش . غی اولیانلر بودینی
 موقع تدقیقه چکه جک اولور لر ایسه یهودیت
 ونصرا نیتک نه قدر کیروده قالدیغنی
 وحقک انجق اسلا بیتی کندیسنه شهره
 ایتکه لایق بوله جغنی حکم ایدر لر . دها
 بک اوزاغه کیتکه نه حاجت ! ایشته
 بومباحشه ده خصم مز بولنان شو پنهور کویا
 الوهیتی رد وانکار ایچون « قو پر نیک
 کلایسارک ربنی کوکلردن طرد ایلدی .
 حقیقت حالده جناب الله هر یرده حاضر در .

تعليق ايليه جك درجه يه قدر وارر لر .
 شو ملاحظه جق اديان ثلاثه سماويه نك
 برنجيسنى دين حق اولماق اوزره ردينه عقلاً
 و حكمة كفايت ايلر .

ايكنجيسمنه يعنى نصرانيته كلجه :
 دردى يكدىكر ينك عيى اولمق لازم كلان
 كتاب واحداك درت نسخه سى مخالف
 اولمى مطلوب اولان قناعتى تبعيد بچون
 كافى و وافي اولدوقدن فضله بو دين ار بائنه
 طريق حكيمته سلوك ايليانلرك بر درلو
 دينلرنده دائم اوله ميه رق مهلكه انكاره
 دوچار اولدقلى على العموم مشاهده
 اولنيوركه ار بابى عندنده قونى شوندن عبارت
 بولنان بردينه دين حق ديمك نه قدر مستبعد اوله
 جغنى بزم تعيين ايتكلكمزه لزوم دخی قالماز .

داخل اوله بيله جكاري دركارد در . انجـق
 بوبابده تصریحات قرأنيه بولنامسی اوقدر
 بیوك بر حکمته مبنیـدر که کتب تورانیـه
 عدادنده داخل بولـان بعض کتابلری
 بوکون بر محرر تألیف انوب ده معارف
 نظارته تقدیم ایدـه اولسه اخلاق
 و آداب عـ و میدیه مغایرتله بالاتهام
 نشرینه جـواز و یرلیه جکی دركارد در .
 رطـاقلر ینک تورات اوماق صـفتی انلره
 ایمان مجبوریتند بولـانلرجه دخی انکار
 ایدلکه ضرورتـس ایلـشـدر . بونـک
 اوزرینه برده محرفیت مسئله قطعیـه سی کوز
 اوکنه کتوریلورسه توراتلرک کرک حسن
 خلقه وادیه درجه مطابقتلری و کرک محرفیتلری
 بولره اتباع ایدلر ایچون قناعت کامله بی محاله

انسانه بخش اید و جکی قناعت کامله ابله
حقانیتنی اثبات ایلر . برشی قناعت کامله بخش
اید ما شمی اوشیئک حق محض اولسی دخی
غیر تحقی دیک اوله جغنه اثبات ایتما لیدر .
ایشته شو نقطه نظر دن ادیان موجوده

سماو دنی بشقه جه بر مقایسه اید لم :

نور نبوت اول باول بنی اسرائیل میاننده
پر تو انداز اولمش بولاندیغی حالده قرآن
عظیم ایشاندده وجودی بیان به نور یلان
خورات وز خوردن ماعده بنی اسرائیل
رطالم کتالمرک دخی سماو بتلر بنی اعتقاد
ایدر لرکه نه بولره ونه ده منسوب اولملری
اندیک اغابنده دار قرآنده صراحت
یوقدر . واقعا مقداری یوز یکر می پیک
تخمین اولنان انبیا ایچنده بو ذاتلرک دخی

ایکے یہ بالانقصام قدیمہ سندن بت پرستوں
 کونا کون ادیان باطلہ لری و جریدہ سندن
 کتابوںک سم۔ اوی اطلاق اولنان مذهبہ۔
 بنی می اکلا رس۔ کز ؟ حالہ کہ دین انج۔ حق
 راہ حقیقت اولمغ۔ ملہ حقیقت بر اول۔ وب
 تنوع وتغ۔ مددی ممکن اولہ میہ۔ جغی کبی
 دین دخی انج۔ حق بردن عبارت اولاق
 ضرور یاتنددر ۔

واقعا ادیاندن هر برینک ار بابی
 دین حق کندی سالک اولدقلری بول۔ دن
 عبارت بولند۔ یغنی ادما ایدر لر ۔ فقط هر
 ادما علی العمیا رد ایدیلہ مدیکی کبی ینہ
 دلی العمیا تسلیم ده اولنہ مز ؟

حق دنیلان شیئک اصلا او بردر لوسی
 تب۔ ور اولنہ میہ جغند۔ دن حق اولان شی

دین دنیـلان شی الـواسع برشـهـراه
 حکمتـدرکه اوله شـو و پنهوثر یزم فلانیزم
 فستـه کیز یزم کبی یالکـز کذرکاهی تعین
 ایتـش اولانـلـرک بر قـاچ دفعـه جـق کـلـوب
 کـچـمـد کـری پـاته قـهـلـره بـکـز دـمز . بـلـکـه بر
 کـتـاب سـماوی ایـله ایـلاک کـذرکـاهی تعین
 اولـنـار او شـهـراه او زـر نـدن نیـجه بـیک مـهـنـد
 سـین عـقـلا و حـکـمـا ایشـلـیدـرک اقـتـصـا ایدـن
 یـر لـر یـنی اجـتـهـادات مـد قـقـانـه لـر یـله تـنـو یـر ایدـه
 ایدـه و دوشـولـه جـک یـر لـر یـنـه قـور قـولـق
 و اتـلامـبـاج یـر لـر یـنـه کـوپـری کـبی شـیلـر یـا پـه
 کـو لـرک بـیـله قـطـع مـنـاز لـه مـوفـق اولـه بـیـله .
 جـکـری مـرتـبـه مـتـمـمـیـتـه و اـردـیـر مـشـد ر .

« دین » دنیلدیکی زمان نه اکلار .

سـکـ: ؟ اولـا « قـدیمـه » و « جـدیده » دبه

باش-لاینجه عادتا ص-وکی کلز . نصلکه
 شوپنه وړک مترج-ین اح-والی طرفندن
 خبر ویرلیدیکنه کوره انک میدان مجادله یه
 سردیکی یاش دری دخی بیه کندی . سلاکنده
 بولنان حکما طرفندن بیله هر طرفه طوغری
 چکبیله اوزادیله اشغال ایلدیکی مخالفت
 و منافشات میداننی توسیع ایتدیکه اتمش
 و او قویان افکار محدودده اربابنی بالکلبه
 شاشیرتوب برافه جق ابعاده قدر و ار مشدر .
 حالبوکه بو شل و با حشره عقل و حکمتک
 الک بیوک مقتضاسی انجق فکرلره قناعت
 کالیه و بره جک نقطه لری ترجیح ایتکدر .
 لکن او نقطه لری کیم بولوب تعیین ایده .
 جک ؟ برتک آدمک بوکا موفق اوله بیلمی
 ممکناتد میدر ؟

لانما۔ ونلر ديه! بلکه « رد آلیرم » یعنی
 « حقیقیون » نقطه نظرندن محاکمه
 کیفیتله خلقتک مـوجب ندامت بر شی
 اولمدیغنه قناعت ایتش اولانلره کندیمز
 التحاق ایلدیکمز، مثلاً شوپنهور و سار
 اومسـلکه اولانلرک عدم اتباعلرندکی
 مناسبـتسزلکی انظار اهمیته عرض
 ایلپورز .

بحث

۵

« مسئله نك نزجه سی »

بوندن اول دخی بالمـنـاسبه عرض
 و بیان ایدلمش اولدیعی اوزره مباحث
 متافز بقیه یاش دری کبی او قدر اوزانور
 کیدرکه اربابی میازنده بر کره اختلافات

حربده مـوت نى ايله مقتـو اولانلردن
 ماعدا چهرهٔ اموات اولـومدهكى عظمت
 تسليميتكارانه نك برهان آشكاره سيدر .
 حقيقت اتباع ايلديكمز حكمت اسلاميه
 بزى شوپنهورك ردند ذوق و صفا
 ارامق كافتنه تنزلدن وقايه ايدر . بناءً
 عليه انى ردا ايتمش اولمق ايجون دكل بتون
 موجوداتك استشهاده يله بو دنيايه كلكدن
 ايسه كلامكى و دنيانك وجودندن ايسه
 عدمنى ترجيح خيالرينك عين حـاقت
 اولديغنى حسبـة لله اثبات ايتكى بر وظيفه
 انسانيه عد ايلبورز . همـده بونى مبدأ
 معاد نقطهٔ نظرلى كى . مؤمنـانه نقاط
 نظردن محـاكه ايتيورزكه شوپنهورك
 ايماندن تجردلر يله مفتخر بولنلر قوشقو .

حکیم صحیح بولنه جق اولسه انسا انلرک
 پک چوغنه نصیب اوله میان بو شیخوخت
 کالسه یه واروب عمرک هر موسمه ده کی
 لطافتی کورمش وطامتش اولسنه بالتشکر
 شمری ده حیات عقبه اده نه وار نه بوق او -
 لدیغنی کورمکی ترجیحده بولنور ایدی .

شیخوخته وارنجده قدر هر چاغده کی
 انسا نلر شوپنهوری بالذات رد ایده بیلورلر
 ایسه ده نفس وایسیننی دخی الوب
 ویره رک دنیاچه حسابنی قیامش بولانلر
 بو تکذیبه مقتدر اوله مزلمی ظن ایدر سکز؟
 انلر دخی مقتدر او-ورلر ! اوزمان
 چهره لری مترجم حاللری اولورکه اوبقو
 حالنه دخی مقیس اوله میسه جق ط-ور
 تسلیمیتلر یله ش-وپنهوری تکذیب ایدرلر .

کوندوزک نور غونلغنی چوقدن اونوتمش
اولان جوانمرد برپدره شو پنهور ترکلسونده،
« فعل تولايد بر احتياج بر صفا اولديغی
ايچون اختييار ايلش ايدك اوله دكلی ؟
يوقسه عاقلانده ملاحظه ايتمش اولسه ايدك
بوسه فیللره بو بدبختلره هيج ده وجه وود
ویرماکی ترجیح ایلر ايدك دكلی ؟ » دیسون
اوزماں کورسه ونکه اوپدر مشفق چور -
جقلمی ایچور، جان ویرکی ییلده نصل
بختیارانی عدا ایدیور ! فقط شه و پنهور
بويله برجواب مقعده بدل بر اعلا طبقاتی
ییرسه اندن بز هيج مسئول اوله ییز .

الحاصل قوامی درکه درکه بر نفس
واپسینده قدر ایتمش اولان بر اختیار شو پنهور
کبی افکار مفرطه اربابندن اولیوبده

ابقا ایده جـك قدر بـكـنـمـور اـمـش اـیـسـه
اكا ديه جـكـمـز بـو قدر . فقط ايشـتـه پـر و دـوم
كـي بـهـضـلـري هـم دـه حـكـمـاي اـدـبـادـن اـولـد .
قـلـري حـالـدـه خـلـقـتـك كـنـدي مـحـبـوبـد لـر نـده
كـو سـتـر دـيـكـي تـمـا يـتـي اـعـتـر اف اـيـلـيـو ر لـر كـه
سـاـر پـك چـوق عـشـاقـك دـه بـو اـعـتـر افـه پـيـر و
اـولـه جـقـلـر يـنـه شـبـه اـيـدـلـمـا مـلـيـدـر .

بـر دـه اـقـشـامـه قدر مـسـاعـي مـيـشـت
پـر سـتـيـدـه بـولـنـد ر ق مـحـصـول مـسـاعـي سـنـي بـو كـلـوب
خـانـه سـنـه كـلـش و آتـش قـاز شـو سـنـدـه چـو .
جـقـلـر يـنـك الـيـو كـي سـيـغـار هـسـنـي يـا مـقـدـه مـشـغـول
اـولـد يـغـي حـالـدـه كـو چـكـلـري عـلـي مـر اـتـبـهـم
صـقـالـنـي بـيـغـنـي چـكـشـد يـر مـكـدن بـدأ اـيـلـه يـوز يـنـي
و صـا چـلـر يـنـي او خـشـامـغـه قدر نـوا ز شـكـار لـنـده
بـولـنـلـر يـلـه بـخـتـيـار لـغـنـي آر تـد يـر دـجـي آر تـد يـر دـر ق

زمان شو پنهور کلسون ده عاشقه
 کندیسندن قطع نظر فقط جانانک هیچ
 یر تلامش اولسی دهها اولی اوله جغنی
 اکلاتمغه چالشسون .

شاعر حکیم پرودوم « الله اولسه
 ایدم » سرلوحه لی منظومه سنده حاشا
 الله اولسه عالمی نتمل اصلاح و تعدیل
 اید، جگنی صایوب دوکدیککی صروده
 سودیکنه خطاباً :

Je te laisserais la même
 si j'étais Dieu.

یعنی « اگر الله اولسه ایدم سنی ینه بو
 حالدیه برافور ایدم » دیمش، اگر موسیو
 شو پنهور کندیسنه برولد غیر مشروع
 طوغور مش اولان، تره سنی بویله علی حالها

ایله ایسته دیکمز کی مجاوبه ممکن اولسه.
 ده « دنیا به هیچ کلامش اولسه ک
 و یا خود دنیا دخی هیچ بر اتماش اولسه
 دهسای اولزمی ایدی « ده صورسه ق
 عجیب بزه نه جواب و برر ایدی ؟ « بن
 دکل دنیا دکل شو او یونجقلر شکرله لر
 بیله بر اتماش اولسه ایدی پک فنا اولور
 ایدی « دیه جکنه اکر شو پنهور شه به
 ایدیورسه بو او یونجقلرک و طاتیلرک بر
 دانه جکنی چوجغک او کندن الم ق
 ایسته سونده فریاد و فغانه او زمان
 باقسون !

عمر ینک نوهار سعادتنده بولنان
 بر آدمک نیجه زمانه نبری محسری اولدیغی
 جانانی ایله حسبحال عاشقانه ده بولدیغی

ایتمش اولور ز که او حالده نقطه انعدامز
 ایشته حال حاضر اولان بو کون اولور •
 بو کونکی لذت کدره و یا کدر لذته منقلب
 اولمیهرق حیات طرز مطرد کسب ایتمش
 اولور که اصل جان صیقان و با انسانی
 مأیوس ایدن حضور و یا کدر دخی ایشته
 بو صورتله تصور ایدیلور •

کائناتی شو پنهورک بکندهیه جکی
 صورت مرغوبه و معجزده ترتیب ایتمش
 بولسان باری تعالی و نقدهس طفولیه
 شبته کنجلاکه سن کاله مخصوص اولان
 برطاقم لطافتلر بختیار لقلر طرح ایلمشدر که
 بونی شو پنهورک رنک جنونله ملون کوز •
 اکبری زمسلسه کوره میورلر • او یو •
 نجقلر نه شکرله لرینه حسار یلان بر طفیل

اوله بیلان بعض تعلقاتی قالیور . انسانک
 دونکی عمری بالکاید مرده در . بناء علیه
 ماضی اولان او کون ذوق نله می کدرایا می
 یکمیش انسان ایچون بونک فرقی اوله مامق
 لازم کایور . مستقبل ایسه بالکاید مشکوک !
 مستقبلک مدتی ده غیر محدود ! »

بوسوزدن شو پنهورک مرادی حیاتک
 ماضی حال استقبالدن عبارت ازمنه
 نله سنی ده حکمدن دوشوره رک فقدان کلی
 اولدیغنی اثبات یتک اولیور سه ده بز بالعکس
 بوسوزی تصدیقاً کند ی علیهنده برهان
 اولمق اوزره ایراد ایلرز . دیرزکه

حاک حاضر اولان بوکس فی ماضینک
 بد ضبطنه ترک ایتماک ایسه تر ایسه دک
 مستقبل اولان یارینلک ورودینی ده منع

ایدیور مش دگلی ؟ کنج دخی بوکا مقال
 قواسنی باله بدر یج آرتدیور . بر یسنک
 غائب ایلدیکی مراتب دیکری ایچون
 منحل اولیور . اختیار اولما قلمغیزی
 آرزو ایدر ایسه که شو دنیاده ولو که
 شو پنهورجه وهم وخیالدن عبارت
 اولسون متصور اوله بیلان لذا ندن هیچ
 بر یسنه واصل اوله میهرق دنیانک حیاتک
 هر شیئک محض عبث اولسنی کندیمز آرزو
 ایتیش اولورز . شو پنهور برسوزنده
 دیورکه :

« انسان یالکر زمان حالده یاشیور .
 بوزمان حال ایسه بلاتوقف ماضییه طو .
 غری قاچوب کیدرک اولوم ایچنده منعدم
 اولیور . یالکر حال حاضره عکس انداز

دخی شو ایکی حاکم یارداقلری ایمشله .
 فیلسوف افندینک برون شریفنده کی
 کوزلیکک جاملرنده کی رنگی اکلا یور
 سکر یا ! بوندن اول دخی بر مناسبت
 دوشدکده دیمش اولدیغمز وجهه حکمت
 درسخانه سینه دکل بیچاره بی شفاخانه
 کوندر ملی .

حال هر مده بولناز راختبارک خواب
 ابدیه وارشی حقیقه او قدر کوزل
 تصویر ایتشد که بو عالم حیاتک بر تصادف
 بر خطا و انلره معاونه بر جنون بر بدخوا
 خالق اداره می اتنده بر لایموب بالعکس بر
 حکمت محضه اداره مینده بولندیغنی شوپنه و رک
 کندیمنه قارشوینه بو کندی برهانیله اثبات
 ایتک ممکندر . اختیار قواسنی بالتدریک ضایع

حکمت اگر هر شيك حقيقتي گوره .
 جك بر كوز ايسه انسا انك هويقي دخی او
 كوزلر او كنه قونمش بر كوزلكدر . ا كر
 بو كوزلكك جامي رنگلي اولور سه حكيم
 بتون دنباي اورنكه بو يانمش كوره رك
 « ايسته دنيا مائيدر . هم ده ماس مائيدر »
 ديه نه قدر حايقر سه كوزنده كي كوزلكي
 اورنكه اولميان سائر ايه باب حكمت اي
 تكذيبه مسارعيت ايدرله رد اولمديغنه دن
 طرلاي اكر بچار حكيم قيرزه جق اولور
 سه بو حالده حدثه ارشو جهان فهمه لرله
 كولر .

ايمدي شير پنهورك كوريشنه كوره
 بو دنيا تصادف ايله خطا انك تحت حكم
 و اداره سنده بولوب جنون ايله بدخواهلق

سنویه به نائل و شود نیاده غبطه به شایان
 کیمه یو قدر ادما سینه مخالفاً پک چوق
 زو کور تلم طرفه بدن مغبوط بر بختیار
 ایکن بیله شو نقطه نظر دن تدقیق
 ایلدیکی حیاتی بر مساعی و مجاهده دایمه
 میدانی اولمق اوزره تصویری ایلدیکندن
 انک قدر دنیا لغی اولمیانلر ایچون او میدانک
 اهمیتی بالطبع آرتد قجه آرتار . دنیا ملک
 هر صفاسی و هر بلیه سی نه قدر سریع
 الزوال اولور سه اولسون آجلق دنیا لان
 شی انسانک مدت تحملی داخلنده کچوب
 کیده جک قدر سریع الزوال اولمدیغندن
 « جهانک صفاسی کی شو بلیه جوعه دخی
 چار چابق کچوب کیدنجه به قدر تحمل
 بدهم » دنیله من .

اوکنده اریه یوب کتدیکنه قساعت ایتلی
ایمشنر •

والله فنادکل ! زیرا او یله اولجه
بودنیاده هرشی فنادر • هیچ بر راحت
وحضور یوقدر • راحت وحضوری بیله
جان صیقنتیسنندن انسانی چیلدیر تریه اوزون
اوزادی یه صایوب دوکک و دنیانک عین
جهنم اولدیغنی اثبات ایچون اوغراشمق
نه لازم ! دنیایی ده آلام واکدارینی ده ذوق
وصفاسنی ده بوقدر کلفته دکرلی برشی
دکدر دیه بحشی تپایی وبرمک البته الک زیاده
موافق عقل وحکمت اولور •

فقط نه چارده بومقتضای عقر وحکمته
شوپهور دخی توفیق معامله ایتما مشدر •
کنسدیسی یکر می پیک فرانی واردات

واروب کندیسی دکل بو دنیا بيله خلق
اولنه جغنه هيچ خلق اولنماش بولنماسنی
ارزو ایدن بر حکیمدر .

هرکس افکارنده سربسته تدريا ! اکر
بوافکارانک کندیسیچون تحصیل ایتمش
برشی اولسه ده اسرارینی کندی قلبنده
صاقلابه رق بزه سويلماش بولنسه ایدی
بزده هيچ سسجی چیقارمز ایدک . فقط
بوسوزلری بزه سو یلایکندن قبول وعدم
قبولی ایچون سوزلرک ماهیتنی میران
تدقیقه برکوزلجه سنجیده ایتلیز .

حیاتی برکذب دائمی کبی تصور ایتلی
ایمشرده کذرانی سریع اولان بو حیاته نه
اوجاع وآلامک نه سوج و صفاک دائمی
اولدیغنه و بونلرک کافه سی سـ یلاب سنین

تولید نه راحت-اج و نه ده بر ذوق اولیوب
 ده ملاحظه عاقلانه به وابسته رامر اولسه
 ایدی نوع بشر بقا بوله بیل-ورمی ایدی؟
 هر کس کله جک اولان نسلانه مرجه
 بار حیاتی اکا دخی یو کلمه-امکی ترجیح
 ایتزمی ایدی؟

« بزم حیاتیتمزی عدمک سکوت و
 سکوننی تشویش ایده جک بر تعب بر شماتت
 عدا تمک دخی ممکندر »

ایشته فیلسوفز دوستمز شو-پنهوژ
 جنابلرینک دنیادن بیقوب عدمی وجوده
 ترجیح درجه-سندگی جواهر حکمیاتی
 دخی کور دک . اکلا دق که بو ذات:
 « کاش-کی برط-اش طوغ-وره ایدی بنی
 طوغوران مادر » دیانلردن ده-ا البرویه

بولانوب بولمىد قىلى صوريله جىق اولسه
 جواب رد مقامنده باشلاريني صانلار لر
 ايدى . سقراطك افكارى دىنى بولمىش
 حتى لطيفه جى رواتر « حيات سويلور -
 سده عدم دنيلان شينك دىنى سويله جك
 جهتلرى يوق دكلدر » ديمش وبر بشقه
 يرده دىنى « حيات ابدى نه اولديغنى
 بيلم اما بودنيادهكى حياتمز فنا بر شاقادن
 عبارتدر . « لطيفه دىنى ايراد ايتمشدر »
 « يك نادر دركه بر آدم ملاحظه صا
 حى اولسون ده عمرينك نه ايتنده بودنيايه
 بردها نككى وشو حيات يولنى بردها
 چيكنه مكن ارزويه بدل عدمى ترجيح
 ايتسون ! »

« بر دقيقه جى تفكر ايدى كزكه فعل

شہ بہ چکلمکہ مجبور اولور . کندی
 هویت ماضیہ سنک بر خیالی حکمنده
 قالور . او زمان اولوم کلور . فقط
 ارتق محو ایده جک نہ بی بولور ؟ او بر
 کوندرکہ غشی پیری صوک خواب ابدی یہ
 تحول ایلر . یا انک رؤ یالری ؟
 » حیات دنیلان شیئی کوریلان قیمت
 ظاهر یہ سیلہ تدقیق ایلینجہ بونک عدم
 دنیلان شیئہ مرجع اولہ بیلہ جکی هیچ
 اولمازسه شہہ تختہ کیرر . حتی دیہ بیلو .
 رمکہ اکر بحر بہ و ملاحظہ کنڈیسنی
 دیکلہ تدیرہ بیلہ جک اولسہ لر مطلقا عدم
 لہندہ اعلائی اصوات ایدرلر ایدی . اکر
 مزارلرک طاشنہ اورولوبدہ درونندہ .
 کیلرہ تکرار دنیایہ چیقیمق ارزوسندہ

ودیرکه بودنیا تصادف ایله خطایک تحت
حکم و اداره سنده بولنوب بونلرک ایکیمی
دخی جنون و بد خواهلغک یاردملر یله
انسانلر اوزرنده مرحتسزجه سنده حکم
سوررلر . »

« اختیارلق حالنده ارزولر وهوسلر
یکدیگری ارقه سندن تنزله باشلارلر .
حسیات کورلشور . قوه مخیله دوچار
ضعف اولور . اولجه کوز اوکنده
بارلاق کور یلان شیر صولغه باشلارلر .
کونلر اولکییدن چابق پچرلر . وقعدهلر
اهمیتلرینی آزاله ورلر . اوزرندن چکن
سندلرک مقداری چوغالدجه یوی آرنمشجه .
سند بلی بوکیلان انسان یا حال عجزندن
صاللانه صاللان کز مکه و یاخود برکوه .

ایتمک ایچون ویرر «

« کذرانی سریم اولان بو حیوانده
هیچ بر ثابت شی یوقدر . نه اوجاع
و آلامی غیر متناهی در نه سونجی دائمی در
نه تأثراتی باقی در هیچ بر شیئی اساسی
دکدر . سنده لر دنیلان سیلار اوکنده
بونلرک هپسی اریر کیدر لر . حیات
بشر ایچنده هیچ برشی جدیدله تلتی
اولنده مز »

« کجلاکک ایلاک رؤیا لرندن بیدار
اولان آدم کرک کندی سنک و کرک سائر -
لرینک نتایج تجار بنی نظر محاکمه الهرق
ا کر ذهنده کوکشمش قالمش اولان
ظنون باطله کندی وجدانی تشویش
ایتماش ایسه شو نتیجه ده قرار قیلار

شو پنهوړك بروجه آتی برطاق سوز -
 لرینی صزه یه دیزه یورز که بورایه قدر
 مومی الیهك مسلك حکمتی اوزرینه کندی
 سرد ایلاریکی ملاحظاتی جامع اولغله او
 ملاحظات او قنور ایکن بزم مقابلاتمك
 دخی در خاطر بیور یله جغی در کاردر :
 دیور که :

« حیاتی برکذب دائمی کی تصور
 ایتلی یر . کوچك شیردهده بویله در بیوک
 شیردهده . برشی وعد ایتدیمی لاطوتمز .
 مکرکه ارزو اولنان شیئك تمنی یه نه قدر غیر
 شایان اولدیغنی کوسترمك ایچون اوله .
 بزی بعض کره امید الداتور بعض کردهده
 امید اولنان شی ! وعد ایتدیکی شیئی ویردیمی .
 انجق کیرویه الهرق حرمانله بزی مایوس

بولند جتلردر • ديمك اولي-ور كه دنيا

نه جنت اوله بيلور نه ده جهنم •

يا نه اوله بيلور !

ينه دنيا اولسي كافي دكليدر !

مبحث

« دنيايه كالمليي كالمليي ايدى »

آرتقى تفصيلاتى بودر جهيه كنيردكن

صكره شو پنهورده » بودنيايه كالمليي ايدى

يوقسه كالمليي ايدى » ديه برسؤال صورتقى

عبث دكليدر ؟ حريف دنيايه كلك شويلاه

طور-سون دنيا بيله يارا تلاملى ايدى ادعاينده

بوانيور • ايسته مجرد ادعاسك تا بودر-

جهيه وارديغنى كوسترملك ايچون شو مبحثى

تأليس ايلشزدر •

یوق داته دینداراغندن تجرید اولوبده
 تصویری جهنمی اولله تلقی اوانسورسه
 بزخی دینزی قبول ایدیگز دیه کیمسنگ
 بوغازینه صارلمیز . انک دینیتی بزده قالمق
 اوزره تصویری برتصوویر مجرد اوله رق
 قبولانی درمیان ایلرز . بوندن دخی امتناع
 ایدیله جک اولورسه اوزمان ایش مکارهیه
 وارمش اولورکه بوده نه بر دینداره ونه ده
 بر فیلسوفه یاقیشه مز .

حالبوکه بوندن اول دنیانک بر جنت
 اوله میه جغی حقنده کی مطالعینی بوراده
 ینه اودنیانک بر جهنم اوله بیلمی تصوو-
 یرینه قارشو دخی ایراد ایده یلوررز .
 چونکه بقا جنتک شانندن اولدیغی کی
 جهنمک ده شاننددر . ایکی سنده ده « خالدون »

واره بیله جکی مرتبه ده مقصد خلقتک غایتی
اولمق اوزره تصویر و تبشیر ایدلشدر .
اما بزم شوسوزلر یمزه قارشى شو-
پنهوئر مزارندن باشنى قالدیرو بده « س-ن
بکا بردین طرفندن تصویر اولنان جنقی
ارائه ایللیورسك ! حالبوکه بن دینسزم .
بن کلیسائی باطنه لایان فرقه یه منسوبم »
دیجك اولورسه جوابمز حاضر در .
دیرزکه :

اگر دانتیه بر دیندار اولمق اوزره
تلقی ایدیلیورسه انك دیندارانه تصویر
ایتدیکی جهنمی ع-ین جهنم اولمق اوزره
قبولده بئس کورمیانلر بزم دخی جنت
ایچ-ون درمیان ایلدیگمز تصویر
دیندارانه یی قبولدهده بئس کورمیانلر .

تلقى و تتبع ایلش اولسه البته اندن زیاده
 بکنه جکنه شبهه ایدله مز • زیرا کنیدیسی
 نصار انک جنتنی بکنه میورده حقلی اولد
 یغنی اثبات ددایدیور • برق قایه ایکی قناد
 طاقیه لهرق بر اختیار آدمک یانی باشنده
 طیر اندن عبارت اوله حق جنتده فی الواقع
 ایج صیقنیتیسندن بشقه هیچ برشی کو
 ر یله مز •

الحاصل احوال دنیا بر جنت تصویری
 خصوصه منده دانه بی حسلندیره مامش
 ایسه اندن بشته پت چوق محسلسری
 حسلندیره بیله جکی ذتاً درکار ایکن بزم شو
 پنهوره توصیه ایتدیکمز تصویر جنت ذتاً
 تحسلمات دینویه دن عارت بر شاعریتله وجوده
 کتورلمش اولیوب عقل و حکمت بشریه نک

اصلاً قیاس اوله میه جغنی مرتبه ثبوته
 وار مقده در . شو پنهور دنیا نك اولومندن
 قور قیغی حالده اوراده اولوم کوسه ترما .
 مشدر . عمرک صورت کذرا نندن عجز
 پیریدن اور کدیکی حالده کی اوراده حیات
 بولردن تجرید قلنشدر . حاضر کباب
 ایدلمش قوشلر بولنمق درجه سنده فوق
 التصور نفسک هراشته ایده بیله جکی شیلرک
 وجودی تصویر ایدلدیکی حالده اوراده
 انسانلرک چلدیرملرینه کنه دیرینی اصمه لرینه
 و یکدیگر بیله مقایله ایتملرینه فلانده
 احتمال ویرلما مشدر . او قدر کوزل تصویر
 اولنشدر که دانته نك جهنمی عین جهنم
 اولاق اوزره قبول ایدن شو پنهور بو
 تصویر جنتی تمامیه بیطرفانه بر فکر ایله

پنهورك دخی بكنمش اولديغی صورتده
 بحق تصویر ایتمش اولسونده احوال
 جنتی ایده مامش بولنسون . اکر شوپنهور
 جنت وجهنك ماهیتنی بویله برر تصویر
 ایله تقدیر ایده بیلجهك ایسه بزاکا برده
 احوال جنت نصل تصویر اولنیدیغی
 عرض ایده بیلورز . هم دانتهدن یدی
 عصر اول ایلمش بر تصویرکه اکرچه
 اومصورك دشمنلری تصویر مذکور
 لوٹ شهوانیتله اتهام ایتکده ایسه لرده
 افترای محضده بولندقلری محققاً اشکاردر .
 اویله بر صورتده که کویا لذائذ شهوانیه
 دنیویهك مودل انخاد ایداسندن عبارت
 بولنسان ذوق وصفالرنده ازجهله تناسلك
 فقدانیه اوصفانك صورت دنیویه سینه

تمیز اندک دگر بینی و خیرات و حسنات اصحابك
 جنته نصل کیر دگر بینی غایت شاعرانه
 بر صورتده تصویر ایشدر * اثر مذکور
 اساساً خیال شاعرانه دن عبارت
 اولوب کویا ویر ژیل نام لاتین
 شاعر بینی دخی بر لکده آله رق جهنم
 و دار تصفیه و جنتی بر لکده سیاحت
 ایلدگر بینی و به آتريس نام سودیکی قزی
 جتده بولدیغنی فلانی حکایه ایشدر *
 شو قور که شاعر مومی الیه بواثرده جنته
 جهنمه آتدیغنی روحلر لهنده ویا علیهنده
 بر چوق مقاصد و اغراض شخصیه سنه
 خدمت ایدرك بناء علیه حقایق مقاصدی
 بحق اکلاشیله میوب قالمشدر *
 ولو سلم دانه احوال جهنمی شو -

رده جنت تصویر ی ایچون شو دنیا
 یوزنده هیچ بر سعادت و صفا مودلی
 کوره مدیکندن انی تصویر ابد مامش .

دانه دنیان ذات محترم اون او چنجی
 عصر میلادیده فاورانسه ده طوغان
 و « دیوین قومدی » نام اثر یله اشتهار
 ایدن ذات دکلیدر ؟

اساساً اوچ قسمه منقسم اولوب
 برنجیس « جهنم » ایکنجیسی « پورغانار »
 یعنی دار تصفیه و اوچجیسی « جنت »
 سر نامهلر یله موسوم بولنان اثرلری
 حقیقه خیال بشرک واره یله جکی قدر
 عالیدرلر . روحلر بودنیادن کیتدکن
 صکره بر طاقی نصل جهنم آتلدقلرینی و بر
 طاقی دار تصفیه ده نصل کناهلرندن

شوپنهوړك رأينى قېـوله هيچ مجبور یتز
اوله مز .

واقعا سـوزلر ينك آلت طرفندن
اكلشلا ديغنه كوره شوپنهوړ اكر كندى
توصيه سى وجهله بو دنيايى بر جهنم عد
ايتيموب ده بر جنت بيله عد ايله هيج
برالم وكدرى اولميانلر كده جان صيقتيسندن
اسنه يوب پاطلاملى لازم كله جكنه كوره
دنيايى جنت اولقى اوزره تلقى امكاننى ده
بزدن سلب ايتمك ايسته يور سه ده بطلانى
يوقاروكى مباحثه اثبات ايتمش اولديغمز
بودعوى تمجيد پلاوى كې تكرار تكرار
ايسيد يلوب برونمه صوقيله مز .

داته بر جهنم تصـو و بر ايتمش كه حقيقى
جـهنم دخی او ايتـمش . بوقـدر حقيقى

ادما ایلدیکی بودنیانک نه حالده اولدیغنی
اوفیلسوف دخی کورر ایدی »

شوپنهو^۱ بر چوق سوزلری میاننده
ازجمله ایشته بوسوزلر بله دنیانک اولسه
اولسه انجق بر جهنم اوله جغنی حکم
ایلیور . فقط بزم مسلکمز معلوم یا !
تدقیق و تعمیق ایتکمزین نه ای نه کوتو
هیج بر شیئی قبول ایده میر .

اولا دوشنیورز که حیات بشرک بر
ساعت رقاصی کبی صیقنتی ابله آلام
ارهمنده صالانوب طور مقده اولسی
بزحه تسلیم اولنش بر دعوی دکدر .
بناء علیه جهنم دنیلان شیئی دار آلام
انخاذایدنجه جنت دنیلان شیئی دخی
جان صیقنتیسی عالمی دیه تلمقی ایچون

بزه نقل ایلهدا کتفا ایتشدر . ایشته بونیکله
کور یلورکه بزم دنیا من نصل بر دنیا در «
بر بشقه یرده دخی دیورکه :

« هر کسک حیاتی دایمانه کبی مصائبه
مقابل بولندیغنی ینه او هر کسک کوزلری
او کنه قویسه لر ایدی مطلقا بو مشاهده دن
اورکر ایدی . هر شیئی بکنوب تحسین ایدن
فیلسه وفلری خسته خانه لره تحفظ خانه لره
عملیات جراحیه سالونلر ینه حبس خانه لره
ایشکجه خانه لره اسرا آخورلر ینه خاربه
میدانلر ینه و محاکم جنائیه یه کسوتور و بده
انظار عادیة دقتدن قاجوب اوراده
صوقولش بولنان فلاکتلری کوستر سه لر
والحاصل او غوله مک قوله سنه انظار دقتنی
سوق ایسه لر ایدی ال مکمل دنیا اولق اوزره

ایچون دخی جان صیقنتیسندن بشقه برشی
قالز «

بر دیگر یرده دخی دیورکه :

« داتسه تصویر ایلدیکی جهنمی

ایچون اقتضا ایدن مودلی بزم دنیا مزدن

بشقه زرده آره یوب بولمشدر ؟ انک بز،

تصویر ایلدیکی جهنم ایسه حقیقه بر

جهنمدر . بالعکس جنت ایلد انک ذوقلرینی

صفالرینی تصویر لازم کانجه اقحامی غیر

قابل مشکلات ایچنده قالمشدر . دنیا مز

جنته بکزر هیچ برشی کوستر میور . انک

ایچون بو حال عجزه گرفتار اولمشدر .

بونک ایچون ده جنتک ذوقلرینه صفالرینه

بدل بو بایده آبا واجدادینک و پاپاسلرینک

کندیسنه او کرتمش اولدقلری و صایابی

سویلیورز . حالبوکه دنیاده ازلیت ابدیت
 بیله بولاندیغندن و دنیانک هیچ برحالی ایشته
 ازجمله شوپنهوئر کبی دوستلرمزی ده ممنون
 ایده مدیکندن بویله بر دنیانی هر هانکی
 حکیم جنت عد ایش و یا جنتک بودنیادن
 عبارت بولنه جغی طننه دوشمش ایسه
 بدلاق ایش اوله جغنه هیچ بر کیمسه ذره
 قدر دخی شبهه ایده مز «

شمدی کلام برده دنیانک جهنم اولسی
 حکمند: ! شوپنهوئر بر فقره سنده دیورکه :
 « حیات بشر بر ساعت رقاصی کبی
 آلام ایله جان صیقتیسی ارسنده صاللا -
 نوب طور مقده در . مادام که انسانلر جهنم
 دنیلان شیئی « محل آلام » اولقی اوزره
 حکم ایشلر در او حالده جنت دنیلان شی

ایچون هر نه بی بکنیور ایسه ک انلر او عالم
 دیگرده اولیه جقلر و دنیا مزحه هر نه بی
 بکنیور ایسه ک انلر و عالمده بولنه جقلر در .
 مثلاً شوپنهوژ ایله برابر هر کسک ال زیاده
 بکندیکی شی اولوم اولدیغی حالده او جنت
 دنیلان عالمده اول باول بونک بولنم مامسی
 لازم کله جک . اورامی خلقتک غایه
 صحیحه سی اوله جق . بودنیسا کی برقیو .
 سندن کیریلوب دیگرندن چیقیلان بر ممر
 اولیه جق ! اما بونلری کور دیکمز
 یوقلابوب تجربه ایلدیکمز ایچونمی بوبله
 سویلیورز ؟ یوق ! فقط نظر دقت و حکمته
 جنت دنیلان شیئی کتور دیکمز زمان
 طبعاً و مطلقاً بوبله اولاسندن بشته ذهنز
 هیچ ر شـ یـ کـ بره میه جکی ایچون بوبله

مصائب و آلامك دخی پیدا اولدیغنی و حس
 بودجه مصائب و اوجاع مذکور هك ده
 بیودیکنی و آرزو ایله حرمان واضطرابك
 آت باشی برابر کیتدکله بنی کور بیورز ...
 « ... »

دنیاك بر جنت اولدیغنی بزهیج ر
 وقتده ادعا ایتماش اولدیغمز کبی هبیج ر
 وقتده دخی بوادعاده بولنیه جغمز دن اکر
 بشنهلری بویله بر ادعاده بولنمش ده شو-
 پنهور انلری رد ایلور ایسه مساعیدی
 تبریک ایدرز . حتی بز دخی کندیسنه بر
 بر معاونت طاحزانله اولمق اوزره دیرز که :
 « بودنی-ایوزنده بولنمقلغمز حیثیتله
 زه « جنت » دیه جك اولسه لر خیال مزه
 مطلقا اویله بر عالم کله جکدر که دنیا من

و محرك ارضك مبلى سايه سده ايلك بهار
 ابدیاً دوام ايتمهرك ميه و سائر نهك كاله
 ايرمسی ايچون يازه دخي حمول فرصتي
 قاسی نه بيوك بر حساب نه عظم بر حكمت
 اولديغنى نظر دفته عرض ايليهوز . فقط
 بونلر اول لاجر ملر در كه اكر بودنيا آز
 چوق بر زمان موجود اوله جق ويلديزلری
 دوام ايدجك ايسه بنای عالم اوله چر
 چوبدن انشا ايدلما مسی و بناء عليه براز
 زمان صكره در حال بيقیلی و یرمامسی
 اقتضا ايدر . بركرده بو قدر مدح و ثنا
 اولنان انشا آتک ماهيته باقلم . بو قدر
 متين بنا اولمش بولنان تياتر و ساحه
 تماشا سى اوزرنده کی آق تورلوك حرکاته
 دقت ايدلم . حس دنيلان شيله برابر

یوق که منظره لری کورمک ایچون پک
اعلادرلر • فقط او منظرلر ساحه سنده
کندی او یوننی او یناقی خصوصنده فرق
هم یوک فرق واردر • او یتیم یستدن
صکره بکا بر حریف دهاکلرک بودخی
بکادور و حرکتلرنده اجرام سماویهنک
کدیکنه چار پاماسی و دکزلرک قره لری
ری رینه قاریشه رق عظیم برچامور
حصوله کتور مادی و بونلرک بری برندن
آری و ترمیز بر حالده بوانمسی و دنیا مزده
هر شئیئک ازل و ابدی بوزلر ایچینده
طو نمیدیغی کبی حرارتلر ایچینده دخی یانمیه رق

فزیق فنسار نه اطلاق اولنور که ماهیتی
حقنده « مرآت عالم » نام مصور غزته ده
محرر عاجزلک بر بندی واردر •

دنیانك جنت اولسی بختده دیورکه
 « او پتیمستر یعنی هر شیئی ایی کورنلر
 بودنیایی کندی مسلكلر نجسه تنظیم ایشلر
 و بزه دخی دائرهٔ امکانده کی دنیالرك ال
 اعلاسی بو اولمق اوزره کوسترمکده
 بولنشلر در . فقط بو بایده کی مناسبتلر
 لکری دخی انسانك یوزینه قارشو
 حابقه یروب طور یورلر . بکا دیورلرکه
 کوزلرمی آچه یمده نظرمی کونشك تنویر
 ایلدیکی دنیانك کوزلاکری اوزرینه
 سوق ایدوب کزدیره یم . طاغلرینه و
 دیلرینه چاغلایان صولرینه نباتاته حیوا
 ناته نه بیلیم دهانه لرینه حیران اوله یم .
 دنیا برلانترا مازیق دکلیدرکه [*] شبهه

[*] بعض خیالات ارائه ایدن برنوع

« دنیا بر جنتی یا جهنمی »

ارتق و سؤالی شو پنهوره صور مغه
جوابنی بکله مکه حاجتی وارد ر ؟ هیچ
مه بیه ایتمز سکز که انک نظرنده دنیا بر
جهنمدر . فقط ظن ایتمز که شو پنهور
نیانک بر جنت اولسی احتمالی ده نظر
قتی او کنه المقسزین بر حکمی شو یله بلا
لاحظه و یری و یریور . یوق ! بر
لرفدن دنیایی جنت اعتقاد ایدنلری
یکله یوب رد ایدرک دیگر طرفدن دخی
نیانک جهنم اولدیغنی ادعا و اثباته
چالیشیور . هله براز کندیسنی دیکله بهلمده
هله سولیشیور بر کوردلم .

ائسانلرک چهره لرندن بيله نسل موزيا
اولدق قريني اكلامقله متالم اوليور سه
زندانه كي پولتيقه محبوب سنك كنديس
حشرات سار ددن تفريق ايدرك مطم
اولسي كي اودخي كندي تميز ياه مطم
اوليور يا؟ بوني اولسون بر بختيارل
عد اتمليدر .

بشريتك دوچار اولديغي بليا
قارشو انسانلرک يكدكريني نظر مساوا
ايله كورمسي و بري برينه مشفق و رح
بولنمسي حقنده كي وصاياسي محض حكمتدر
لكن بوندن طولاي زيا لكز شو پنهو رده
مستدار اولورز؟ تشكر اتمزي منحصه
اكامي عرض ايلرز؟

هيات !.....

سلامت ما اولمق اوزره بزه عالمك بردار
 محنت اولديغنى دوشونمكه الشمعى توصيه
 ايتسى شوپنهوئر اچون سائر -- ووزلى
 قدر غريب دكلدر . اما او مختلرك بر
 بيوك قسمى ايجنده برده لذت واردر .
 بديرك آجى اولديغى محقق بولمغله برابر
 ذوقنى الانلرك كوزلرندن ياش دوكه دوكه
 ينه بديركلى كې مساعى بشريه نك
 متاعبندن ذوق الانلرى ده رد ايتامليدر .
 ايسته ازجمله شوپنهوئر كنديسى بر ذكاي
 عالى بر روح صافى اربابندن عد ايدرك
 انسان دنيلان حشرات مزعجه مياننده
 كنديسى بر كوشه وحدته چكك لذتنى
 اله بيليور . حتى بو كوشه وحدتى برجاى
 تدقيق بر . وقع تتبع انخا ايدرك اوراده

له بېنچمی ؟ نصرانیتمی ؟ یا بونلرک حق
اولدقلرینی کیم اثبات ایتش ؟ قول ایسه
ایشته اوتله طرفده برقول دها واردرکه
بوندن اعلا برعالم براتلمسی عدیم الامکان
دکل حتی اورعالم دیکرک یار ایتش و بزی
بکله مکده بوانمش اولدیغنی ده خبر ویر-
یور . اما اوسوزده ایمان ایتیه جک ایتش !
اویله ایسه عکسی اولان دیکر سوزده
ایمان ایتسون . فقط نظر دقتیه السون که
اوسسوزی ترویج ایدیه جک اولان حکما
شوپنهوئرک ووانترلرک متافز یقلمندن دها
قوتلی متافز یقلمر ایله اوسوزک حق محض
اولدیغنی دها کوزل اثباته مقتدر
اولورلر .

بوعالم حیاتهده حقیقتی بولمق ایچون

لازمه‌د که بز اندن عاجز ز . بویله برادما
 انجق شو پنهور ژده بولنه بیلور . شو قدر که
 جناب حق هر شیئک خالق او ایدیغی کی
 امکانک ده خالق او ایدیغی تسلیمده شو پنهور
 الله برار ز . حتی نیر ز که شو پنهور بر
 له یلنچیک سوز نه اهمیت و یردیکی قدر جق
 اولسون بر بشقه سنک سوزینه ده اهمیت
 و بر سه ایدی «آخرت سکا اولادن خیر لیدر»
 دیان ذات حقیقت سمانک او سوزینی در بیش
 ایلبره رک خالق اتمه ایه قدر وار و بده
 اوته طرفده دهها مثنین بر حکمته مالک اولان
 یوز میلیونلرجه انسانلری بر خنده استغرابه
 مجبور ایتش اواز ایدی . بو عالم دن اعلا
 بر عالم یراتلسنی جناب خالقک تحت امکانده
 دخی بر اقدیغنه ، شو پنهوره کییم سویلش ؟

تو کارم اور پریور « نیچون ؟ فیلسوفنیسی
 یعنی محمول مساعیسی پک سودیکی
 ایچون دکلی ؟ اوله ایسه تناسقندن
 مسئلہ بی قورتارمق ایچون مطلقا قبول
 ایتلیدرکه مساعی مجاهدانه دنیایی جهنم
 ایتمز . زیرا مساعینک فقدانی بر عذاب
 اولدیغنی شوپنهوژ دخی ادعا ایتملر ایدی .
 « امکانه ما کاندن ابدعی بوقدر »
 حکمتنی له یلنج قویمش دیه قبول ایدمه میرکه
 حتی بودنیادن اکمل و ابدع بر دنیانک عالم
 امکانه بولنه میه جغنی دعواسنی له یلنج سرد
 ایتمش دیه قبول ایدلم . واقعا بز دائرة
 امکانه موجود اولانلر ابدعی آرمه میه جق
 درجه لرده مکمل بولورزو بولمغه مجبورز .
 زیرا « دکدر » دیمک ایچون اثبات مدعا

ظن ایلدیکي و « بنم فیلسوفیم » دبه
 او کوندیکي حالده عکسی بدیهی و اشکار
 بولنان فیلسوفی پی کسه بکنم دیکي مدت
 چلیدیره می به مأیوس اولدییی حالده
 هر کس بکنمکه باشلا یوب ده شهرتی آرتمسی
 اوزر نه کندیسنی « مسیح » وشا کرد.
 لرینی « حواری » عد ایتک درجد لرنده
 سوینمکه باشلا شدر. اولومدن قورقوسی
 پک یه-ولک اولان بو حکیم دقیقه سنج
 کندیمی دیورکه : « آز وقت ظرفنده
 بوجکلر وجودیمی یسونلر دلیک دشیک
 ایتسونلر! بونی دوشونمکه قاتلانه یلورم،
 فقط حکمت خواجه لری بنم فیلسوفیمی
 بوجک کبی یوب دلیک دشیک ایلسونلر!
 ایشته بونی دوشوندکجه دهاشمیدن

میه جق هیچ بر آدم کوره مدیکی ایچ-ون
 بویله سویلیور ایسه اکا دیه جک بوله مز
 ایسه کده بشقه لری انک کبی اولمدقلری
 ایچ-ون دنیا بی ده امک کبی کوره مامکده
 البته مختار بولنه جقلردر .

واقعاً حیات بر میدان مساعیدر که
 انسان بومیداند، اکمال وظائف ایچون
 کمال جه-دو اهتمامله چالشملیدر . لکن
 بونن ط-ولایی دنیانک جهنم اولمسی
 لازم کل-ور؟ ثمره مساعیسنی اقتطاف
 ایدن آدملرک نعمت جننه نائ اولمشجه سنه
 بر حظ الدیغنی بر صفا سور-دیکنی شوپنه ور
 نفسنده تبحر به ایتماشمیدر؟ بونی انکار
 ایدمز . زیرا کندی مکتوبلرنده کندیس
 اقرار ایدی-ور که کندی ثمره مساعیسی

ترك بر « حقيقت » اولمق اوزره حكم
 ايتمىنى اصلا قبول ايتمه بيلورز .
 زيرا بز بالعماس ماده كوريه-ورزكه
 دنياده هر كس يكدىكر ينك حالنى شايان
 غبطه بوليور . كوچكلر بيه-وكلرك
 زوكورتلر زنكىنلرك حاللارنى شايان
 غبطه بولمقله قالمليوب بعض كره بيه-وكلر
 كوچكلرك حاللارنى ده شايان غبطه
 بوليورلر . « آه ! شو احق حريفك
 عقلى بنده اولسه ده بر ساعنجك راحت
 بر اويقو اويوسه م » ديه نيمس غبطه
 كشانده بولنان وزيرك حكايه سى پك
 مشهور اولديغى جهنمه البته معلومكزدر .
 بـاءـ عليه شوينهور بو دنيابى هيچ
 سومديكى بكنمديكى وحالنه غبطه اولنه .

شیلرک لزومنی تأیید ایلر ایدی «

شو پنهور شو نتیجه بی اولجه

دخی دیمش اولدیغمز وجهله — برچوق
سوزلر سوزیلر کدن صکره استنتاج ایلرورکه
بز او سوز میانندن اک جانلجملرینی اقتباس
ایله بالایه یازدق . شمدی یازدیغمز شیلره
بردها عطف نظر ایدهلم :

اولا هر کسک نه قدر آجینه حق حالده
بولندیغی برر برر و بشقه بشقه نقطه نظر دن
حکم ایدیلر جک شیلر در که آنی انساک
یالکز کندی بولندیغی نقطه نظر دن حکم
ایتمسی نه کورمدیکی تجربه ایتدیکی بیلدیکی
برشیئی حکم دیمک اولورکه بزجه بودخی
حکمت عد اولنده مز . اما بودنیاده هیچ
برکسه نک شایان غبطه اولندیغی شو پنهور .

عدم مکملیتی دنیایان شیئی یعنی انسانلردن
 الک چوغنک معناً و مادهً فالقلمینی حتی
 چهره لرینک تنوعاتندن بیله کوروب
 ا کلاغیه مساعد اولورکه ایشته بو
 مشاهده دخی بر اشکنجه مقامنه قائم
 اولور »

« دنیانک و دنیا ایچنده آدمک بو حالده
 بولنماسی لازم کله جکی اعتقاد تامی بزی
 یکدیگرمن حقنده شفقت و مرجته مملو
 ایتک لازم کلور . بناءً علیه افراد بشرک
 هر بری دیگرینه انسان صفتیه ملاق
 اولوب ده افندی بک سنیور صفتیه
 اولیه جق اولسه لر بری برینک شریک
 محنتی صاییلورلر ایدی . بوده محنته صبر
 و یکدیگرینه شفقت و اقر بایه محبت کبی

دنیای اکلایق ایچون الکزده سلامتقا
بر پوصله بوانغمنی ایسترمیسکز ؟ اویله ایسه
بودنیایک بر محنت و مشقت محضه دنیایی
اولدیغه اینانغه آالشکز . عذابه لایق
اولانلرک منافسی ! »

« بویله بر منافک فنالقلمی میانده
اک آزی یالکز اوراده تصادف ایدیلدجک
ارقداشر و بونلرک جمعیت مصاحبه سی
دکلدر . پوتبقه تهمتیله زندانه آتیلان
عالبجناب محبوسک اطرافنده کی اشرای
اشتیایله اختلاط ایتیمه رک اختیار وحدت
ایلیه ییله چکی کی محبس دنیاده دخی بر
ذکای عالی بر کوزل روح صاحبی آدم
اختیار عزات ایده ییلور . انجیق بو حال
دنیا یوزنده بلا حیرت ولا نفرت خلقنک

وظائف ایچ-ون کمال جهد و اهتمامله
چالشملیدر «

« دنیا بر جهنمدرکه انسانلرک بعضلری
او جهنمده عذاب چکیمکده و بعضلری
دخی انلری تعذیب ایلمیان شیطانلر حکمنی
المقدمدر «

« له یینیچک اثباتی وجهله دائرة
امکانده اولان عالملرک ال ایسی بو عالم
اولدیغنه قناعت ایدلسه بيله بو عالمی
یاراتمش اولان ذات امکان دنیلان شیئک
دخی خالق اولق لازم کله جکندن او خالق
بوندن اعلا بر عالم یاراتلمسنى هجج اولمزایسه
تحت امکانده بر اقلی ایدی «

« معیشت عالمنده دائم. اطرافکزی
طانیهرق زرده اولدیغکزی بیلک و حقایق

بو دنیاده حضور و راحت ممکن
 اولمـدیغنه و بالفرض حیات بشرک
 صرف حضور و راحتدن عبارت اوله .
 جغی فرض ایدلسه انک دخی انسانی
 بختیار ایده میوب جان صدقنیتسندن انسانی
 کبرته جکینه شوپنهوئر جنـابـلری کوزجه
 قناعت ایلدکدن صدکـره بو حیـاتک بر
 مساعی دایمه حیاتی اولسنی مدعاسـنک
 اک بیوک نتیجه سی اولق اوزره درمیان
 ایلور و بو باده برچوق سوزلر سویلدیکی
 صـرده ازجـله دیـورکـه :

« حقیقت ! بو دنیاده هیچ برکیمه نک
 حالی شایان غبطه دکدر . هرکس نه قدر
 آجینه جق حالده در !

« حیات بر میدان مساعیدرکه ایفـایـی

رُك سومديكى متافزىق زىنلرندن اولوب
هله او مملكتده انكارلر مقائللر دىخى
تصور ايدر ايسه . متافزىقه بر « متا »
دها علاوه ايتك يعنى « متا متافزىق »
ديه رك فزىقك اوتة طرفلك دها اوتة طرفى
ديه تصور بر بالاي تصه . عين واقع
صورتنده وجود و بر ايتك اولزمى ؟

شو پنهورك تصور ايلديكى شو
مذوليت عالمى جنات بيم دكلدر . حكيم
مومى اليه اوجنت و جهنم مسئله سنه دىخى
آريجه كلكده دركه اكا دائر اولان مطا .
اعدلر ينك درجه سى دىخى محلنده كور يله .
جكدر . بوراده كى بر خيالدركه خيالك
دىخى ماضيتى كند ايسنه حق قازانديره ميه جغى
طبيعته ميه انده چيتمده در .

اوت هیچ برایشی که-و جی، شغولایتی
 فلانی اولیان انسانک بختیار اوله میه جغنی
 و جان صیقتیسینه دوچار اوله جغنی
 محققاً حکم ایده بیلورز . چ-ونکه بونی
 تجربه بزم ایچ-ون ممکندر . فقط حاضر
 کباب اولمش قوشلرک اغزمزه یقین او-
 چوشه جقلری و محبوبه لرملرک آغوشلر مزده
 حاضر و آماده بولنه جقلری مملکتده جان
 صیقتیسندن چاتلايه جغمزی کنه دیلمزی
 آصه جغمزی بری بریمزی بوغازلايه جغمزی
 حکم ایده بیلورمی یز؟ بونی حکم ایچ-ون
 جبر نفس ایدر ایسک عادتاسفسطه ایتمش
 اولورز ، « نیچون » می دیدیکز؟ هنوز
 او مملکتی که-ورمدک تجربه ایتدکده انک
 ایچون ! بویله بر مملکت تصوری شو پنهو-

کباب اولدقلری حالدده اوچس-ونلر هم ده
 تمام اغزلرک یتشه بیله جکی قدر یقین
 اوچس-ونلر و یاخود هر کس س-ودیکی
 محبوبه یی بلا مشکلات در حال در آغوش
 ایدی ویرسون او حالدده کوررلرکه انسانلر
 صیقنتیسندن چاتلارلر • یا کندی کندیلرینی
 اص-ارلر یا بر طاقی غوغا چیقارلر
 یکدیگرینی بوغازلرلر والحاصل کندی
 کندیلرینه او قدر فلا کتیر چیقارلرکه
 شمدیکی حالدده طبیعت انلری او قدر
 فلا کتراده ایتماشدر»

کوردیکزمی بر کره بزم فیلسوف
 افندیکنک تحفاغنی! واقعاً پک مدققانه بر
 تحفلق ایسه ده هر حالدده ینه بر تحفلق-دن
 بشقه برشی دکدر •

ایچون کمی یه صافره لازم اولدیغی کی «
 بو پک طوغری بر سوزو کوزل بر
 تشبیهدر . او حانده من وجه مزاجم
 حیانتک دخی بر نیت بر سعادت اولسنی
 قبول لازم کلور که شو پنهوڑ ایشته بو
 نقطه ده بزدن آیریلیور . باقکز نه
 دیور :

« ایدی شبهه یوق که همان هر انسانک
 نصیبی چالشمق اوزولمک زجت چکمک
 سفالته دوشمکدن عبارت اولیور . فقط
 انسانک هر آرزوسی همان وقوعی متعاقب
 حاصل اولور سه حیات بشری نه ایله
 طولدیره جقلم و زمانی نه یه استعمال
 ایده جکرایدی ؟ بو نوع بشری بر موقع
 مبدولیته قویکز که اوراده قوشلم حاضر

مدققانه بر صورتده تصویر ایلمکده در .
 باقکز شو فقرده سی نه دقیق نه ده، تحفدر .
 دیورکه :

« اکر هوای نسیمینک تضیقندن
 ازاده اولسه وجودمن نصل پاطلایوب
 محو اوله جق ایسه ینه انک کی اکر
 حیات و معیشت بشر دن سـ فالت مزاحم
 عجز و ساعی بیهوده کی تضیقنر
 قالبر یله جق اولسه بو حضور و سعادتک
 فرداتنده انسالک افراطی او قدر ایلمرویه
 وارر ایدی که انسانی محو و هیچ اولمز
 ایسه جنت شدیده درجه لرینه ایصال
 ایلمر ایدی . هر زمان انسان ایچـ ون بر
 مقدار غم کدر ر یا خود سـ فالت لازمدر .
 نصل که طـ و غری و متوازن یورو سی

و کوسـتریورز که کنـدیسی « مثبت اولان
 انجـق اضـطرابـدر « دعوـا سـنده ایکن
 بود عوایی ذهنـره قناعت بخش اوله جق
 صـورتـده اثبات ایـده مامـشـدر . شـدیـلک
 بو قدری کفایت ایلسونـده ایـلر و سـنیـده
 ایـلر و ده کورورز .

مبحث

« ساده حضور ممکنیدر ؟ »

شوپنهوژر بودنیاده مثبت اولان شی
 انجق آلام واضطرابدن عبارت اولدیغنه
 او قدر قناعت ایش بر حضور و معادتی
 او قدر محاله تعلیق ایتشـدر که بالفرض
 بودنیا ساده بر حضور دنیاسی اولسه
 انکـده براضطراب حکـمی الـه جـغنی غایت

ایدن بر حیوانک حال سعادتی تمام یاری
 یاری به بزم لہمزہ شہادت ایلدکن صکرہ
 طرف مغلو بدن نہ قدر آز برحس شہادته
 مظهر اولہ حق اولسہق اکثریت بزده
 قالہ رق شو پنهوثرینہ دعواسنی کندی
 برہانبلہ غائب ایتش اولور .

لکن شو ملاحظہ باقوب شو پنهوثرک
 مسلکنی کلیاً و قطعياً مناسبتر کور بیورز
 ظن ایتیکز . ذاتاً بومسلک انک کندی
 مسلکی اولانیغی ده مسلم دکل آ؟ برشیئی
 اولہ کلیاً و قطعياً قبول ایتک ده مبالغہ در
 رد ایتک ده! اغایتی بریسی افراطاً مبالغہ
 اولور دیکری ده تفریطاً! بز شمدیکی
 حالہ حکیم حضرتلرینک فقراتی اوزرینہ
 سطحیاً بر انتقادده بوانیورز . کور بیورز

قویونلر میانده بیله اجلیلله وفات ایدنلری
 نادر اتدن دکلر . قویوندن بشقه حیوانا .
 تده البته وفیات مقتولیندن اکثردر .
 بناء علیه او مفکر حیوان اکر کنیدی
 نوعندن نه قدر موجودده نه قدر بیک
 قویونک پنجه سنده پاردانلرک نه مقدار بیک
 دخی راحت یوواسینده اجلیلله وفات
 ایلکک اول قترینه دایر براسه تاسیق طوره
 تمش اید (اما کولیکز ! حیوانک مفکر
 اولمسنده احتمال وریلجه ذعنأ براسه .
 تاسیق طورنمسنده احتمال ویرلمی دکلای ؟)
 او بابت مدعشه دن اندیشه سی دخی ینه
 اواسه تاسیق نسبتنده اولور . نسبت
 مذکورده نه قدر آز اولورسه اواسون
 زداضی نز . زرا برکره شکارینی اکل

ایلیور سگز ۹ انلرده قوه معکره وارد ر .
 قوینک پنجه سنده پاره لنوب اکل اولن ان
 ضعیف دخی البت بر کون اولوب ده
 شو عاقبتہ دوچار اوله جغنی بیلور ایدی «
 دیر ایسه دعوی بشقه لاشور ایسه ده
 نتیجه مقایسه ینه شو پنهورک لهنده
 چیقمز .

اگر اوحیوانده قوه مفکره وار ایسه
 شونی ده مطلقا دوشونور که بنی نوعنک
 کافه سی بر قوی پنجه سنده پاره لنمک صو .
 رتيله ترك دنیا ایتیمو لر . اویله اولسه
 نوعلری بقا بوله میوب منقرض اولسی لازم
 کلور ایدی . الک چوقلری ینه کنیدی
 اجملر یله وفات ایدیور لر . یالکز اکل
 ایچون آغلارده آخورلرده حفظ اولن ان

الشمس بوقدر کون شو قدر ساعت مدتی او
اضطرار بدن وار. نه اوله زق چک-یرمش
اوله جقدر. بناءً علیه شو پنهورک توصیه
ایلمدیکی مقایسه نك بر کره تمام نصفی کندی
علیه نه بر نتیجه کوستر دکن صکره نصف
دیگرینک دخی ایشته بویله اوچ یوز الشمس بوقدر
کون و شو قدر ساعتہ نسبتله یالکز رسا.
عتدن اقلی مقیاسنجہ کندی لهنده اولوب
باقیسی ینه کندی علیهنده بر حکم اصدار
ایلر.

یوقی اکر کندیسندن و برده قانتدن
بشقه حکم ادا ن همان هیچ بر یسنی بکنمیان
شو پنهور حیوانلرده قوه مفکره اولمدیغی
دعواسنی رد ایدرک « سز حیوان اولد.
بکزمی که قوه مفکره بولنمدیغنی حکم

نمکه مقتدر میدرد کلیدر ؟ اغلب حکمانک
 حکمان بنه وحتی وواترک دخی قوز یلرک
 کسبله جکدر بنی بیلامدی انسانه فائق بر
 مزیت اولدیغنی حکم ایلدیکنه کوره
 او حیوانده قوهء فکیره بولندیغندان
 طاقت حالی کندیسدن قوی بر حیوان
 طرفتدن اکل اولمقی اولدیغنی بیلمه .
 جکدر . او حالده بتون عمرینی — سار
 اضطرابات حیوانیه دن قطع نظر —
 فقط بو اضطرابدن آزاده اوله رق پکیره .
 جکدر . نه ایت قوینک پنجه سنده اکل
 اولدیغنی زمان مضطرب اوله جق قدر که
 عمری با فرض بر سنه جکدن عبارت
 ایسه انک یالکیز بر ساعتدن اقل بر قسمده
 سم اضطرابی چکمش اوله رق اوج بوز

کلدیکی زمان استغراب ایدر ایدک . استغرابمز
ایسه فلا کتئر مصیبتئر حقنیده واقع
اولیور . هم اوله بر استغراب که حکیمده
استبعاد ایله مساوی !

بری دیگرینی پاره لیوب اکل ایدن
حیوانلرک حسلرینی تأثرلرینی مقایسه
ایدر ایسه ک نتیجه . قایسه پی ده شو پنهورک
لهنده بوله میورز . بر کره شکارینی
پاره لیوب طاتلی طاتلی اکل ایدن حیوان
ایچون شو حالک عین سعادت اولدیغنه
هیچ برکسه حتی او حیوان حتی او شو .
پنهورک دخی شبهه ایده مز . دیمک اولیور که
مقایسه نک تمام یاریسی شو پنهورک
علیهنده چیتدی . اکل اولن ان حیرانه
کلنجه : او حیوان عاقبتنی دوشو .

هرهانكي بر شيئك و ايسترايسه سعادتلك
 اطمئنانلك ايايله ختامه ايصال ايديليورلر
 ايسه ديمك اولوركه بونلر دخی زائلدلرلر .
 ذاتاً آلام و اوجاعك عمرك كذران ساكتا .
 نه سنی اخلال ایدجك حادثاتدن اولدیغنی
 دخی شو پنهور دها اولجه كوسترمامشمی
 ایدی ؟ اوحالده آلام و اوجاع حادث
 وزائل هم ده سریعاً زائل ديمك اوليورلر .
 اصلی و طبیعی اولان ايسه بونلر كققدانی
 یعنی راحت و حضـور اوليور . ايمدی
 اصلی و طبیعی اولاندن دها مثبت و حادث
 وزائل و هم ده سریعاً زائل اولاندن دها
 منفی نه تصور اولنه بيلور ؟

على العموم سـ وينجلى انتظـار مـرك
 خارجنده بولسه ايدك سعادتلك بختيار لقلر

در زیر فلک نشاط ناچيست

رقص بره در دكان قصاب

دیشدر • مقصد شو پنهور سوزینک

موجدی اولدیغنی کوسـتر مک دکدر •

متافز یسیه نلرمیانده کندی افکارینه مشترک

اولانلرک چوق اولدیغنی و کندیسینک دخی

عادتاً بر متافز یسین بولندیغنی بالاثبات انلرک

مسلکاربنی اوقدر مناسبتسز کورر سه

کندی مسلکینی دخی مناسبتسز کوررش

اوله جغی لزومنه بر شار تجکدر •

سعادتلر اطمئنلر بر ارزو و حسرتی منع

و بر اضطراب و المی ختاه ایصال ایلدکاری

ایچونمی منفی اوله رق تحسرلر تألمر مثبت

اوله جتلر؟ حالبو که عکس قضیه پاس پارلاق

کوزلر منلرک اوکنه چیقیور • تحسرلر الم

تشبیه اتمی بیه اندن یوزلر جه سنده اول
 بر عجم حکیمی طرفندن یاپیش بر تشبیه در .
 شو قدر که شو پنهور « بر طرفدن قصه باب
 نظر دقتله انتخابی اجرا ایله دیکی حالده
 چار ایچنده او نیایان قو یونلر کی بز دخی
 بختیارلق کونلر مزده یسه اوسا عتده
 نصیبان بزه نه کی فلا کتلم حاضر لادیغنی
 بیلیر « دیمش واندن اول « وواتر » بز جمله
 اولومه محکوم قر بانلر ز . بز او قو یونلره
 بکزرز که بوغاز لملر یسه منتظر اولد قلمری
 حالده مه لرلر او یینارلر صیچار لرلر . انلرک
 بزه فائقیتلری ایسه انلر کسه یله جکار یی
 بیلدکاری حالده بزم بیلدکارلر کمزدن عبارتدر «
 سهوزینی یازمش اولدیغنی کی اندن دخی
 اول اوله رق عجم حکیمی :

کنندیمی دخی متسافز یق میداننده آت
او بنامتقدده در .

هم متسافز یسیه نلرک کافه سی فتنایق
منفی ایلاک، ثبت ادعا سنده دکلدر لر . عکس
مدعاده شو پنهوره رفیق اولانلر دخی
یک چوقدر . چوجنگل دنیا به کلدیکی زمان
ایلاک چیقاردیغی صداک بر بکاسداسی
اولدیغنه قدر دقت ایدنلر بولتمشدر . «دنیا»
کلمه عربیه سنک «دنی» دن . مأخوذ بر اسم
تفضیل مؤنث اوله رق «زیاده آلچق» معناسه
اولدیغی بیله در میان ایدلمشدر که فرانسه زجده
«ici bas» و «ce bas monde»
کی تعبیر لر دخی بونکله معناسده اداده
مشرکدر لر . تسلیمی دخی ردایچون موسیر
شو پنهوره بزی کسلیکه نامزد قویونلره

اجسام صلیبه مایعه و هوایه نك خواص ذاتیه -
 سندن بحث ایدن علمه « فز یق » یعنی
 حکمت طبیعیہ دنیلور • ابعاد ثلاثہ
 مذکورہ دن عاری یعنی جسمانیت فوقندہ
 اولان شیلردن بحث ایدن علمه دخی
 « متافز یق » دنیلور • واقعا و ولتر
 مادام ده شو و ازوله یازدیغی بر مکتوبده
 دیمش که : — « اکثر یا متافز یق دنیلان
 شی روحك بررومانسندن بشقه برشی
 دکدر • فقط بورومان الفلیله حکایه -
 سندن دهاا کلججلی دکدر • » لیکن
 موسیو شو و بنهورك اشتغال ایلدیکی
 شیلرکده مسائل فزیقیه دن اولمدقلمری
 دعوا ایذله بیلورمی ؟ متافز یق نه قدر
 استهزا ایتمش اولمسه مباحثه ثابتهرکه

اولدقلرینی در حال اکلامق ایسترمیسکز؟
 بر حیوانی پاره له یوب اکل ایدن حیوان
 ایله انک پنجه سنده پاره لنوب اکل اولنان
 حیوانک حس لرینی تأثر لرینی مقایسه
 ایدکز »

تنویر مدعا ایچون شوپنهوئرک
 کتوردیکی مثالر مسئله بی نه در سهیه
 قدر تنویر ایده بیلش اولدقلری هنوز
 بزجه معین اولمه مدی • شوپنهوئر
 متافزیک اربانه یک خصمدر • اوده یالکز
 بوراده کی سوزندن اکلا شلقله قالمز •
 سائر بر چوق برلرده دخی انلر دسنگ
 اعتراض فرلاتور •

« متافزیک » دیمک « ماوراء طبیعت »
 دیمکدر • عرضی طولی عمقی اولان

نم شو ملاحظه مزه جواب ویر یور کی
شو پناه برسوز سور یلیور :

« فنا القری منی اوماق اوزره تاویلہ
چالشان متافز بق اربانک مسـلـکـرندن
دها مناسبتـسـر هیچ برشی تصور ایدهـم .
مثبت اولان یالکـز فنا القدر . زیرا کندیسـنی
او حس ایتدیریور . هرا یلک هر عادت هر
اطمئنان مفیدر . زیرا بونلر بر آرزوی منعـدن
و براضطرابی ختامه ایصالدن بشقه برشی
یا پیور لر . بوکا علاوه اید کرکه بز علی العموم
سوینجملری انتظار مزک خارجنده بولیورز .
اوجاع و آلام ایسه سوینجملره تقدـم
ایلیور . بونقطه اوزرنده تنور ایتـک
وه فالرک المـره غلبه ایدوب ایتـدیـکنی
و یاخـود بونلرک یکدیگرینه مکافاتی

و بختیارلق مننی و یالاکزاونجاع واضطراب
مثبتدر ۵

بوقر دده مقدمات یک معقول اولدیغی
حالده نتیجه اکا تناسب دوشدیمی یا ؟
هیچ بر مانعه یه مصداق اولقمیزین بر
درهنگ ما کنانه آقوب کیمسی حال اصلیمی
دیمک اولوب ظهور مانعه ایسه بر حادته
دیمک اولدیغندن مثبت احوال اصلی و مننی
دخی او عارضه اولقی لازم کلزمی ؟ عمر
بشر مسئله سی ده بویله اولقی ایجاب ایلزمی ؟
احتمال که مقصدی هنوز بزا کلایه مامشزدرد .
ذاتاً شو و پنهور دخی مقصدی دهها زیاده
توضیح ایچون بشقه سوزلردخی سویلیور .
حتی ایشی بزم اکلای جفمز صورتده اکلا .
یانلر بولنه جغنی ده نظر دفته المش که تمام

دخی هیچ بر شیده دقت اینک مزین اولیه جده
 لایقیدانه آقار کیدر ۱۰ اگر نظر دقتز متنبه
 اولمش ایسه مطلقا اراده مزه مخالفت
 ایده جک برشی حصه وله کلمش دیمکدر .
 اراده مزه مخالف هر نه پیدا اولور هر
 هسانکی شی اراده مزی آیقریلار ویا اکا
 متاومت ایدر یعنی بزه خوش کورونمیان
 وموجب تألم اولان هر نه ظهوره کلور ایسه
 انی در حال و آپ اشکاره حس ایدرز .
 وجود مزك صحت عمومیه سنه دقت ایتیزده
 مثلا قوندره مزك انجته دیکی بر نقطه ضعیفه یه
 دقت ایدرز . ایشلر مزك عمومیت اوزره
 یولنده کیدرک ترقیه سنه دقت ایتیزده یالکز
 بر ایشمزه عارض اولان جزوی فنالق
 زنی مشغول ایدر . دیمک اولبور که سعادت

شو پنهو ژک بو سوزی مثبت بر دعوا
اولمق اوزره تلمق اولمقیوب شم دیکی حالده
هنوز بلادلیل بر مدعا اولمق اوزره تلمق
اولمقی ده ینه بو اسامی تقریه ایچون سو -
یلدیکی سائر سوزلر برر برهان عد اولنه رق
دعوایی نه درجه به قدر اثبات اید بیدله -
جککنه باقلی و حکمنک ماهیتنی ده بعد ما کا
کوره تقدیر و تعیین اتملی .

شو پنهو ژ دیورکه :

« مجرا منده هیچ بر مانعه مصادف
اولمیان نهر فصل شمه منز کردابسنز
ساکنانه بر صورتده اقرار ایسه طبیعت
انسانیه و حیوانیدجه اراده منزه هیچ بر
شو اعتراض و ممانعت اتمدیکی مدت عمر

دنیا بر جنت می یا جهنمی — دنیا بیه کمال می
کمال می ابدی — مسئله نیک بز جدی —

بحث

۱

« مثبت اولان انجق اضطراب ایش »

شوپنه و ژ دیورکه :

« اگر دنیا ده موج و دیتزدن مقصد یالین »

اضطراب اولدیغنه قساعت ایلدیجه جات

اولسه حیاتدن سائر هیچ بر مقصد اولدیغی

حکم اولدیله در ، زیرا حیاتدن مقصد

اضطراب دائمی اولیوب بلکه آلام

واکدارک تصدیفی اولدیغنی ظن ایتیک

بالکلیه پوشدر ، واقعاً خصوصی فلاکتلرک

هربری بر تصادف بر شان ظن اولور ایسه ده

اضطراب و فلاکت عمومیه بر قاعده

فکر یہ عالم نہ جان آند قلمری زمان بر چوق
 گوشه لرده اصل حریت تاده فکر یہ نک
 واصل اولہ بیلہ جکی حقایق اسلامیدہ دن
 بر چوق قلمرینہ بلا اختیار و عن جہل واصل
 اولمقدہ درنر • بو حالہ جناب فیاض مطلقک
 فیض ازلی وابدیسندن امیدوار اولہ بیلورز کہ
 اودیہ ضلالتندہ نک و تاب حقایقجو یانہ لری
 نہایتندہ حقایق محضہ و قطعیه اسلامیدہ
 ملاقی اولہ لرده اشہو بیچارکان ضالین
 دخی ہدایت کورہلر • آمین! شم آمین! ...

❀ ایکنجی قسم ❀

« مصائب دنیویہ »

(مباحث) مثبت اولان انجیق

اضطراریمیدر - سادہ حضور ممکنمیدر -

حقه قاچمش و بو فرار ابله تمام ینه دین
 حقه کیرمش اولیق حکمنی الورلر • بناءً
 علی ذلک بزم کبی بر حکمت متینہ اسلامیه به
 نائلیتله هر حالده نصرانیت عالمی دیمک
 اولان اورو پانک حکمت دینیہ سنه بیله
 سمع قبول عطفنه تنزل ایتیه جککاری درکار
 اولان ار باب سلامتک ارتق دینسزلک
 دیلان اورو پا حکمیات مشوشه سنه علی
 العمیای قاییلی و برملری جائز می اولور ؟

بز دوشونه جکزکه انلرک دینسزلککاری
 ینه گندی دینلری علیهنه بر عصبانندن
 عبارتدر • هم بوعصباننده حقلمی و هیچ
 اولمزسه معذور یتلری مسلمدر • زیرا
 انلرک دینلری بر اسارت فیکریه دیمک
 اولوب اوزنجیری قیروبدده حریت

اولدقدن صکره اسلامیتی ده قبوله تنزل
ایتمزلر . انجق کندی اجتهادلرینک یوزلرجه .
سنده کور یله جکی اوزره حکمت اسلامیه نیک
یک چوق احکامنی بونلر کو یا کندی حکمتلرینک
اسلمی اولمق اوزره قبول ایتیمکده درلرکه
شوقبوللر یله اعتقاد و عنادلری اصلا
توفیق اولنه من .

ایمدی بو کونکی کونده « اورو پانک
دینسزلکی » دنیلیدیکی زمان بونی علی
الاطلاق بر انکار عد ایتیمکه امکان یوقدر .
هم حقیقه حتی حکمت دینیه جه دخی بو
امکان یوقدر . زیرا دیانتدن الوهیتدن
اورکهرک قاجوب قورتمق ایستیان
زوالیلر هانکی طرفه قاجسه لر «الابسلطان»
حکمنجه ینه سلطان کائنات اولان جناب

بولمغه چالیشان برفرقه حکما دخی ظهور
 ایدرک دیانتی عبادتی الوهیتی فلانی
 جف القلم انکاره کیریشمشلر ورؤسامسندن
 بریسی بزجه خیلی معروف اولمغه باشلامش
 اولان وولتر اولمشندن دخی استدلالت
 اولندجخی اوزره بونلر انسانلر ایچون
 برحریت افکار یولنی آچیق عزمیله
 اومیدان مناقشهیه اتیشلردر .

اشبو حکمیات جدیده اربابنک
 افراطلری کیده کیده سیاسیاته دخی
 انتقال ایدرلر اول قدر مددش فکرلری میدانه
 قویمش لردر که اربابی دنیاده ده آخرتده ده
 پریشان ایده جکنی عقول قاصره
 اصحابی بيله اذعانندن عاجز قالمز .

واقعا بونلره صبر راسده اسمی « دین »

نصرانیت صحیح و صافیه غیر تکرانی
بودینک علمنه قیام ایله اوروپایی یالکز
مباحث دینیه ایله دکل مقالات مذهبیه
ایله زانغر زانغر تترتمکه باشلامشردر .

نصرانیته تجدیدات دینیه بی لوتر
دخی اتمام اینده مامشدر . زیرا پروتستان
نلق مذهبیک ده برطاقم مسالک مختلفه سی
ظهوره کله رک انلرک اربابی دخی تدقیقات
دینیه ده ایلرولیه کیتشمشردر . واقعاً
بوصورتده کی تجدیدات نصرانیه اصل
« دین » دنیلان شیدن انتظار اولنه جق
حقیقی میدانیه قویه میوب برانسان
اولادینک الوهیتنه قناعت کبی بطلان
اساسی ینه دوام ایده کلش ایسه ده اوته
طرفدن حقیقی کنندی عقلاری وفکرلریله

ایسه جمله سنی طولدر مشر ایدی . ایشته
 عظیم و جسمیم معبدلر یایمق و درونلرنده
 موملر یایمق و مسطح و مجسم رسملر قویمق
 و بر چوق یورطیلر پیدا ایتک و یالکز
 مسیحی دکل کایما اعزده سی دیه بر چوق انسا.
 نلری ر بوبیت مرتبه سنه چیقارمق و قارنا.
 وال مسخره لقلری کبی شیلری دخی عادات
 دینیه حکمنه قویمق و نصرانیتک دنیاچه
 هیچ بر علاقه سی اولماق لازم ایکن
 انی بر حکومت مستبده و مسلطه دنیو یه یه
 چو برمک مثللو احوال بودینی صورت
 ابتدایه و اصلیه سندن او قدر چیقار مشدرکه
 مشهور لوترک پروتستانلخی تأسیس ایله
 ممکن مرتبه دینی تطهیره چالشمه سندن پک
 چوق اول ژان و یقلف و ژان هوس کبی

شوو جهله خلاص ایدیلورکه:

عن اصل یهودیلکدن عبارت بولنان
 نصرانیت یهودیلک عالمده مظهر حسن
 تلقی اوله میوب ده فلاطون آکهی مسـلک
 حکمتنه سـلک حکما الله کچـدیکی زمان
 بر طرفدن انجیل شریف کبی بر کتاب
 مقدس سماوینـک (درجه سی شـمـدیکی
 انجیلاردن استدلال و تعیین اولنه میان)
 ارشادی و دیگر طرفدن فلاطونیلرک اکمال
 و اتمامیله قدیم بت پرستلک اوزرینه بحق
 ترجیح اولنه بیلـه جـک صورتی المش ایکن
 پاپاـمر مجرد کندی منفعتلرینـک تأمین
 ایچـون ظلمت جهل ایچـنده قالان خلقه
 خوش کورینـه جـک هر شیئی دینه ادخال
 ایده ایده بت پرستلک نه قدر اباطیلی وار

بولند یغمز تار یخده بومسئله بحقی تمهید
و محاکمه ایدلمکده در . اخیراً یازیلان
« قانونیکلک مقدمات انقراضی » سر -
لوحه لی حاشیه طویلده مز بومسئله دخی
مقدمه سی اولوب انی تعقیب ابدن . تون
و حواشی سائر دخی کیفیتک تاریخ نقطه
نظرندن حلنی اتمام ایلید جکدر .

بومسئله ک حکمت دینیه جه صورت
حلی ایسه نصارانک اهل اسلامه تعرض
بولنده کی نشریاتنه مدافعه پکن سنده لو
نشر ایلش اولدیغمز « مدافعه » سر لوحه لی
اوچ جلده اطرافیل و محاکمات لازمه سیله
کور یلور .

ایکی درلوصورت حلی احدهم سایه
ممزوجاً بوراده خلاصه ایتک لازمکنجه

شیلہ جنہی اوزرہ بو آدمک دین خلافتندہ
 بولندیغنی دخی کسدرمش اولدق ایسده
 یالکز شو پنهور دکل الیوم اوروپا جسہ
 سائر برطاقم حکما دخی « دینداراق » سو
 زینی اوصاف معیوبہ دن و هممانده
 « ساختہ کار » لفظندہ مرادف کلماتدن عد
 ایلدکاری مناسبتیلہ اشبو تمہیداتمزدہ
 قضیہ ناک بوجہتی ده موقع تدقیقہ چکیمکہ
 لزوم کوردک .

بحث

« اوروپانک دینسزلیکی نہ دن عبارتدر »
 اوروپانک دینسزلیکی مسئلہ سی بر مسئلہ
 حکمیہ اولمقدن زیادہ بر مسئلہ تار یخید درکہ
 « مفصل » سرلو حد سیلہ قلمہ المقدہ

بر لطیفه دن عبارت اولمق لازم کلان بوقضیه
کیت کیده جدیت دخی پیدا ایلشدر .

بز بو اثرده کی تدقیقاتمزدده « سویلیانه
باقده سویلنانه باق » حکمنی ولوکه
موقه اولسون بر طرفه قویهرق
« کلانندن اولور معلوم کشینک کنندی مقداری »
سوزی دخی شوپنه وره تطبیق اولنهمیه -
جغنی کور دکدن و حکمت هر شینک
طوغریسی اولمق لازم کلدیکی کبی حکیم
دخی هر شینک طوغریسنی یاپان آدم اولمق
اقتضا ایلدیکنه قناعت کتور دکدن صکره
شوپنه ورک کندیسنی ده بو صورتده طانیغه
مجبور ایدک . ایشته طانیلق . حتی
کندیسنه مسیح جدیدو تلامیذینه حواریون
جدیده چاشنیسنی ویرمسنلر دخی اکلا -

سرد مطالعات ایلدیکندن اگرچه شهرتی
 براز کج قلمش ایسه ده او قدر بیومشدرکه
 آثاری اورو پاچه هر لسانه ترجمه اولنه رق
 اورو پانک هر طرفندن هر سینه بر چوق
 بیولک آدم لر صورت مخصوصه کنه کنه
 زیارته کلمه که باشلامشدر . بو آدمک
 انظار عمومی ده کی اهمیت و ولتردن
 ماعدا هیچ بر حکیم ده کورلمش اولیوب
 اسمی آحاد ناسه و چو جقلم اغزینه قدر
 یایلمشدر . واقعا اثاری بیک طرفدن دوچار
 مؤاخذه اولمش ایسه ده بیک طرفدن دخی
 اودرجه لرده تحسین ایدلمشدرکه شوپنه ور
 کنه کنه بر « مسیح » و مسالک حکمتی
 قبول ایدن بعض کسه لری دخی « حواری »
 عدا ایلدیکی حالدده ماهیت ابتدایه و صحیحه سی

قالـدیرر و بنه کندیسـی برابر کتورر
واقیدسـندن التون و کومش کبی نقـود
اولانلری شـورایه بورایه متفرق برلره
صاقلادیغی کبی بانقه بلیتلرینی دخی کتابلرنک
کاغلری ارسـنه قویه رق شاید خرسنر
برقسنی چالارایسه دیگر برقسـمی کندیسـنه
قاله جغنی حساب ابدر و حسابلرینه کمه
واقف اولسون دیه ایراد و مصارفنی روجه
ویا خود لایلیجه یازار . شمدی بو حالده
بولنان بر آدمی چلدیرمش دیه دار شفایه می
کونددرسکز بوقسه معلم دیه بر فیلسوفی
رحله منه می اوتور ترسکز ؟

فقط نه چاره که بو آدم اداره افکاره
وتحریرک خامه یه باشـلادیغی زمان حقیقه
مستعلرنی اهترازه کتوره جک صـورته

او قدر مراقلی موسوس قور قاق حدتلی و
 آدم ایدی که مثلا کندیسنه ر مکتوب کسه
 مطلقا بر فنا حـ وادث و یره جکی حکمیله
 صاب صاری کس یلور کجه ادنا بر پاطر دی
 اولسه او بقوسندن او یانوب یتاغی ایچنده
 بوز کسـ یلور و بر ثانیه صـ کـره بردن بره
 جرأته کله رک طبانجه لری نه صـ ار یلور
 از بحق خسته اولسه اوله جکنه قناعتله
 عقلی باشندن کیدر و شاید یانغین ظهـ ور
 ایدر ایسه چابق قاچه بیلک قرار یله دائماً
 اوتوردیغی خانه لرده برنجی قانده اوتورر
 کندی اوستره سندن بشته بر اوستره کورهـ
 جک اولسه کندیسنی بوغاز لیه جقمش قدر
 اور کر و هانکی هوتلده بولنسه قدحنی
 کسه قوللانسون دیه سفره دن برابر

کورمک دیمک اولورکه اودخی صـ باحلین
 الافرانغه ساعت سکز ده قالمق و بر
 انگیزک یقاندیغی کبی سونکرلر ایله یقانیق
 کندی قهوه سنی کندیس ییشیرمک و یازی
 خانه سنه کچوب صـ باحک تازه قفاسی ایله
 برچـ وق یازی یازمق و بعده پالطوسنی
 اوموزلامزدن اول فلاوته ایله بر قاچ هوا
 چالوب قوشـ لقی طعامنه کیمک کز مکـ ه
 چیقماق منتظماً تا بمس غزته سنی اوقـ ومق
 بعض کره اسکی کتابلری قارشـ دیرمق
 اقشام طعامنه و بعده تیاترویـ کیمک نهایت
 کلـ وب برده اعلا اویقـ و چکمکـ دن
 عبارتدر .

اما بوقر دمز شو پنهورک احسن
 احوالی کوسنرر . بوندن ماعدا کندیمی

بو فرار ده شو پنهور صولوغی
 فرانقفورته الهرق عمرینک بقیه سی اولان
 یکر می طقوز سنین طویله یی هپ اوراده
 پکیر مشدر • یاشاد قجه اولومدن خوفي
 آرتار ایدیسه ده ۱۸۶۰ سنه سی ایلولینک
 یکر می اوچنجی کونی تمام البسه سی
 کینمکده ایکن اولوم دیدکری قهرمان
 او پیردانا نلک بردن بره خر قلاغنه صارلدیغی
 کبی کلیم اوزرینا سری و یر مشدر •

جان عزیز اومعزر و محترم دریسی
 ایچنده یتیمش ایکنه صماقلامش ایدی •
 بومدت طویله یی ایسه یالکیز باباسنک قازا -
 ندیغی پاره ایله بکارلق حالنده و برصورت
 مطرده ده پکیر مش اولدیغندن برکونلک
 صورت معیشتنی کورمک بتون عمرینی

صوك پرده سنی اداره ایدنلره « لاشقما »
 دیمکدن عبارت بولنان شیئک یاقلاشدیغنی
 کورنجه سنك بزم قدر قور قهرق و بلكه
 سزدن بزدن زیاده اتیره یهرك قو بروغی
 او موز لایوب طبانه قوت قاچدیغنی کورر
 سه کز قهقهه لر ایله کولزمیسکز ؟

اوت ایشته شو پنهورك بوتخفلغی دخی
 ۸۳۱ - سنه سنده برلینده قولرا ظه-ور
 ایلدیکی زمان کورلمشدر . زیرا درس-نه
 منتظماً دوام ایدن و بریسی مانثر اوسته سی
 دیگرى ایچه تبدیل ایدن صراف و اوچنجیسی
 دیشجی و دردنجی-سی دخی بر یوز باشی
 متقاعدندن عبارت بولنان درت نفر شا-
 کردارینی ترك ایلدیکی کبی برلینده کی قولرادن
 یعنی اولومدن قاچوب کیتمشدر .

مستمعیندن حالی هیچ بر بری قلمیان در سخا
 ندده تدریس ایلمدیکلی حالده شو پنهور
 عادتا بوش صردلره فارش و درس حکمت
 و یرر ایش.

حیات بشریه بی بر قنبدیلدن عبارت
 کوروب « پوف » دینجه سونه جگمندن
 بویله سربع الزوال رشیشه اهمیت بیه
 و برلما مسمی و معیشت بشریه نك غا-تا بر
 قومدیا اوله رق انسانرك دخی دنیا دنیلور
 بر ساحه تماشا اوزرنده ایشته او معیشت
 قومدیاری اوینار آقتوردن عبارت اولمسیله
 میشته دخی جریت آرمق عین حیاقت
 صایله جغنی مقدمات مقعه ایله تأمین ایلمیان
 فیلسوف افرینك اولوم دنیلان و ایشته
 قنبدیله « پوف » و معیشت قومدیاسنك

کینیور تیاترولری بالولری حتی جانبازلری
 بیله سورودنیانک هرکوشه بوجاغنی اوکر-
 نمکه چالیشور ایدی . حتی مترهسلرینک
 بریسنندن رده ولد غیر مشروعی تولد
 ایتمشدر که بو حال کندیزی کبی فیلسوف
 اولان دهقارته دخی واقع اولمشدر .

هر زرده بولنسه ذوق و صفا معتادی
 اولوب یالکز عشرت الله دوئللار دن پک
 زیاده خوف ایلمیان و فقط قومشوسی اولان
 برترزی قادینی دوککه قدر عاجزلره قهرما-
 نلق کوسه تر مکدن دخی چکنمیان بوذات
 محترم برارهلق برلینه کله رک دارالمعارفده
 حکمت خواجده سی اولمش ایسه ده هنوز
 نه مؤلفاتنجده ونه ده شخصنجده هیچ بر اهمیتی
 بولمیدیغندن اوته طرفده مالم هه کل

ماحصل اقتدار ایدرک علم معدنیات نباتات
 وتار یخ و پسیق و اوژی و کیا و ساثر فنونی
 بالا کمال خاصه فیلسوفی ابله اشتغال ایچون
 قانت و فلاطونک اثارینی ترجیحاً او قومغه
 باش لاش . هله فلاوته و کییتارا چالغی
 دخی حکمتک جلهء متماتیدن بیلش که
 دنیاده بر لذت بوله مایق مسلککنه سالک
 اوله جق بر فیلسوف ایچون لذاند مو -
 سیقیه دن حصه مند اولمغه چالشمق حقیقه
 غریبدر .

لکن دنیاده انه جق لذت اولمدیغنی
 ادما ایلیان بو حکیم اویله ظن اولنه جغی
 وجهله کتبخانه سندن طشاری یه چیقمز
 و هر تبعه اتنی کتابلر اوزرنده ایدر تدر و
 و درشت مشرب بر شی اولمیسوب شیق

اسویچره فرانسه و انکلتربی چوجقلغنده
 کزمش . طقوز یاشنده هاورده کندیسنی
 بر مکتبه قو بمشله که ایکی سنده صکره
 اوراده لسان مادر زادی اولان المانجه بی
 اونوتمش و بعده براز زمان دخی لوندرده
 براقاش . باباسنک مراعی کندیسنی تاجر
 ایتک ایکن ۱۸۰۶ سنه سنده حریفچک
 وفات ایدنجه شوپنهوئر ارتق بردستهگاه
 باشنده آلیش و بریش ایتکدن ایسه ادبیاته
 حکمیاته سلوکی ذوقنه دهها موافق
 بولمش . بابا میراثی کندیسنی چالشمقسنز بن
 پکنر دیردجک درجه ده اولدیغندن اون التی
 یاشنده فاعل مختار قالان شوپنهوئر المانجه
 فرانسزجه ایتالیانجه دن ماعدا اسکی
 لاتین و یونان لسانلر بنی ده تحصیله نذل

ایمدی حکمت « هر شیئک هر حکمک
 طوغریسی » ایسه حکیم دخی هر شیئک
 طوغریسی یاپان آدم اولمق ضروریدر .
 قولی فعلنه او یمیان آدم کندی کندیسینی
 تکذیب ایتمش اوله رق کاذب ایسه « حکیم »
 دکل « شاهد » بیله اوله مز .

مبحث

۴

« شوپنهوژک کندیسینی »

بو آدم ۱۷۸۸ - سنه سنده الانیاده
 دانسیق شههرنده تولد ایدرک باباسی بر
 زنکین تاجر و اناسی دخی بعض اثار بله
 اشتهار ایلدیکنه کوره بر ادیب ایمش .
 باباسی بر انکلیر قدر سیاحتی سودیکندن
 شوپنهوژ والدینله برابر الانیسا بلچیکا

آدم دخی. فیلسوفلق طاسلامیه جق ایمش .
 یا بیکرمی بیک فرانقلق آدم اولق موقعنده
 بولنان بر کیمسه او نقطه نظر دن هر شیئک
 طو غریسنی کوره بیله جکیمی ؟
 ایشته بوراسی او قدر تحفدرکه بو
 سؤاله « خیر ! » جوابنی و یرمک ایچون
 شو پنهورک سزی استعداد رجولیکزدن
 منع ایتمکله برابر تأهلدن منع ایتمی
 قضیه سنی دوشونمک لازم کلیور . کندیمی
 هیچ تأهل ایتماش یعنی انی تجربه
 ایلماش بولند یغی حالدده فنا لغنی نصل
 حکم ایلیور ؟ هله قوه شهوانیه دن
 مشروعاً استفاده بی منع ایلدیکی حالدده غیر
 مشروع صورتنه مساعده و یرمی نه
 حکمده قاپور ؟

التمشتر ترکیب اولتمشتر ایسه ده بو سوزلرک
 کافه سی کندی قلنددن چیقمش اولدیغنه
 شه یوقدر . دارالمعارفله کیرلما سی
 ونصرانیتیه اینانلما سی کبی وصایا ده
 شمیدن بوراجقده اول قدر حکم کوتور .
 مزلر واک صکره کی آثار و افعال اوزرنده
 بنای حکمت سوزی اصلا کوزمز
 اوکندن قاچز ایسه ده فیاسوف اولمق
 ایچون اولایکرمی بیک لیرا واردات
 سنویه بولتمق شرط اولسی عینیه فلنک
 پیزی ایچنده کی فاره نک فیلسوف اولسنه
 بکزه مزمی ؟ دیمک اولیورکه بوواسی پیز
 کله سی ایچنده اولمبان فاره اوقناعت
 فیلسوفانه بی کوسه تره میدجکی کبی یکرمی
 بیک فرانق واردات سنویه سی اولمبان

در . اوزرینه یازدیغکز لوحدهده
 حاضر در . و مبارک ارقه کزک طیاندیغی
 صندالیه دهده ! بر بر چاقلمی و یاخود
 اسپنچیار شا کردلری کبی مادیوندن دخی
 اولمیکز . فقط صافی بر روح پرست هیچ
 اولمیکز . زیرا روحانلره قناعتدن عبا-
 رت قالور ایسه کز کلیسا لوحده لرنده کور-
 دیگمز وجود سز و یالاکز قنسادلی باشند
 عبارت ملکه ره بکزر سکز . فنونی تبعدن
 آبرلمیکز . حکمتکزی دخی آثار و افعال
 اوزرینه بنایدکز . ایشته بو صورته
 فیلسوف اولور سکز . هایدی دوستم
 یودا جنجالری سزی حایه مقدسه سی
 التله السون ! »

شو سوزلر شو پنهورک اوچ اثرندن

مخلصك كزك كتابلرینی او قودقدن صکره
 کندمی کندیکز ایچون دوشونکز . او
 حالده یکر می عصر لقی چیفتلق ایله قرون
 وسطی گبی بر دورك ذهنگزه بیغمش
 اولدیغی ظنون باطله بی طرد ایدرك انلرك
 کوستردکری ربوبیت بیله انسانلر ایچون
 بر فکر خلقي اولدیغی و بلیکه والیده کز
 خانمک سزی یتاغی اوزرند، دیز اوستنه
 چوکتتهرك و الارکزی چا راست واری
 کوکسکزه کوتورتهرک کندمی تکلم
 ایلدکاری کلمه لری سزه دخی سویلتمکه
 باشلادیغی زماندنبری بو فکرك سزه
 کاریکنی کوررسکز . قو پرنیق کلیسالرك
 ربنی کوکلردن طرد ایلدی . حقیقت
 حالده جناب الله هر یرد، حاضر و ناظر .

هر شیئی و هر شیئیدن ماعداس-نی ده طایبق
 لازمدر . فقط بواقرار بکارلق اقراریدر .
 بر نکاحلی قاری بر فامیلیا حریت فیکریه من
 ومطالعائمز اوزرنده نفوذ کلبی کوسترر .
 هله جله دن اول دارالمعارفلردن
 قاجلیسکز . بکا اینانکز دارالمعارفلرده
 یالکز حکومتلرک جایه استکری مسالک
 حکما تدریس اولنور . فیلسوفی تدریسنه
 مخصوص اولان رحله لر کایسارک
 شعبه لری حکمنی المشر در . حالبوکه
 شونی قطعیا بیلمایسکز که خرسستیای
 نلغه مخصوص بر علم حساب وهندسه
 اولدیغی کبی خرسستیای نلغه مخصوص بر
 فیلسوفی دخی یوقدر .

ایمدی بر حکیم قانت ایله برده شوپنهوژ

پنه-وثره کلوب ده فیلس-وفلغه س لموک
 ایچون رأینی ص-ورنجه ش-و پنهور اکا
 دیرکه : — « یلده یکر می بیك فرانق
 وار داتکزواری ؟ بالطبع او کنج کندیسنه
 « خیر ! » جوابی ویره جکندن شو پنهور
 اکا دیرکه : — « اویله ایسه فیلسوفلغی
 ترک ایدکز دوستم ! زیرا انسان فیلسوفی به
 خدمت ایچ-ون یاشاملیدر . یوقسه
 فیلسوفی بی صنعت اتخاذا یدرک انکله
 یاشایه مز . حالبوکه هم ایراد صاحی
 هم ده فیلسوف چراغی اوله جق اولسه کز
 سزه بر او چنجی شی لازم ک-ور ای بنم
 کنج دوستم او چنجی به اقرار دخی افتضا
 ایدرکه واقعا بواقرار کلیاً قطعاً ترک
 شهوت اقراری دکدر . زیرا بر فیلسوف

اگر بوقناعتی دیوار قوغغنده
ایکن کوسترمش اولسه ایدی بلکه بر نقطه
نظره کوره طوغری یامش اولور ایدی .
حالبه وکه فاره حکیم جنابلری فاره نوعک
حسرتی اولغه لایق بزکله پینراچمده در!
سمدی بزم شوپنهوژ دخی بر حکیم
ایسه ده هر شیئک طوغریسنی کورمک
ایچون هانکی نقطه نظر دن باقیور ؟ انی ده
کورملی دکلی یز ؟

شوپنهوژ بونی بزه کندیسکی کوستر-
بیور . مترجمین احوالندن بریسنک ینه
فیلسوف مومی الیهک کندی اثرلرندن
استخراج ایدلمش اولمق اوزره شو حالنی
یاز بیور :

«هنوز آیواتوکللی برکنج فیلسوف شو-

ایده جگ • یا منطقه منجمده ده بولنور
ایسه ؟ در حال انک تحمل کداز مصائب
و بلایون کوردیکی صیجاق عین نعمت
اولیه جقمی ؟

قناعتک ای برشی اولدیغنی کیم انکار
ایدر ؟ فقط قناعتک ای برشی اولدیغنی
سویلیان حکیم فلنک پینرینک ایچنده یووا
پامش اولان فاره اولورسه ؟
ققره معلومی ؟ فاره نك بریسی برکله
فلنک پینرینی داش ایچنده کیرمش • ارقداش لری
چالوب چرپمق ایچ-ون کندیسی-نی بریره
کیتکه دعوت ایلدکده « ارقداش لری ! بن
ارتق خرسزلقدن واز کچدم • بوندن صکره
قناعتله یاشایه جغم • شوراجقدن بریره
کیتیم » دیمش •

کندیسنه می؟ بویه بر آدمک کندی مقدارینی
کلامندن معلوم ایدنمکه می چالشور سکز؟
یاز یق سزه !

فقط هنوز عجله ایتیمه لم . هیچ بر
وقتده عجله ایتیمه لم . بویه شیلر فرصتک
قاچمه سیله کلیأضایع اوله جق شیلردن دکادرکه
عجله به مجبور اوله لم .

« حکمت » هر شیئک هر حکمک طو .
غریبی اوله جق دکلی ایدی ؟ او طوغری بی
کیم کوره جک ایدی ؟ بس بللی که حکیم !
اما هانکی نقطه دن کوره جک ؟ بونی هیچ
دوشونیه جکمی یز ؟ حکیم افندی منطقه
حاره ده ایسه صیجاغک تحمل کداز بر
مصیبت اولدیفنی کوره جک و بونی ده
او شیئک طوغریبی اولق اوزره حکم

حالبو که نه فیلسوفی بونلردن عبارتدر نه ده
بونلر فیلسوفیدن خارجدرلر .

شرقده غربده فیلسوفی یعنی حکمت
ایچون یاپیش اولان تعریف-لمری خیرایدر
ایسهك بوندن چیقہ حق خلاصہ « هر شيءك
هر حكمك طوغریسی » اوله ییل-ور .
یا اوتہ طرفده برشو پنهور کوررده بونك
بر حکمت جدیده واضعی اولدیغنی خبر الور-
سه کز یکیدن سویلدیکی س-وزلر شمدی یه
قدر سویلنمش اولان طوغریلرک دها طو-
غریسی اوله جغنی در حال تسلیم ایتمز میسکز؟
یا بو حکمی ویردکدن بشقه برده او آدمك
کافئ فعلیاتنده کندی س-وزینی کندیسی
تیکذیب ایلدیکنی کورنجه نه یاپارس-کز؟
سویلدیکی س-وزه می ماقار-کز بوقسه

و یا خود متاع صانئون المی و سائر بر طاقلمی
 ظفر تاجلمی قازانمی و بر طاقی دخی یالکز
 تماشا اتمک ایچون کیدر لر ایدی . بونک
 کبی انسانلر دخی یو حیاته بر بشقه عالمدن بر بشقه
 طبیعتدن ککشلرجه سنه کله رک بعضلمی شان
 و شرف ارار لر . بعضلمی ماده ثروت
 و سامان ارقه سنده قوشمار لر . پک آز بر
 مقداری دخی طبایع اشیایی تتبع ایله تماشا ده
 بولور لر . ایسته یو مقدار قلییل آدم لر
 فیلسوفلر در »

دیمک اولیور که فیلسوفی دخی طبایع
 اشیایی تدقیق و تعین عبارت اولمی لازم
 کلیور ایسه دره فیلسوفی حقیقه بوندن
 عبارت اولمی لازم ککنجه اول بول فزیق
 الله کیانک فیلسوفی اولمی اقتضای لر .

استخراج اولنه من . بناءً عليه بزيالكز
 فيثاغورث تعريفني ايراد ايدلم كه اندن
 اولكي حكما « عاقل » عنوانني الورلر
 ايكن فيثاغورث « محب عقل » معناينه
 اولار « فيلسوف » عنواننه حسب
 التواضع تنزل ايتمش و بو عنوانك نه ديمك
 اولديغي كنديسنه صورادقده روجه آتى
 رده ايضاحده بولنه رق شو حالده فيلسو.
 فينك واضع لرندن عد اولنان بو ذات
 فيلسوفينك ايلك تعريفني ايتمش ديمكدر .
 او تعريف دخي شودر .

« انسانك حياتي ينه او انسانه
 يونانستامك عمومى او يونلرى ايچون خلقك
 اجتماعلرى كبي بر صورتده كورينورايدي .
 بر طاقلى بو او يونلره متاعلر يني صاتمق

فی امر الله تعالی و اتباع امر معنای ینده
مستعملدر «

شمی بو سوزلرک هر برندن بر بشقه
تعریف چیمیزمی؟ بو قدر تعریفات متخالفه
ایله تعریف اولنسان شی هیچ ده تعریف
اولنماش حکمنی المزمی؟ او بو باجه نزم
قاموسک مقابلی دیمک اولان انسیقلوپه دیده
دخی « فیلسوفی » کلمه سنده هر کسک بونی
کندی نقطه نظر لرجه بر بشقه صورتده تعریف
ایلدکلی بیان اولنمدقندن صدکره
فیثاغورس باشلا یه رق بو کونیکی
حکمایه قدر بر چوقلرینک ایتدکلی
تعریفلر ذکر اوانیور • بونلرک جمله سنی
یازه حق اولسه ق سوز اوزار • هم ده
اوزانان سوزدن هیچ بر حکم قطعی

وحلم ونبوت وقرآن و انجیل له اطلاق
اول نور . مؤلفك بصائر ده بیانہ كوره
منع عن الفساد و منع لقصد الاصلاح
معنا سندن مأخوذ در . علما تعاريف
متعددہ ایلہ تعريف ایلہ دیر . و اکثری
صفات الہیہ دن اولان حکمتی « معرفۃ الاشیا
و ایجادها علی غایۃ الاحکام و الاتقان »
عنوانیلہ و حکمت انسانیه بی « معرفۃ
الموجودات و فعل الخیرات » عبارتیلہ
تعريف ایلہ دیر . و تنزیل مبینده مذکور
اولان حکمت وجه مذکور اوزره عدل
و علم و حلم و نبوت و قرآن و انجیل معنا لینہ
وارد در . و طاعت باری و فقہ و دین و عمل
بالدین و خشیت و فہم و ورع و تقوی و
عقل و قول و فعلہ اصابت و تفکر

ییلورسکز . هم ده بر وسوز کزی کلیاً
 رد ایده میوب دیرز که : « نه یاپه لم ؟ بو
 اش تغالد بیکلرجه آدملر هم ده العاقللر
 بولنش لردر . هیچ بر یسی ده مشغول
 اولدیغی شیئی قطعياً تعریف ایده مامش
 اولدیغندن اش تغالات واقعہ سنی حقلہ
 تعیب ایدر ایسه کز جملہ سی ده سلس
 چیقارہ مامغہ مجبور اولمایدر ! »

مبالغہ ایدیورز ظن ایتیکز . هانیا
 بر علم وارددر که بزا کا « حکمت » دیرز .
 اوروپالیر دخی « فلیسوفی » دیرلر . نه
 بزم حکمتز نه ده انلرک فیلسوفیسی قطعياً
 معرف دکلدر . ایشته قاموس ! باقیکز
 « حکمت » حقندہ نه دیور :

« الحکمة . حاک کمر یله عدل وعلم

اول کلمش حکمادن همان هیچ بر یس-نی
 بکنم-یکی و کسه-یه بکنند بر مدیکی کبی کند-یسی
 د یار-عدمه تکراند کدن صکره و حتی الی
 غیر النهایه کله جک حکمائی بکنمک احتم-لنی
 دخی سلب ایتک در جدر ینه وار مشدر «
 دیه جکر .

صحیحی ؟ بو قدر اقتدار ها ؟

هپ عجله ! هپ صبر سزلق !

مبحث

۴۳

« حکمت و حکیم »

حکمت دین-لان شیئک هنوز قطع-یاً
 معرف اولدیغنی بو محبشه بدأ کلام اتخاذ
 ایدر ایسه ل-بزه « تعریف اولنه میان برشی
 ایله پهوده اشتغال حقاقت دکلیدر « دیه

رُك اول باول كلامندز كندی مقـداری
ا كلاشيله میان کشـیلردن اولدیغی ویا لکـز
سـ. یلدیکنه باقه رق سـ و یلیانه باقلماق
حکمنه اتباع ایديله جك ذواتدن دخی اولمدیغی
قضیه سیدر .

شو پنهورنه دیمش ؟ اصابتی وارایسه
نره سنده خطاسی وارایسه نره سنده ؟
او ! طور کز باقملم ! حریف تک برسوز
سویلمش دکل که ! نه لر سویلمش نه جواهر لر
یمور طلامش ! هم ده سـ و زلری سحر کبی
تأثیرلی ! بویله مهم بر آدمک سـ و زلرینی
ایراددن اول کندیسـنی سزه بر کوزجه
طانتق لازمدر . زیرا شمدیکی حالده
ایکی سـ و زجکز ایله تعیین ماهیتی
همه حال لازم کورسه » بو آدم کندیسندن

دېمك اوليور كه كندى سوزىنى كندىسى
 بكنهوب تصوىب ايتيور . در حال بنم
 اوسوزى بكنمش اولمقلغم برخطـا اولهـ.
 بيلور . اوخطـا دىنى يا بنم فطانتكم
 قىتىدن و ياخود قائلك مفسطه و مغالطه.
 ده كى مهارتدن نشأت ايليه بيلور »

هله كشيكم كندى مقدارى كلامندن
 معلوم اولمى لازمكلور ايسه مثلاً « آچلق
 طوقلقدن خير ايدر » ديان آدمك اهل
 رياضتدن اولمىنى تصيور ايدر سكر .
 برده او آدمك او بورلقدن معده فسادهندن
 مضطرب اولديغنى كورنجه اكلار ساكله
 بوسوزى سويليان كشينك كندى مقدارى
 سوزندن اكلاشيله مامشدر .

شو مقدمه پي بسطدن مقصد شو پنهو .

سزہ برسوز س-ویشلر . سز دخی
 اوسوزی بکنمشسکز . اما اوس-ور
 حقیقہ طوغری ومحض حکمت اولدیغی
 بحثك خارجنده اوله رق اوس-وزی سز
 کندیکز بکنمشسکز . بکندییکز سوزك
 حکمنی ده ط-وته جق دکلیمکز ؟ ط-وتمیه-
 جق اولسه کز بکنمش اولمقلیمکز عبث
 اولور . یا اوس-وزك صاحبی فعلاً
 بالکلیه سوز ینك خلافتنده ایسه ؟

« سن اکانه باقیورسك ؟ سوزی
 ط-وغری یا ! اکاباق » دیرسکز اما سزہ
 جواباً دیلیورکه : « اکر سوزك طوغری
 اولدیغنه سوز صاحبنك کندیمی ده
 قطعياً قائل اولسه ایدی کندی س-وزینی
 کندیمی طونار ایدی . مادامکه طوتمیور

تطبیق اولنه میهرق برانسانک مقداری
 کلامندن معلوم اوله جـ حق اولور سه
 احوالده سو یلیانه باقیوب یالکز سو-
 یلدیکنه باقق دخی حکمسنز قاله جـ غی
 وکندی مقداری کلامندن معلوم اولجه
 کلامندن ماعدا کندیسنه دخی باقلمش
 اوله جـ غی درکار ایسه ده شو پنهوری
 مطالعه ایدنجه ایلک قبول ایتش اولد-
 یغمز حکمت کیروده قالدقن ماعدا شو
 ایکنجی حکمت دخی بالکلیه بعید قالمسیله
 نظر اهمیتز آچلماقجه آچلمغه باشلادی .
 عجبـا شو پنهورک کرچکدن بر
 حکمت جدیده مؤسسسی اولدیغی نظر مزده
 قطعياً تحقیق می ایلدی ؟
 عجله ایتیم

اللهمدن بشقه کیمسه بیلز « حکمنده اصلا
چوزلماک اوزره بل باغلامش اولد.
یغمزدن او یله قوجه قاری لقر دیلرینه
دکل آ صورت ظهرده ارکک و پک چوق
شیئه و قف اولد قری دعا سنده بولند قری حالد
بو مثللو غرائب اعتقاد و عجائب ادا لرندن
طولایى بزجه قوجه قاریلردن فرقی هیچ
حکمنده بولسان رجالک دخی سوزلری
اون پاره ایتز .

حاصلی ز سو یلیانه باقیوب سویلنانه
باقی حکمتنده ایدک . واقعاً بر حکم
دها وارد درکه اوده :

کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری
صورتنده نظم ایدلشدر . بو حکم
بزم قبول ایتش اولدیغمن حکمتنده پک ده

« سویلیان و سویلیانان »

بز شمدی به قدر « سویلیانه باقه ! سو-
یلدیکنه باق » حکمنده قناعت ایتمش
ایدک . بونک عریجه سی دخی غالباً
« لاتنظر الی من قال وانظر الی ما قال »
صورتنده ایدی . یا کلشمز وار ایسه
صحیح الخطایا الحاج ابراهیم افندی
خواجه من تصحیحنه همت بیورر لر . واقعا
قوجه قاریلر دخی « سویلیانه باقه-
سو یلتنه باق » دیرلر ایسده انر چو جقلر
اغزندن حیقان بعض سوزلرده غائبدن
خبر چاشنیسی حس ایلدکری ایچ-ون
پویله سویلیانلر در . بز ایسه « غائی

انسانی بو عالمده ایکن عوالم سارده-ن
 امبد وار ویاخود . ائوس اید، جک شیردن
 عبارتدر . دیمک اولورکه بر زهر حکمت
 انسانی تسمیم اید، جک اولورسه یال-کز
 بو عالمده کی حیاتی محو ایتش اولمق-له
 قالیور حیات ابدی-نی دخی محو ایتش
 اولمی ممکن کوریلیور .

بناءً علی ذلک شو پنهور کبی
 اوروپاچه بر مس-لک جدید حکمت ریسی
 عد اولنان ذاتک خلاصه حکمیاتی انتقاده
 کیرشمزدن اول قارئلرمزک تنویر انظاری
 ایچ-ون بعض تمهیداته بر لزوم قط-عی
 محقق ایللیور .

حاصل اولوب ده بو حکمتلره رغبتنک دخی
اندن صکره حصوله کلش اولدیغنه امنیت
ایده بیلسه ک موجب ممنونیت اوله بیلور ایسه ده
تحصیل پروغراملری ذاتاً معلوممز اولوب
خصه - وصی مط - العه ایچون یاش - لرنک
نه قدر مساعد اوله بیله جکی دخی میدانده
ایدو ک - نندن او قدرت تمیزک کندیلرنده
موج - ودیتی بالطبع مش - کوک اولور .
حال بو یله اولنج - ه « فلان حکم شو
مطالعده ایمش » دیه کنجمزک او مطا -
لعدیی بر عقیده اساسیه اولمق اوزره
قبول ایدی ویرمسی نه بیوک تهلیکه حکمنی
الور ؟

دوشونمایدیرکه فیلسوفینک بر بیوک
فهمی مبدأ و معاد و خلقتده کی حکمت کی

قطعیلشدیرمش اولدیغی ایمانندن جدا
ایلدیکی ایچون بویله خرده بدنی پاره لرجه -
سنه موجب یأس اولسی شایان مؤاخذه -
میدر ؟

دیمک اولیورکه انسان یکیدن بر حکمت
کوره جک اولورسه اولابر قدرت تمیزیه سی
بولنملی ده اکا کوره او حکمت جدیدیه بی
بالانتقاد تلقی ایتلیدر . والایکیسی اسکینسه
مرجح اوله ماق صـورتیله ندامتک دخی
برهمنده کوریلان ندامتدن دها بیوک ودها
طوغری اولسی ممکن اوله بیلور .

هله شوزمانزده کبجلمزدن برچوغی
حکیمات جدیدیه رغبتده قراکغه صا -
لدیرر جه سنه بر صولت کوسـتریورلرکه
کندیلرنده مطلبـویز اولان قدرت تمیز

واقعا بیچاره بر همین وانف بر آدم
اولسه ایدی جزو تبه «سزدخی پر هیز
کبیر کزده لچی قطعیا حرام ایدیورسکز .
فقط صوبی ایچیورسکز . بو حالده سزک
تحریمکزدخی حکم سزقالیور . «یولاقور مقابله
ده بولنه بیلور ایدی . انجق جهلی حسبیه
بو مقابله ده بولنه ماش .

شمدی بر همینک حیوان اولدور مانک
مقصود مرتککار بسی ایله لجمدن امتناع
درجه سنده کی ریاضتی واقعا بر بطلاندور .
واقعا خرده بینک کندیسنه کوسه تردیکی
حقیقت او بطلان ایله قیاس قبول ایده .
میه جک حقایق فیه دندر . اما بو حال
بیچاره آدمجکزم عمر مدتجه باغلا نمش
و فیوضاته سی اوله چمنی امیدینی

تصدیق الدقـدن صـکره بر خـرده بین چـیقا -
 روب التـنه بر طـمه صو قـ ویمـش و بر هـمنه
 او صو یه باقـنی تکلیف ایتـش . بر هـمن
 صو یه باقـوب د، ایچـنده نه قدر عـجایب
 مخلوقات اولدیغـنی کورنجـه صـو ایچـمک
 دخی بودی روحـری بلع دیمک اولـدیغـنی
 اـلایه رق مغلوب اولـش . بو معـجز کارانه
 آلتی بر کوزجـه تماشا ایتـمک ایچـون جز -
 ویتـدن ایستیهـرك انه الدقـدن صـکره کـال
 تهـور ایله بره چارپـدیغـی کـبی پارچه پارچه
 ایتـش و دیمـش که : « الله سـنک بلاکی
 و بر سـون ای آلت ! بنی بونجـه سـنه در
 باغلانمـش اولدیغـم ایمان و اعتقاد مده تخطئه
 ایدرك جادیرك . عمرمک هـبـا اولدیغـنی
 کوستردك ! »

به عظیم بر فکرندامت پید او لور . بونک
 ال پارلاق مثالی اولمق اوزره وقتلاه
 بر مجموعده او قومش اولدیغمز فقره نك
 خلاصه سنی عرض ایدهام .

جزو بتلردن بریسی هندستانه کیدوب
 برهمنلردن بریسیله مباحثه به طو تشمش .
 برهمن جانہ قیماق ایچون ات اصلا بیه دیکنی
 ایراد ایلر ایش . جزو بیت بونک محال
 اولدیغنی دعوا به کیرشمش . برهمن شو
 اقراری و بر دیکنی کوندنبری شو قدر سینه
 یکمیش اولدیغنی حالده هیچ برجانہ قیمریغنی
 و اغز بنه مواد حیوانیه دن هیچ برشی
 کیرمیدیکنی بر طور مصرانه ایله بیان
 ایدنجه جزو بیت «صو دخی ایچم دیکزمی؟»
 سؤالی بالایراد برهمن طرفندن جواب

حقنه کیندولکنجه بر قناعتی بولنه رق
 یکی کوره جکی مسـلک حکمت ایسه
 انک قناعت کرده سی اولان شیئی
 تعدیل ایده بیلک ممکناتند ر .
 یا بعدالتعدیل حاصل اوله جق صورت
 قناعتی اولکی به نـسـبتـله فی نفس الامر
 مرجع کوریلله میه جـک برشی اولور سه ؟
 اوز مان یکی مسـلک حکمنی کورمش
 اولدیغنده اوله جغنده انـسـانک ندامت
 کتورمی ضرورت حکمنی المزمی ؟

بعض کره واقع اولورکه انسانده
 کیندولکنجه قناعت ایتش اولدیغی شی
 حقیقه عین بطلان اولوب مؤخرأ
 کندیسنه القـا ایدیلان شی عین حقیقت
 ایدوکی تحقق ایلدیکی حالده بیله او آدهده

ایمدی فلان یرده شو یله بر فیلسوف
 توره دیکنه وشو یولده بر مسلك جدید
 حکمت کشف ایتدیکنه دائر النان خبر
 اوزرینه نظر اهمیتک درحا اوجهته
 دونماسی قابل اوله میوب بونه قدر قابل
 دکسه حکمت نامنه اورته یه قونیلان
 مطالعاتک ده کافدسی عین حقیقت اولمق
 اوزره قبول اولنه مامسی او قدر و حتی
 اندن پک چوق زیاده عاداتا قطعياً قابل
 اولدیغندن بوبابده کی قابلیت و عدم
 قابلیت موازنه ایچون انسانک ماهیت
 حکمته آرزو و قوفیله برفدرت تمیز
 پیدا ایتش بولنسی لازمکلور .

بولزومی بحق کورمک واکلامق
 ایچون دوشونمایدکه هرکسک هرشی

حکم ایدیه بیلور • تدوینی واقعاً اندن
 صکره ایدیه تدبیرات تاریخیه دن استدلال
 اولانه جنی اوزره علوم میاننده تدوینجه
 دخی جلهیه تقدم ایدن فیلسوفی اولمشدر •
 هیچ بر عصرده فیلسوفی اهمیت لایقده -
 سندن دوشمش اولیوب هر دینه هر مذهبه
 هر مسلیکه کیرمش و یاخورد کندی ادعاسنه
 کوره بونلرک کافیه سنی احاطه ایلشدر •
 اعصار جدیده ایچون ارتق یکیدن ادیان
 ظهوری امکانی بالیکلیه قاتممش اولدیغی
 حالده بیه یکیدن یکی به فیلسوفی مسالکی
 ظهور بنک طریق قپانه مامش و بالعکس
 عصرلر یکیلند بجه بوطر یق توسع ایده
 ایده عصر مزده همان هرکس بر فیلسوف
 کسایلشدر •

شـو يـلـك بر طـاقـم تمهيداته بزم كـورمـش
اولـديغـمز لزومي پـك چـوق كيمـسـه لـرك
كورده مامـسي ويا كورسـه بيله درجه سـني
تقدير و تطبيق ابد مامـسي محتملاتدن اولمـغـله
بو تمهيداته كـور يـلان لزومـك شرح
وايضاحي بزجه مقصد اول اعتبار
اولنـمـشـدر .

فيلسـوفـي يعنـي حـكـمـت ذهن بشرك
بر نوع پوصله سـيدر كه هر هـانـكي مبحث
ومسئله ده اولور سـيه اولـسـور انـسـاك
پيدا ايدجـكي الكـطـوفـري حـكم فيلسوفـيك
دلائيله تحقـق ابد حـكـمـر . فيلسوفـي
الك قـدـيم شـيـلر دندر . حتى ذهن بشر
نه زمان تفكره باشلامش ايسـه فيلسوفـيك
ديـخي اوزمان اساسي قورلمش اولـديغـي

کړک کنديسی وکړک سائر برچوق ارباب
مطالعه طرفندن نسخه لری مطالعه ایدلمش
اوله جغی جهتله هپسینه معلوم اولمشدرکه
بوجلدشو پنهوړک آثارندن بر یسینی دوز
دوزی به ترجمه کبی برشی اولمیوب بلکه
بعض اساسلی ماده لر اوزرینه حکیم
مومی الیهک مطالعاتی نهدن عبارت
اولدیغی کوسترلمک ایچون برچوق
آثارندن اقتباس صورتیله ترتیب او
نمشر . بو حالد خاطرلره کلورکه بز دخی
کتابی باش طرفندن باشلایه رق او قود یغمز
کبی خاطر یمز کلان شیریه ده اوله جبه
یازوب کیدی ویردلم . هله بو صورتله
وجوده کله جک بر اثری اقسام طبیعیه سنه
تقسیم ایلدیکمز صروده قسم اول اوله رق

ایشته بو ایکنجی مطالعه دن صکره
نه اکلادیغی صورکه سویلهیم . هایدی
سن صورمش اول . ایشته بنده
سویلیورم :

❖ قسم اول ❖

« تمهیدات »

(مباحث) — بو تمهیداته نه لزوم
وارد — سویلیان و سویلن —
حکمت و حکیم — شوپنورک کندیسی
— اوروپانک دینسنز لکی نه دن
عبارتدر —

مبحث

۱

« بو تمهیداته نه لزوم وارد »
هظمک بزه ویرمش اولدیغی جمله

ایډک . مطلقاً چلدرش ظن ایډر ایډک .
 شمـدی بر بخشی اوقور ایکن قهقهـهـدلره
 کولرم . متعاقباً دیگر بحثـده بکا اوله
 بر غضب کـور که المده کی کتابی پاره .
 لیه حکم ظن ایډر سـک . بـیک برنده
 کـندی کـندیمه « آه ناظم ! یانـمده
 اولسه کـده سکا شو سطرلری کوسـتروب
 مطالعه می ده بیان ایتمـم « دیرم .
 هم ده بوسوزلری آچیق کوز ابـله صـا .
 یقلاق قیلدن اوله رق جهراً سوبلرم .
 حالمی کورن قادینلر شاشه رق « جام سکا
 نه اولدی ؟ عتلی کی می بوز یورسـک ؟
 دیرلر . انلره هیچ جـواب ویم . یـنه
 کاه قزارق کاه کوله رک مطالعه مده دوام
 ایډرم .

ديه بر دوزی يه اوقی-ورم که او-کون
 واپورده بکقوزه کلور ایکن و او کجده
 خانه مده ساعت الی یخغه قدر ۲۲۵
 صحیفه لک جلدی یوتارجه سنه اوقو بوب
 بتور مشم .

« نه اکلا دیک ؟ » ديه می صورت دیک ؟
 نه اکلا دیغمی اکلا تمق بر نوع محاکمه
 دیمک اولور . بن ایسه محاکمه ایدرک
 اوقو مدیغمی سويلش ایدم . بناء علیه
 نه اکلا دیغمی س-کا سويلک و حتی کنندی
 نظر مده دخی تعیین ایتک ایچون موس-یو
 شو پنهوری بر دها اوقو مغه مجبور
 اولدم .

بوایک-نجی مطالعه اوچ کون دوام ایلدی .
 فقط مطالعه ایدر ایکن بنی کورمش اولسه

آرتدیردی . الـدیغم کتایی او قومغه
باشلادم .

برده ایلاک صحیفه لرنده بو ذاتک یکی
بر حکمت اساسنک واضعی اولدیغنی کورر
ایسه م بن نه حاله کیررم ؟ « چوق شی !
شوپنه وریکی بر حکمت واضعی اولسونده
ینه بدلالقله اتهام ایدلسون ! بو قدر مهم
بر ذاتک وجودینی راساس حکمتنی سوکیلی
قارئلر مه اخبار ایتک وظیفه م ایکن شمدی یه
قدر او وظیفه ده قصور ایتشم ! « دیه
صحیفه لری کوزلرمله برجه سنه او قومغه
باشلادم .

اوقیورم ! لابنقطع اوقیورم ! هم ده
دهنمی محاکات جهته اصلا سوق ایتیه رک
یا لکنز بر « باقه لم نه یمش ! دهانه دیمش ! »

بن هر کون س-تونلر ط-ولوسی یازمغه
و بونلری یازمق ایچ-ون دخی صحیفه لر
جل-دلر طولوسی اوق-ومغه مجبورم .
بالا خره یازمه میه جق اولدقدن صکره بر
شیئی اوقومق بنم ایچون نو عما زمان غائب
ایتمش اولمق دیمکدر . ایشته بونک ایچوندرکه
شو پنهوره زمان صرف ایتمکه شمدی به قدر
لزوم کور مامش ادم .

فقط « شوپنهور » دیه اسمی بیله
قولاغه خوش کلیان بر حکیمی سنک انتخاب
ایتمش اولدیغکی کورنجه و کتابنی سنک
الکدن النجه نظرم بشقه اشدی . حسن
انتخابکه و قدرت تمیزکه پک زیاده اعتمادم
اولدیغی جهتهله شوپنهوری بکاس-نک
« پره زاته » ابدیشک انک دخی اهمیتنی

سو يېلش اولسه ك بتوب تو كښه جكي جهته
 ذاتاً فيلسوفينك بر چوق او هامندن خو .
 شلاندېغم حالده صنعتم باز يچيلق اولق
 حسييله يو بولده كي آثاري خوش-لانيمه
 خوشلانيمه او قومغه مجبور اوليور ايدم ده
 برده بدلاديه توصيف اولنان بر شو پنهوئر
 كورنجه آني او قومق بالكله بيهوده
 اوله جغني حكم ايلشيدم .

اوت ! ديه بيلورمك كه » بر كره
 كورملي تدقيق ايتملي ده صكره حكم
 ويرملي . والاعلى العميا حكم ويرمك
 . ووافق عقل و حكمت دكلدر »

زيه در او غلم . اما بوسوز اسراف
 ايتك ايچون بول بول وقتلري اولانلر
 حقده بويه در . برده بني دوشون كه

وفتا که چکن کون لوقانطه ده طعمام
 ایدر ایکن المه بر جلد طوتش دیردک بو
 مراقم در حال تجدد ایلدی . بیلورسک یا ؟
 و یردیکک شی اورو پانک حکمای جدیده .
 سندن شو پنهورک خلاصه حکمیاتی ایدی .
 بن بو ذاتک اسمنی اول دخی ایشتمش
 ایدم . حتی اسمنی کوردیکم اثر کند بسنک
 لهنده اولیوب شو پنهوری حکما صفتنده
 گورینور بدلا اولق اوزره حکم ایلد .
 یکنندن بویله برؤ اخذیه دوچار اولمش
 بولان ذاتک مطالعه آثار بله اشتغالی تضییع
 اوقات عد ایلشیدم . فیکرمک طوغر بسنی
 صورار ایسهک اعتراف ایدرم که حکمت
 دنیلان شی یاش دری کبی هانکی طرفه
 چکسهک اوزانه جفی و او باده نه قدر سوز

سن کندیك سويلديكك زمان سنی نه قدر
 تشویق ایتیش اولدیغمی دخی البته در خاطر
 ایلر سک . حقیقت ! کشفیات و اختراعاتك
 کافه سی اسکیدن موجود اولانلره نسبتله
 اکل و اتم شیلر اولدقلری کبی حکمتك
 دخی البته یکیمی اسکیمندن اتم و اکل
 اولمی افتضا ایده جکندن بو اشتغالك
 و بالخاصه ایندیكك اقتباساتك نه قدر نافع
 اوله جغی دخی تفصیله محتاج اولماق لازم
 کلور . شو قدر که بز یعنی مسلمانلر پک مکمل
 بر حکمتله مالک اولدیغمزدن بزه حکمت
 بکندیرمک براز مشکل اوله جغی دخی هیچ
 بر زمان بنم خاطر مدن چیقمش شیلر دکلدر .
 بناءً علیه بکندیكك حکمتلرک نه کبی شیلر
 اوله جغنی کورمک مراقنده ابدم .

شوپنهورثك حڪمت جديده سى

هؤلف طرفندن شهر امانت جليله سى
مكتوبچىسى سعادتاو ناظم بك افندى
حضر تلىرىنه يازىلان مكتوب، مقدمه، قىمانه
قائم اولمق اوزره بروجده آتى عىناً درج
اولنىور :

او غلم ناظمم !

حكمت جديده ناله اشتغالكى بكا خبر
و ىردكارى زمان ممنون اولمشىدم . هله
بو كى بى بعض اعظمك حكمت دستورلردن
كوزل رىقتىسات وجوده كتوردىكى

Ahmet Mithat

شوپنهورٹک حکمت جدیدہ سی

Şöpenhaūer'in hikmet-i
ce dîdesi

مؤلفی

احمد مدحت

پیشوا

» رجب ن حقیقت « غ ثہ سنہ تفرقہ دن صکرہ

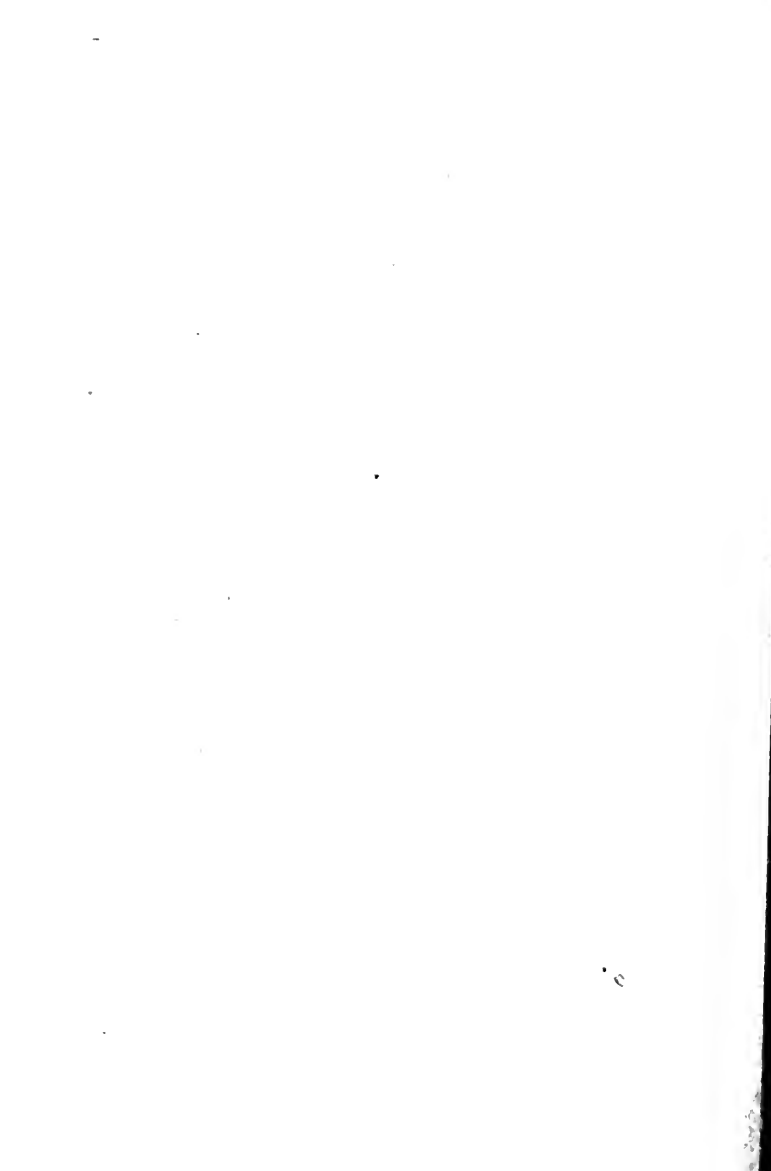
ایک دفعہ اولہرق

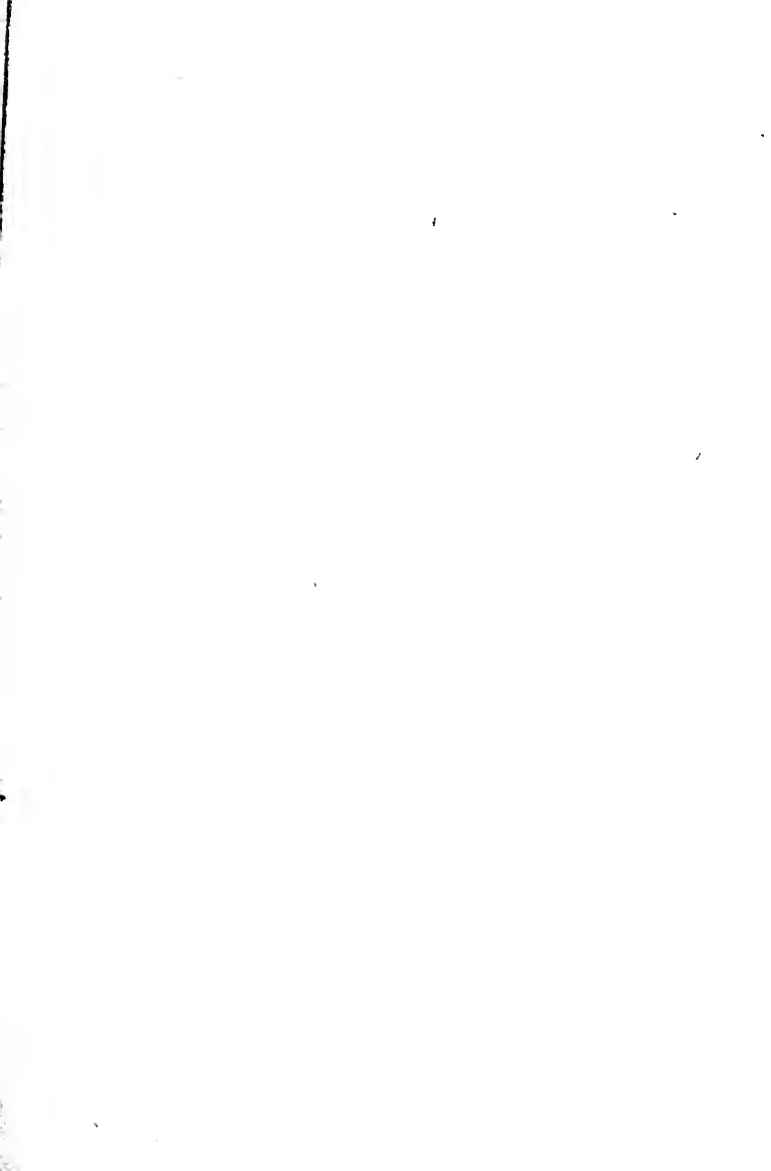
کتاب صورتیہ دخی طبع اولنشد

استانبول

۱۳۰۴

دیکی رؤیایه و یا خود رؤیا کور میورسه بیه
 اشتغالات ذهنیه سنه مطابق اوله رق بعض
 سوزلر صایقه لادقنری کبی بعض حرکتلر دخی
 اجرا ایلدیکنی قبول ایدر و بونک وجه
 و حکمتی اولمق اوزره دخی انسانک اختیاری
 البته قوه مفکره مرکزی اولان بیننده اوله
 جغندن بین کندی تخیلات و تصوراتنی بر
 اختیار و اراده صورتنه دخی قلب ایدنجه
 اعضای وجودک او ارادهیه توفیق معامله
 ایلیه جکی قضیه سنی بولورز .

بز رؤیانك قوهٔ حافظه ايله قوهٔ واهمه
 طرفندن دماغه سرمایه اشتغال تدارك
 ایدلمسندن و بونلرك قوهٔ مفكره او كنده
 وجود بولمسندن عبارت اولدیغی حقنده کی
 اقوال حکمایه اول قدر قانع اولمشز دركه
 اسباب خارجیه دن متحصل رؤیالرایله انسانه
 صنعی اوله رق رؤیا کوستره بیلک امکانلری
 شو قناعتمزك بر قاندها تقویه سنی موجب
 اوله رق وولترك اعتراضی حکمسز کورمکه
 مجبور اولمشز در . مع هذا صومنامبول
 بحثده وولترك مطالعه سنی جمله یه ترجیح
 ایلرز . یعنی بز دخی اویقو حالنده اویانق
 بولندیغی زمان بيله اجراسی صعب اولان
 شیلرك اجرا اولندیغنه دائر اولان مبالغه لی
 روایاتی قبول ایده میه رك غایتی انسان کور .

مفکره یه برطاقم سرمایه اشتغال تدارک ایلیمه .
 جکی حقنده اقوال حکمایه اعتراض ایلش
 ایسه ده حقسزدر . بودعواسنی یوروتماک
 ایچون « اکر رؤیا قوه حافظه دن نشأت
 ایلسه انسانک هیچ عقلنه کلیان قاریشق و غر-
 یب شیلری کور مامسی و دائماً محفوظاتیه
 اشتغال ایتسی لازم کلورایدی » دیمسی کفایت
 ایتمز . بز بوندن اول دخی دیمش ایدک که انسان
 هیچ دوشونماش ایکن رؤیاده کوردیکی
 شیلری اولجه کورمش و دوشونمش اولدیغی
 حالده اونوته بیلور . حالبوکه قوه واهمه
 نك حال بیداریده اولدیغی کبی حال نومده
 دخی انسانه هیچ عقلنه کلیان شیلری توهم
 ایتدیروب رؤیا صورتنده کوستره بیله جکی
 نك بدیهی و ثابت ایکن وولترک بواعتراضنه
 اصلا محل قالمز .

نظر اهمیتہ الہ جغمز شی اعصابک قوہ
 متحسہ سندن متولد اولہرق دماغدہ موجود
 اولان قوہ و اہمہ در • اشبو قوہ و اہمہ
 انسان او یودیغی زمان دکل حتی او یانق بو-
 لندیغی زمان بیلہ کوزلری او کندی غول یبانی
 فلان کی برطاقم خیالاتک تجلی ایتسیلہ ثابت
 اولیور • بوندن ماعدہ قوہ حافظہ دہ
 موجود اولان محفوظات دخی انسانک اویقویہ
 وارسیلہ زائل اولیوب بالعکس اویقو حالیلہ
 حواس ظاہرہ تعطیل خدمت ایلد کیری زمان
 هیچ بروقتدہ قطعاً و قاطبہ ایشندن قالمیان
 قوہ مفکرہ اشبو محفوظات قوہ حافظہ ایلہ
 اشتغال ایدرک انررؤ یا صورتندہ تجلی
 ایدیور •

وولتر قوہ حافظہ رؤیا حالندہ قوہ

حرکاته کلنجه اولا بر آدمک بر کفته یه بسته
 یامسی و بعده بر کاغدی جدول ایله چزوب
 بسته یی نوطه اصولیه طوغریجه یازمسی
 و کله لک دخی نوطه لر التسه طوس طوغری
 توزیع قلمسی و حتی بر کره ده ها کوزدن
 پکیر یله رک یا کاشی و ارایسه اکمال ایلسی کبی
 اویانق بولنان آدمک بیله اغلبنه میسر اوله.
 میان ایشلری رؤیاده و صومنامبول حالنده
 کوره بیلدیکی جداً اثبات اولنمیدر که بز دخی
 فیزیولوژی و سائر فنونجه بونلرک نه درجه یه
 قدر امکائی اولدیغنی ار اشدیره بیللم.

بحث ۱۱

«خلاصه»

احوال نومده اصل مقصدمز اولان
 رؤیا بحثنده اس اساس بحث اولق اوزره

وولتری جمهور حکمایه ترجیح ایدهمیه جکمز
 در کاردر • بزم بو فقره ده وولتر دن ایده -
 جکمز استفاده صومنامبولیرم حالنده بعض
 آدمک او یانق ایکن بیله یایه میه جقلری شیلری
 یایدقلری حقه نه کی مبالغاتی بر طرف ایدرک
 انسانک بو حالده نه درجه لره قدر حرکات
 و سکناته مقتدر اوله بیله جکلرینی اکلامق
 و حرکات نومیه نک بو درجه سی ایسه عادتاً
 رؤیا کورمک صورتنک عینی اولوب شو -
 قدر که انسانک بر شیئی رؤیاده یا الکز کور -
 مسنه « رؤیا » و بالعکس قودن فعله چیقارمغه
 چالشمس نه دخی « صومنامبولیرم » دینله -
 جکنی بیلک صورتندن عبارت قالور •
 اما انسیقلو په دی وسائر بعض آثارده
 صومنامبولر ایچون روایت واسناد اولنان

اولور سکز که عالم رؤیاده بتون افکار و خیا -
 لاتکز سزه اختیار کز و اراده کزله دکل
 کندی کندیسنه کلکده در • بو خصوصده
 اختیار کزک هیچ بردخل و تأثیری یوقدر •
 کر چکدر که یدی سکز ساعت دوشونور -
 سکرده دوشوندی ککزدن خبریکز بیه اولمز •
 ایشته بونی کوز لجه نظر دفته الهرق « حیوان »
 دینلان ما کینه نک صورت ترکیبی کوز لجه
 ا کلامغه چالشکز »

• وولترک کلامی بوراده ختام بولدی •
 وولترک بعض افاداتی حکمای سائره نک متفق
 علیهلمری اولان مسائلدن بر طاقنه مخالف دوشد -
 یکی انک فقره مترجه سیله بو ایکنجی قسمک
 مباحث سائره سنی تطبیقندن اکلاشیلور
 ایسه ده ذکر اولنان نقاط مختلف فیهاده بز

نیور؟ حتی بعض کره روح ال زیاده صوت
استراحتنده بولندیغی زمان تصورات و تخیلا-
تنده ال زیاده قاریشقلق واقع اوله رق رؤیار
دخی قارمه قاریشق کورونیور . دیمک او-
لیور که روح کندی حال صفوتنده قانجه
دلی اولیور . بعض کوزلری آچیق اولدیغی
حالدده رؤیا کورن مؤلفلرک دیدکلری کبی اکر
روح افکار فوق الطبیعه ایله طوغمش اولسه
ایدی او حالده وجود اویقویه واردیغی
زمان مشهوداتنک دها زیاده قوت و صفوتله
تجلی ایتسی لازم کلور ایدی .

دماغ-کزی حرکتیه کتورن شی قوه
حافظه کز اولدیغی کندی نظر کزده اثبات
ایچون هانکی طریق ملاحظه یه کیتسه کز
نه قدر چالشسه کز هر حالده اعترافه مجبور

ایله اوغراشورلر . بویولده انسانه حیرت
ویره جک مثالر واردر .

عجبا بواجراآت وجود ما کنده سنک
کندی حرکاتندمی عبارتدر ؟ عجبا روح
صافی حسیات خارجیہ نک تحکمندن دخی
قور تلمش اولدیغی حالده کندی حقوقندن
سربستجه استفاده می ایدیور ؟ اکر کیجه -
لری رؤیایی تشکیل ایدن شی یالکز وجود
ما کنده سنک اجراآتی ایسه یا او حالده یالکز
کوندوزکی اشتغالاتنه مخصوص رؤیالر کور -
مکله نیچون اکتفا ایتیمور ؟ اکر روح کندی حال
صفوت واستراحتنده اولدیغی ایچون بونلری
کور ییور ایسه ، او حالده رؤی یالکز شکل
وصورتی متحد ومنه ظم اولمق لازم کلور ایکن
نیچون برطاقم نسبتسز وقاریشق شیر کورو -

امارهء صحتی کورلمیان رؤیالره اصلا اشمیت
ویرلمیهرك یوز رؤیاده یالکیز بریسی ظهور
ایده جك اولسه او بر رؤیاك حکمی یوز
رؤیایه دخی غالب کاور .

« اوچنجی فقره »

فقط نصل اولیور که اویقوده ایکن
بتون حواس میت حالنده بولندیغی حالده
یالکیز بر حس داخلی اویانق بولنیور ؟
کوزلرکز کورمدیکی وقولاقلریکز ایشتمدیکی
حالده رؤیا کزده نصل کوروب ایشیدیور .
سکز ؟ کوپك رؤیاده آوه کیدر . حولار
شکارینی تعقیب ایدر . شاعر اویقوده ایکن
شعرلر یاپار . ریاضیون برطاقم آشکال کو .
روب معادله لر حل ایدر . ارباب منطقدن
اولان فیلسوفر طوغری یا کلش قیاسات

دیه اعتقاد اولنان شیره « ذوات مخیله »
 دینلشدرد . بوبابده بیان اولنان ایضاحات
 کیمسه نك اکلایه بیله جکی شیر اولمديغندن
 شو اکلانلر سبیلله بوفکرلر دخی انسا-
 نلر میاننده دوام ایده کلدرد .

ظن ایدرم که الک اول فالجیلیق فکرینی
 حاصل ایدن شی دخی رؤیالردر . غایت سو-
 کیلی برذاتک اولوم تهله که سنده بولندیغی
 زمانلر رؤیاده انلری وفات ایدیورمش کور-
 مکن دهها طبیعی ودهها عمومی نه اوله بیلور؟
 ودوستی بوفنارؤیایی کوردکن بر از صکره او
 آدمک کرچکدن وفات ایتسندن دهها طبیعی نه
 اوله بیلور؟ بویله صکره دن عینی عیننه ظهور
 ایدن رؤیالر احتساس قبل الوقوعدر که بوبابده
 هیچ بر کیمسه نك شبهه سی اوله مز . فقط بر

امیندر لر که اوموتالر دفن اولمشلر و یا آتشدر
 کول اولمشلر و یا خود دکرده چورومشلر
 و بناء علیه بالذات رؤیایه کلوب کورون
 بیلک استعدادننده قالماملر در . اویله ایسا
 کوریلان شی انلرک روحلری اولدیغنه این
 نلق طبیعی اولزمی ؟ روحلر ایسه غایب
 لطیف و خفیف وال ایله طوطلق غیر قابل
 اولوب انلره سوز سویلننه بیلدیکی حالده
 کندیلرینی قوجا قلامق و اویمک قابل اوله
 میور . دنیاده صاغ ایکن ایچنده بولندقلر
 وجودک خارجاً قالبی چیقارلمشده اوقالبه
 ایچنه تکرار دوکولمش کبی برشی ! زیر
 روحلر اوجودلره تمامیه مشابه کورونیور
 ایشته شو اعتقاد ازمنه متقدمده پک زیاده
 اینرولیه لرک بویله انسمانه تکرار کورونیور

یالکز رؤیا حقنیده بر قاج کله جک دها
 دیکله مک زجهنه قاتلانمیزی رجا ایدرم .
 سز دخی بنم کبی قبول ایتمز میسکیز که بتون
 ازمنه قدیمه ذوات مخیله سنک اساسی هب
 بورؤ یالردر ؟ کندی قاریسنک ویاخود او .
 غلنک وفاتندن طولایی پک زیاده متأسف
 اولان بر آدم بونلری رؤیاسنده کورر . رؤیا
 ده کوردیکی وجه و صورتلر او غلنک ویاخود
 قاریسنک عینیدرلر . کندیسسی انلره سوز
 سویلر . انلر کندیسینه جهاب ویررلر .
 شبهه ایدیله مز که بونلر کندیسینه کورونمشلر .
 در . بلکه بو کبی رؤیالری بشقه آدملر دخی
 کوررلر . دیمک اولیور که موتالوک تکرار
 عودت ایدرک کوروندکارینه شبهه ایدلیه .
 جک . مع مافیسه بورؤ یالری کورنلر دخی

جگمزی حکم ایلکده پک بیوک حق واردر
 زیرا فکریزه مطالعه مزه اویقو حالندن زیاده
 اویانق حالنده ایکن نهدن صاحب و متحکم
 اوله بیله لم؟ اکر سزک مالبرانشکر یحشک
 یالکز بوراسنده قالمغله اکتفا ایلسه ایدی
 پک بیوک بر فیلسوف اولور ایدی . فقط
 محضا ایشک پک زیاده ایلروسنه کیتدیکی
 ایچون الدامشدر .

بکا قالورسه بزم فکر و مطالعه لر یمزک
 کند بزم دن کلدیکی ملاحظه سی بزه پک کوزل
 فکر لر مطالعه لر کتوره بیله جکندن امینم
 بعض قارئلریمزک جانلرینی صیفمقی و دیگر
 بعضلرینی ده دوچار استغراب ایتک قورقو .
 سیله کندی افکار و مطالعاتی بسط و تمهید
 ایدهم .

کوردم که رؤ یالونده معادله حل ایلدورلر
 ایدی . شاعرلر کوردم شعر انشاد ایدیورلر
 ایدی . بن کندیم دخی رؤ یاده بعض شعرلر
 یایوب حفظ ایلدم که پکده فنا دکلر ایدی
 ایمدی اعتراض قابل اوله میه جق صورتده
 تحقق ایلر که انسانک اویقوده دخی حال پیدا
 ریده اولدیغی کبی افکار و مطالعات مطر
 دهسی وارد در . کذلک اصلا اعتراضه امکان
 یوقدر که فکرلر مطالعهلر بزه اختیار مزک
 خار جنده اوله رق کندی کندیلرینه کلورلر
 یتاغمزده یاتدیغمز زمان نصل بلا اختیار
 ایاقلریمزی فلانی قلداتیور ایسه کینه اوله
 بلا اختیار تفکر دخی ایدیورز . دیمک او
 لیور که سزک پاپاس مالبرانیشک بز کندی
 کندیمز فکرلر مطالعهلر حاصل ایده میه .

کوزجہ طعام ایتش اولان بر چفتجی درین
 وراحت بر اویقو ایله اویور وانی رؤیالی
 اصلا راحت سزایتمز • یوحالده بولند قجه هیچ
 بر رؤیا کورمش اولدیغنی تخطر بیله ایده مز •
 بر رؤیا آرزق مؤلم اولور سه مطلقا یار و حاک
 شدت هوساتندن و یا خود وجودک فنا تغذ •
 یسندن نشأت ایلمز • ظن اولنور که طبیعت
 یوحالده سزه اختیار کزک فوقنده اوله رقی
 بر طاقم افکار مؤنه ویرمک و سزی او یله ججه
 دوشوندورمک ایله سزی جزالندیریور •
 بوندن استدلالت اولنور که الک آرز دوشوندلر
 الک مسعود ادملر در • لیکن بنیم ویرد حکم
 نتیجه بود کلدر •

بعضی آوقاتلر طانیدم که رؤیالرنده دعوا
 مدافعه ای دیور لر ای دی • بعضی ریاضیون

لری وقوعه کاورلر . تلاش ایتیکیز . بحث
یالکیز اولیقودن عبارت !

سزء اعتراف ایدرم افندیئر که بن دخی
سزک موسیو ده پورسونیاقلک طیبی قدر دو-
شونیورم . طیب موسی الیه کندی خسته-
سنه نصل رؤیالر کوردیکی صوریوز .
موسیو ده پورسونیاقلک الیه فیلسوف اولد
یغندن دیور که کوردیکی رؤیالر رؤیا کی
رؤیادلر . واقعا قورقج و فنا رؤیالر فکرک
و کرک وجودک اضطراب ایچنده بولندقلرنه
دلالت ایدر . بونلر طعام الیه طوملش بر
معه دن و یاخود حال بیداریده افکار مؤله
ایله اشتغال ایلیان برذهندن نشأت ایدر .
قساوتسز اوله رق خدمتی کوزلجه
ایفایه چالشمش و درجه افراطه و ارمه سزین

بر ما بکنه بن عبارت اولان ویکرمی درت
ساعتده ایکی دفعه طبیعتنی دکشیرن حیوان
نه در ؟

« ایکنجی فقره »

« جریده ادبیه » نام غزته ۱۷۶۴
سنه میلادی سی اغوستوسنده یازمش بر
مکتوبدر :

افندیلر! علومک بحث ایلدیکی موادک
کافه سی بزم تعلقاتمز داخلنده در . تحمل
ایدیکز که بر طاقم عالایعنی شیر دخی بزه متعلق
اولان مواددندر . بوقبه آسمان التنده وقوعه
کلان شیرک هیچ بریسی یکیدن وایلك دفعه
اولق اوزره وقوعه کلزلر . بنم سزه بحث
ایتمک ایستدیکم شیر دخی اظهر من الشمس
فی وسط السماء ایسه لرده بوشیر یالکز کیجه .

و تأثیر کز وار ایسه بو حالدرده دخی او قدر
حکم و تأثیر کز اولدی .

انسیقلویه دیده رؤیا بحثنی دخی اوقو-
دم . هیچ برشی اکلامدم . فقط کرک
اویقوده و کرک اویانق ایکن افکارمک افعالمک
اسباب و حکمتنی دوشونوب ارایورم ده ینه
هیچ برشی اکلایه میورم .

بیلورم که اگر بر حکیم بن اویانق ایکن
مجنون و یا خود سرخوش دخی اواز ایسه م
اوزمان حسیاتمه مالک بر حیوان صایله جفمی
بکا اثبات ایلر ایسه بنی اول قدر صیقمش
اولمز . فقط بن اکا کندیزی اویقوده کندی
کندیسنه حرکت ایدر بر ما کنه اولدیغنی
اثبات ایلر ایسه م انی دها زیاده صیقمش
اولورم . امدتی سویلیکز بکا عمرینک نصفنده

ینه بونک کبیدر که عبادتدن فارغ اولد.
 یغکز زمان کندی حجره کزه قاپاندیکز .
 املکز اوراده یالکز کندی مطالعات خصوص.
 صیه کز ایله اشتغالدن عبارت اولوب یانی باشکز.
 ده کوردیککز قز ایله اشتغال ایتک خصوص صنده
 هیچ برقرار کز یوق ایدی . لکن سز دوشوند.
 یککز حالده انک صورتی سزک ذهنکز انتقاش
 ایلش ایدی قوه خیالیه کز آتش آلدی . سز
 ایسه حالا انی سوندورمک اشبابنی بیله دو.
 شونمور سکز . بونک نتیجه سی نره یه منجر
 اولدیغنی بیلور سکزیا ؟ ایشته بووقعه عینیه
 سزه رؤیاده دخی واقع اولمشدر . سزک
 انانیتمکزک شو حالاری میاننده کندی طرفکز.
 دن نه تأثیر اولدی ؟ قلبکزک حرکاتی وقا .
 نکزک جولانی امرنده سزک نه قدر حکم

ایتندی که او کونلرده وعظ و نصیحت ایدیلور .
 دیو کن او یولده او قوغمش برو عظامه دخی
 خاطر تزه کلدی که مذکور و عظامه سزده بر
 هوس تقلید او یاندر مشیدی حاضر یانکرده
 قلم و کاغذ دخی بو لندیغندن او یله بر مسوده
 قلمه المغه باشلا دیکز که بو یولده برشی یازده -
 جغکزی او لجه هیچ دوشونمز ایدیکز . ایشته
 صومنا مبول حالده دخی سزه واقع اولان شی
 بوندن بشته هیچ برشی دکادر . سزظن
 ایدر سکر که کراک حال بیداریده و کراک او یقو -
 ده یالکر کندی اختیار کزایله حرکت ایلده
 یکر . حالبو که خبر کزایله اولمقسزین ایکی
 حالت ایکی سنده دخی بو فعل و حرکتدن
 مقدمکی احوالک خاطره می طرفندن سوق
 اولندیکز .

وعظنامه مسوده لری قاره لیه رقی او غرا شد
 یغکز اولدی . ایشته بنه بو صورتله او یقوده
 دخی یازمغه چالشدیکز . وعظ و نصیحت
 ویرمک هوسسی دماغ کزده بولنم دینی حالده
 فصل اوله بدور که بوشوس سزه بر دن بره
 رؤیاده ایکن قلمش اولسون؟ یلک اعلا نخطر
 ایدرسکز که ایلاک دفعه اولق اوزره بر
 وعظنامه مسوده سنی اویانق ایکن قلمه المش
 ایدیکز . اوله دکلی؟ بو ایلاک دفعه دن بر
 چاریک اول بویله بر امل خاطر کزده هیچ وق
 ایدی . اوزمان سزاو طه کزده فکر جه متموج
 بر حالده بولنه رقی هیچ برشی اوزر بنده فکر یکز
 تقرر ایتیمور ایدی . اختیار کزلک دخلی اولدی .
 یعنی حالده قوه حافظه کز سزه بر یوز طی کونی
 اخطار ایلدی . بو یوز طی سزه اخطار

عادی بررؤیا کور و جی یه صوره جغم سؤالری
 صورارم . اکا دیرم که ! « سز سائرلر ندن
 ده از یاده قو تلججه اوله رق بررؤیا کور مشسکز .
 فقط کور دیککز رؤیا ینه عادی رؤیا لر قاعده .
 سنه تابعدر . عادی رؤیا کورن یالکز صمیه
 کبی بر حالده ایدی . سزک ايسه ایش بینکزه
 انتقال ایتمش . انجق هر ایکیکز اصلا منتظر
 اولدیغکز بعض حسیات دماغیه و عصویه یه
 دوچار اولمشکزده اویقو حالنده یایمقی خاطره
 بيله کلیه جک اولان شیرلی یایمشکر »

ای کنج پاپاس افندی ! سز بر تقلید
 استعدادی ايله طوغمش اولدیغکزدن یوزدرلو
 وعظنامه لر ایشیده رک انلری تقلید قوتی
 دماغکزده منبسط اولدی . حالا قوت
 تقلیدک سوقيله اویانق بولندیغکز زمان دخی

بر شرقی بسته لیدرک نوطه سنی دخی طوغریجه
 یازار وحتی نوطه یی یازه جغی کاغدی جدول
 تخته سیله چیروب نوطه اشارت لرینی وضع
 ایلد کدن صکره کفته نک کله لرینی دخی هر
 نوطه نک التسه طوس طوغریجه ترقیم ایلر
 ایش . آنسیقلویپه دی دیور که بوردوده بر
 دسپوط شو اجرا آتی رأی العین کورمش
 و بوندن دها زیاده محیر عقول اولان حرکاتی ده
 مشاهده ایش . بودسپوطک شومشهوداتی
 قلمه الهرق امضا ایتسی و هیچ اولز ایسه
 کندی کاتلرندن بریسنه بونی امضا ایتدیر
 مسی آرزو اولنورایدی .
 فقط فرض ایده لم که بوصومنا مبول کند
 یسنه محل واسناد اولنان شیرلی فی الحقیقه
 کافه اجرا ایلسون . بن کندیسنه دائماً

دیغی طور ی تکرار ایتک ورقص ایتک و هم ده
 رقصنی بیساعی کوزجه اجرا ایتک و نهایت
 تکرار صویونوب یتاغنه کیرمک و دزین
 او قویه طالع ایلله اکتفا ایلر ایدی.

بو حال آنسیقلویه دینک صومنامبولنه
 قریب بیلله ایدمهز . آنسیقلویه دینک صوم-
 نامبولی بر کیمچ پاپاس شا کردی ایش که
 ناغندن قلقوب حالا او یودیغی حالده بر
 عظنامه قلم الور وانی باشدن اشاغی یه
 تکرار او قویه رق تهمیح ایدر و یاخود او قیور
 تهمیح ایدیور کی یایار و بعض سطرلری
 یروپ رلرینه دیگر بعضلرینی یازار و او-
 دیغی زمان بر محله بر کلهک اونو تلیش
 لیدیغی کورسه کله یی رینه قویار ایش .
 ندن ماعداینه صومنامبول حالنده ایکن

مشلردر • ذاتاً روایات مذکوره اقوال مجر-
 ددهن عبارت قلوب صحیح و ثابت اولدقلری
 تحقیق ایتماش بولندیغندن بویله زهاتله ارباب
 فنك اشتغال اتمیه جکری دخی آشکاردر •
 حکیم مشهور وولتر بو بحثی کندیلکنجه
 تدقیق ایدرك صومنامبولر حقنده سویلنان
 یالانلری علی قدر الامکان احوال صحیحهدن
 تقریق اینمشدرکه اثریمزك بو بحثی وولترک
 تدقیقاتنی ترجمه ایله تشکیل ایتک برجه دخی
 مرجع کورلمشدر •
 وولتر دیورکه :

« برنجی ققره »

برصومنامبول کوردم • فقط اوصو-
 منامبول یالکزیتاغندن قالدرق کینک وبر
 آدمی کوردیکی زمان بیون اکرك سلاملا-

عد اولنور • زیرا بو حال اویق-وده اولان
 آدمک یالکز قالق-وب اوتور می و یاخود
 کزنمی کی حرکات جزویه دن عبارت او-
 لمیوب بعض صومنامبولر کوزی قیالی ودرین
 اویقوده ایکن مثلاً یازی یازمق کی حرکاته
 قدر وارر که رؤیا وصایقلامق کی حالات
 نومک قبحه آز چوق تطبیق و تأریلی ممکن
 اولدیغی حالده حکما صومنامبولر م دینلان
 حالی تاویل خصوص صنده عادتاً دوچار حیرت
 اولورلر •

برچوق شارلتانلر صومنامبولرک احوال
 و حرکاتی اوزرینه اول قدر شیر اویدیروب
 سولمشلردر که بونلره اینانمق قابل اوله مز •
 زیرا اویانق ایکن یاپه میه جقلری شیر دخی
 اویقوده ایکن یایدقلرینی روایتیه قدر وار-

یشـ یله جک اولورسه تصادف اوانه جق
مشکلاتک صوکی کلز .

اویقوده ایکن هم سـ ویلنمک وهم ده یال
ننه بولنان آدمیره سیله اورمق کبی صومنا
مبولیرم ایله قاریشق صایقلایشلر دخی بعضاً
واقع اولورایسه ده حرکات بدنیه باشلادیغی
آنده صایقلایشک کسـ یلدیکی دخی تجربه
ایدلشد . بو حالده یتاغی ایچنده قالقوب
اوتورمق و یاننده کی آدمیره بعض حرکات
بولنمق صومنامبولیرمک مقدماتی اولوب
بونک دها زیاده لری بروجده آتی فقره مخصوص
صه سنده کوریلور .

بحث ۱۰

« صومنامبولیرم »

صومنامبولیرم حالات نومک الـ غیری

زیرا صایقلا یان آدم اکثر یا کور مکده بولند.
 یغی و یاخود بر لحظه صکره کوره جکی رؤ.
 یایه متناسب سوزلر سوزلنکده در . رؤیا
 دینلان شی قوه حافظه و یاخود قوه
 و اهمیه محصولاتک دماغده تجسم ایدرک
 وجود بولسندن عبارت اولدیغنه کوره صا
 یقلامق دینلان شیئک دماغده وجود بولان
 حالات مذ کوره نك بر قسمی بر قاج کلنه ایله
 لسانه دخی کتور مکدن عبارت قالسی او قدر
 ساده بر مسئله حکمی الور که مسئله مذ کوره
 حقیقه تدقیقات عمیقیه کیر شمک لزومسز کو
 یلور . شو قدر که بو بایده تدقیقات عمیقیه
 کیر شمکه فنونک بو کونکی وسعتنک مساعد
 ی دخی یو قدر . بو مسئله بادی امرده اول
 در ساده و سهل ایکن تدقیقات عمیقیه کیر

بر چوق شیلر یاپدیغی حالده لقردی سولتدیکنه
 وکندیسندن برشی سؤال ایدیلجهک اولسه
 جواب ویرمیوب دهادیکنجه سوز سویلنسه
 اویاندیغنه دقت اولتمشدر • صایقلایان
 آدمک ایسه ایشی یالکز سوز سولتک اولوب
 بالفعل هیچ برشی یاپمادیغی دخی نظر تدقیقه
 التمشدر • بناء علیه صایقلامق بشقه و صو-
 منامبولیرم دخی بشقه اولدیغنه قناعت
 ایدلمشدر •

اشاغیده بحث مخصوصنده ایضاح او-
 لسه جنی اوزره صومنامبولیرم من جهة
 درین اویقویه ومن جهة دخی بالکلیه اویا-
 نقلغه یقین بر حال اولوب رؤیا به اصلا من-
 سبتی اولمادیغی حالده صایقلامق بالعکس
 اصل رؤیا ایله متناسب اولان احوال دندر •

شرح وایضاحه معلومات فیه کافی اولماقده
 برابر احوال مذکورہ نك غرابت فوق العادہ
 دہسی قابل انکار اولہ من . مثلاً انسانك
 اویقودہ ایکن ایاغنی تحتہ کھلہسی ایصر مغلہ
 ہمان پار مغنی طوغریجہ او طرفہ کوتورمسی
 وتمام دہ تحتہ کھلہسنك اوزرینہ باصوب
 از مسی کبی کہ انسان اویانق اولدیغی و ارادہ
 جزو یہ سنہ تمامیلہ مالک بواندیغی زمان بیلہ
 او مردار حیوانی بو قدر مہارتلہ آولایہ بیلسی
 پک دہ ممکن دکدر .

بعض ارباب تدقیق صایقلامق ایلہ صو-
 منامبولیرم یعنی اویقودہ ایکن کز مکی ایکیسی
 برشیدر دیہ حکم ایتشلر ایسہ دہ تدقیقات
 قویہ بونلرک علیہندہ حکم ویرلمسنی ایجاب
 ایتلشد . صومنامبول اولان آدم بالفعل

صور یله جق اولسه جواب دخی ویررلر .
 بو حال محرر حروفده دخی موجود اولوب
 یانمده بولسا نلرک ایکی اوچ نوبت مجادبه یه
 قدر وارد قلی واقع اولمشدر . حاله وکه
 سؤالر وارد اولدیغی و طرفزدن جوابلر
 ویرلدیکی زمان بالکلیه او یقوده اولدیغیزی
 حس ایلرز . فقط بالکلیه او یانق دخی بولمده .
 یغمز ایچون کندیمزی طو پلایه مدیغمزدن
 جوابلر ویرییورز . صکره تمامیه بیدار
 اولنجه عقل باشه کلرک استجوابات واقعه نک
 حال نومده اولدیغنی اکلا نیجه کندیمز دخی
 استغراب ایلیرز .

او یقوده ایکن اراده جزویه نک بالکلیه
 انقطاع ایلیه جکی اصلا دعوی ایدیه مز .
 بعض احوال واردن که اسباب فنیه سنی

دماغ چله دن اول اويوديغي کي چله دن
 دخی اول اويانديغي زمان اراده جزويه نك
 دخی بر درجه يه قدر عودت ايلديكنه قانعدر لر
 دقت اولنه جق احوال دندر كه صايقلامق
 اكثر يا انسانك اويقودن براز بيدار اولديغي
 وحى وجوديله حر كت دخی ايلديكي زمانلرده
 واقع اولور . بعض كسه لر اول قدر عيان
 بيان سوز سويلرلر و صدار يني دخی او قدر
 قوتليجه چيقاره بيلورلر كه كندی صدار يله
 كنديلر يني بسبتون اويانديرلر . بو حالده
 اراده جزويه نك دخی اويانمش اولديغي
 ياكزلسانك دكل وجودك دخی حر كتيله
 برقاده تايدایلر . بعض كسه لر دخی واردر كه
 صايقلادقلى زمان سويلدكلى سوزلر
 نه يه دائر ايسه ينها كا دائر كنديسنه سؤال

« صایقلامق »

اویقوسی ایچنده ایکن سویلنمکه « صا-
 یقلامق » دینلور . بعض کیمسه لر یالکیز بر
 قاق کله مرادانورلر ایسه ده بعضلری اوزو-
 نجه سوزلر وحتی بیتلر دخی سویلدکاری
 اولور . اویقو ایچنده اراده جزویه سنه مالک
 اولدیغی فرض اولنان انسانک بو صورتله
 واسطه کلامی اولان لسانی استعمال ایتمی
 اویقوده اراده جزویه نکده اویومسنه قانع
 اولان حکما نزدنده حوارقدن اولمق اوزره
 تلقی ایدیلرک بویله شاذ قیلندن اولان شیرک
 بحث کو تورمیه جکلرینی درمیان ایدرلر ایسه .
 ده برچوق حکما دخی اویقوده اراده جزو-
 یه نک بالکلیه تعطیلنه قانع اوله میهرق هله

وقوتلی اولور ایسه رؤیای صنعی ارائه
ایده بیلک اوقدر قولای اوله جغی بدیهی
و آشکاردر .

قوه لامسه یه مر اجعتله بعض کیمسه لر
حقنده پک غریب رؤیالر ترتیبی امکانی دخی
وار ایسه ده بو تجربه لر حقنده ایضاحات
ویرمک بر اثری باهنامه یه بکرتنه جکندن
تجویز اولنه مز . اساس مسئله نائمک قوه
حافظه سیله قوه واهمه سنی او یاندر مق او-
لدیغته کوره خارجانه کبی اخطارات لازم
ایسه بالترتیب عملیاتده دخی مهارت کوستر-
لد کدن صکره او یویان آدمک اورؤیایی کور-
می بر امکان فرح ایله ممکندر .

بر خرقه بی دخی نائیک ایاقلری اوزرینه آتی
 ویرملی ! « امت محمد یانغین وار » دیه بر
 آوازه ایله یرندن فرلار . ارتق کوردیکی
 رؤیانک تفضیلاتنی عرض ایتسونده دیکله .
 یکز . سزک خاطریکزه بیله کلامش اولان
 شیلری اوکورمشدز . اشبو یانغین رؤیاسنک
 تجربه سنده نتیجه نیک یغمور وسیل رؤیاسی
 تجربه سندن دهها قطعی اولسنه سبب اولکی
 تجربه ده یالکز قوه سامعه واسطه سیله ذهنه
 اخطار اتده بولنلوب یالکز اک صکره قوه
 لامسه یه دخی مراجعت اولندیغی حالده
 ایکنجی تجربه ده قوه سامعه وشامه وباصره
 ولامسه کی درت حواسک وساطتنه مرا-
 جعت اولنمی قضیه سیدر . ذهنه القات
 ایچون استعمال اولنان وسائط نه قدر چوق

نده مکملجه بر صورتله اجرا ایتمش اولسه لر
 نتیجه قطعیه سی کوریه جکی محققد ر . شو-
 یله که : عملیات اوطه قراکلی ایکن باشلاملی
 اول یانغینک چایر چایر یانیدیغنی وهر طرفی
 آتش و دومان استیلا ایلدیکنی و خانه لرک چاتر
 چاتر یانوب ییقلیدیغنی فلانی نائمک قولاغنه
 اخطار ایدرک بعده برتوتون طبله سی اوزر-
 نده بزپورچولک وچورچوب یاقه رق او-
 طه یی دومانلاندیرملی . بوتوتسی ترتیب او-
 لندیغنی زمان دخی « اوف ! یانغین دومانیه نه
 فنا قوقیور ! » دیه لاینقطع نائمک قولاغنه
 اخطار ایتلی . نهایت قراکلی اوطه نک ایچنه
 اوچ درت دانه قوتلی غاز لامبه سی ادخال
 اولنمه له برابر برقاق چام تحته سی چاتر چاتر
 قیرملی و منغال اوزرنده کوزلجه قزدرلش

عملیاتی اجرا ایتمزدن بر ایکی کون اول چو-
جغنه بر یغمور و سیل حکایه سی ایدوب فلانجه
محلده شوقدر یغمور لر یاغدیغنی و سیلر جو-
شدیغنی و خانه لر ییقلوب انسانلر و چو جقلر
بوغولدیغنی کندیسنه دهشت و یره جک بر
صورتده اکلاتمش اولور سه کز تجربه نك
تایجی دها پارلاق اوله رق ظهور ایدر .
زیرا او حالده هم قوه حافظه سنه هم قوه
واهمه سنه بردن سرمایه اشتغال تدارك
ایتمش اولور سکز .

آتش ایله اجرای تجربه دها محقق نتا-
یجی انتاج ایده جکی توصیه اولنیور . یانغین
ذاتاً يك چوق کیمسه لك کوزینی قور قتمش
بولنه جغنی کبی یقینلرده و یقین محللرده یانغین
اولدیغنی بر زمانده بو تجربه بی هر کیمك اوزر-

صو دوکلی . اوله بر صورتده که چاغلایسی
 اوزاقدن اوزاغه نائمک قولاغنه واصل
 اوللی . نهایت بر حصیر سو پور که سنی بر
 لکن صویه باتیروب اوچ بش خطوه مساه
 فهدن نائمک یوزینه طوغری سیرپی ویرملی .
 اوآده آمان یغمور ! سیل ! بوغولیورز «
 کبی خوف و هیجانی بیان ایدن سوزلر ایله
 یتاغندن فرلار . صکره کوردیکی رؤیایی
 کندیسندن سؤال ایدیکز . ایلک باشلادیغکز
 زماندنبری هب رؤیا کورمشدر . حتی قوه
 واهمه سی دخی یاردیم ایلدیکندن مثلاً سر
 نائمک باباسی ایسه کز « ریم خیرلر ورسون !
 بابام سیل ایچنده یوارلنیور ایدی . فلان
 شویله بوغولدی . فلانجه بو صورتله قور-
 تلدی « کبی تفصیلات دخی ویرر . هله بو

یوب تدریجی اوله رق صداسنی آرتدیروب
 « یغموررر! شاقررر شاقررر یغموررر
 یاغیور» دیه را حرفلرینی کوزلجه غرلداته .
 رق قولاغنه هب یغموری اخطار ایتملی بو
 سوزلری دفعاتله اخطار ایتمکله برابر نائمک
 یورغاننی قالدیروب پنجره لری دخی آچملی که
 وجودی براز اوشوسون . براره لقی دخی
 آبدست موصلغنی آچوب مرمر طاش اوزر-
 ننه صویبی شاقر شاقر آقتملی . ویاخود بو
 شاقرتی بی سائر صور ووسائط ایله حاصل
 ایتملی . اندن صکره « آمان! آمان! سیل
 کلیور! سیل باصیور! بوغولیورز! کبی
 شیرلی دخی کمال اهمیتله نائمک قولاغنه اخطار
 ایتملی . بو حالده دخی ذاتاً صو ایله مملو
 اولان برلکن ایچنه ابریقی یوقارویه قالدیروب

قز چوجغنه رؤیای صنعی کوستره بیلدک .
 تمامیله موفق اوله مایشم زک سببی ایسه اخطا.
 رات لازمه ده شرائط مقتضیه بی تماماً ایفا
 ایده مامکل کمز اولدی . یوقسه شرائط
 لازمه یه تماماً رعایت ایدیله جک اولورسه
 فی الحقیقه صنعی اوله رقی برآدمه رؤیا کوستره
 بیلک ممکن بولندیغنه قناعت حاصل ایلدک .
 بر نائم صنعی رؤیا کوسترمک ایچون نه قدر
 مکمل حرکت ایتک لازم اولدیغنی بروجده آتی
 ایضاح ایلر ایسه ک بوا امکان قارئلریمزجه دخی
 تسلیم اولنور ظن ایدرز :

اولا صنعی رؤیا ارائه ایده جکمز نائم
 اوچ درت ساعت مدت راحتجه او یومش
 اولمی . اندن صکره انسان اغزینی انک قو-
 لاغنه یا قلاشدیره رق وغایت یواشدن باشلا .

قوه حافظه و یا خود و اهمه به برشی
 اخطار ایده بیلک ایچون حسیاتدن مستعد
 اولانی قوه سامعه در که بالخاصه اویقوده
 بولنان بر آده اخطار خصوصنده اول باول
 بو واسطه به مراجعت اولنور . زیر احواس
 ساردهنوز اویقوده ایکن قوه سامعه بی بر-
 از جق اویاندره بیلک آساندر . اندن صکره
 ایکنجی درجه ده اوله رق قوه باصره و قوه
 شامه و قوه لامسه دخی خدمت ایده بیلورنر
 که اویویان آده صنعی رؤیا کوسترمه
 چالشه جق اولان مدقق بو ایکنجی درجه ده
 اولان واسطه لره دخی لزوم و اقتضاسنه کو-
 ره مراجعت ایده بیلور . بو تجربه لره بز
 دخی بر کره مراجعت ایلدک ایسه ده تمامیه
 موفق اوله مدق . یالکز بر درجه به قدر بر

ایده جک اولورسه نوم طبیعی ایله اویویان
 آدمه خارجدن برشی اخطار ایدنلرک صدا -
 سندن زیاده اخطارده تأثیر حصوله کلور .
 ذاتاً رؤیا نه ایدی ؟ قوه حافظه ده مو -
 جود اولان محفوظاتدن بریسنک ذهن طر -
 فندن تخطر ایدلمسی دکلکی ؟ یاخود قوه وا -
 همه نك هیچ یوقدن برشی بیولته بیولته اكا
 وجود ویرمسی دکلکی ؟ اوילה ایسه اویقوده
 بوانان آدمه هر هانکی بر واسطه ایله مخفو -
 ظات ذهنیه سندن بریسی اخطار ایدیله جک
 اولسه و یاخود قوه واهمه سنه بر سرمایه
 توهم عرض ایدلسه بواخطار و بووهم انک
 دماغنده تجسم ایدرک عادتاً بر رؤیا صورتیه
 کندیسنه کورینه بیله جکنی ذهنلرک قولای
 قبول ایدرلر .

خبر ویره جگاری دخی ادعا اولنق درجه لر -
ینه قدر وارلمشدر . انجق تدقیقات و تحریات
جدیه ایله اشتغال اولنان بریرده بوله طبعاً
خارج از امکان اولان مباحثك جدی مبا -
حنه قارشیدر لما سی لازم اولمغله بزشار لتانلر
افراط و مبالغاته بوراده اصلا حواله سمع
اعتبار ایدء میر .

انجق شوراسنی انکار قابل اوله مزکه :
اویویان برآدمه صنعی اوله رق رؤیا کوستر -
مك خصو صنده نوم صنعی نوم طبیعیدن
دها زیاده مستعددر . نوم صنعیده نائمك
حواسی کندیسنی او یوتان آدمك حال
وطورینه و باخصوص صداسنه انحصار
ایلدیکی حالده نائمه اویقو کلمش اولدیغندن
کندیسنی او یوتان آدم او نائم برشی اخطار

مبحث ۸

« اویوبانلره صنعی رؤیا کوسترمک »
- قابیلدر ؟ -

بوندن مقدم برنجی فصلده صنعی اویقو
مبحثده ایضاح ایدلدیکی اوزره اریانسی
بولنان بر آدمک حیاتی بعضی اوضاع و حر
کات اجراسیله علایق خارجیهدن آیروب
کندیسنه جلب و جمع ایدرک بعده اوضاع
و حرکات مذکوره نی آزالته آزالته او آدمی
مادتا اویوته بیلک ممکن اولسی در حال فکر-
ره صنعی رؤیا امکانی دخی اخطار ایلشدیر
یولده ایدیلان تجربه لرک پک پارلاق اوله-
ق کوستردکری نتیجه لره برازده شارلنا-
ق قاتیلهرق اول قدر ایلرویه کیدلشدیرکه
صنعی اویقویه یاتیریلانلرک مغیباتی کوروب

برآره لقی او یاندیغمز زمان رؤ یاده کی فورطنه
 وحرکت ارض حالا دوام ایلیورایدی .
 زیرا اوداهییه ماکنه نك کورلدیسندن
 بشقه برشی اولیوب ماکنه ایسه حالا ایشله .
 مکده دوام ایلیورایدی . نهایت باصیله جق
 کاغذلی بتور دیلر . ماکنه طورنجه بزم
 رؤ یاده کی فورطنه وحرکات دخی بتدی .
 الحاصل برچوق اسباب خارجیه دن
 درلو درلو و تحف تحف رؤ یالر تحث و تحصل
 ایتکده اولوب حتی کړک بو حال و کړک
 قوه حافظه وواهمه نك رؤ یا تشکیله اولان
 دخل کلیری بعض او یویان ادمره صنعی
 اوله رق رؤ یالر کوسترمک تجار بنه قدر یول
 آچشدرکه بوده غایت تحف برمسئله در .

مشکله موفق اولدی . اویمز براز صالنتیلی
 اولدیغندن شلته یی یره براقورایکن او طه زیا-
 ده جه صار صلمش ایدی . ایشته بو حال کند-
 یسنه رؤیاده بر حرکت ارض کی کور نمشدیر .
 حسب المشغولیه اکثر یا مطبعه ده قالنور .
 اکثر یا ماکنه دخی کیجه لری ایشلر .
 ارتق قولاق لر یمز انک کورلتیمنه کرکی کی
 الشمس اولدیغی حالده بر کیجه بزی دخی
 رؤیا مرده خیلجه بیرار ایلدی . کوندوز
 نه قدر اولسه سائر کورلتیلر ایله انک کورلتیسی
 طویوله میور . کیجه او یقوده ایکن
 صانکه جهان یرندن او ینایورمش کی بر
 فورطنه وقوعندن عبارت بر رؤیا کورورز .
 ارا القده حرکت ارض دخی واقع اولیور .
 ایجه بر مدت بو مخوف رؤیا دوام ایلدی .

کلان و اقربادن اولان بر ذاتی خانه مزده
 مسافر ایدرک عزت و اکرامنه دخی جهده
 ایدیورایدک بیچاره ادجکزیول یورغونلغی
 ایله ایرکندن مندر اوزرنده اویویه قالدی
 بنده او غلمه یواش یواش مسافرک یتاغنی
 یایمسنی امر ایتدم چوجق یوکی اچهرق
 بیوجک بر شلته یی اوطه نک اورتہ یرینه برا -
 قدیغی انده مسافر یرندن فرلادی . جان
 هولیلہ نه طرفہ قاچه جغنی بیله میدرک علایم
 دهشت کوزلرندن آتش کبی صاچیلورایدی
 نه اولدیغنی سؤال ایتمکه حاجت براقدی .
 « امان حرکت ارض . . . » دیه اعلان
 دهشت ایدر ایدی . حالبوکه بز اویانق
 ایکن اولیلہ برشی حس ایتدیکمز دن بزه دخی
 حیرت کلدی . دیرکن فی الحال او غلم حل

یاسنده کندیسنی غایت یوکسک و طار بر
 دیوار اوزرندن یوریور وشوقدر وارکه
 بوتلهکه لی یرده سر بستجه یورویه نیملک ممکن
 اوله میوب هر دقیقه ده اشاغی یه دوشمک
 تهلکه سیاه سوروم سوروم سورنیور کور-
 دیکنی حکایه ایلرکه مطلقا او حالدده ادجکزک
 یتاغی ایچنده دخی صانکه بر دیوار اوزرند
 سورونیورمش کبی حرکترایه چالشیدیغنه
 شبهه ایده میر *

موثوقی الکلم بر ذاتدن شوققره بی دیکه-
 دلکه بزجه دخی واقع اولان بر حال انک
 صحتنی تأیید ایتمکله برابر اسباب خارجیهدن
 متحصل رؤیالری ایضاحه مدار اولور *
 اودات دیدی که :

« بروسه ده بولنقلغم حبیبیه مملکتدن

تہلکہ سی آرتدقجہ اودخی بوزولد کجہ بو۔
 زولور • طالبو کہ بعض کرہ اوچورمدن
 اشاغی تکر مکر یوارلندیغی دخی اولور •
 شو قدر کہ او حالده اوچورومک اولجہ تخمین
 ایلکده بولندیغی قدر درین اولدیغی تحقق
 ایلر • غایتی یاریم مترو قدر مرتفع اولدیغی
 اکلار • زیرارؤیانک سبب خارجیی بیچاره
 آدمجکزک یتاق ایچنדה یوارلنمقدن تمام
 قاریوله کنارینه کلمش اولسندن عبارتدر • او
 حالده براویانق آدم آنی کورسہ ایدی تمام
 موازنہ یی غیب ایدوب ده اشاغی یه دوشه جکی
 زمانلرده نه قدر ازیلوب بوزلدیکی کوز۔
 لریله کورہرک نائمک پک بیوک بر اضطراب
 ایچنדה بولندیغی اکلار ایدی • بویله یتا۔
 غک تمام کنارینه کلمش اولان برآدمک رؤ۔

اولان قفا بولنديغى یرده ظیب ظیب حرکت
ایدرك اوآدمه قارشو یوزینی کوزینی بورشد.
یروب یموشدیرر • دیلنی چیقارر • بر شیر
سویلر • ویاخود اوزرینه هجوم ایدرك
برخیلی تعقیب ایلر • یاخود مصلوبك ایی
قوپوب یره دوشر دوشمز کندیسنی قور-
قوته جق بك درلو حالرده بولنور • ایشته
بویولده کی رؤیالرك اسباب ظاهره سی هب
اومقوله لری کورمك اولوب اگر انلری کور
مسه ایدی هیچده بورؤیالره دوچار اولمه-
جغی درکار ایدی •

انسان رؤیاسنده کندیسنی عظیم بر او
چورمك تاکنارنده بولور • همده نه حالده؟
موازنه سنی همان غیب ایتك اوزره بولنديغی
بر حالده که اوچورومدن اشاغی تکرلنمك

یغی ایچون اویانه میه رق بو حال کن دیسه
 بررؤیا صورتنده تجلی ایلمکده در . براز
 صکره عذاب ارتق اویقوی دخی منع ایده .
 جک درجه یه وارنجه آدجکز اویقودن دخی
 اویانور . بختیاردر اگر اوزمان یاننده بردستی
 بولنورسه ! اگر راست کله او
 دستی بوش اولور و یاخود اولجه دور یلره رک
 صوی دو کلش بولنورسه ! بویله برحالده
 ابدست موسلقلرینه جان اتمش یاغینلری نه
 قدر ایسترسکز ؟

بعض قورقاق و کور کوسمز ادملر قور-
 قاققلر یله برابر مراقلرینه دخی غلبه ایده میه
 رک آصیلان و یاخود قفاسی کسیلان آدملری
 تماشا یه کیدر لر . ارتق اواقشام کوره جکلری
 قورقولی رؤیا لره نه ایتمی اولور ؟ کس یلش

صو لړ پك متعفن و مستكره ظهور ايتم پك
 چوق كيمسه لره واقع اولان احوال دندر .
 هله عشرت نه اولديغنى بيلنلرك بويولده كى
 رؤيا لرى بيلاملرى عادتا قابل اوله مز . ايمدى
 شويولده كى رؤيا لره بر « رؤياى صادق » ديمك
 شوياله طور سون عجبيا قوه حافظه وياخود
 قوه واهمه اقتضاسى ديمك دخى ممكن اوله
 بيلورمى ؟ هيات ! بويولده كى رؤيا لرى اسباب
 خارجيه دن متحصل شيلر عد ايدرلركه ذكر
 اولنان اسباب خارجيه بر طرف ايديله جك
 اولمه رؤيانك دخى بر طرف اوله جغى شبهه .
 سزدر . شو تشنه لك رؤياسنك سبب خار .
 جيسى ايسه محضا صوسزاقدن نائمك اغزى
 قاورلسندن و درونى علولنمى سندن عبارت
 اولوب بيجاره آدمجكز درين اويقوده بولند .

نادر اوله رق وقوعه کلوب رؤیالریمزلک ال
چو غی محفوظات و یاخود توهمات دماغیه
مزدن مرتب اولدقلری کبی بر طاقلری دخی
اسباب خارجیه دن متحصل رؤیالردر که بونده
اولان غرابت صنعی رؤیالره دخی یول آچه
چغندن کیفیتک اوجهتی ده بروجه آتی بر بحث
مخصوص اوله رق ایضاح ایتکی لازمه دن
عد ایلدک .

بحث ۷

« اسباب خارجیه دن متحصل رؤیالر »
رؤیاسنده بر یو طم صو تحری ایتک و مثلاً
بردستی یقاله دینگی و یاخود بر چشمه یه و اصل
اولدینگی حالده ایچه ایچه دنیالر قدر صو
ایچمش ظن ایلش ایکن ینه حرارتنی تسکین
ایده مامک و یاخود بعض تصادف ایلدیکی

اما کبار کملینک رؤیالری عین حقیقت
اولق مرتبه سنده کلفت تأویل و تعبیردن دخی
وارسته اولدیغنی قبول و تصدیقه عقایدیمز
حسیله دخی مجبورز . زیرا مقدمات وحی
جلیلک دخی رؤیای صادقہ صورتیله شر -
فواقع اولدیغنی بالجمله اهل سیرک اتفاقریته
محققدر . کشف و کرامت صاحبی اولان اهل
الله کرامتک دخی حال بیداریلرنده بیله بر
چوق اسرار کندیلری ایچون مکشوف او -
لدیغندن انلرک رؤیالرینی سائر انسانلرک اویا -
نقلقرندن دها پارلاق بر حالت بیداری عد
ایلمک لابد و ضروریدر .

ذهنلری ماسوا ایله بزم قدر مشغول
اولانلر ایچون صورت ترتبندن بر معنا استخراج
جی یعنی تعبیر و تأویلی ممکن اولان رؤیالرک

رؤیایار ایچنده بوقدر و بوندن دها پک چوق
 زیاده شاعرانه ترتیب اولنش شیر بولنوب
 اصل ظرافت و ذکا لازمدر که بونلرک بحق
 تأویلی میسر اولسون . فقط نه قدر اولسه
 پک چوق آدمی واردر که کور دکلی بعض
 رؤیانک کندی خاطرلرینه کلان تعبیرلری
 وجهله عیناً ظهوره کلمش اولدیغنی کور مشر
 در . بناء علیه ماهیت فیه سی هر نه اولور .
 سه اولسون ولو که هنوز تمامیه کشف
 و تحقیق ایدیه مامش بولنسون ایشته انسانده
 برحس متقدم اولدیغنه و ایشته صورت ترکیحه
 حاوی اولدیغنی مفهوم قابل تعبیر اولان رؤیای
 صادق نیک دخی بو حس متقدمک قوه مفکره
 دماغیه اوکنده متجلی اولسندن عبارت بو .
 لندیغنه ارباب دقت بذاتهم قناعت کوسررلر .

کورن ذات صلحادن اوله رق رؤیاسنی کندی
 دخی مراق ایلدیکندن برقاج معبره مراجعت
 ایتمش ایسه ده بر درلو تاویل رؤیایه موفق
 اوله مامشتر . بر اوزاق مملکتده غایت ماهر
 بر معبر خبر الهرق بیچاره ادجکمز اورایه قدر
 کیتمش . رؤیاسنی حکایه ایلدکده معبرافندی
 کوله رک دیمش که « غالباً صنعتکمز مؤذنلک
 اولمیدر » صاحب رؤیادن « اوت ! » جوابنی
 النجه « اویله ایسه مراق ایتیکمز . وقت
 امساکت حلولندن اول اهل ایمانه امساکی
 اعلان ایتمشنکمز . اوساعتده دخی کندیلمی
 ایچون حلال اولان تقرب نسوانی منع ایتد-
 یککمز ایچون سزه رؤیاده بویله بر اشارت واقع
 اولمش « نه نازک معنا ! نه شاعرانه تعبیر !
 ایشته طبع بشرده کی استعدادده کوره

شواثر ناچیرك بعض محملری قرائت اولنه -
 رق مطالعه سی دخی صورلد قدده بعض محملرینك
 زیاده جه تحسینیه شوقز تزید و بعض محملری
 ایچون تعدیل و تصحیح یولنده مطالعات
 مرشدانه لریله استفاده من تکثیر اولندیغی
 صروده تعبیر رؤیا خصوص صنده دخی بر مثال
 اولمق اوزره شو فقره یی سویلدی که حقیقه
 رؤیالرك صورت پذیر اولمسنده کی شاعریتك
 اك ناز کلرندن بریسی اولدیغی تعبیریه دخی
 تقدیر اولنه بیلور :

ادمك بریسی رؤیاسنده کورمش که بتون
 بنی آدمك آلات تناسلنی استعمال طبیعیسندن
 منع ایچون قطع ایلمش . بو قدر غریب بر
 رؤیانك وهمه و یا خود قوه حافظه یه تعلق
 اده میه جـکی درکاردر . حالبو که رؤیایی

شور و یایی بر در لو خیره یوره مدق . ما کنه بی
 بزم طولاب مشغولیتزه دلالت ایتدیروب
 آقا قوت ویرن وولان دخی محرر عاجز اولمق
 اولمق اوزره تعبیر ایدلدی . ورؤیانک صو-
 رت ترکیبندن وفاتمزه تقریبی تیقن اولندی
 ایسه ده بویه بر معنا اکلایشیله بیلک ایچون
 وولانک قریلمی لازم کلور ایدی . مع هذا
 رؤیانک صورت ترکیبیه برابر حسیات متقد-
 مه مز دخی پک فنا اولدیغندن یا اولوم ویا-
 خود اولوم نسبتنده بر بلایه انتظار لازم
 کلدی . مکر قدرده نفی وار ایمش . اوچ
 آی صکره ما کنه نک وولانی مشابه سنده
 اولان محرر عاجز قضای نفیه اوغرادی .
 احبادن ذکا و فطانتنه اعتماد مزله برابر
 تبعات شتاسنی دخی تقدیر ایلدیکمز بر ذاته

غلنده حاجوپولو چارشوسنده اولدیغی زمان
 کیجه رؤیاده مطبعه یه کلنوب موجود اولان
 اوچ ماکنه میاننده یکی مبیاعه ایدلمسندن طو
 لایی زیاده سویلان بیوک ماکنه اول قدر
 سرعت و کورلتیلی بر صورت ایله ایشلر کی
 کورلدی که ماکنه نك بو سرعت و بوقدر
 صدمه یه تحمیلی ممکن اوله میه جغندن همان
 قریلمسندن خوف اولندی . بواره لق برده
 « وولان » دینلان و ماکنه نك محوری یانه
 ربط اولنه رق قوت ویرمه مخصوص اولان
 بیوک تیمور چرخ همان محوزندن چیقهرق
 چو چقزلک چنبر تکرلدکلری کی تکرلنوب
 پرواسع اووه میه طوغری شمدوفر کی سر
 عتله چیتوب کیتسونمی ؟ اوآنده اویقودن
 اویمانلر قدیم درونمزی بر حزن استیلا ایلدی .

کوزی او کنه قویسه لر البته لوحه مذکور.
 ره دن بر چوق معنالر استخراج ایده بیلور که
 بو حالده لوحه مذکور « پک شاعرانه
 تصویر اولمش » دینله بیلیر . انسانه بر ما.
 موریت توجیهنه مقتدر اولان بر بیوک ذاتک
 مثلاً بر خلعت کیدیرمی ویاخود بر قلیج قو.
 شاتمی کی رؤیا نرده کی معنا پک ساده قالور
 ده بونی هر کس تعبیر ایده بیلور . زیرا او
 ادمه خلعت کیدر مک بر موقع ممتاز تعیین.
 ایتک معناسنه صراحة دلالت ایده جکی کی
 بلنه قلیج قوشاتمی دخی بر قوت ویرمک
 معناسنه صراحة و بداهة دلالت ایدر .
 انجق کندیزده واقع اولان بر رؤیاده کی شاه
 عربیت بوندن ده نازک و مفهومی دخی بوندن
 ده مہمدر . شویله که : مطبعه مزك بك او.

بو بمحشده ایکی دفعه اولیور که « شا .
 عربیت » تعبیری استعمال ایلورز . اکر
 قارئلریمز بو شاعریته « مستفعلاتن مستفعلاتن »
 اوزانه سوز اویدر مقصدن عبارت اولان
 شاعریته معناسی ویررلر ایسه بزم اکلاتمق
 ایستدیکمز شی ایلله انلرک اکلاهق ایستدکلی
 شی اره سنده طاغیر بالقانلر قدر فرق اوله .
 جغنه شبهه قالمز . انجق قارئلریمزک بو تعبیری
 نه جهتدن استعمال ایلدیکمز تقدیر بیوره .
 رق بشقه درلو تعبیر ایده مامش اولماق بزم
 ده بزی معذور کوره جکلرینی ده امید ایلرز .
 طبیعت بشریه رؤیای صادقه یی و یا .
 خود صفوتجه اکا قریب اولان رؤیالریمز
 اوילה بر صورتده ترتیب وارائه ایلور که اکر
 اورؤیایی بر لوحه ایتسه لرده برمدقق مفکرک

تعبیر رؤیا کی احتمالات نازکۂ فیه می داوره.
 سنده اوله رق طبیعت بشریه نك ال شاعرانه
 اولان تحسّسات بشریه بی اکر اخلاص ایده.
 جك اولور ایسه حقیقه تأسفلر ایدلیدر .
 اعتقاد عاجزانه مزه قالور سه انسان کندی
 کوردیکی رؤیایی ینه کندیسی تعبیر ایتلی .
 زیرا رؤیای صادقّه حسّ متقدم تحسّساتنك
 صفوت ذات و قلب درجه سنه کوره عالم
 منامده قوه مفکره دماغیه اوکنده صافی
 و متجلی اوله رق تعین ایتسندن عبارت او.
 لمقدن بشقه بر صورتله تلقی فنا قابل اوله میوب
 او حالده حس مذکورک صاحبی رؤیایی کورن
 انسانك کندیسی اولدیغنه کوره رؤیانك دلا.
 لت شاعرانه سی قدر کندی تحسّسات درونی
 دخی تعبیر رؤیاده کندیسنه یاردیم ایلر .

بیله تعبیر رؤیا اویله هر نادانه میسر اوله جق
فضائلدن اولدیغنه تعبیر رؤیا حقنده کی
قره آتیه نک حاوی اولدیغی ایضاحات
دلالت ایله .

بحث ۶

« تعبیر رؤیا »

اگر قوجه قایلرک رؤیا تعبیر ایدیشلرینه
جداً اینانور ایسه کز حقیقه بختیار سکر .
زیرا رؤیا لری کزک هیچ بریسی فنا تعبیر اولمز .
عربه کور رسه کز تیرلک ونجاست کور رسه .
کز زنکینلک کی تفسیرلردن طو تیره رق
او قدر موافق تعبیر ایدر لر که هر حالده خو
شکزه کیدر . هله معبر لکله مشهور اولان
بعض افندیلرک دخی رؤیا کورن آدمک حال
وشانه کوره استخراجات ذکایه ده بولملری

اثری اولان رؤ یاری دخی صادق رؤ یالز اولمق
 اوزده بر طاقم جهلایه تعبیر ایتدیره ایتدیره
 یا کولنج بر ظنون باطله ار بابی اولور قالور
 و یا خود بالاخره رؤ یالردن هیچ بر یسی صحیح
 حقیق منجه بو حسن اعتقادینه دخی خلل
 کلور .

رؤ یای صادق ایچون انسانک مسکرات
 ایله قوه دماغیه سنی تشویش ایتماش و کثرت
 طعام و سوء هضم ایله بوندن دهافنا صدمات
 دمویه و دماغیه یه یول اچماش و بعض
 مصالح ایله کثرت اشتغالندن طولایی اویقوده
 اویاقلقدده ذهنی هب اونقطه اشتغاله حصر
 ایتماش بولمق کبی بر طاقم شرائط مادیه ایله
 ذهناً و قلباً صفوت و خالصیت مثالو شرائط
 معنویه نک دخی مکملیتی لازم کلور . بو حالده

حال بیدار میزده کی تشویش حال و بالز حال
 منامده بر درجه یه قدر اولسون مبدل صفوت
 اولدیغی حالده ذاتاً تزکیه ذات و تصفیه قلب
 ایتیش اولان کبارک حال منامده کی صفوتلری
 بر قاتدها آرتیه جغندن و کافه حسیات عصبیه
 ایسه وجودک استراحت و فکرک جیادتی
 زماننده دهاز یاده متجلی اوله جغندن ایشته اوله
 کمیلینک رؤ یا لرنده حال بیدار یلر ینک حسیات
 متقدمه سی بر قاتدها باهرو متجلی اوله رقیقوه
 مفکره دماغیه لری اوکنده جلوه نما اوله جغنی
 ذهنلرک بلامه مانده قبول ایتلری لازم کلور
 شو قدر که هر کس کند یسنی بو ارباب صفوتدن
 اعتقاد ایدر و معبر کچینمک ایستیانلرک کافه سنی
 دخی بو علمده حضرت یوسف علیه السلامه
 وارث ظننده بولنور ایسه التهابات دماغیه

اوله کوز سکیرمه سندن وسارده دن بر موجب
مفردات معنار چیقار مسنه اینانه من ایسه .
کده حسیات متقدمه دن تأسف ویلیمونیت
کبی بعض احوالک اولدن احتساس اید .
لدیکنی نفس مزده پک چوق تجربه ایش
اولدیفمز کبی طانیدیفمز آدم رجه دخی پک
چوق تجربه لریمز بونی بزه اثبات ایشدر .
انجق بواحتساسات متقدمه دن مفردات وجهله
واضح اوله رق معنا استخراج اولنه یله جکنی
تصدیقہ احتمالز یوقدر .

یا لکز شونی تمامیلہ تسلیم ایدرز که بزم
کبی حسیات مشوشه ار بابنک اوزرنده پک
جزوی حکم کوسترن شو حال قلب سلیم وطبع
مستقیم ار بابنک اوزرنده البته دها پارلاق
حکملر کوستره یلور . باخصوص که بزم

بالاخره موجب کدر اوله جق بر حال ظهوره
کلدیکی کبی عکس قضیه یعنی بر نشئه متقد -
مه دن بالاخره انسانی نشئه لندیره جک شیلر
دخی ظهوره کلیور . حتی بروالدنک مثلا
طشردده بولسان اوغلی حقنده مر اقلغمه
باشلامسی اغلبی اصلسز چیمدیغی تجر به
اولتمقده در .

اشبو حسیات متقدمه مطلقا اعصابک
بر نوع تأثرندن نشأت ایلدیکنی بعض کیمه لر
« سکیرمک » تعبیر اولندیغی اوزره ایکی
کوزدن بر یسنک و یا خود سائر بر عضول حر
کت ایتسندن احوال مستقبله جه احکام
چیقار مقله دخی حکم ایدر لر . غیبی جناب
حقندن بشقه هیچ بر کیمه نک بیلیه چکی اعتقا
دندن آیر اقلغمز اصلا ممکن اولمادیغی جهته

کائناتی طولدیران قوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیهٔ نیک
 یالکز « پوصله » دینلوب دائماً براوجی شمال
 یلدرینه متوجه بولنسان الت اوزرنده کی
 تأثیرات جزو یه سیله تدقیقات کلیه سنه کیر -
 یشمک ممکن اوله میه جغی مناسبتیه شو بخار
 عصبی بشرینک اوقوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیه
 ایله مناسبتنی نه درجه لره قدر قارئر یمزک
 حسن تلقی ایده بیله جکرینی بیله میر •
 واقعا مؤلفین معاصریندن مشهور فیکیه نیک
 بومسئله نی شرح ایچون درمیان ایلدیکی
 ایضاحات دقیقه یک مهم شیلر ایسه ده هر حالده
 انلرک دخی حسن تلقی و قبولی ذهنلری براز
 زور لامغه و جبر ایتمکه وابسته قالیور • انجق
 شوراسی محققدرکه میدانده هیچ برشی یوق
 ایکن انسانک کو کلنه برحزن دوشمکدن

سکز . حالبوکه « بوا دمی سویملی بولدم »
 دیدیککز کبی « کورونشه نظراً شواشی ده
 خیر اوله حق دیه امید ایتیمورم . بواشدن
 ایچم اورکیور . یورکم قورقیور » کبی
 سوزلر دخی سویلنیورکه بوسوزلر مطلقاً
 درونده برشیلر حس اولندیغی ایچون سو -
 یلنیور . ایشته انسانده بو حسیاتی تولید
 ایدن شی قوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیه نك اعصاب
 اوزرنده کی بخار ایله مظنون بولنان مناسبتی
 ایتمش

تلغراف تللری و الکتریق ماکنهلری
 اوزرنده وجودینی آثار باهره سیله کورمکده
 بولندیغمز قوهٔ الکتریقیه بیله هنوز ماهیت
 حقیقیه سنی حقنده اجرای تدقیقاته مساعد اوله -
 جق قدرالده موجود برشی عداولندیغی خالده

حکمای مومی الیهکم روایتلرینه کوره
 بخار عصبیده بر استعداددها وار ایش که
 کائناتی طولدیر مقده بولنان بر قوه عمومیه
 مقناطیسیه ایلہ او استعدادک مناسبت قریبه -
 سی وار ایش • هر انسانده موجود اولان
 حس تمایل و حس تنافر دخی بو استعداددن
 نشئت ایلکده ایش • مثلا بر آدمی ایلک دفعه
 اوله رق کورسه کز فقط هنوز هیچ بر سو -
 زینی ایشتمسه کز او ادمک سویله بیله جک بر
 ادم اولوب اولدیغنی دخی ا کلامسه کز او
 او ادم حقده ینه سزده بر استعداد تمایل و یا -
 خود تنافر حاصل اولمقده در که ایشته بوده
 بر نوع حس مقدم عد اولمقده در • زیر اسو -
 میه جککزی و یا خود سو جککزی هنوز
 بیلدیکنز حالده قبل الوقوع حس ایتکده -

بوانه بيله جكنى و بولنديغنى قبول ايدوب
 ديرلر كه بشقه لر ينه واقع اوله جق خصوصات
 دخى انسانه اسف و كدرو يا خود ممنونيت
 و سرور و يره جك اولديغنه كوره خصوصات
 مذ كوره عينيله كنديسنه واقع اوليور مش
 كې حسيات متقدمه سى ميانه داخل اوله .
 بيلور .

بوصورتى قبول ايدن مدققين توضيح
 مسئله امر نده بر طاقم احوال دقيقه نك شر .
 حنه دخى كير شمكده اولوب اكر چه احوال
 مذ كوره يى اثبات ايچون هنوز فنون مثبت نك
 قوتى درجه كفايه ده دكل ايسه ده ايضاحات
 واقع بالكلية بوش شيلردن اولمديغنى انسان
 كندى نفسنده واقع اولان بر طاقم حسيات
 متقدمه ايله دخى حكم ايد بيلور .

فانون طبیعی بی ظاهره چیقار مق ممکن اوله -
 یسه جغنی در میان ایدر لر و بو صورتله بحثی
 فیضه کسر لر . حکم دادن بر طاقی ایسه
 حسیات متقدمه بی یالکز مادیاتده اولمق اوزره
 قبول ایدر لر بو مادیات ایسه مثلا روماتیر :-
 سی اولن لر هوا بوزوله جغنی دها وقو -
 عندن اول بعض آغر یلزدن حس ایتسی کبی
 نیلر اولدیغنی و بودخی محضا احوال نسیمه نك
 عصاب اوزرنده تأثیری بولمسنندن نشأت
 یتدیکنی حکم ایلر لر . حسیات متقدمه بی
 بول ایدن ار باب تدقیق ایسه انسانك
 لکز کندیسنه عائد اولان خصوصاتجه
 کل حتی پك سودیکی احبابنه و یا خود
 ك نفرت ایلدیکی اعداسنه متعلق خصو -
 سات ایچون دخی حسیات متقدمه ده

اشبو حسیات متقدمه نك وجودینی تمامیه
قبول و تمامیه انكار دخی ایده میان بعض ار باب
تدقیق و اقعاب بعض کره انسانده بر حس درون
حاصل اوله رق بر ماده مستقبله نك پیدا ایدیه
جکنی و هم ایلدیکی صورتك کنه دیسنی
محزون ایلده جك بر صورت اوله چغنی کو یا
اولدن خبر المش کبی دها اورته یرده
هیچ برشی یوق ایکن محزون اولمغه باشلا دیغنی
وفی الواقع اوشیئك دخی موجب حزن اوله
جق بر صورت الیغنی اقرار ایلیه رك شو
قدر که بو حسیات متقدمه نك نه کبی احوال
فیر نیولوژیقیه دن نشأت ایلدیکی مجهول
اولدیغنی و باخصوص بو حالك هر زمان واقع
اولیوب پك نادر اوله رق واقع اولسنه نظرا
بو باده تدقیقات جدیه اجر اسیله تابع اولدیغنی

صادقه دن غدايدرك بعض مشاهير معبرينك
 تعبير لرنجه اكثر يا صدقي دخی تحقق ايليان
 رؤيا لری ديكر مشهودات مناميه دن تفريق
 ايچون اول باول اوروپا حكما سنك بحث
 ايلدك لری ماده مخصوصه فيريولوزيه بي
 درميان ايلك لازم كليور .

بوماده مخصوصه فيريولوزي ايله
 اشتغال ايليان حكمانك بالاتحاد اعصاب
 وعصاره عصبيه و بخار عصبي به اسناد
 ايلدك لری و « ساتيمان » ديدك لری حسك
 دخی فوقنده اولان واكثر يا « اسپريتو
 آليست » يعنى روحانيونك و بدرجه به
 قدر ماديونك تدقيقات فنيه لری هنكامنده
 « پرده ساتيمان » يعنى « حس قبل الوقوع »
 دينلان قوه حاسه بشريه يا خود عصبيه در .

واهمه نك هيچ يوقدن توهم ايلديكي شيلر
 دخي عين رؤيا اوله رق ذهني حال منامده اشغال
 ايليه جكنه كوره بونوع رويالرك دخي هر
 حالده انلري كورنلرك استعداد وقابليت
 مخصوصه لرندن خلاصه كي برشيدن عبارت
 بولنه جغي حكمان پك چوقلريني صافي وصا.
 دق رؤيا ايله احلام واصغات اره منده هيچ
 بر كونه فرق آرانلامسي جهته سوق ايلشدر.
 انجق بومسئله ده حكماي اسلاميه انلره تقدم
 وتفوق ايدرك رؤيانك صافي وصادقني
 اصغات واحلامدن تفريق ايلدكلى كي
 اوروپا حكماسنك دخي بحث ايلدكلى بر
 طاق اساس فنيه واردر كه بوبابده حكماي
 اسلاميه نك نتيجه تدقيقاتني تصويب ايلكده.
 در . ايمدى حكماي اسلاميه نك رؤياي

صافیسی و صادق اولور که بزم کبی افکار
 مشوشه اربانه پکده میسر اولیوب اصل
 صفوت قلب و وجدان اربابی اولان ذوات
 کرامه مخصوصدر • اصل تعبیری لازم
 کلان رویار دخی انلر اولدیغندن بحشمزی
 برازده اوجهته نقل ایدلم •

بحث ۵

« صافی و صادق رؤیا »

رؤیانک « قوهٔ حافظه ده موجود اولان
 محفوظاتک مشاغل خارجییه حین نومده منقطع
 اولدیغی زمان ایشدسز قالان و حالبوکه
 ایشدسز قالمسی اصلا شانندن اولیان قوهٔ
 مفیکرهٔ دماغیه اوکنده تجسم ایتسندن
 عبارت » اولدیغنه کوره هر رؤیا مطلقا
 ماضییه متعلق اوله جغی و کذلک قوهٔ

بويله برحالی کنديسنه توهم ايتديره بيلور .
 عجباً او ذات رؤياسنده هيچ کنديسني دكرك
 ديننده وايكي قيا ارسنده صقشوب قالمش
 برحالده كور مشيدر ؟ نه ممكن ! بورؤيا سو .
 نكر طالغجلى طرفندن هر زمان كوريلور .
 اما بوندن صكره او افندي كنديسني دكرك
 ديننده ايكي قيا ارسنده قالمش كورر ايسه
 استغراب ايتماليدر . زيرا بويله بر كتاب
 صحيفه سنده بر كره جك او قودىغى شى بيله
 اكر بحق نظر دقتنى جلب ايلش ايسه قوه
 حافظه انى حفظ ايدرك بالاخره قوه واشمه
 دخی او يولده شيلر توهمه باشلار .

رؤيانك بورايه قدر ايضاح ايلديكمز
 صورتنه « على العاده رؤيا » سرلوحه سنى
 يازم شيدق . زيرا بوندن ماعدا رؤيانك برده

ایده جگنی اصلا دوش- و نماش اولانلر حل
 معادله یی رؤیاسنده نصل کورسون؟ واقعا
 انسان بعض رویالر کوررکه « عتمه بیه
 کلدیکی یوقدر » دیه اظهار حیرت ایدر .
 انجق او کوردیکی شیلر عقلنه بیه کلدیکی
 اولیان شیلردن بولنقله برابر هر حالده کندی
 قوه و اهمه سی اوشیلری توهم ایتکه قابل
 اوله بیه جگ بر استعداده در . مثلا شو
 فقره مزى اوقویان افندی دوائر حکومتدن
 بریسنده مأمور اولوب فکری یولنده
 وحسیاتی درجه لازمه سنده اولدیغندن کند
 یسنی رؤیاده اول قدر شاعرانه بر حالده
 کوررکه فی الواقع بیدار بولندیغی زمان
 ایچون بویه بر حال عقلنه بیه کلامشدن .
 انجق قوه و اهمه سی نه زمان ایستمش اولسه

نشین اولدیغمز مدت محبسدن چیقدیغمزی
فرار ایلدیگمزی وینه طوتیلوب حبس اولند.
یغمزی والخاصل هب محبوسیت حالنه دائر
شیلری کورمکه باشلامش-یدق . سبی ؟
چونکه اوزمانه قدر قوه حافظه مزده بو
احواله دائر هیچ برشی بولمدیغی کبی قوه
واهمه مز دخی آنلری وهم ایتز ایکن اندن
صکره بوتخیلات باش کوسترمشدر .

رؤیاده کتاب او قومق شعر سو یلک
ومعادلات جبرییه حل ایتک کبی حاللردخی
وقوعه کاور . عجباً بوایشلر ایله اشتغال
ایتمیانلر رؤیاده مثلاً شعر سویلیه یلورلری ؟
ذهنه « مستفعلاتن » اولچولری هیچ تبادر
ایتمیان آدهلره بو حال نصلی واقع اولسون ؟
ایکی کره ایکیک اون مکر می یکر می درتمی

قابلیت فکریه سنه کوره اولدیغنه دخی دقت
ایتملیدر که رؤیانک مجرد قوه حافظه وواهمه
آثارینک دماغ اوکنده تجلیسندن عبارت
اولدیغنی بوده اک زیاده اثبات ایلر . بر
پاچاوراجی ویاخود بر بچاق بیله یچی هیچ بر
زمان رؤیاسنده کندیسنی بر دیپلومات اولمش
وبرقونفرانسنده دول سائر دیپلوماتلریله
معاهدات دولیه بحثنه کیر شمش اولدیغنی
کور مامشدر و کور می ده متصور دکلدر .
زیرا او آدمک قوه حافظه سنده بویله برخاطره
محفوظ اولدیغنی کبی قوه مفکره سی دخی بو
یولده خلیارده بولنه مز .

بزکندی نفسمزده تجربه ایتدک که بلیه
نفسیه دوچار اولدیغمز زمانه قدر رؤیامزده
حال محبوسیتی اصلا کور مامش ایکن زندان

بعض رؤیای کوردیکی فقط کوردیکی شیلر
نه دن عبارت اولدیغنه دار ذهنده پک آز برشی
قالدیغنی انسان تخطر ایدرایسه او حالده دخی
کندیسنه کوردیکی رؤیایی بلله یه مامک کبی
بر افترا ده بولنور . اما وجود عصاره
عصبیه یی یکیدن جمع ایدرک ذهن دیکلمش
بر حالده بولنجه تجلیات واقعیه یی تمامیه
بلار . زیرا دقت اولنه حق احوال دندر که
یوریلان انسانک اک اول دماغی یوریلوب
اویقو احتیاجنی دخی اک اول دماغ حس
ایلدیکی وسائر اعضا صکره دن بو حاله دوچار
اولدیغی کبی اویا تعلق زماننده دخی اک اول
ذهن اویا نوب وجودک اعضای سائر هسی
اندن صکره اویا نمغه باشلار .
بوندن صکره هر کسک رؤیای کندی

الى نهايه شو رؤيا حالنده پکمسني دخي تخطر
ایتمشز در

رؤيانك زمان و صورت و قوعی حقنده
انسان نه قدر ملاحظه ایتسه بونك محضا
قوه حافظه و قوه واهمه آثاردن اولدیغنی
برقاندھا ایضاح و تأیید ایلان احوالدين بشقه
هیچ برمانعه تصادف ایتمز . اولا رؤيانك
اویقو اولنده کورلیوب بلکه اویقو صو .
کلرنده کورلديکني نظر تدقیقه اللم: بونه دن
اقتضا ایدر؟ شبهه یوق که اویقو اولی دینلان
زمان عصارة عصبیه نك تو کنش و دماغه
کسل کلش اولدیغنی وقت اولوب بوزمانده
دماغك بعض جزویاتی تجسم ایتدیره سنی
دخی انسان اونو تور کیدر . شونسیاننه ایتسه
« رؤيا کور ماملک » حکمی ویریلوب اگر

بیوک بختیار لغنی بوندن عبارت بوله رق :
 ذکاتی یوق ضرر ایتمزتو کثیر اکسیملز
 اولور می عاشقه خلیا کبی نصیب فرح
 دیمش . ایشته کیجه یتاغزه کیروب ده مشغولیت
 یومیه مزی بر طرف ایلد کدن صکره تا اویقو
 زمانه قدر کندیمز ایچون خلیا ایتدیکمز کوزل
 کوزل مسعودیتلر دخی توهمات دماغیه دندر
 که بونلرک بعض کره بزه رؤیا اوله رق دخی
 ماده کور نملری البته دهاییوک بر مسعودیتدر .
 اول کوزل رؤیالر کیمک ایچون نادر اوله
 بیلور که انسان اویقودن اویاندیغی زمان او
 رؤیالر ی غیب ایده جکنه بالتأسف تکرار
 ز کولرینی یومه رق بر چوق مدت دهها اویانما
 مغه چالیشور . هله کندی نفسمزده اویله
 رؤیالر واقع اولدیغنی تخطر ایدرز که عمر مزک

اولان محللره تکرار کیدمک کبی ماضی یه
متعلق اولان مشهودات نومیه قوه حافظه نك
تجلیاتندن عبارت اولوب هیچ کورمدیکی
آدملر ایله هیچ عقلنه بیه کلیان صورتلره
معاملاتده بولندیغنی کورمک ایسه توهمات
دماغیه آثارندندر .

توهمات دماغیه نك تأثیراتنی ال اول
کابوس بختده کورمش و بونک پک دهشتلی
برشی اولدیغنی تسلیم ایش بولندیغمزه کوره
بوراده توهمات مذکور نك رؤیا بختده
صورت دخولیه ذهنزی شاشر تماملی یز .
وهم یا الکز دهشتلی شیلره مخصوص دکلدز .
اوهامک برچوق صور حستنه سی دخی او-
لور . « مانحولیا » دینلان شی نصل
خاطر دن چیقار یلوز که شاعر دنیاده ال

• هسنی در حال اونوتور • صباحلری ایسه
انسان کیتد بجه کنیدیسنی طو پلامقده بولند-
یغی جهتله بویله نیم اویانق ونیم اویقوده ی
حالی ده اعیان بیان کورر •

اویله ایسه اصلا و قطعاً شبهه ایتیه رک
قبول و حکم ایده جکز که علی العاده رؤیا
دینلان شی قوه حافظه ده موجود اولان
شیلرک اویقوده یعنی ذهن محسوسات خار-
جیه ایله کنیدیسنه سرمایه اشتغال بوله مدیغی
زمانلرده بالتجسم حقیقت صورتنی المسندن
عبارتدر • حتی یالکز محفوظات دماغیه
دکل توهمات دماغیه دخی تجسم ایدرک رؤیا
تشکیل ایده ییلور • بو حالده وفات ایدن
اقریابی و یاخود دوستلری رؤیاده کورمک
ویاخود اولجه سیاحت و زیارت ایدلمش

اولدیغی زمان ایله برده هنوز اویقودن اویا -
 نمقده اولدیغی زمانلردر بوزمانلرده انسان
 کندی حالنی اوحالده کی ضعف افکار یله برابر
 بالله یه بیلدیکی درجه ده اوله رق مؤخرأً نظر
 تدقیقه السه کوز او کند و جودی بولنمیان
 شیلرک دماغ او کنده نصل تجسم ایدوب
 کورندیکنی تقدیر ایلیه بیلور . هر کسه
 واقع اولور که هنوز تمامیه اویومدیغی
 و اویانق بولنانلرک صدالرینی و کورلتیلرینی
 ایشیدوب یاتدیغی حالده کوزلری
 دها طوغریسی دماغی او کنده برطاقم صو -
 رتله تجسم ایتکه باشلامشدر . هله صبا -
 حلری اویقودن تمامیه اویانمزدن اول بو حال
 دها باهر اوله رق واقع اولور . زیرا اقسا -
 ملری اویقویه واریلور ایکن انسان کیتدجه
 کندیسنی غیب ایلدیکندن مشاهدات . تقدیر

برشی وارد رده کوز آنمی کوریور؟ هیات!
 اورته ده هیچ برشی یوقدر که کوز آنی کور.
 سون . بلکه هردهشت هر هیبت دماغده
 موجود اولدیغندن اورته ده کی غوللری
 پکیلری کدیلری فلانلری ده هب دماغ کو.
 ریور .

ایمدی کوزی آچیق اویویان آدم کور.
 مدیکی و کوزی آچیق اولمقله برابر اوکنده
 هیچ برشی بولنمیان آدمک برچوق شیر کور.
 دیکی نظر محساکه ده جمع ایدیلنجه در حال
 تبین ایدیور که دماغ کورماک خصوص صنده
 یالکز کوزلرک کندیسنه نقل ایلدیکی شیرلی
 دکل کندی توهماتنی دخی عین واقع کبی
 کوریور . حتی بین النوم والیقظه دینلان
 زمان که انسانک هنوز اویقویه وار مقده

کوزه برخلل کلنجه دماغزك هيچ برشی کوره.
 مدیکی واقع اولیور ایسه ده محسوسات
 بصریه نك کیره جکی دلیك دکل برفاره نك
 کیره جکی دلیك دخی بوزیلور و طیقانور
 ایسه دخول متعسر اوله جغی آشکاردر .
 حالبوکه بعض کسه لر کوزلری اچیق اوله رق
 او یودقلری حالده کوزلری نیچون کور میور ؟
 چونکه او زمان دماغلری اویقوده درده
 دماغلری کور مدیکی ایچون کوزلری دخی
 کور میور . حالبوکه دماغك رؤیایی کور .
 مسی ایچون کوزلك قیالی بولنملری دخی مانع
 اولیور .

نه حاجت؟ وهم عالنده کوز اوکنده
 هيچ برشی بولنمدیغی حالده انسان غول یانیلر
 کور میور . عجباً غول یانیلری آکدیره جق

بحث شودر: کورن شی کوز مز میدر؟

یوقسه روحز ودها فنی تعبیرینه کوره دما.
غمز میدر؟ شبهه یوق که بتون ذهنلر درحال
کورن شیئک کوز مز وایشیدن شیئک قولاً -
غمز اولدیغنه انتقال ایدرلر . حتی کوزلر -
مزی قباینجه کورمدیکمز ووقولالقلرمزی
طیقه ینجه ایشتمدیکمز دخی برهان مادی وظا.
هری اولق اوزره درمیان اولنور .

شوقدر که تدقیقات فنیله لی اوزرینه
تعمیقات ملاحظه یه کیریشنلر کورنده
ایشیدن ده هرشیئی یاپان جانمز یاخود قوه
دماغیه مز اولدیغنه قناعت ایلورلر . کوز
دینلان شی محسوسات بصریه نك بینه کیره -
جکی دلیک اولوب یوقسه اصل کورن شی
دماغدر . واقعا کوزی یومنجه و یاخود

رؤیا خصوصاً کد بیوک حکم قوه حافظه ده
اولمقله برابر قوه واهمه نك ده رؤیا مسئله سنده
دخی بر بیوک دخلی کوریلپور که کیفیتك بو
جهتنده محتاج اولدیغمز ایضاحات بروجه
آتی علی العاده رؤیا بحشده کوریله جکدر :

بحث ۴

« علی العاده رؤیا »

قوای حاسه عصبیه ایله اكمال استعداد
ایلیه رك محسوساتی اخذ وتلقی ایلیان اعضا-
نك شو خدمت فیزیولوژیقیه سی مسئله -
سنده بر نازك بحث وارد در که او بحث حقنده
ذهنه کوزله یرلشه جك بر حکم الندیغی
حالده رؤیا مسئله سی دخی خیالات و کابوس
مسئله سی قدر بر ساده لك پیدا ایدرك تفهیمی
آسان اولور :

زیرا بونلر و هملرینه دکل بلکه ماده موجود
اولان مهالک جسمانیه یه قارشو بیله مغلوب
اولدقلرندن ایلاک اویقولرنده نه و همه نه
دهشته قایلقسزین تام حیوان کبی درین درین
اویورلر •

حالت کابوس اساساً قوه و اهمه یه
عطف واسناد ایدلکله برابر قوه حافظه نکل
بونده دخلی پک آز کور یلیور • زیرا قوه
حافظه انسانی اور کوته جک اولسه
پکمش بلالک بریسنی اخطار ایله اور کوتمسی
لازم کلوب حالبوکه انسان هر نه قدر اویقوده
دخی اولسه ینه پکمش بلیاتک ارتق پکوب
کیمش و حکمی بتمش اولدیغنی در خاطرله
اوله کابوسه دوچار اوله حق درجه لوده
کندیسنی دهشت استیلا ایتیمور • انحق

حذر ایدر لر ایدی . کوچک چوجقلرک
همان هر کچه کابوسلردن قورتیله مامسی
خصوصنده ایشته اقر باسنک شو اخافه لرینک
بیولک بر تأثیری اولوب انلر بالعکس چوجقلره
متانت عصبیه ویره جک سوزلر سويللیدر که
کابوسلره قارشو برکوزل تدبیر اولمقدن زیاده
اویانقلیق زمانلرنده کی خوف وحشیتلرینه قارشو
دخی تدبیر اولسون . زیرا کرک اویقوده
کرک حال بیداریده چوجقلرک حشیت و همیه دن
طولایی هلاک درجه سنده خسته لکله
اوغرادقلری پک چوق واقعدر .

کذلک دقت اولنمشدر که کابوس اکثر یا
قورقاق اولان آدملر ده کوریلوب فکرأ
ووجوداً متین اوله رق شجاعت و بسالت
اربابندن اولان آدملر ده همان هیج واقع اولمز .

سکونته وارد قلری و بناء علیه و همک ایستد.
 یکی قدر انبساطنه ذاتاً بر استعداد تام موجود
 بولندیغی پیش نظر دفته انور ایسه کابوسک
 و همدن بشقه هیچ برشی اولمدیغنی انسان
 بر بداهت صورتیله کورر و او یله جه قبول
 ایدر .

دقت ایدلمشدر که کابوس اکثریا کوچک
 چوجققرده کوریلور . نه دن ؟ چونکه
 اعصابنده هنوز متانت مطلوبه موجود
 اولمیوب هرشیدن و حتی کندی و همدن بیه
 قورقار . اعصابی هنوز متین اولمیان و بناء علیه
 کندی و همدن بیه قورقان چوجققری اناسی
 باباسی اقرباسی فضله اوله رق برده « او مباحی »
 و سائر ایلله قورقوتیق نه قدر تهلکه لی و مد
 هس اولدیغنی بیلسه لایدی بوندن زیاده سیه

ایتمه عاجز قالدیغی کبی اویقودن اویاندیغی
 زمان بیله برمدت قورقوسندن طولایی یرندن
 بیله قلمدانه میور • نفس بیله اله میور •
 نهایت نه دن صکره قوه واهمه سنده غلبه
 ایلدیکی زمان برکنیش نفس الهرق استراحت
 بولیور •

اویانقلق حالنده انسان نه قدر ایصمیر
 یرلرده بولنورسه بولنمون حواس ظاهره
 وباطنه سی برچوق شیرایله مشغول اولهرق
 قوه واهمه یه پکده کنیش بر میدان قالدیغی
 درکار ایکن ینه وهمه جزو یجه مغلوبیت
 اویانقلق زمانسک کابوسی اطلاقه شمایان
 اولان بر طاقم خیالاته وجود ویردیکنه
 دقت اولسوب واهمیت ویریلوبده برده
 اویقوزماننده ذاتاً حواسک برچوغی

زمانلر قوه واهمه نك توهماتى ذهنده بيو-
 مكه باشلايور كه بو حال عينيله ايصسز بر
 محمله قورقغه باشلايان آدمك حالى اوليور .
 حتى قوه واهمه كرى كې شدت بولديغى
 يعنى انسانى اغرلق دينلان حال كرى كې استيلا
 ايلديكى زمان بو حاله مبتلا اولان بر نائمك
 احوالى تدقيق ايديله جك اولسه ايصسز
 محالرده وهم وخوفه دوچار اولان آدملر مثللو
 انك دخى بوز كې طونوب قالدېغى كوريليور .
 بوكا هر كس كندى كنديسنه دخى دقت ايد
 بيلور . اولاغرلق باصديغى مدت ظرفنده
 رؤيائى مدهشده كنديسنى دوچار اولمش كور-
 ديكي تهلكه لره قارشو باغرمق ايستمش اولسه
 سسى چيتمديغى وقاچغه طور انسه باجاقلىرى
 يورومديكى والحاصل هر نه شئيئه تشبث

ره جق اولسه دائما كابوس علتنه مبتلا او-
 لميور . يالکز-كابوسه ابتلا همان اغلبي
 اويقو اولرينه تصادف ايدوب بوايسه
 اكثر يامعده نك هنوز هضم ايشني بتوره مامش
 اولديغي بر زمان اولديغندن پك بديهي واشكار
 بر حال اولق اوزره ذهنلر دخي في الحال كابو-
 سك منشيء معده طولغونلغي وسوء هضم
 اولديغنه انتقال ايليورلر .

انجق حكيم فورمه ي كابوسك اصل
 سبب دائمي سي سوء هضم دن زياده قوه و هميه
 اولديغنه قناعت ايليور . اويقونك ايلك
 حالنده هنوز حواس سائر طالعين و درين
 اويقوده اوله رق قوه حافظه نك محظوظاتي
 و يا خود خارج دن حواس سائر نك آز چوق
 حسيات و القا آتي ايله دماغ مشغول اولمديغي

جکندن ماعدا شاید ایستد یکی کبی اوروب
 قره مز ایسه حدتدن وجودجه دخی بیوک
 بیوک تهلکه لره دوچار اوله جغی تفصیله
 محتاج دکلدیر . بو حال بر درجه یه قدر معده
 طولغناغنده دخی کوریلور . معده اشتغالات
 هضمیه سیله مشغول ایکن انسانه بر کسل
 کلوب صبانکه صبر و تحملی آزالمش کبی
 اولور اولمز شیلر جانی صیقمغه باشلار .
 جان صقندیسی ایله بر کره ده حدتنه مغلوب
 اولور سه ارتق سرخوشک حالی کبی احواله
 دوچار اولور .

انجق حکیم فورمه ی کابوس ایچون
 یالکیز شو معده طولغونلغنی دخی سبب او-
 لدرق ایراد ایده میور که حقی ده واردر . زیرا
 انسان هر نه زمان هضمدن اول او یقویه و-

کورمکه مشابیهت کامله سی میدانده در .
 مدققین حکما اویقوده کابوس دینلان
 جالک وقوعی معده طولغئلغندن وهضمده کی
 بطائیدن طولایی دماغ اوزرنده ظهوره کلان
 تأثیراته جل ایدر لر . شبهه یوق که بر فنا
 هضمک قان اوزرنده بر بیوک تأثیری اولور .
 یالکز فنا هضمک دکل حتی مسکراتک دخی
 بر تأثیری انکار اولنه مز . قانده کی تأثراتک
 ایسه دماغ اوزرنده حکم سوره جکی اندن
 دها زیاده بدیهیدر . حتی سرخوشلق حا .
 لنده انسانک هر زمانکی اخلاقنه تغیر کله رک
 اولور اولمزشی اوزرینه حدت لنیدیکی و بر
 کره کندیسنی غضبه مغلوب ایدر ایسه
 حدت و غضبی آرتنه آرتنه معاذالله تعالی پک
 بیوک فناقلری بلا اختیار ارتکاب ایلیه .

« کابوس یعنی اغریق باصمق »

الیاف عصبیه اوزرنده جریان و یاخود
تجر ایدن عصاره و یا بخار عصبینک کاملاً
قوه و اهمه اوزرنده اجتماعه باشلامسندن
انسانک اویانق اولدیغی زمان بیله کوزلری
اوکنده بویله برطاقم خیالات مدهشدهنک
حقیقت صورتی المغه باشلادیغنی مادیات
بسییه دن اولق اوزره کور رایسه ک ماهیت
رؤیایه قدر ذهنزه غایت آچیق و فرح بریول
آچیله جغنه شبهه قالورمی ؟ انجق ده اصل
رؤیایه وارمزدن اول قوه و اهمه نک
بو حکم غریبنی کابوس دینلان اغریق باصمه
مسئله سنه تطبیق ایتلی یز که مسئله مذکو-
ره نک طاعلمرده و ایصمنر محالرده خیالات

قورتاروب قلدا نغمه مجال بولاش ديمك اوله
 جغندن قوه و اهمه سنى بوضورتله مغلوب
 ايلد كدن صكره حتى سلاحى اتميه جق اولسه
 بيله ينه او قارشو سنده كى خيالات زائل اوله
 جق ايدى . زيرا خيالانك كيتد كجه آرتمى
 و مثلاً حكايه لرده ايشيدلد يكي وجهله غول يبا
 نينك الك اول برقاريش بويلى و ايكي قاريش
 صمقاللى بروجود اوله رق كورنديكى حالده
 مؤخرأ اوزانه اوزانه مناره قدر ارتفاع پيدا
 ايتمى قوه و اهمه نك كيتد كجه آرتيمندن نشأت
 ايليوب بالعكس انسان بركره قوه و اهمه سنده
 غلبه ايتكه باشلار ايسه قوه مذكوره برياندن
 اكسيله جكي كى خيالات و او هام دخی اكسيله
 اكسيله نورتده هيچ برشى قالمز . و انسان كند
 يسنك على العاده بولنديغى حاله عودت ايلر .

کت بیه ایتمز . توکاری دیم دیک کسلش
وحرکات قلبیه لری بیله اوآنده عظیم بر
عطالته اوغرامشدر .

قلبک کو مبور کو مبور نخلجانه باشلا
مسی او حالی تعقیبا و جودک استراحته تعجیلی
ایچون وقوعبولور . الحاصل انسان او یله
بروهم هولنال؛ ایچنده بولندیغی زمان وجو-
دینک سائر اقسام وحواسی بالکلیه یوق
حکمنه کپروب وار اولان شی ایسه یالکز
وهمندن عبارت قالور .

ایمدی اسکی عثمانلیلرک بو حالدیه توصیه
ایلدکاری تدبیر فیزیولوژی وپسیقولوژی
فالنرینه دخی تمامیه موافقدر . اکر او حالدیه
انسانک بر سلاح اتمغه الی وارر ایسه بو حال
کندیسنی یعنی ذهننی تأثیر عظیم توهمدن

ایستمش بولند قلی احوال اوزرینه بویه
ایصمنز یرلرده خیالاتک دخی وهم و خیال
دکل عادتا حقیقت قطعیه اولملرنده اصرار
ایدر لر ایسه ده بواصرار لری قوه و اهمیه
انبساط کلدیکی زمان بتون اعصاب اوزرنده کی
قوه متحسسه نک یالکز و همده طویلانمسندن
طولایی و همه نه قدر قوت کلدیکی تقدیره
مقدر اوله ماملرندن نشأت ایلر .

شمی ذهنلری مستریح ایکن نظر دفته
المیدر لر که کندیلری اوپله قارشولرنده غول
یبانی و یا خود کندیلرینه کوزلرینی پارلاتوب
دیالرینی چیقارهرق لقردی دخی سوبلمکده
اولان پکیلری ویا کدی وسائر هی کورد کلری
زمان وجودلری بوزکی اوله رق اوپله طو-
نوب قالمشدر که هیچ بر عضولری حر-

و بناء عليه سبحانه ي اوقويه ميه جق او-
 لانله هوايه طوغرى برطبانجه آملرينى
 توصيه ايدرلر كه انلر ك اعتقادنجيه طبانجه
 كورلتيسندن جينلر اور كوب قاچارلر ايمش .
 شوقدر كه قارشولرنده كوردكلى جنه طو -
 غرى آتاملرينى و شايد انلره آتدقلى تقديرده
 جنك نره سندن اوررلر ايسه كنديلرينك دخى
 عينى اورالرندن اوريله جقلىرى سويلرلر .
 جن دينلان سكنه روى زمين حقنده
 كتب شرعيه نك ويرديكى معلومات درپيش
 ايديلور ايسه بويه ايصمىز يرلرده كوريلان
 خيالانك طائفه جن اولدقلى وطائفه مذ -
 كوره نك بالاكليه بشقه برشى ايدوكى اكلا -
 شيلور . واقعا پك چوق كسه لر كوزمش
 اولدقلى ودها چوقلى يالكر حكايه سنى

مقدم اویقو بحثنده ایضاح ایدلمش اولدیغی
 وجهله تصرفات حیوانیه اقتضاسیجہ ہانکی
 عضو چوق قوت صرف ایلر ایسه وجودک
 قوای حیوانیه سی اکثریتله او طرفہ سوق
 ایدلمک دخی طبیعت حیوانیه مقتضاسندن
 اولغله بر کرہ قوہ و اہمہ سالف الذکر عملیا
 تنی اجرایہ باشلاینجہ قوہ محضہ حاسہ
 دیمک اولان بخار و عصارہ عصبیہ دخی
 ہب قوہ و اہمہ دہ اجتماع ایلیم جکرندن
 ایلک اور کونتیدن عبارت اولان و ہم بردها
 اکسیلک بیلیموب آرتہ آرتہ انسانہ غول
 بیانلر و لقردی بی سویلیان کچیلر و کدیلر
 کوستر مکہ قدر آرتار .

بعض اسکی عثمانیلر بو حالی جن علامتی
 اولق اوزرہ حکم ایدرک او قومق بیلانلرہ

ایشته قوه واهمه نك ايلك حالى كه نه
 خار جده نه ذهنده هيچ برشى موجود و محفوظ
 دكل ايكن سزك ايچون الك بيوك برتهلكه
 محقق ايمش كى برتأثرده بولنيورسكز . بوتأثر
 اوزرينه برارهلق كوزلركزه فنا فنا شيلر كو.
 رونمك وقولا قلكزه سسلر كلك دخى واقع
 اوله بيلور . غول يبايلر ظهور ايدى بيلور
 ياخود كچى ويا كدى كى حيوانلر كوزلر.
 كزه كورينهرك سزه لقردى بيله سويلرلر .
 معاذاه تعالى شو توهماتدن كنديسنى قورتا .
 ره ميهرق چلديرانلر وياخود اوآنده اودى
 پاطلايوب هلاك اولانلر دخى نادر دكلدرلر .
 ايشته وهمك بودرجه لره وارمسى محضا
 عصاره عصبه دن دها تير متحسس اولان
 بخار عصبى يه جل اولنمقده اولوب بوئدن

یوق صدایوق • اشغال خارجیہ دن بو صورتہ
 تجر دکز حواس ظاہرہ و باطنہ کزی
 کوندوز کی قدر اشغال ایتیور • کنندی
 انایت کز دارہ سنده قالمش سکز • قوہ حافظہ
 کزده اولان شیر دخی یواش یواش کندیلر
 ینی کوستروب برر برر غائب اولد قلمری
 صرہ ده برده قوہ و اہمہ کز عملیات مخصوص
 صدہ سندنہ مباشرت ایلیر • امانہ کبی عملیات؟
 ماہیتنی تقدیرہ امکان یوق کہ • مثلاً بولند
 یغکز محلدہ سزک ایچون بر قورقو حاصل
 اولیور • نہ دن قورقیور سکز؟ فعلاء و مادہ
 مدہش بر شیمی واقع اولدی؟ خیر! ایچکز
 اور کیور • اور تہدہ ہیچ برشی یوق ایکن
 صانکہ ہر طرف بردہشت کسلش دہ سزک
 اوزر کزہ ہجوم ایدیور مش کبی بر حال!

زیاده قوه واهمه نك حكمنی قبول ایلدكلر.
ندن بویجشی بر بحث مستقل اولق اوزره
بشقه جه ایضاح ایتکه لزوم کورینور .

بحث ۲

« قوه واهمه وغول یبانی کی خیالات »
قوه حافظه نك حفظ ایلدیکی بعض
شیلرک برارهلق خاطره خطوره یله بیویه
بیویه وهم درجه لرنده وجود بوماسی منکر
دکل ایسه ده بعض کره و بلکه پک چوق
زمانلر انسانه برطاقم وهملر عارض اولیورکه
قوه حافظه ده اکا دائر هیچ برشی محفوظ
دکل ایکن موهومات مذ کوره عادتاً مجدداً
کی بر صورتله تجلی ایلور .

مثلاً طاغ باشنده بولنیورسکز و کیچه
اولق ملاسه سیله اطراف قراکلق . مس

دن متبخر بر بخار اولوب قوه متحسسه نك
 دخی اك بيوك شدتی انده اولديغنی حکم
 ایلر . شو بخار عصبی اول قدر سریع الا
 حتماسدر که بعض اعضای حاسه نك تو -
 سطنه میدان ویرمکسزین دخی بخار مذکور
 تحسس ایدر . مثلاً قورقنج برشی ایشیدلديکی
 زمان وجوده اصلا لمس واقع اولمديغنی
 حالده صانکه انسانك بر طرفنه طوقتمشیر کی
 یرندن فرلامغه قدر واردیغنی مثلاً احوال
 ایشسته شو بخار عصبی احتیاساتنه جل
 اولنور که حالات نوم خصوص صنده اك
 بيوك حکم کویسترن شی قوه حافظه اولديغنی
 بر چوق حکما نزدنده مسلم اولمقله برابر
 كرك مشارالیه فوزمه ی و كرك انك سلاكنه
 تابع اولان سائر بر چوق حکما قوه حافظه دن

معلم فورده ی دخی بوندن مقدم اویقو
 بمشده ذکر ی مرور ایلیان عصاره عصبیه یی
 ده بشقه جه نظر تدقیقه الورق بو عصاره
 نك دماغ و سائر دماغ قدر مرکز مایه عصبیه
 اولان یرلده ترشح یلده کدن صکره وجودك
 هر طرفنده کی الیاف عصبیه اوزرینه یورو
 یوب کیتدیکنی و عصاره مذکوره اشغال
 خارجیه یی تلقی و تحسس خدمت لری ایچون
 صرف اولمغه باشلا یوب ده بتمکه دخی یوز
 طو تنجه الك اول دماغ جهتندن بتدیکنی و بو
 سببه مبنی اویقو واستراحت احتیاجی دخی
 الك اول دماغده کورلدیکنی درمیان ایلر
 بوندن ماعدا حکیم مشار الیه برده
 « بخار عصبی » تصور ایلر که الیاف عصبیه
 اوزرندن یورو یوب وجوده یاییلان عصاره

سندن ناشیدر • اگر بر محل ال ایله برچوق
 اوغوشدیر یله رق اعصابك قوه متحسسه
 سی ازاله ایدلد کدن صکره چاقی ایله جز-
 و یجه چیر لسه هیچ اغریسنی طویمز ایدك •
 شوقدر که جلد اوزرنده سیکرلرک بوصورت
 تحسسی طویمق پك آشکار پك بدیهی اولوب
 حالبوکه بویله حسیات ظاهره دکل حسیات
 باطنه دخی کافه و کاملاً احوال عصبیه دن
 عبارتدر • غضب حدت عشق محبت
 مرحمت و شفقت کبی امراض نفسانیه دخی
 احوال عصبیه دن بشقه هیچ برشی اولیوب
 امراض مذکور هك عصبی اولان وجودلر
 اوزرنده تجلیاتی عصبی اولیان وجودلر او-
 زرنده سی تجلیاتیه مقایسه ایدیه جك اولور •
 سه اره لرنده فرق عظیم کوریلور •

اعصاب بولنسه ایدی وجودیمز لایتحس
 اوطون کبی برشی اولور قالور ایدی . حس
 ماده سی اعصابک خدمت تحسینی موازنه
 خصوصنده ایلک تجربه ایچون پک اچیق
 بر حکم کوستر . وجودمزلک در یسنه
 میلیونلرجه الیاف خرده بینیه عصبیه او جلری
 منتهی اولوب هاندکی طرفزه برشی دکدیر لسه
 بونلره طوقندیغی ایچون وجودمزا اوتماسی
 طویار . اگر دریمز اوزرینه بر زار کچیر لسه
 ده اندن صکره وجودمزه خفیفجه طوقو-
 نلسه چونکه تماس الیاف عصبیه مزه طو-
 قتمیه جنی جهتله هیچ برشی طویمز ایدی .
 کذلک ایکنه اوجیله و یاخود چاقی اغزیله
 دریمز براز رخنه دار ایدلدیکی زمان آجیسنی
 طویمقلغمز اعصابدن و اعصابک قوه متحسبه

عبارت اولسی لازم کله جگنی حکم ایدرک
حالات نوم خصوصنده هر کیم بو اس متیندن
بشقه اساس اوزرینه بنای تدقیق و محاکمه یی
تأسیس ایلر ایسه مطلقاً خطیئات عظیمه یه
دوچار اوله جغنی درمیان ایلر . اعصابک
قوه متحصسه می خصوصنده بکجه ششوینه
کیریشوب دیر که :

« وجودمز ما کنه سنی تشکیل ایلیمان
اجرا و اعضادن هر برینک برر خدمتی
اولوب بعض اعضا واردر که دیگر لرینک
خدمت لرینه دخی اشتراک ایلر . انجق حس
یعنی طویغو دینلان خدمت مختصراً اعصابه
مخصوص اولوب وجودمزده اعصابدن
ماعد طویغو خدمته هیچ برآتمز خدمت
ایده مز . دینله بیلور که وجودمزده اکر

اسباب خارجیہ دن فتحصل رؤیالر - اویقو
 ده اولانلره صنعی رؤیا کوسترمک قابیلدر ؟ -
 صایقلامق - ص - و منامبولیرم یعنی اویقو
 اویور ایکن کزmk - خلاصه -

بحث ۱

« اعصابك قوة متحسسه سی »

علوم شتاده بهره کلیه صاحبی اولوب
 المانیاجه تدقیقات علمیه سی برچوق ارباب
 تدقیقه رهبر اولمش بولنان مشهور فورمه یك
 رؤیا خصوصنده کی تدقیقاتی دخی حکمای
 سائر ذك تحریاتنه فائق اولوب السنه عیدیه
 ترجمه اولمشدر .

حکیم مشارالیه حالات نومدن یالکز
 رؤیا بمحشده دکل کافه سنده اسالاس
 تدقیقاتك اعصابده اولان قوة متحسسه دن

ترك ايدە جەكەندەن بونلر هب اويقويى دعوت
 ايليان اسباب فيريو لوزيقه دن عد اولنور
 ايمدى اويقونك ماهيتى شو صورته
 اولق اوزره نظر محامكه ده تعيين اولندقدن
 صكره ازمنه قديمه دن برى بونجه ارباب تد
 قيق يورمقده بولنان رؤيا مسئله سنى دخى
 نظر محامكه ده بالاجمال اولبابده دخى ممكن
 مرتبه بر فكر صحيح پيدا ايتك ممكن اولور
 بناء عليه بوندن صكره بمحتملك اوجهته
 دخى انتقال ايدە بيلورز .

(فصل ثانى)

« حالات نوم »

اعصابك قوه متحسسده سى - قوه
 واهمه وغول يياني كې خيالات - كابوس
 يعنى اغرلق باصمق - على العاده رؤيا -

عصارهٔ عصبیه نك استعمال روز مره ايله
از المسندن طولايي اعصابه عارض اولان
اويوشقلقدن وانی تعقيب ایدن حسسزلکدن
عبارت اولوب کوندوزلری تصرفات حیوا
نيه موازنه سنده قوای وارده قوای مصرو
فده نسبة آز اولدیغی حالده کیجه لری قوای
وارده نك قوای مصروفه یه غلبه سیله ادخار
قوت ایدلمسندن عبارتدر .

کرك اشتغالات عادیهٔ یومیه و کرك معتاد
دن خارج هر نوع کورائی یابنده عصارهٔ
عصبیه نك صرفیاتنی چو غالتسه جغی کبی
کرك مسکرات و کرك کثرت طعام کبی قانی
کثرتله دماغه سوق ایدن اسباب دماغ اوزر
نده کی مجاری عصارهٔ عصبیه یی بالتضییق
بونلری حکمدن دوشوروب میدانی حکم دمه

صویك شقرتیی بیله انسانك مشغولیت
دماغیه سنی کندیسنه منحصر ایدرك براز
صكره اویوتدیغنی کورمش اولدیغمنز حالده
بویله برانمك مشغولیت دماغیه سنی کندیسنه
منحصر ایتمك صورتیله اویوته بیلک پك قولای
اولدیغنی كذلك پك قولای اوله رق تفهم
ایده یلورز *

نه حاجت بو صنعتك هنرعد اولنه جق
برجهتی وارایسه اوده اویقوسی هـنوز
کلامش اولان ادمك اویقوسی وقتسز اوله رق
کتور مکدن عبارت اولوب حالبو که اویقونك
وقتی براز تقرب ایلدیکی زمانلر هرادی
مصال سویلیه رك یعنی مشغولیت ذهنیه سنی
یالاکز کندی سو یلدیکی حکایه یه جلب
ایدوب ده مشاغل سائره سندن تخلیه ایدرك

اله جغم . سكا يرلرک دیننده و کوکلرک او-
 زرنده اولان شیلری هب عیان بیان کوستره
 جگم . سکا انلردن خبر صور دیغم زمان سن
 بکا طوغریجه خبرلر ویره بيله جکسک « کبی
 برطاقم سوزلر ايله او یویه جق اولان آدمک
 حسیات دماغیه سنی کندی اوزرینه جلب
 ایدر . بعده کویا اوزاتک وجودینی و یوزینی
 اوقشاده طورانیورمش کبی حرکته ایدر .
 کویا ذهننده و کوزلرنده و یوزنده برشیلر
 وارایمش ده انلری الیه طویلا یوب الیورمش
 کبی یاپار . هله کندی کوزلرینی او یویه جق
 اولان آدمک کوزلرینه دیکدیکی کبی انی
 لاینقطع کندی کوزلری ایچنه باقدیر .
 والحاصل بویولده عملیات و حرکات ايله
 برآز صکره اودمی عادت او یوتورکه بز برآقار

منذ کوری هر وجود اوزرنده حاصل ایده -
 منزل • اعصابا بجه بر استعداد مخصوصی
 اولان وجودلری انتخاب ایدرلر که بو وجودلر
 اصحابک قوه دماغیه لری دخی کندیلری
 اوزرنده صنعی اویقو حاصل ایده جک اولان
 ذواتک بر تاثیر مخصوصندن متأثر اوله جق
 درجه ده بولنورلر •

امدی بویله بر وجودی بریتاغه یاتیرلر •
 هم ده غایت راحت اولمق اوزره یاتیرلر •
 حتی وجودی تمامیه راحت اولمق اوزره
 بر قنایه و یا خود قولتی صندالیه اوزرینه
 یاتیرلملرنده دخی بآس یوقدر • منوم یعنی
 اویقوی حاصل ایده جک اولان ذات « بن
 شمدی سنک حواسکی ارواحه قایدیروب
 سنک روحکی دخی کندی قبضه تصرفه

زیرا بومسئله نك ایچنه کونا کون شارلتانلقلر
 کیرمش اولوب باخصصوصی که بز بو بحثی
 « قرق انبار » سرلومده لی بجومده فنیه مزده
 الك مفصل مأخذلر اوزرینه دوشنه رک مکملی
 بر صورتده قارئلر قیزه بوندن بش التی سنه
 مقدم خبر ویرمیشلک .

بوراددایسه بحثک اساساً اویقو دنیلار
 شیشک دماغدن تأثیرات عصارهء عصبیه ی
 آزالته رقی اشتغالات دماغیه یی بالکیز بر نقطه ی
 حصص ایلک سائر اشتغالات خارجه دن ارتب
 طنی کسک صورتیله ورود ایتسی قضیه ی
 اولدیغند کوره صنعی اویقوی دخی یالک
 بو دأره داخلنده اوله رقی تلقی ایلک اکت
 ایلک جکز .

بوصنعی اویقو تدقیقاتنده بولنانلر نو

« صنعی اویقو »

اویقوئی دعوت ایچون دماغی اشغال
 خصوصاً صنده اینجه جک بر صو شقرتیسنه قدر
 اولان تأثیری ده کورد کدن صکره اویقونک
 الک صولک و الک نازک بر سبب دعوتی اولق
 اوزره صنعی اویقوئی دخی مختصراً قارئلر.
 یمزه عرض ایتمکه لزوم کوریورز .

« صنعی اویقودیه تعبیر ایلدیکمز شی
 بر طاقم ائارده « ماینه تیرم اویقوسی » تعبیر
 اولنان شیدر . انجق اول باول اخطار
 ایدهلم که « مقناطیس حیوانی » مباحثدن
 اولان بومسئله ده صنعی اویقویه یاتیریلان
 آده لمرک غیبدن خبر ویرملری درجه سنده کی
 غرائب مفرطه یی بوراده بحثه قائمه جغز .

بر کورلتی دخی او یقونک اسباب فیر یولو
ژیقیه سندن عدا اولنور .

خایت خفیف صو شقر دیسی دخی او یقوی
دعوت ایدن اسبابنددر . انجق ذهن
دیکندر مک خصوصنده صو شقر دیسی ایله
شو چاغلتنسی آره سنده کیتلی بر فرق واردر .
شقرتی او یانق بولنان آدمک ذهنی کن دیسنه
جالب ایدرک سائر اشتغالات فکر یه سنی منع
ایدرایمه ده او یودیغی زمان قوه سامعه سی
او شقر دین مشغول اولیه جق قدر ضعف
پیدا ایلدیکندن او یقوسی بو حالدن منتظر
اولان خدمت تسریحیه بی بحق ایفا ایده بیله .
جک او یقولردن عدا اولنور .

زیرا بر چاغلیمان کنارنده و یا خود نه کر مده
 او توران آدمک یو اش یو اش او یقوسی کلمسی
 او چاغلی و کورلتینک دماغنی پک زیاده اشغال
 ایدرک عصاره عصیه نک دخی زیاده انصرا
 فنی موجب اولسندن نشأت ایلر • حتی بویله
 بر موقعه او توران آدم تیر وقت طرفنده اشتغال
 لات فکریه سنی غیب ایدرک ذهننی دیکتمش ظن
 ایلر ایسه ده بالعکس ذهنک بوشالمسی او کورلتی
 و چاغلی ایله اشتغال ایچون اولوب بواشتغال
 ایسه ذهننی اول قدر یورار که فی الحال براویو
 شقای حس ایدرک براز صکره او یقویه دخی
 وارر • او یقوسی دخی هب بو کورلتینک
 اشغالیله یاننی یوزمده دوام ایدر • ایشته
 بوندن نشأت ایلر که او یاندیخی زبان یینی
 سر سملمشدر • دیمک اولیور که بویله

اولسی حبیبیه بونلرک محارینه و صولتی
 زورلادقجه تو کتمسندن و صبا حلی ایسه
 بو ماده عصیه چوق بولنه رق مجرالرینه
 انبساط و یرنجه ذهنه و وجوده راحت
 کلوب انسانک کندیسنی طو پلامسندن
 نشأت ایلر »

« رابعاً - اگر او یقو صو چاغلتیسی
 و دکرمن کورلتیسی و سیائر برکورتی ایله
 حاصل اولمش ایسه او یقونک دوامی دخی
 بو کورلتینک دوامنه وابسته اولور انجی بو
 او یقود کر منجی کبی شو حالک آلتقنی اولانلره
 تام او یقودن منتظر اولان تجدید قوت خد-
 متنی کوره یلور ایسه ده آشتن اولیانلر ایچون
 بو خدمتی کوره دیوب بالعکس او یاندیغی زمان
 ده ازیاده بر باش سر سملکنی موجب اولور »

اقشام انسانك اويقوسى كلمسى ذاتا عصماره
 عصبيه نك كسب قلت ايدرك دماغى و سائر
 سيكر لوى طراوتلنديره مامسندن نشأت ابلديكى
 جهته انسانك اسنه يوب كرىنمى كوياعصماره
 مذ كوردنك بقيه سنى دخى محل صبر فرينه
 ايصال ايچوندر . صباحلى دخى بو حالت
 واقع اولمسنه كلنجه : كيچمه اويقوسو مدتي
 ايچنده مجارى عصماره طولوب فقط محلىرينه
 كوزجه واصل اولماش بولنديعندن انسان
 بوجريان وسيلانه يول ويرماك ايچون اسنه
 يوب كرىنور . اقشاملرى اسنه مك و كرىنك
 كيتدكجه آرتهرق انسانه اويوشقلىق ويردىكى
 حالده صباحلى بو حالك بر قاچ دفعه
 تكرردن صكره ارتق كسلمسى دخى چونكه
 اقشاملرى عه اره عصبيه نك ذاتا آزالمش

و جهله اویقو حالنده معده هیچ هضم ایتمیه .
 جاك اولسه ایدی انسانك قرنی بالکلیه آج
 اولدیغی زمان دخی اویویه بیلسی لازم کاور
 ایدی . حالبوکه آج قرن ایله انسانك دما
 غنه اویقو کاه من . زیرا معده نك اشتغال
 ایده جك برشی بوله مامسی حرکات هضمیه .
 نك بوش یره چاشمسی ایجاب ایدوب بو
 ایسه وجود ایچون برز جتدر . زجت دخی
 اویقوی مانعدر . بناء علیه معده نك هضمی
 متعاقب وجوده ویردیکی کوشکلك دخی
 اویقونك اسباب موجب سندن عد اولنور .
 « ثالثاً - کرك اویقودن اول وکرك
 اویانلدیغی زمان انسان اسرکری نور قیور .
 نور . بونك حکمتی اسباب نومه دائر
 بوندن اول از دیغمز فقره دن استدلال اولنور .

بیشتر که دوام ایلین اعضا کوندوز صرف
 بدیلان قوای حیوانیه یی یدی سکز ساعت
 تر فنده حاصل و جمع ایده جگر در • بناء علیه
 و یقو زمانده طبع بشر ایستر که معده سی
 پک چوق طوق اولسون نه ده بالکلیه بوش
 اولسون • پک چوق طولو اولور سه انسانه
 ها چابق بر کوشکک کله رک همان ظبار مق
 ستر ایسه ده بو حال معده نک طولوغونلغی
 حسیه طمار لرده بولنان قانلری وجودک
 عضای بعیده سنه طوغری سوق ایتکه
 لب مجبور اولق حسیه بیده کی شرایی
 شیریوب دماغ اوزرنده بر تضییق حاصل
 تمسندن نشأت ایلر • بوایسه او یقو حالنده
 خی مضر اوله جغنی ایلروده کورورز •
 کر بعضی ارباب تدقیقک ظن و تخمینلری

اولد قجه صوغومسی مقتضات حالات
نومدن اولوب شو حالده عکس قضیه ایله
صوغوق دخی اسباب نومدن عد اولنه
بیلور . حتی یك صوغوقلرده طونق صو-
رتیله هلاک اولنلرک اول امرده غایت شدتلی
بر اویقویه انهماکاری کورلمسی دخی بونی
اثبات ایدرک دهـا پارلاق براهین سائر هیـه
احتیاج براقز »

« ثانیاً - اویقوده ایکن معدنهک حرکات
هضمیه سی بالکلیه معطل اولیوب فقط کرکی
کبی اعتدال کسب ایدر . سببی ایسه دماغ
ایله برابر حواس خمس ظاهره و حرکات بدنیـه
تعطیل اشغال ایتمش اولدقلرندن وجودک هیچ
بر طرفنده عاجلاً امداده لزوم کوسـترن بر
احتیاج کورلمز . اویقو مدتی ظرفنده

وز جله اور تونمك دخى اعتياد ايدلديكى
 چون انسانك وجودى يتاقده دها زياده
 ميچاق بولمقده در . حتى بعض كسملر
 شلرینی دخى يورغان آلتنه الورلر كه بو حالده
 نندى نفسلريله كندیلرینی جام کبی قز-
 یرد لر . وجود او قدر دقتلی اور تلمدیكى
 مانلر دخى انسانك ياتدیغی طرف تر لر .
 یرا او طرفدن افراز اولنان حرارتك هوایه
 لب اولمقسنه يتاق مانع اولور . بویله بر
 ضعهه يتاغك وجوده تمامی عادتتا بر نوع
 یرتو حکمنی الوب انسان مثلا ارقه سی
 زرینه یاتیور اینسه ارقه سی تر لر . اما
 بعض خسته لک لر دخى انسانی يتاغی ایچنده
 لتدیکندن بوراذه انلری حسابیه قائماق
 زمدر . الحاصل وجودك نوم اشناسنده

قاروکی ققرده ده دخی بیسان و لندیغی اوزره
 قانک شیریانره ضولوب قاله رق جولانه
 آغزلق کلسیندر . ذات بویه اولمیدر که
 دماغ دخی اویقویه شدت احتیاج حس
 ایلمسون . اما انسانک اویقو حالنده ترله .
 می چونک کوزجه اورتو نمکسزین او .
 یویان آدمک پک از بر صوغوق ایله خستد .
 لنسی و حتی بعضی ارباب تدقیقت حکمرینه
 کوره انسان اوتوز یکی درجه صوغوقده
 اویقو حالنده بولنه جق اولسه مطلقا
 هلاکی محقق اولوب حالبو که اویانق بو .
 لندیغی زمان بودرجه صوغوقدن هلاک
 اولمدن فضله دهها زیاده صوغوقره بیه
 تحمل ایده جکی درکار بولنسی اوزرینه
 اویقویه وارلق لازم کلدیکی زمان مطلقا

ایلمشدر • بودلیلی ارأئه ایدنلر اویقو زما-
 ننده قانک اکثریتله قسم اسفل وجودده بو-
 لندیغنی و بناء علیه طولغون وشیشکین اوله-
 رق بونلرک دخی هم جوارلری بولنان الیافی
 صمقشدیرملریله نوعما سونکر صیقارکی قانده
 ووجودده اولان برطاقم مایعاتی مسامات
 وجوددن خارجه چیقاردقلرینی اثبات
 ایلمشدر ایسه ده بوملاحظه عندالا کثر مقبول
 اوله مامشدر »

« اکثریت ارباب تدقیقک حکمنه کوره
 اویقو حالنده وجودک حرارت غریزه سی
 آزالور • بوایه قلبک حرکاتی وقانک جو-
 لانی جزویمجه عطالت پیدا ایتسندن نشأت
 ایلر • هله ایلك اویقو حالنده حرارت
 غریزه بتون بتون آز اولوب سببی ایسه یو-

« بعض احوال نوم »

وجود دینلان ماکنه نك نوم ائناسنده کی
 احوالی نظر دقتہ النور ایسه یوقاروی
 فقره ده بیان اولنان اسبابک اصابتی نظر
 محاکمه ده بر قاتدها قوت بوله جغی کی نومی
 ایجاب ایلان سائر بعض اسباب دخی بوتد
 قیق ائناسنده کندی کندیسنه میدانہ چیقار •
 بناء علیه احوال مذکورہ بی دخی بروجه آتی
 خلاصہ ایدہلم :

« اولاً - اویقو حالندہ حرارت بدنک
 آرتوب آرتدیغی مدققین بینندہ اختلافی مو-
 جب اولمشدر • بعضری حرارت بدنک
 آرتدیغنه ذاهب اوله رق دلیل اولق اوزره
 انسانک اویقوده اکثر یا ترله دیکنی دخی ارائه

شو نقطه لر اوزر نده مدققین حکم سانک اغلای
 متفق اولوب غایتی بعض ارباب تدقیق بو
 سببلره بر قاج اسبابک دخی علاودسی صورتیه
 بیان مطالعه ایده بیلشردر که انلر دخی بحث
 آتیده صر دسی کلد کجه بیان اولنه جقدر .
 اسباب مذکور دنک طوغریلغنی هر کس کندی
 نفسنده دخی بر درجه یه قدر تجربه ایده
 بیلور . زیرا بو فونک تعریفنده دخی کورلش
 اولدیغی اوزره الک اول اویقو احتیاجنی
 حس ایدن عضو انجق دماغ اولوب دماغه
 عارض اولان کوشکک یواش یواش اعضای
 سائر یه دخی انتقال ایدرک انسانک کوزلری
 و اعضای سائر دسی کندی وظائف مخصوصه
 صه لرینی ایفادن قالورلر . انسان دخی
 اویقویه وارر .

ایلدیکی مشاهدات و مشمومات و ادواق
 و مشمومات و مملوسات ایله اشتغال ایتکی
 استمدیکی و کندیسنه عارض اولان او یوشقلق
 مناسبتیه استراحتیه و ارمغی ایستدیکی زمان
 کوزک و سائر نك آچیق اولسندن نه فائده
 اولور ؟ بونلرک خارجدن الوب دماغه
 نقل ایتکه چالشدق قری محسوسات دماغه
 واصل اولنجه برمدت ذهن اوکنده طالعه
 لندهرق رد اولنور و اندن صکره ارتق
 حواس ظاهره دخی سوق محسوسات ایتکه
 نبایت ویردرک ذاتاً انلرک ده قوتلری آزماش
 و بلکه ده بتمش اولدقلرندن انلر دخی دماغ ایله
 برابر اویقویه وارر »

ایشته نومک اسباب فیریولوزیقیه
 سندن اولق اوزره ترجیح وانتخاب ایلدیکمز

عصبیه نك یا بالاستعمال آزمسی و تو کمسی
 و یا خود مجاریلرینه هر هانکی بر تضیق عارض
 اوله رق محل مخصوصلرینه واره مامسی کافی
 اولوب حالبوکه عصارهٔ عصبیه نك بین
 اوزرنده حاصل اتمکه باشلادیغی بوتأثیر
 یواش یواش اعضای سائریه دخی انتقال
 ایدر . مثلاً کوز قیاقلرینی آچیق و یا خود
 باشی دیمدیک طوتمق ایچون بولره مخصوص
 اولان عضلات ایله عضلات مذ کورهیه
 تبلیغ اداره ایلیان اعصابک کرکین و قوتلی
 برحالده بولملری لازم کلور عصارهٔ معهوده
 آزالدیغی زمان ایسه بو کرکینلک بولنه میه -
 جغندن کوز قیاقلری دوشمکه و باش دخی
 اول طرفه طوغری اکیلکه باشلار . ذاتاً
 دماغ ارتق حواس ظاهره نك کندیسنه نقل

قازك صقشدير مسی دكل خارجي برقوه
 تضییقه ایله دماغ صقشدير لدیغی زمان دخی
 عینی اثر حاصل اولمشر . قفایکی آچیله
 رق دماغ غشاء خارجیه مستور اولد
 یغی حالدده میدانه چیمش اولان برقارینک
 دماغی جزو یجه تضییق ایدلدکده فی الحال
 اویقویه واردیغی کورلش و دهها زیاده
 تضییق ایدلدکده عادتاً نزول اصابتی کبی
 بر حال مشاهده اولنده رق قادی بر قایح دقیقه
 عیله میت حالنی المشر . دیمک اولیور که
 بینه منتهی اولان طمارلرک قان دجومهله
 شیشملری انیاف مجاری عصاره عصیه یی
 صقشديره رق بینه دخی تضییق و یروب
 براویوشلق حاصل ایلیر
 « انسانی اویوتمق ایچون عصاره »

دماغه ذکر اولنان سياله عصبیه نك قلت
ورودندن عبارت اولوب او حالده وجود
اويومق ایستركه حتی عصاره مذكوره
بتكرار اجتماع ايدرك بخاریسینی طولدیرسون
ودماغه طراوت وقوت تازه ویرسون «

« ینه اساساً بو کاشیه اولق اوزره
فیریولوژی فنجه اویقونك برسیمی دها
واردركه اودخی قان دماغه ییغیله رت شر-
یانلرك منتہالرینی ششیردیکی زمان بخاری
عصاره عصبیه یی دخی صقشدیروب سیاله
مذكوره نك سیلان وجولاننی منع ایتسیدر .
اوزونجه مدت ذهن یورولق و یاخود
اسپرتولی ایچکیلر ایچلمك صورتیله قان
دماغه چیقدیغی زمان انسانك درحال او-
یومی، ایستمد بوندن ناشدز . دماغی، دالكا

دماغه عصاره مذکوره ورود ایتماکه با-
شلا ینجه دماغ دخی حسیاتی آزالته رق
ذهنه بر عطالت کلور و انسان دایم ارا-
حتلنوب تجدید قوت ایلکه احتیاج کورمکه
باشلر »

« ارباب تدقیقی بو حال کویک و سائر
کبی بعض حیوانده تجربه ایدرک اعصاب
دماغیه سنیدن : مغزینی باغلا دقلری زمان
حیوانه در حال برکوشکلک بر او یقو کلدیکی
کوریلور و کذلک بعض انسانلر بر چوق قان
ضایع ایلد کوری و یا خود اوزونجه بر مدت
خسته یا تدقلری حاصلی مجاری عصاره
عصبیه بی سگته دارایده جک بر سبب خارجی یه
دوچار اولدقلری حالده لاینقطع او یومغه مجبور
اولورلر . اشته ایقونک سبب ورو »

ایدوب گوشه ده که وانبساطنی غیب ایدوب
 بوزولمکه باشلار . زیرا بونلر عصارهٔ عصبیه
 ایله مملو ایکن طولغون و شیشکین و کرکین
 برحالده بولنوب عضوک حرکتیه عصارهٔ
 مذکوره بالتبخر غایب اولدقجه مجرالر بوش
 و گوشه ک برحالده قالور »

« دماغه عصارهٔ عصبیه ایصال ایدن
 مجاری دها یموشاق دها نازک برطاقم الیافدن
 عبارت اولوب حالبوکه دماغک اشتغالاتی
 دها دائمی ودها چوق اولدیغندن الیاف
 مذکوره دها قولایلقله کرکینلکیرینی
 و انبساطیرینی غیب ایتدکیری کبی بعض
 اسباب خارجیه دخی انلر اوزرنده اجرای
 تأثیر ایلر . ایمدی عصارهٔ عصبیه نک مجرا
 لری بو صورتله گوشه یوب و بوزولوب ده

باخصوص عصارهٔ مذکوره بی سیلان و جر-
 یانیدن منع ایده جک موانع بولنماید .
 برعضوه عصارهٔ عصبیه لزومی وجهیله
 وارد اوله من ایسه او عضو ک حسنه خلل
 کلور . عصارهٔ مذکوره بالکلیه منقطع
 اولسه عضو دخی بالکلیه حرکتدن قالور
 « وجود من حرکت ایلد بجه عصارهٔ
 مذکوره صرف اولنه رقی یواش یواش آزا-
 لور . عصارهٔ مذکوره نك سهولت جریانی
 ایچون الیاف مجاری سنك دائما منبسط و کرکین
 برحالده بولنمی اقتضا ایدوب اکر مجاری
 مذکوره کرکین و منبسط بولنمز لر ایسه عصارهٔ
 عصبیه نك سهولت جریانه خدمت ایده منزلر .
 حالوکه برعضو حرکت و اشتغال ایلد بجه
 مجاری عصارهٔ عصبیه کرکینلک کنی غیب

اول قدر شیلر خبر ویرلمشدر که جله سنی جمع
ایتمک لازم کلسه همان عالم امکانه هر شینک
اسباب نومدن معدود اولدیغنی حکمه تقرب
ایتمک لازم کلور . مع هذا اسباب مذکور
ره دن بر چوغنی زمانه کوره اویقوی مانع
اولدقلری مؤخرأ تحقق ایلدیکی کبی ظاهرده
یکدیگرینک ضدی عد اولنان ایکی شینک
ایکیسنک ده اویقویه سبب اولمقده اتفاق
ایلدکلری دخی کورلمشدر .

بز تدقیقات عاجزانه مزده اسباب نومی
بروجه آتی ایضاح ایلان مدققت تدقیقاتنی
جله یه مرجع کوردک . دیور که :

« وجود من سهولتله حرکت ایده بیلک

ایچون « عصاره عصبیه » دنیلان سیاله نک

اعضای وجود مزه ورودی لازم کلور .

فات حیوانیه جه استحصال قوایه چالشان
 برچوق و باشملوجه الترهپ ایشلرنده
 دوام ایدرک ایرتسی کون ایچون وجوده
 قوت تدارک و جمع ایدیورلر • ایشته بو حال
 تصرفات حیوانیه موازنه سنده ایرادک
 مصرفدن دهها آز اولمسندن بشقه هیچ بر
 شیدن نشأت ایتمز • حالبوکه ایشته ینه بو
 حال بزم ایچون اویقونک جهت لزومنی
 کوستردکدن ماعدا ماهیت نومی اراشدیرمغه
 کیریشمک ایچون دخی اک کوزل اک مناسب
 بولی آچار •

مبحث ۸

« اویقونک اسباب فیزیولوژیقیه سی »
 اویقونک اسباب فیزیولوژیقیه سنه
 دابر اول قدر تدقیقات اجرا ایدلمش و بویولده

بررسی و حتی نصفی اویقو حالنده پکیور .
 نیچون ؟ زیرا حال بیداریده بوندن مقدم
 درجه کثرتی حقنده برازجق نظر دقتکزی
 حلب ایتش اولدیغمز اشغال خارجیه ایله
 انسان - هم ده همان خبری بیله اولمقسزین -
 اول قدر اشتغال ایدیور که حکیم بوفوفک
 اویقو تعریفنده دیدیکی وجهله بر زمان کله رک
 قوای حیوانیه انسانی ترک ایله انسان عاداتا
 کندیسندن کچوب کیدیور . التی یدی
 ساعت حواس ظاهره سنی قوللانمدیغی کبی
 بونلرک دماغه لاینقطع تدارک ایلدکاری
 مشغولیتلری دخی تعطیل ایلیه رک دماغی
 یالکز قوه حافظه سنده کی محفوظاتیه اشتغاله
 ترک ایللیور . او حالده یعنی اویقو مدتده
 ایسه معده و قلب و جگرلر و الحاصل تصره

سکته عارض اوله رق هلاک دخی اولسی
مقرر و محققدر .

جزو بیجه بر تعمیق فکر ایتمکه تصرفات
حیوانیه موازنه سنده ذاتاً ایرادک مصرفه
غالب اولدیغی و حتی توازن بیه ایتدیگی
کوریلور . بلکه بر از دهها تدقیقاته کیریشیله-
جک اولسه ایرادک مصرفه نسبتله یوزده
قاچ نسبتنده نقصان اولدیغی بیه تقریباً
اولسون حساب اولنق ممکندر . بو موا-
زنه ده ایسه محل تطبیق و مقیاس تحقیق
اویقودر . اکر تصرفات حیوانیه موازنه-
سنده ایراد مصرفه غالب و هیچ اولمز ایسه
متوازن اولسه ایدی اویقویه محتاج اولملی
ایدک؟ حالبوکه عمریمزک یدیده ایکسی
و بلکه بعض اویقوجیلره کوره اوچده

محلہ اوچ مقداری دوشسه . بالاخره محال
 صرفیه دن بریسی اوچ یرینه اون ایکی
 صرف ایده جک اولسه . باقی اون سکزی
 بوتصرفات حیوانیه نك دیرکتوری قصور
 طقوز محلہ صرف و تقسیم ایدنبجه هربرینه
 اولکی کبی اوچر دوشسه میوب ایکیشر
 دوشر . اگر اون ایکی صرف ایدن مسرف
 دها زیاده صرف ایده جک اولسه دیگر-
 لرنك حصه لری دها آزالور . بوسبیه
 مبنیدرکه ازچله صرفیات باهیه سنده
 اسراف ایدنلرك قوه مفکره لری بدرجه
 مدهشده آزالمله قالمیوب حتی قوه بصر-
 یه لری وسائر قوای وجودلری دخی آزالوب
 اگر اسرافات باهیه سنده دها ایلویه کیده-
 جک اولسه تصرفات حیوانیه بالکلیه

کوریلور ایسه ده وجودینک جهات ساء
 ئره سنجه بالنسبه بشقه لرندن دها آز قوتلی
 کوریلور • مثلا عضو تناسلی چوق
 استعمال ایدن ارباب شهوت واقعا سائر
 آدمرك مقتدر اوله ميه جقلری قدر کثرت
 جاعه مقتدر اولور سه ده وجودینک سائر
 طرفلرنجه قوت مطلوبه درجه متناسبه ده
 فاله میوب بالعکس تنزل ایدر •

بو حالک نه دن نشأت ایلدیکنی ذهنه
 قبول ایتدیره بیلک او قدر کوچ برشی دکلدر •
 عادی اقونومیده دخی مثلا بر قاصه نك اون
 محلدن وارداتی اولوب ینه اون محله مصا -
 رفی اولسه • بو اون محلدن مجموع وارداتی
 اوتوز مقدارینه مساوی اولوب محال صر -
 فیه یه بونی مساواة تقسیم ایلدیکی حالده هر

جوارح اعضا به نسبت له دها چوت قوت
 کلوب بناء علیه بازودخی بالنسبه اعضای سا -
 رنه دن دها قوی اولدیغی کبی سائر آدم لک
 بازولرندن ده دها قوتلی اولور . ایشته
 « جناسه تیق » دینلان تعلیم لک استناد ایلدیکی
 اس حکمت بودر . حتی وجودک یالکز
 بر قسمی بویه نسبتندن زیاده صرف قوت
 ایتکه مجبور اولور ایسه تصرفات حیوا -
 نه نك مدیری بولنان طبیعت قوای وجودک
 قسم کلیسی اوجهته سوت ایتکدن طولایی
 جهات سائر نه نك محتاج اولدیغی قوتلردن
 تقیحه وانلره دها آزار سال ایتکه مجبور
 اولور . بوسیه مبنیدر که یالکز بر قسم
 عضوینی حددن زیاده استعمال ایدنلرده
 واقعا او قسم عضونجه سائرلردن زیاده قوت

ایچون کندیلری دخی دم مصفایه محتاجدرلر .
 بو حالده تصفیه ایلدکلی قاندن کندی حصه-
 لری قدرینی کندیلری صرف ایلدکلی
 حالده باقیسنی وجودک سائر طرفلینه سوق
 ایتک ایچون قلب طلومبه سنه تسلیم ایدرلر .
 ایشته بونک کبی هر اعضا کندیلرجه بر
 تصرف حیوانی ایراد ومصرفنه رعایت
 ایدوب بونلرک عموم یکونی وجودک عمومیه
 نسبت ایدلدیکی زمان دخی تصرفات عمومیّه
 حیوانیه تشکل ایتش اولور .

عموم قوای حیوانیه نک ینه عموم وجوده
 صورت صرفنده بر غرابت دها واردر .
 مثلا وجودک بر طرفی واز جمله یالکز بازولر
 چوق اشتغال اولنه رق چوق قوت صرفنه
 مجبور اولسه لر وجوددن اورایه سائر

ایدرک وجودده آز چوق وقوعه کلان
حرکتله کافه اعضانک محافظه بقاسی
و یاخود ترقیات تدریجیه سی ایچون صرف
اولنان قوتلر دخی « تصرفات حیوانیه » نک
« مصرف » جهتی تشکیل ایدرلر .

هرقاعده تصرفجه ایراد ایله مصرف
اره سنده برتوازن اولق لزومی اشکار اولوب
انجق تصرفات حیوانیه ده بوقاعده نک برطا-
قم غرابتری دخی واردر که انظار دقت
و اهمیتی بر صورت مخصوصه ده کندی
طرفلرینه جلب ایدرلر .

اولا اقلیم بدنک هرجهتی بر کره کندی
کندیسنی اداره ایده جک قوتلره محتاجدرلر .
مثلا جکرلر تنفس هوا ایله تصفیه دمه خدمت
ایلد کیری حالده کندیلرینک محافظه مکملیه لری

حرکت هب خدمت دیمک اولوب قوای
 حیوانیه مزک صرفنی استلزام ایدیورلر .
 ایشته بوحاله « تصرفات حیوانیه » دینلمکده
 اولوب اشتغال ایلدیکمز اویقو بحثی ایلہ
 بونک پک بیوک برمناسبتی اولدیغی جهتله شو
 مسئله یی برازدها ایضاحه لزوم کور مکده یز .

بحث ۷

« تصرفات حیوانیه »

وجودک بریاندن معده یه القا اولنان
 اغذیه یی بعدالہضم قان کبی عصاره عصبیه
 وسائرہ کبی نیجه سیالاتی حاصل ایلہ جک
 اولان و بناءعلیه هر بری برانبق عد اولنه
 بیلن اعضایه سرمایہ یتشدیرمسیلہ بونلرک
 وجوده کتوردکری قوتلر « تصرفات
 حیوانیه » نک « ایراد » جهتنی تشکیل

زمان بونك ده بر خدمت بر مشغولیت و بناء
 علیه نوعاً بر حرکت اولدیغی وارد
 خاطر اولورمی؟ ایشته بوده بر خدمتدر .
 زیرا انسان او توره او توره یورولیور . برده
 جانسز بر ادمك او توره میه جغنی و او تور تلسه
 در حال دور یله جکنی حساب ایدیگز . دیمك
 اولیور که او تور دیغمز زمان بزی یرمزده
 محکمجه طوته بیلک دخی بر قوت صرفنه
 وابسته در .

حالبو که هیچ بر حر کتمز اولمیدیغی زمانلر
 دخی کوزمز کوریور . قولاغمز ایشیدیور
 حواس ظاهره مز مشغول اولدیغی کبی
 بالخاصه حواس باطنه مز اشتغالده بولنیور
 ذهنمز هیچ بر دقیقه بوش طور میوب نیجه
 شیر ایله اشتغال ایدیور . ایشته بونلر هب

حالبو که وجود دهی قوای حیوانیه مزك
 صرفیاتی مطلقاً قولزی صاللامق و یا خود
 ایانغزله یورو مک کبی حرکات و عملیات ده
 منحصر دکدر . هیچ بر حرکت ایتیه جک
 اولسه ق دخی بر صرفیاتمز وارد . واقعا
 هیچ بر حرکت ایتیمور دیه فرض اولنان آدملرک
 صرفیاتی دها آز اولوب حتی انلرک پک
 آز طعام ایتلمی ده بوندن نشأت ایلر . نسل که
 صباحدن اقشامه قدر عملیات شاقه ده استخدام
 اولنانلرک کونده اوچ و بلکه درت نوبت
 طعام ایتلمی دخی وجود صرفیاننک
 کثرتندن نشأت ایدر . انجق هیچ حرکت
 ایتیمور دنیلان آدملرک دخی موجب صرفیات
 اوله جق بر چوق هم ده کرچکدن بر چوق
 حرکتلمی وارد . « اوتور مق » دنیلدیکی

بولق ایچون دیکلنمکه مجبور اولورسکز .
 « دیکلنک » دیمک ایسه قوای محرکه نك
 تکرار طویلانوب جمع اولنمی دیمکدر .
 یعنی برواپورک قزغانی اوتوز لییره ایستیم
 حاصل ایلدیکی حالدده چرخلری دقیقه ده قرق
 کره دورایتدیره رک کیدر ایکن التمش دفعه دور
 ایتدیره رک کیتسنی مراد ایلسه کز براز صکره
 ایستیم یکرمی بش و یکرمی واون بش لییره یه
 و دها آزه تنزل ایدوب نهایت بوقوه محرکه
 بالکلیه قلت کسب ایدر ایسه ماکنه دخی
 طوررکه ایشته بوکا « ماکنه نك یورلسی »
 دنيله بیلور . بو حالدده ماکنه یی دیکلندیروب
 ینه اولکی حرکتی و یرمک ایچون قزغانده
 اوتوز لییره ایستیم حاصل اولنجیه قدر
 طور مق بکله مک لازم کلور .

ایتمک ایسترایسه لزومی اولان قوای محرکه
وما یعاتک اوراجه صرفی صورتیله او حرکتی
وجوده کتورر .

وجودک هرگونه حرکت و خدمت
و مشغولیتی اسباب قوت و حرکتدن بر
مقدار بنی صرف ایتمک صورتیله حصوله
کلدیکی اول قدر بدیهی و آشکاردرکه انسان
معتادندن زیاده حرکت حاصل ایتمکه
چالشدیغی زمان بوقوای محرکه نک آزالدیغی
و حتی توکندیکنی ده کورر . مثلاً قولیکزی
بر کره بش کره صاللامق معتاد اولدیغی
حالده بشیوز کره صاللایه جق اولسه کز
قولیکز یورولور که بو « یورلق » دیمک
اوقوله حرکات مطلوبه یی ویرن قوای
محرکه نک ازالسی دیمکدر . تکرار قوت

ایچون دخی قوهٔ محرکه مزدن بر مقدارینی
صرف ایتکه مجبورز *

مادی ما کنه نك يالکز بر قزغانی اولوب
اوراده قاینایان صودن متولد بخار ما کنه یی
ایشلمکه کفایت ایلدیکی و برده ما کنه نك
مفاصلنه قونیلان برر مقدار دون وزیتون
یاغلی ما کنه یی تحریکه یاردم ایتدیکی حالد
وجود ما کنه سنده بر چوق اوجاقلر و بر چوق
مایعات تسهیلیه حاصل ایده جك انیققر بولنوب
بونلردن حصوله کلان سیالاتی اساله ایچون
دخی عروق و شرابین والیاف اعصاب و ساثره
مثالو مقدارلری میلیونلره بالغ اولان بورولر
و مجرالر واردر . بناء علیه وجود ما کنه -
سك ما کنستی اولان ارادهٔ بشریهٔ وجودك
هانکی طرفنده اك جزوی بر حرکت ایقاع

و ساده اولدیغی حالده بونلرک خدمتترین
 دائر اولان معلومات فیزیولوژیکیه نك و
 خدمت مذکوره هیئت عمومیه سندن مستنجم
 اولان معلومات پسیقو لوژیکیه نك یعنی خواص
 روح حقنده کی معلوماتک نه قدر ناقص اولسی
 ضروری اوله جنغی میدانده در .

مع هذا شمیدی یه قدر کشف اولنان
 حقایق هیچ برکسه ده شبهه بر اقیور که عادی
 بر ما کنه ده قوه محرکه دن بر مقدار معینی
 صرف ایدلدکن صکره ذره قدر بر حرکت
 ممکن اوله میه جنغی کبی وجود ما کنه سنده
 دخی بو قوای محرکه دن بر مقدار میعنی صرف
 ایدلدکن صکره ذره قدر بر حرکت حصوله
 کتور مک ممکن دکدر . کوزمزی بر کره
 آچق بر حرکت اولوب بو حرکتی اجرا

وجود انسانیہ تمامی تمامہ مشابہ اولہ یلورمی
 کہ ہو وجودی تشکیل ایلان اجزا میانندہ
 یالکز ال بیوک و قبالری اولان کیکلرک تعداد
 و تصنیفندہ بیالہ ارباب فن کلی مشکلات
 و اختلافاتہ دوچار اولشردر . عضلات
 و عروق و شراین و اعصاب و انسجہ
 و اشحام و دم و سائر مایعات بحثندہ تدقیقات
 عمیقہ و خرده بینہ یہ کیر یشن ارباب تدقیق
 آراشدیردقجہ دہا زیادہ آراشدیرمغہ محتاج
 اولان اول قدر شیر بولمقدہ درلر کہ هنوز ہو
 ندقیقلرینی بر نہایتہ ایصال ایلہ « وجود
 ما کنہ سنی ایشته شمدی لزومی و جہلہ و کالیلہ
 کوروب تدقیق ایدوب او کړندک » دیہ
 بملکدن پک اوزا قدر . ما کنہ نک اجزاسی
 حقندہ بیالہ معلومات بودر جہلہ قدر سطحی

آلات و اجزایه ایستیم دنیلان قوهء محرکه
ایله نصل حرکت ویریلیور ایسه وجود
انسان دخی هر خدمت و حرکت کوره اقتضا
ایدن شکل و صورتده یابیش اعضادن مرکب
بر ما کنه اولوب یالکیز بر دکل برقاج درلو
قوای محرکه ایله انلره حرکت ویریلیور .
تفهیمی کوج اولان برشیئی تعریف لازم
کنجه تفهیمی آسان اولان شیء دیگر ایله
تعریف و تفصیل ایلدکلرندن بز دخی وجود
ما کنه سنه نسبتله پک ساده اولان بر واپور
ما کنه سنی مثال اوله رق ایراد ایلدک .
حالبوکه وجود ما کنه سی ایله عادی ما کنه
اره سنده کی فرقی کوز او کنده پک زیاده
بیولتملیدر . هیچ برقاج بارچه تیموردن و بر
قزغانله برقاج بورودن متشکل اولان ما کنه

آتی خلاصه و اجمال ایده جکر . انجق بونک
ایچون اولاً وجودک نصل معجزه محضه عد
اولنه جق برما کنه اولدیغنی کوز مزک او-
کنه گتور ملی یز .

بحث ۷

« وجودک برما کنه یه صورت مشابهتی »
یالکز ار باب فنه دکل ار باب فکر
و ذکایه دخی معلوم اولمق لازم کلدیکی اوزره
وجود انسان اویله مصنع و مرتب برما کنه
درکه بونک صورت ترکیب و تصنیعنه سطحیاً
اولسون بر نظر ایدوبده صانع تعالی و تقدس
حضر تلرینک تجیل شان خالقیتی ایچون
انسانک تکبیر کتور مامسی ممکن اوله مز .
عادتاً بر واپور ما کنه سنده هر حر کته کوره
اقتضا ایدن شکل و بچمده یابیش بر طاقم

ایتمسندن عبارت اولوب اعضادن بر چو غی
ینه اجرای عمل ایلدیکی و باخصوص روح
کندی خواصنی ایفاده وانسانک انائیتی یعنی
بنلکی دوامده اولدیغی حالده مجرد بعض
اعضانک مشاغل خارجیه بی دماغه ایصال
ودماغی کلیت اوزره اشغال ایده مامسنه
« اویقو » اطلاق اولنور « دیه جکرز » .

فقط نصل اولیور ونه دن اقتضا ایلور
که وجودک بعض اعضاسی موقه و قسماً
تعديل اشغال ایلور لر؟ ایشته مسئله نک اصل
مشکل اولان جهتی بودر . بوبابده فیر نیو -
لوژی و پسیقولوژی فنلری بزه صراحة
وبداهة معلومات قطعیه ویره میوب حکمانک
برچوق جهتلرده اختلافلری دخی واردر .
مع هذا ذهنه الک یقین اولان تدقیقاتی بروجه

کذلك آید نلقده اویومق معتادی اولان آدمک
 او طه سنده موم سون دیر یله جک اولسه در حال
 اویانور . بوا یسه اویقو حالنده دخی قوه
 باصره سی مومک یا نمقده اولدیغندن مطمئن
 اوله رق اویقوسی بوزلمدیغی حالده مومک
 سونمسنندن خبردار اولمش وبو اطمئانی
 غیب ایدرک اویانمشدر . باخصوص معدنهک
 هضمی و قلبک حرکاتی و قانک جولانی کبی بر
 چوق اعمال وجوده انقطاع عارض اولمدیغی ده
 یک بدیهیدر . هله فکر قطع اشغال ایتمز .
 ایتسه ایدی انسانک رؤیا کور مامسی لازم
 کلور ایدی .

دیمک اولیور که اویقوی فی ریولوژی
 فنجه تعریف ایتک لازم کلنجه : « وجودک
 بعض اعضاسی موقه و قسماً تعدیل اشغال

انقطاعی هم موقتدر هم ده کلیاً دکل قسمادر
 زیرا قرا کلقده او یویان ادمک کوزلری او کنه
 قوتلیجه بر ضیا کتورلدیکی وبروننه بر قو-
 قویا قلاشدیرلدیغی وقولاغنه بر صدا ایقاع
 اولندیغی واغزیننه آجی بر شی قونلدیغی
 ووجودینه اس ایدلدیکی زمان اوباندیغی
 کورلنکده در . بوندن دهها غریبی اولق
 اوزره بعض مدققین حکما دکرمنجیلر ایله برده
 آیدنلنده اویومق معتادی اولان آدمی ارائه
 ایدرلر . دکرمنجی دکرماننک کورلدیسی
 ایله اویور . زیرا بو کورلتی دوام ایلمدکجه
 دکرماننک ایشلدیکندن امیندر . دکرمان
 طوره جق و کورلتی کسینه جک اولسه در .
 حال اویانور . دیمک اولیور که قوه سامعه
 سی او کورلدینک انقطاعنی ایشتمشدر .

یلور؟ مدتی نه قدر آز اولورسه اولسون
هیچ ممکن اولورمی که فکر ایفای عملدن سا-
قط اولسون؟ خیر! زیرا اوزمان فکره
« فکر » دینلک ممکن اوله مز • ده قارت بو
ملاحظه ده مصر اولوب دیر که بر فکر تفکر
ایتمدیکی زمان اکا فکر دینله میوب بو حالده
بر انسان متفکر اولدیغی زمان میت عد او-
لنور • فکر دائماً متفکر در • طبعاً بونک بویله
اولسی ضروری ولا بددر »

شو ایکی تعریفی یکدیگریله مزج ایدنبجه
کورورز که اویقوده اصل تعطیل اعمال
واشغال ایدن شی حواس خمس ظاهریدن
عبارتدر • یعنی کوز کور مکدن قولاق
ایشتمکدن و برون قوقلامقن طاماق طاتمقن
وجللمسدن موقه انقطاع ایلر • بونلرک

چوقا حکمانک نتیجه تدقیقاتنی دخی بوراده
قارئلریمزه عرض ایتک ایچون بزه برکوزل
کریزگاه اولور .

له لوت وده قارت نام حکمیلر اویقو
حالنده فکر وروحک تعطیل اعمال ایدوب
ایتمه جکری خصوصنده پک عمیق تدقیقاته
کیرشمشدر . بونلرک نتیجه تدقیقاتنی شوکا
منجر اولور :

«روح دایما اعمال مخصوصه سیله مشغلدیر
انسان نه در ؟ انسان بر ذکادن بر فکر دن
عبارتدر . اعضای وجود بوذکایه بو فکره
یالکز خدمت ایدرلر . هله له لوتک حکمنجه
انسان دینلان مفهوم هرشیدن اول بر
فکر دن عبارتدر . فکر نصل تعطیل اشغال
واعمال ایلیه بیلور ؟ بوکا نصل احتمال ویر-

کبی غایت ضعیف اوله رق کوسترر • بو
 دقیقه ده کوزلرم ارتق فائده سز قالمشدر •
 زیرا کندی کندیلرینه قپانورلر • باشم ایسه
 عضلاتک قوتیله دیم دیک طوره مدیغندن
 کندیسنه طیانه حق بریر بولمق اوزره کوکسم
 اوزرینه طوغری اکیلور • براره لق هرشی
 غائب اولدی • هرشی بتدی • ذهمنک ایز •
 لری دخی منقطع اولدیلر • کندی موجو •
 دیتی دخی حس ایده مز اولدم »

مسارعة اخبار و اخطار ایده لم که بوقونک
 شو تعریف اویقونک یالکز وجود اوزرنده
 خارجاً و ظاهراً کورلمکده اولان علایم و آثا •
 رندن خلاصه ایدلش بر تعریف اولوب بونده
 « روجک اعمالی تعطیل ایلر • ذهمنک ایز •
 لری دخی منقطع اولدی » فقره لری سائر بر

خواصندن منافعدن بحث ایدر بر فن اولوب
 فنون طبیعیہ نك کلیتی دیمك اولان تاریخ
 طبیعیہ موفق اولدیغی کشف بی نہایہ دن
 طولای عادت مقتداہ اولمق مرتبہ سنی احراز
 ایلان حکیم مشهور بوفون او یقوی اشبو فیر نیو
 لوژی فنہ بالتطبیق بروجہ آتی تعریف ایلشدرد:
 » طبعہ خوش کلان بر کسالت یواش
 یواش بالجملہ حواسی استیلا ایدر . وجود-
 مك اعضاسنی آغرلشدیرر . روحمك اعما-
 لنی تعطیل ایلر . روحمك اشغال و عملنی
 فکریہ عارض اولان کوشکلك ایلہ قیاس
 ایدہ بیلور ایدم . حواسم ارتق کورلنمکہ
 یوز طوتہ رق اشیا خارجیہ بی اشکال صحیحہ
 لرلہ بکا حس ایتدیرہ میدرک انلری بکا فنا بر
 صورتہ ترسیم ایلان بر طاقم صور عجیبہ

دخی او قدر صافی اوله رق مشاهده لر نجه دها
 زیاده برپار لا قلق حصوله کتور مش اولور لر .
 اویقو حقنده بورایه قدر اداره ایلدیکمز
 افکار تمامی تمامنه تدقیقات فیه اوزرینه
 مبتنی اولیوب بحثی حسن تلقی ایچون
 ذهنلری ده تهیه ایتمش اولتی اوزره هر ذهنک
 سهولتله احاطه ایده بیله جکی مقایسات
 خارجیه دن عبارتدر . بناء علیه شویولده کی
 مقایساتک مایقع علیهای اولان نوم حقنده
 حکمانک تدقیقات فیر نیسولور ثقیه سنی دخی
 بروجہ آتی خلاصه واجال ایده لم :

بحث ۵

« اویقونک فیر نیسولور ثقیه تعریفی »
 فیر نیسولور ثقیه « وجود » دینلان
 ماکنه بی تشکیل ایلان اعضانک خدماتندن

هضم کندی اویقولرینی بیله کابوس دینلان
 آغراق باصمه سنه اوغراتوب بینلرینی حال
 بیداریده اولدیغندن زیاده اتعاب ومضطرب
 قلار . بونلره اخطار ایدلسه کندیلری
 دخی تسلیم ایلرلرکه اصل رؤیای صافی معدنه
 هضمندن صکره وجودک کمال استراحتله
 اویقویه واردیخی زمانلره مخصوص صدر .
 اوله ایسه بوعالم دغدغه ایله هیچ ایلشکی
 قالمیه رق بزم ایده بیله حکمز تعبیرجه کندیلرینی
 دائماً صافی وحقیقی بر رؤیا عالمنده واصل
 تعبیر صحیحی اوزره پک اعلا اویانق اوله رق
 عالم کشفیات ومشاهده ده بولان کبار ایچون
 قوانین عادیة حیوانیه نک بیله تجویز ایتدکلی
 امتلاء معدنه بالکلیه مغایر اولوب وجوده
 نه قدر خفت ویررلر ایسه ذهنلری وفکرلری

تألیف و تحریرده دخی رعایت اولنان اصول-
 لدندر • یوقسه ماسوادن تجرد ایدرک
 هدف مقصدینه و اصل اولمش بولنانلر اشغال
 خارجیه ایله کلیاً قطع رشته تعلق ایلمکده
 اولدقلری ذهمنزه وارد اولماش دکلدر •
 حتی بویولک سالکری حوایج بشریه-
 لرنجه بر ریاضت دائمده بولنغی کنیدی
 یوللرنجه عظیم بر کسیدیرمه عد ایدرلرکه
 بوندن مقدم بحث ایتش اولدیغمز جهل کلینک
 ایلك قسمنده قالمیه رق ایکنجی قسمنده ده
 واره مامش اولان بعض متفلسفین « آدم
 سن ده ! هیچ آج طور مقیدن نه چیقار !
 وجودی ضعفه دوچار ایدرک محوه تقریبدن
 بشقه برشی حاصل اوله مز » دیه اعتراضلرده
 بولنورلر ایسه ده هیچ دوشونمزله که بر سوء

مکاشفه زمانلری دخی عالم رؤیا ایدوکنی کوز
 اوکنه کتوردکن صکره اویقودن بزم
 مراد ایلدیکمز معنایه یعنی اویقونک وجود
 ماکنه سندن بعض اجزانک تعدیل اعمال
 ایتسیله دیگر بعضلرینک عملنه دها زیاده
 صفوت وقوت و یرمسنه کوره اصل اویا -
 نعلق بو اویقو عد اولنق اولکی قدر استبعاد
 ایدنیه جکنی ذشنلر تسلیم ایدرلر .

ماسوادن متجرد اولان کبار عظام
 حضراتنک کندیلرینی طارم اعلا اوزرنده
 بولدقلری زمانلری یوقاروکی فقره مزده پک
 محدود براقش اولدیغمزه ار باب تصوف
 استغراب بیورسه لر حقلیدرلر . انجق هر
 شیئه ال اشاعیکی درجه سندن باشلایه رق
 یواش یواش درجات عالیه سنه طوغری چیقماق

نه قدر انوار مکاشفات واقع اولور . اما بر
زمان صکره بو عالم سفلینک مشغله و ولوله لری
کندیلرینی استیلا ایدنجه انلر دخی بو حالی
غیب ایدر لر . ایشته حضرت سعدینک :

کهی بر طارم اعلا نشینم

کهی بر پشت پای خود نبینم

دیدیکی حالت بو حالت اولسوب طارم
اعلا اوزرنده اوتوردیغی زمانک اصل بیدار
لق و مشاهده زمانی اولدیغنه و کندی ایا -
غنک اوزرینی کورمز بر حالده بولنمسی ایسه
اصل اویقو دیمک اوله جغنه ذهنلر کوزلجه
تمایل ایلر . حالبوکه کیچه وقتی اویاتقلغک
اویقویه پک قریب اولدیغنی تسلیم ایلدکن
وهر ذهن صافی ار بابنک بر درجه یه قدر
وکلینک دها مکمل ودها اچیق و یارلاق

ایله برابر ماسوادن بالتجرد علویاتله حصر
 اشتغال ایدنلر ایدوکنی و بونلرک عادتاً عالم
 علوی ذوالعقولنه تقرب ایلدیکنی اثبات
 ایدرکه حقیقه طوغری برسوزدر . ایشته
 بوکملین کجه نك ایکی نصفندن صکره
 ذهنلری تمامیه مستریح اولدیغی حالده او یا -
 نوب یالکز یوقاروده سزك کندی نفسکزده
 تجربه سنه دلالت ایش اولدیغمز مشاغل خار
 جیه دن دکل بلکه ماسوادن تجرد عالمنه کیر
 دکری زمان انلر سزك و بزم کبی یالکزموار -
 دات فکریه سنه دقت ایتمکه دخی قالمیه رق
 بلکه اذهان و افکارعالیه لرینی اوقدر علوی
 برعالمه سوق ایدرلرکه موجودیت جسمانیه -
 لرندن جداً و حقیقه بالکلیه تجرد ایتمش صا -
 یلورلر . ایشته بو حالده درکه انلره کیم یلور

موالید ثلثه حقنده بیان فکر و مطالعه ایلد.
 یکی صروده معادنک اک مکملی نباتات نوعنک
 اک اشاغیسی اولدیغنی و نباتاتک اک مکملی
 حیوان نوعنک اک عادیسنه و اک اشاغیسنه
 تقرب ایلدیکی کبی انسانک دخی حیوانلرک
 مکملیتجه اک بالاسی اولدیغنی بحق و تقسیمات
 و ایضاحات فیه یه پک موافق اوله رق شرح
 ایلد کدن صکره انسانی دخی بر قسمی ادناسی
 و دیکری اشرف و اعلاسی اولق اوزره ایکی
 یه تقسیم ایدرک اسفل و ادناسی قوای ذهنیه
 و مفکره سی کندینی جمادات منزله سنه تنزیل
 ایده پله جک قدر آز اولغله برابر او قوتلرینی
 دخی یالکز مشاغل خارجیه و خسیسه یه
 صرف ایدنلر اولدیغنی و اشرف و اعلاسی
 ایسه بر مکملیت خلقیه و کمال قوت فکریه

اولا نجه قوهٔ فکریه سنی یا لکز بر نقطه یه حصر
 ایده بیه جکی زمان اصل بوزماندر . بوزمانده
 انسانک او یا نقلغی او قدر براق او قدر صافیدر
 که بوکا نسبتله ذهنزک یوزبیک شیلرله اشتغال
 ایلدیکی زمان بیداری بی انسان حقیقهٔ راویقو
 عد ایتک ایستر . زیرا او یانق بولندیغی زمان
 هرشی ایله مشغول اولان کوزی اصل شیء
 مطلوبی کورمز . هرشی ایله مشغول اولان
 قولاغی اصل شیء مطلوبی ایشتمز . حاصلی
 هرشی ایله اشتغاله منقسم اولان فکری اصل
 شیء مطلوبه انحصار ایلیمز .

بحث ۴

« ماسوادن تجرد وعالم مشاهده »

عابدینک ترجیح ایلدکلی زمان مبارک
 دخی ایشته بوزماندر . ابن خلدون مرحوم

عمومیه انجذابات متقابله مجرا اوله جق بر
استعداد صورتی پیدا ایتشد ر . و یا خود او .
طلوعات جدیده کر چکدن نسیاً منسیا حکمنه
داخل اوله جق صورتده اونو تمش اولدیغ کز
برشی اولوب شمدی تجد دینی طلوعات جدیده .
دن عدایلیورس کز . حاصلی بو حال سکوت
وسکونت ایچنده براره لق موجودیت جسمایه .
کزی دخی غیب ایده جک درجه لره کلوب
وار لغ کزی یالکز بر فکر وار لغندن عبارت
صانوب «عجبا وجودم دخی وار میدریو قیدر؟»
دیه الکز ایله کندی کندیکزی یوقلار س کز .
یا خود کندی صدا کزله کندی موجود .
یتکزی ینه کندیکزه اثبات ایچون بر قاج
کله سونلک صورتیله سس چیقارر س کز .
ایشته بر شاعرك بر حکیمك بر موجودك

اولدیغندن یواش یواش کندیگری کندی
 دائرة انایتکرده بولمغه باشلار سکر . بو
 حالده ذهنکره نه لرکلور ! نه لرچکر ! ووا-
 ردات ذهنیه کز او قدر چو غالور او قدر
 وسعت بولور که حیرته قالور سکر . قوه
 حافظه کزده نه قدرده چوق محفوظات وار
 ایمش ! او یله شیلر خاطر کزه کلور که اوزر-
 ندن چکن سنه لره نسبتله انلری بالکلیه اونو توب
 غیب ایتمش سکر ظننده ایدیکز . بعض طلو-
 حاتک دخی بالکله یکی اولدیغنه شبهه کز قالمز .
 احتمال که بونلر حقیقه سزه ایلک دفعه اولق
 اوزره طالع اولور . زیرا او حالده ذهنکر
 کائنات ایچنده علی العموم هرشی اوزرنده
 اجرای قوت ایلدیکی بعض حکما طرفندن
 ظن و ظن اوزرینه حکم دخی ایدیلان برسیاله

مشغول ایدرلر . او یانق بولندیغکز شو
 زمانده اوطه نك ایچی زفیری قر، کلک اولمی .
 هوا صوغوق دخی دکل . زیرا صغوق
 جلد اوزرینه تأثیر ایلد کجه انسانی هرشیدن
 زیاده اشغال ایلر . ترتر تتره مکده بولنان
 بروجود ایله ذهن هیچ برشیئی تماماً احاطه
 ایده مز . اوطه ایچنده هوا غایت ملایم
 بولنه جق . تحته قوروسی پره سیوریسینک
 کبی موزیات یوق . دیوار ساعتک طاقر .
 دامسندی متحصل کورلتی ده یوق . حاصلی
 عالم برظمت غلیظه یه مستغرق اولدیغی کبی
 درین برده سکوته مستغرق اولدیغی زمان
 او یقودن او یانمشسکز واقعا اوزمان دخی
 سزی اشغال ایده جک بعض شیلر واریسه ده
 او یله کوندوزک ولوله لری دغدغه لری کبی

عمله ارسنده قوتجه نه فرق واریسه ذهنجه
دخی عینله اوفر ق وادرر .

یا کیجه اویقودن اویانوبده بر زمان
دخی اویقو کزک قاجدیغی سزه هیج واقع
اولدی می ؟ اما سرخوشلق ویاخسته لک
کبی بر صورتله ذهنکز پریشان اولدیغی زمان
دکل . صحتکز تمامیه یرنده ایکن اوج
درت ساعت اویودقن صکره اویانمشسکز
همده بتاغکز ایچنده یالکز بولنیورسکز .
زیرا چقت یاتمق انسان ایچون الک یوک
بر مشغولیت تهیه ایدر . کیجه موم قندیل
فلانده یانمیور . چونکه ضیا ذاتاً حس
بصر ایچون بر مشغولیت اوله جنجی کبی اوطه
ایچنده سزه بعض شیر دخی کوسترر که انلر
فکر کزی کندیلر ینه جلب ایدرک سزی

یحصی اولدقلرندن ذهن بونلرک هپسینه انقسا-
مدن صکره بقیه قوتیله درسکزی دخی باله -
مکه کفایت ایده مز • اما اشغال خارجییه دن
تجرد ایلدیککز زمان مشغولیت فکریه کز -
جه دها اویانق بولنورسکز •

هله صباح وقتنی هرزمانه ترجیح ایلر
سکز • دکلی؟ صباحلین ذهنلر دها آچی
اولورمش • نیچون؟ زیرا دونکی کون
مشاغل خارجییه ایله ذهنده حاصل اولان
تعب کیجه استراحتیله بالکلیه مندفع اولد -
یغندن صباح ذهن دخی وجود کبی دیکلنمش
ویکیدن یکی به مشغولیتلر ایچون چوق قوتله
حاضر و مستعد بولنمشدر • اقشامه قدر
چالشه رق اقشام بایغلق حالنده بولنان عمله
ایله صباحلین ایشنه هنوز باشلامش اولان

لدیغنه دقت ایلمش ایسه کز ایشته بواشمیتی
اولیان اشغال خارجییه نك ذهنة نه قدر مشغو-
لیت ویرمکده اولدیغنی تخمین ایتمش سکزدر .

تحصیل زمانده درسکزی بالله مک واکر
حفظه چالشمش ایسه کز صحایف قرآنییه یی
ازبرله مک ایچون کیچه براوطه یه چکیلوب
یانکزده سدس صدا کورلتی پاطردی اولمده .
یغنی حالده چالشمق ایستر سکز . بونه دیمکدر ؟
اشغال خارجییه دن کندیگری آروب قور .
تارمق دیمک دکلیدر ؟ اشغال خارجییه میا-
نده برشی ازبرلک عادتا محال کبیدر . مثلاً
سزده اوچ ادم بردن لقردی سونلش اولسه لر
اوچنک ده س-ویلدکلری لقردی لری اکلامق
بالله مک قابل اولورمی ؟ حالبوکه اشغال
خارجیه اوچه منحصر اولیبوب لایعدولا

الان اشتغال ایتمکده بولندیغی شیرلی بيله بحق
 ذهنده احاطه ایتدیره مز . شو اهمیتسنز
 اشغال خارجیه مثلاً سواقدن چکن برعربه
 غرلدیسی یاخود صاتیجیلرک کورلتیسی حر-
 مکزده کی چوجقلرک مرلدیسی کزوب یوریا -
 نلرک ایاق پاطردیسی قوشلرک جولدیسی
 وسزه اولور اولمز شیرلرک چون توجیه خطاب
 ایدنلرک ویردکلی جان صقندیسی وفکر یور-
 غونلغی کی صایمقله تو کتمز شیر اولوب
 الکزده قلم یازی یاز دیغکز ویاخود کوزلر -
 کزک اوکنده کتاب طوره رق او قود یغکز
 زمان او طه ایچنده محبوس قالمش برآرینک
 طیشاریه چیتمق ایچون کندیسنی پنجره یه
 چارپه چارپه ویزلدانمسی سزه نه قدر کوزل
 فکرلری مطالعه لری غیب ایتدیرمش او-

ذهن‌کرده یوقدر . عجبا انلر ذاتاً ذهن‌کرده
 یوقی ایدیلر ؟ شبهه یوق که اویله دکل .
 یاشمدی نیچون یوقدرلر ؟ زیرا اشتغال‌کر
 اویقو بحشه منحصردر . حتی نه قدر اولسه
 بوبحت ایلله دخی بحق مشغول اوله میور .
 سکر . اره لقده برکاغد اوزرنده برلکه و یا .
 خود بعض حرفده اولان نقصانی انطباع
 و یا بعض کله لرک صورت استعمالنده کور .
 دیککر غرابتلر بریاندن لاینقطع ذهن‌کزی
 کندیلرینه جلب ایدرک بینکرک اولانجه قو .
 تنی بوبحشه صرف ایتمکدن سزی منع ایلیر
 بوا یسه بیدارلق شبانیدر . بیدارلقده
 هیچ اهمیتی یوق ظن اولنان شیر ذهنی او
 قدر اشغال ایدرلر که انسان محفوظات قد
 یمه سنی کاملاً غیب ایتشه دوندکن ماعدا

استفاده مزه دخی یار دیم ایدر . شمیدیکی حالدده

ایسه هیچ اولمز ایسه بزی اکلندیرر .

مبحث ۳

« اشغال خارجییه دن تجرد »

ای قارء! سزه صورارز که بو سطرلری

وقومقده بولندیغکز شوآنده او قودیغکز

سطرلرک مفهوملرینی اکلایور میسکز ؟ اکر

کلامیور ایسه کزانی ده اثبات مدعا یه برهان

تخاذایدرز . زیرا دیرز که ذهنکزده بشقه

شیلر طولی اولدیغی ایچون بونلری اکلایور

میورسکز . یوق اکر بحثی اشتها ایله او-

فویه رق اکلایور سه کز حکم ایدرز که شمیدی

شوآنده سزک ایچون وارلق یالکز شواشتغال

یلدی ککز اوبقوبحتی اولوب شمیدی یه قدر

کورمش ایتمش و اثرلرینی جافظه کزده

حفظ ایتمش اولدیغکز شیلرک هیچ بریسی

حکمانک ثمره تدقیقاتی اولان معلوماتی تلقی
 و تفهمه یار دیم ایده بیله جکی کبی مجت نومدن
 صکره حالات نوم میاننده اصل نتیجه
 مقصدیمز اولان « رؤیا » مسئله سنجه دخی
 بزم ایچون تفهمی تسهیل ایلیه جکدر .
 ذاتاً حال بیداریده انسانک کر چکدن او یور
 جه سنه بر طالعقلده بولنسیله اویقو حالنده
 انسانک اویانق بولندیغی زمانلر ایچون آرزو
 اولنده جق بر خاطره عالمنده بولنسی باشلی
 باشنه بر مسئله مستقله اوله رق ملاحظه یه
 شایاندر .

مطالعه آثاردن مقصد هم اکلمک هم
 استفاده ایتک اولدیغنه کوره کلیمز شوتوک
 صیه ایلدیکمز ملاحظه خصوصنده بر ازده
 ایلرویه کیده لم . بحثک اشاغیلرنده بلکه

بو ملاحظه من اویقوی همان هیچ بر مناسبتی
 اولیان اولومک کوچکی و اولومی دخی
 اویقونک بیوکی عد ایتک قدر مغایرات
 فیه دن ده عد اولنه من . حتی حسب الاسلامیه
 بر غیرت ممدوحه دینییه ایله ناس اویقوده
 اولوب اولدکری زمان اویانه جقلری قول
 جلیلنک اثبات اصابتنه بر یول ازامق مقصدیله
 دخی بو ملاحظاتی سرد ایتیورز . زیرا
 حقایق دینییه من ذاتاً علم الهییه نسبتله جهل
 محض درجه سنده قلان فنون عاجزه ده دخی
 عاجز اولان بزم کبی بر محررک اثباتیله تحققه
 محتاج اولیوب حقایق مذکوره من الازل
 حقایق قطعیه دن اولدقلری کبی الی الابد
 دخی حقایق قطعیه دن اوله جقدر . انجق
 اویقو حقنده شو ملاحظاتمز ماهیت نومه دائر

ایشته اولجه دیمش اولدیغمز وجهله او.
 یقو حالنده وجود ما کنه سی تعدیل اعمال
 و حرکات ایتماش اولسه وباخصوص اویقو.
 نك ابتدای ورودی وجود ما کنه سنه بر کسل
 عارض اولق صورتیله وقوعبولسه اویقو.
 نك اصل اویانقلق عد اولنه بیلمسی دهها منا.
 سبب اوله بیلور ایسه ده وجود ما کنه سنك
 تعدیل حرکات ایتمسی بو کاکلیاً مانع کوریلور
 اویقویه «اویانقلق» و اویانقلغه «اویقو»
 تعبیر ایتمکک امکانی ارشدیر مق قارئلریمزه
 موجب استغراب اولما ملیدر. ذاتاً یوقاروکی
 فقره ده اخطار و تکرار ایلدی کمز تعدیل اعمال
 و حرکات قضیه سیله ضعف و کسل قضیه سنك
 بوبابده بر حکم قطعی اعطاسنه ممانعتی
 در پیش ایدملکه برابر دوشونملیدر که بزم

بیدارلقدر « ديه بيلورايديك . زیرا اويانقلق
 حالنده بیدارلق شانندن اولان اشغال خار -
 جيه انسانی اول قدر مشغول ایلر که از جمله
 قوهٔ حافظه سنده کی محفوظاتک وارلغندن
 بيله انسانک خبری اوله مز . ايشته اويانقلغک
 بوجهته برنوع اويقو يعنی انسانک کند -
 یسندن خبر سزلکی دنيله بيلک پک ده مستبعد
 اوله مز . حالبوکه اويقو حالنده انسان
 کندی انائیت خصوصیه سده دهها زیاده یا قلا -
 شه بيلور . بوايسه محفوظاتک وحتی توهمها -
 تنک بيله رؤیا عالمنده عاداتا تحقق ایدن درجه -
 ده انسانک حضورنده اثبات موجودیت
 ایتسیله موازنه اولنه بيلور . بناء علیه او -
 يقونک شو حالنه دخی برنوع اويانقلق تعبیر
 اولنه بيلور .

ده هر ايکي فکرک ايكيسنه کوره ده تطبيق
قبول ايدر . دنيله پيلورکه اولوم بيوک
اويقو عد اولنه مز . زيرا فکر اوله کوره
اولوم محو کلی ديمکدر . فکرثانی يه کوره
دخی عين بيدارلقدرد .

مبحث ۲

اويقو اصل او يانقلق و او يانقلق
اصل اويقو عد اولنه پيلورمی ؟
اويقو حالنده وجود ما کنه سنک اعمال
و حرکاتی يک بدیهی اولان برطاقم تعديلاته
دوچار اولسه ایدی اولومی بر بيدارلق عد
ايليان فکر دیانتی تمامی تمامنه اوله رق او -
يقويه بالتطبيق « اصل حیات ممات یوزندن
حاصل اولان حیات اولدیغی کبی اصل
بيدارلق دخی اويقو یوزندن حاصل اولان

کبی سنه لرجه اویوسهینه بوزولوب چورو-
 مز • حالبوکه اویقونک کوچک اولوب
 ولسی ایکنجی فکر واعتقاده کوره دخی
 سلیم اولنه مز • زیرا بو اعتقاده اس محکم
 ولق اوزره « ناس اویقوده در • وفات
 یلدکری زمان اویانورلر » بیورلمش که انسان
 یچون ممات بر محویت کلیه دیمک اولدیغنه
 اصل حیات جاودانی ایشته اوممات ایچنده
 ولندیغنه کوره اولوم بر نوم اولمقدن زیاده
 ر بیدارلق عداولنور •

« اویقو کوچک اولومدر » سوزی
 حقنده مجمل و مختصراً در میان ایلدیکمز شو
 نیاس « اولوم یوک اویقودر » دیه تعری-
 فمزله ایکنجی ققره سی اولق اوزره در میان
 یدیلان قضیه یه دخی تطبیق اولنور • هم

[illegible]

عندن و بناء عليه بقای وجوده لازم کلان
 قوایی ینه او وجودك پیدا ایدہ ماسندن
 طولایی وجودك دخی دائماً تازہ لنوب دواہی
 امکانی محو اولہ رق بر قاچ زمان ایچندہ چورو-
 یوب ضایع اولسندن عبارتدر • دیگر اعتقاد
 ایسہ اولوم دیمک انسانک اصل (بن)
 دیدیکی شیئک یعنی روحک محفظہ جسمانیہ
 و مادیہ سی اولان بو وجوددن آریلہ رق وجود
 بر منوال معروض چورو یوب محو اولدیغی
 حالده روحک ینه او انائیتی محافطہ ایتمسندن
 عبارتدر • شو ایکی اعتقادی احدهما ایلہ
 توفیق قابل دکلدر • واقعاً وجودك
 چورومسی خصوصندہ اعتقاد لر بر کبی
 کورینور ایسہ ده برنجی اعتقاد اربابی روحی
 دخی وجود ایلہ برابر چوروتدکلری حالده

کلیسی نوع بشر ایچون ممکن وحتی حاصل
بولنآن معلوما تدن تجردی دیمک اولدیغی
حالده صوگ جهل کلیسی انسانک علم الهی به
نسبتله ایچنده قالدیغی جهل کلیدن عبارت
اولور . بناء علیه حقایق اشیا واحکام
حقنده کی معلومات موجوده عدم مکملیتی
وسطحیتی ایله برابر یکدیگری نیه ایله غیر
مکمل و سطحی اوله رق اوکرتمه که یاردم
ودلالات ایده بیلدیکی کی اولوم حقنده
موجود اولان معلوماتدن دخی - بالاده کی
تعریف اقتضاسنجه - اویقوی ده استدلاله
چالشه بیلورز .

اولوم حقنده ایکی اعتقاد موجوددرکه
برسی اولوم دیمک وجود دنیلان ماکنه نک
هر اجزاسنده کی حرکت و عملک کلیاً انقطا .

اویقوا اوله جفنی استدلال ایلیه جکز • فقط
 اولوم نه اولدیغنی مطلق و محقق اوله رق
 تعیین ایده بیله جکمیر ؟ بوده بشقه جه مشکل
 بر مسئله در • هر مسئله نك دیگرینه توقی
 بر تسلسل و صولك مسئله نك ینه ایلک مسئله یه
 منوطیتی بر دور حاصل ایده جکنه باقوب ده
 انسانك حقایق قطعیه تحریرسنده آخر کار
 واصل مرتبه یأس و فتور اوله جفنه تأسف
 ایتاملیدر • پاسقال کبی واصل اقصای
 علوم عد اولنان اعظم انسان ایچون عیله
 مرتبه کال ایشه بویأس و فتور انجام اولد
 یغنی عمر لجه تدقیقات اوزرینه کشف و حکم
 ایتشلردر • انسانك اولاً مبدأ حرکتی
 جهل کلی اولدیغی کبی منتهای تحصیل دخی
 ینه جهل کلی اولوب شو قدر که ایلک جهل

— اویقو ایله اولوم اره سنده کی نسبت —

« اویقو » ایچون بر تعریف غریب اولمق

اوزره « اویقو کوچک اولومدر اولوم ایسه

بیوک اویقو ! » دنیلمش . واقعا بوراده

شو « تعریف » دن افرادینی جمع و اغیارینی

منع مقصدینک حصولنی بکله مک بعیددر .

انجق بو تعریف اویقونک ماهیت حقیقیه سی

حقنده تحریرات و تدقیقات فنیه اجراسی

ایچون کوزجله بر اس المبحث اتخاذ اولنه .

بیلور .

« اویقو کوچک اولومدر » دنیلدیکی

زمان اویقوی بیلمک اولومی بیلمکه توقف

ایدیور . زیرا « اولوم » نه اولدیغنی

بیله جک اولور ایسه ک انک کوچکی دخی

تعریفی - وجودك برما كنده صورتي تشبیهی
 - تصرفات حیوانیه بحثی - اویقونك
 اسباب فیزیولوژی قیه سی - بعض احوال
 نوم - صنعی اویقو - خلاصه -
 ایکنجی فصلك حاوی اولدیغی مباحث
 دخی بروجہ آتی ترتیب اولمشدر :

اعصابك قوه متحسسہ سی - قوه
 واهمه وغول یبانی کبی خیالات - کابوس
 یعنی آغراق باصمق - علی العاده رؤیا -
 صافی وصادق رؤیا - تعبیر رؤیا - اسباب
 خارجیہ دن متحصل رؤیا - اویقوده
 اولانلره صنعی رؤیا کوسترمك قابیلدر ؟ -
 صایقلامق - صومنامبولیرم یعنی اویور
 ایکن کرمك - خلاصه -

(فصل اول)

عجز خصوصیت سینه محکوم اولور سه ارتق
کثرتی طبیعی و ضروری اوله جق نواقصندن
طولای ارباب مطالعه نك عفو و صفحله رینه
التجادن بشقه هیچ بر چاره سی قالمز .

(تقسیم مباحث)

بز بوتدقیقانه مباحثی اساساً ایکی
فصله تقسیم ایده جکزه که برنجی فصل « نوم »
وایکنجی فصل دخی « حالات نوم » اوله .
جقدر . برنجی فصلک مباحثی بر وجه
آتی ترتیب اولنمشد :

اویقو ایله اولوم ارسنده کی نسبت -
اویقو اصل اویانقلق و اویانقلق دخی اصل
اویقو عد اولنه بیلور می ؟ - اشغال
خارجیه دن مجرد - ماسوادن مجرد و عالم
مشاهده - اویقونك فیریولور می فتنجه

يکيدن يکي يه برشی کشف ايده ماملری اقتضا
 ایلر ایدی . حال ایسه بونک عکسنه در .
 تشریح ایلر ولد بجه فیر نیو لوژی و پسیقو لوژی
 دخی ایلر ولیه رک نهایت بر زمان کله جک که
 شمديکی حالدده مثلاً ماهیت حقیقیه حیات
 مسئله سی کبی ظنیات درجه سنده بولنان
 شیلر دخی «ایکی کره ایکی درت ایدر» مرتبه
 سنده قطعی و مطلق اولان حقایق فیه
 مرتبه سنی بوله جقدر .

ایمدی شمديکی حالدده اویقو دخی انجق
 عقل و حیات مثللو معلومات قطعیه و محققه
 ایله معلوم دکل بلکه ظنیات تقریدیه ایله
 مظنون اولان شیلردن اولوب بومسئله ایله
 اشتغال ایده جک اولان برآدم فنونک بیله عجز
 عومیسنه دوچار اوله رق بوکا ضمیمه برده

ك ده بوفنلر ك هنوز شو كې مسائل دقيقه ده
 بزه لزومي وجهله امداد ايد ه بيله جك بر
 مرتبه كاله واصل اولماش بولند قلريني
 اعترافه مجبوريت واردر . نه حاجت فير
 يولوژ ينك رهبري اولمق لازم كلان علم
 تشر يحجه بيله هنوز كوزه چارپه بيله جك
 قدر بديهي بولنان اعضانك تدقيقاتيله اشتغال
 ايديليور كې برشي اولوب واقعا تدقيقات
 خرده بينيه ايله اشتغال ايدن بر چوق مدققلر
 بر چوق تدقيقات جديده لريني اورته يه قويمقده
 ايسه لرده بودخي . شغول اولدقلى فنك
 نقصان كليسندن بشقه هيچ برشيئه دلالت
 ايدمىز . زيرا قنجه نقصان اولسه ايدى
 ارباب تدقيقك يكي دن يكي يه اوغراشملىنه
 حاجت قالميه جغى كې اوغراشمسه لر دخی

قابل تضيقمیدر ؟ ايشته صوکی گلز
 بر بحث که انسان بر عمر مدت جالیشه جق
 اولسه هب اشتغال ایده بيله جک جهترینی
 بوله بيله جکی کبی نهایت کیده کیده بخشنه بر
 منتها دخی بوله میه رق کرک کنندی عجز
 خصوصیسینی و کرک بومسئله ده دخی فنونک
 کندیسنه یار دیم ایده مدیکی ایچون فنونک
 ویا واضع فنون اولان حکمانک عجز عمومیسینی
 اعترافه مجبوریت حس ایلر .

حالبو که « نوم و حالات نوم » دیدیکمز
 زمان حالاتی براز شو طرفه قالسون یالکز
 اویقو دنیلان شیئک ماهیتی حقنده ایدیه جک
 تحری و تدقیق آتش مسئله سنه دخی قیاس
 قبول ایده مز . بومسئله ده پسیقولوژی
 وفیزیولوژی فنلرندن استمداد ایده جک ایسه .

یوقسه بر عرضی؟ جوهر ایسه حجمی و تقلی
 وسائر هسی حقنه تدقیقات فزیه و کمیوه
 اجرا ایده بیللی یز . عرض ایسه کندیسيله
 قائم اولمسی لازم کلان جوهر ايله اولان
 نسبتی ارشدیر ملی یز . بوبابده حکمدان
 اغلی عاجز قالمش . اولمز ایشلری اولدر .
 دغه چالیشان و ولتر یالکز بومسئله اوزرینه
 جلدلر طولدیر مش . جهانده آتش نه زمانده
 نبری موجود ایش . ایلک اتشی فیکر بشر
 نصل تخیل ایش؟ آتش جسمدن جسمه نه
 صورتله سرایت ایدر؟ اجسامده کی مواد
 مشتعله احتراقی حالنده او اجسام اوزرنده نه
 کبی تأثیرات کمیوه کوستریور؟ آتش حرا-
 رتدنی عبارتدر؟ حرارت طوس طوغریجه
 آتشی دیمکدر؟ آتش و یاخود حرارت

برابر تحریرات و تدقیقات فنیہ جہ عجز عمومی۔
 بی بیلہ تسلیم ایتدیرہ جک مرتبہ ده مشکلات
 عظیمہ دندر •

حقیقت بعض شیلر وارد در کہ سطحیاتده
 ویاخود بادیء امرده هیچ برشی عد اولنمده۔
 جق قدر سادہ ایکن اوشی حقندہ تدقیقات
 فنیہ یہ کیرش۔ لیدیکی زمان فلاطونلری عاجز
 براقہ جق قدر مشکلاتہ دوچار اولق تحقق
 ایلر • مثلاً قیش موسمندہ المزدہ ماشالا ینقطع
 قارشدیروب اکلمکده وایصنوب استفادہ
 ائلکده بولندیغمز آتشدن نہ اولور؟ ایشتہ
 کموری یاقشملر اوکمزہ قویمشملر • بزدخی قار۔
 شدیروب طور یورز • انجق هایدی اتہام
 آتش حقندہ براز تحقیقات و تدقیقات فنیہ یہ
 کیریش۔ لہم • آتش نہ در؟ برجوهر میلد

« اعتراف عجز خصوصی و عمومی »

عجز خصوصی هر تشبثات تحریریه مز-
ده حکم و اثر ظاهری و مادی سنی کندی کند-
یسنه میدانه قوی مقده بولنان برشی اولد-
یغندن بوکا دائر اوزون اوزادی یه تصدیعا-
ته حاجت یوقدر • هله بودفعه « نوم
و حالات نوم » سرلوحه سیله باشلامش او-
لدیغمز شو تحریات و تدقیقات فنیه ده بزی
عجز خصوصیمزك برقاتدها مشکلاته اوغرا-
ته جغنی شمیدین عرض ایده بیلورز • ریرا
بختمزك سرلوحه سی غایت ساده برشی اولمقاه

« نرجان حقیقت » تفرقه لرندن منحصلاً

یکی کتب خانہ

Ahmet Mithat

نوم و حالات نوم

Neum ve hālāt-ı neum

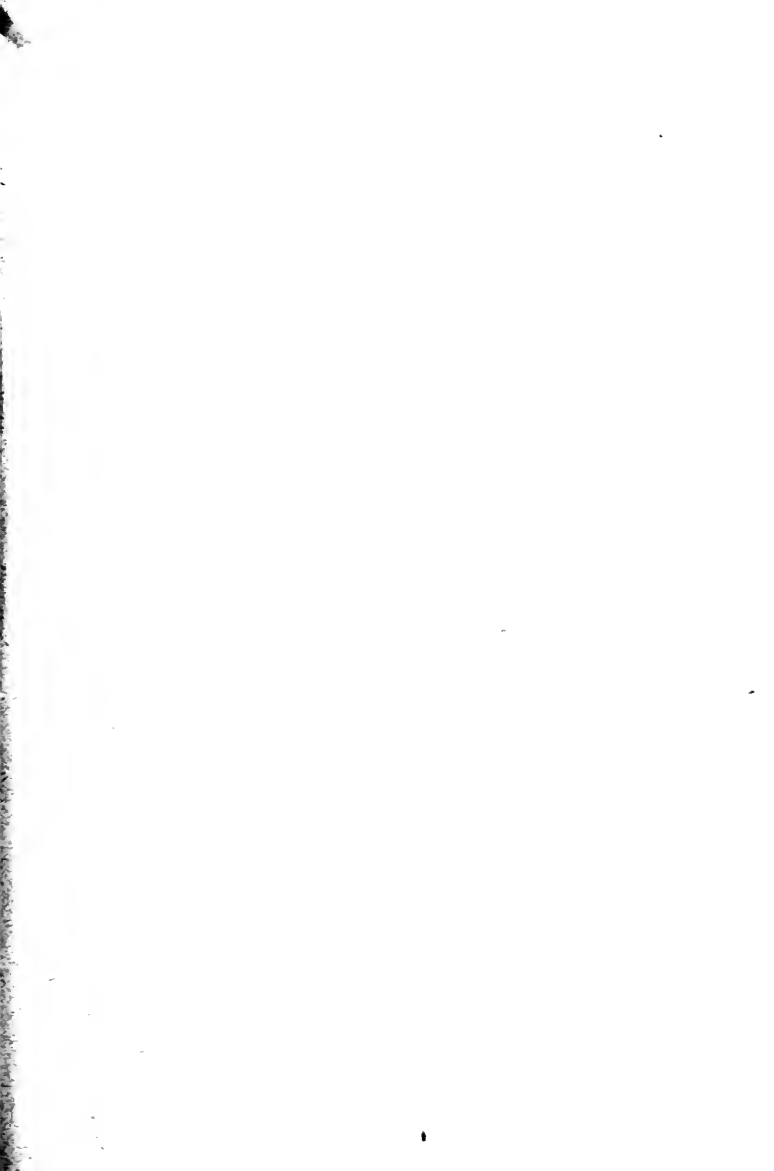
محرری

احمد مدحت

(قرق انبار) مطبعہ سنده طبع اولنمشر ♦

استانبول

۱۲۹۸

عبارت اوله من . حقیقتیه بر ائکده واصل
اولمی و فن ایله دیانت اده سنده برائتلاف
مشترک حصوله کلمی فنون معاصره طر-
فندن بر مبدأ حرکت بولمغه توقف ایدر .
فکر عاجزانه مه کوره فنون حاضره نك
طرازی ایشه بونی احتوا ایتك لازم کلور .
عالم بشرک ایکی مالکانه سی اولان عقل ایله
احتیاجات دیانت یکدیگرینه بر صورت
صمیمیده ربط ایدیلورسه مأمورین روحا
نی، نك ار باب فنك آثار تعصببری تباعد
ابدرك علت غائیة بشر اولان مکارم
و فضائل اخلاق ایله فن طریق حقیقتیه
برابر قطع مصالح ایدر لر . قناعت
وجدانیه مه کوره زمانمز ار باب علومی
ایچون قریباً حلی لازم کلان مسئله ایشه
بوندن عبارتدر .
انته

کره فقدان و قوفدن بعض کرده دیانتک
 درجه کفایده عدم استکناهندن ایلری
 کلور . فقط بشریتک میلانی اولان فکر
 کمال شـود دنیا یوزنده کی توسع و ترقیسـنک
 مقصد غایه سی ، فنک دیانت ایله اجتماعی
 انسانک عالم معنویسـنک الـک عالی
 طبقه سیدر . علمای معاصرینک بوحقیقته
 و انقیادیه معلومات و اقتدارلری دیانتک
 تهیه مضرتنه وانک فنون ایچنده محو اولسنه
 دکل بلکه فنون ایله دیانت اراسـنده بر
 انتزاج مکمل احداثه مقصور اولمی
 تمنی اولنور .

علم و حکمـانک علم و حکمتلری اکثریا
 تبدل و تحول ایدن اصول فیه لرینه بر خدمت
 اولقی اوزره دیانتی دشمن فنون دیه افنادن

امرا وانشدر دیور . (الظار فی معرفة الله
واجب شرعاً وبالظار الصحيح يحصل المعرفة)
ایشته احتساب دیاات انجق شخص
ذی عقله یعنی انسانه اندر . فقط عقول
واحوال بشریه مختلف و متنوع اواحد
یعنی ذات الوهقی ، قوانین طبیعیایی
تفهمی ده مخالفدر . جناب حق انسانه
اقتداری نسبتند طایاور . بوحقیقتیه مبنی
هر انسان همچون علی توسیع اتمک الزمدر .
نصایکه پیغمبر من محمد صلی الله علیه و سلم
افند من - خیر لری « لا عبادة كالنفس »
بیور مشلردر .

بعض ماندرده کورادیکی اوزره دیاات
ایله فنون اراسندکی انقطاع توسعات فکر
یهنک اختلاف درجاتند نمانشیدر . بعض

بیشخص عقلی اولمق اوزره تصور اولنده من
بناء علیه دیانت معیشت انسانیه ایچون
یاالکز ماضیده دکل مسـتقبلده دخی اهیت
عظیمه سنی محافظه ایتملیـدر . بزى محیط
اولان اشـیایى و علائم طبیعیه یی مشاهدہ
ایله اکتساب ایتدیگمز فنونده صاحب
عقل اولان هر انسانک فکرى لوازم
و مقتضیاتنددر . مثلاً احتیاس دیانتکاری،
الوہیتی طایبق میلی، ترقیانک هر درجه سندہ
انسانہ مختصدر . بوبراحتیاس عقلیدرکہ
فکرک قواعد منطقیه سیله اکا واصل اولہ
بیلاور .

مشہور جلال دوانی شرح عقائدندہ
واصل الی اللہ اولمق ایچون تفکرو ملاحظہ
من قبل اشرع بر صورت مجبوریتکاراندہ

پرت منطقیه بی ارأه ایتکی آرزو ایتدک .
 خاتمة مقالمزده شـ وراسنی بیان آرزوـ
 سندن کنـدمزی اله میزکه محترم موسـ یو
 ره نان کبی بتون ار باب علمـوم و فنون
 فیلسوف ، راسیونالیست ، پوزیتیویست ،
 اوریانتالیست کیم اولورسه اولسون اکلاـ
 ملیدرکه مدنیت و معارف حقیقیه دیانتسز
 بقا بوله منـ . چونکه ایکیسی ده روح
 بشرک اوصافندندر . انسانیتک صدر
 اولندن بزم زمانمزه قدر دیانت ملیونلرجه
 انسانلرک غذای اولمشـدر . هیچ برهیت
 اجتماعیه دیانتدن مستغنی اوله مامشـدر .
 دیانت روحـک کافه مقتضیات ماهیتنه
 موافق اولوب احساس اخلاق بی خشنود
 ایدر . بواحتساس اولتمسزین انسان

ا- کلاشلمسی قابل اولمیان بر سبیه مبنی معارف
 اسلامیه اولمدیقنی و عرب مدنیقی اسلامیت
 خلافنده ظهوره کلدیکنی التزام ایتمشدرد
 نقطهٔ عزیمت و اساس حکم اولمق اوزره
 « عرب مدنیقی اسلامیتک خلاف آرزوسی
 اوله رق وقوعه کلدیکی » مقدمهٔ مشتبّه
 ۴- اسنی بر حقیقت ثابته اولمق اوزره بالتاقی
 « اسلامیت فنونی کاملاً محض ایتمشدر »
 نتیجهٔ کاذبه سنه و اصل اولمشدر .

بو مسئله حقننده ره نانک افکاری
 نه قدر مغایر صواب اولمدیقنی بیانات
 سانسق مزدن دهـ واضح دهـ مقنع بر
 صورتده بسط و تمهید ایتمک بزم ردیده مزک
 پروفرا منده داخل کلدر . یالکز موسی
 الیهدن صادر اولان اقوال متضاده بی و مغال

دیگر بر حدیث نبوی به نظراً جناب
حق عقله خطاباً • • • • • نندن کوزل • • • • • نندن
مکمل برشی خاق ایتدم • • • • • ننگ • • • • • یه
کده نوع بشر میجل اوله جقدر • • • • • سنگله
بیانه جـکم • • • • • سنگله تنزیه ایدیله جـکم • • •
بیور مشدر •

صـورارزکه رهنانک اسلامیت مخاصم
علومه وفون اولدیغنه دائر مسلمانلرک حیات
خارجیه سی حقنده کی سطحیاته مبنی اولان
حکملری می قناعت بنحشدر بوتسه اسلامینک
تتبع یقینیه • • • • • نندن ویاخود علمای اسلامیه
نک هر فندن باحث اولان • • • • • واثانندن استنتاج
ایدیله جـک نتایج می ده • • • • • معتبر در • • • • • فقط
روتان اسلامینک • • • • • وجهته عائد اولان
خصوصانده سکوت ایشدر • • • • • بزم ایچون

ایتمایدر « مشار الیهک رأینہ کورہ منطق
هرشیدن فائده لی وموم بر علمدر . انی تقبیح
ویامنع ایدن کلیاً جاهلدر .

ماتار خانیه صاحبی ایلہ امام غزالی
غنون طبعیہک الزم ومجبوری (فرض کفایہ)
اولدیغنی بیان ایتمشلم .

پیغمبر من افند من حضرت قلی بر حدیث
شریفده انساک اک بیولک قوتی اک بیولک
خاصه سی اولان عقل حتمده « مخلوقات
الهیہک برنجیدی عقددر » بیورد قلی کبی
« دیگر بر حدیثده ده ایلک مخلوق الہی
نور حقدن مقتبسدر » بیور مشلردر . ایشنه
مسلمانلره کورہ عقل نور حقدن مستفاد
بر نوردر .

امام زین الدین ابو جاد محمد الغزالی
 کبی علم و فضلیله و ورع و تقوا سیله مشهر
 اولان بر ذات فلسفه دن بحثله دیور که :
 « منطق هر علم و فنده میزان تفکر و ملا-
 حظته نک مقدمه سی و آلات استنادیدر .
 منطق بیلیان معلومات راسخه و متینه
 صاحب اوله من »

شریف العلامه ده منطق ک هر کس
 ایچون لزومی حقنده بتون علم نک متفق الرأی
 اولدقلرینی یازی-ور که امام غزالی دخی
 بوسوزی تصدیق ایتشددر . مشارالیه
 منطق تخصی-بلی هیئت اجتماعییه ایچون
 مجبوری (فرض کفایه) اولدیغی رأینده در-
 امام سبکی دیور که : قرآن و سنت
 وجه ک تحلیله دن اول منطق تحصیل

ایتمکی موجب فائد، کور مکسہ بز .

از جملہ علمای اسلامیہ ارہمہ زندہ یک
زیادہ مشہور اولان (خیالی) عقائد
تفتازانی بہ دائر یازمش اولدینی حاشیہ دہ
دیور کہ : « برنقلک مقارن عقل اولیان
نقراطی مجاز اولق اوزرہ تلقی ایدیلوب
انلری الفاظ و میانیسنہ دکل عقلہ توفیقاً
ایضاح ایتلیدر »

خیالینک بیانہ کورہ عقل نقلدن

مقدمدر .

محمد مبارک بن محمدہ « حاشیہ السلام »
نام اثرندہ ادلہ منطقہیی تحلیل خصوص
صنیہ « موثوق و مؤتمن اولیان بر منبعون
کلان دلیل اکر نتیجہیی بر اساس معولہ
مستند دکلہ دلیل قطعی دکلہ دیمشدر .

حقیقت اولہرق ظہور اتمشدر . اکثریا
 علوم طبیعیہ ایچون مرعی اولان وموسیو
 رہنان طرفندن اتخاذا ایدیلان اصلول
 تجربیہ اسلامیتک وادیان سائرہ ویاخود
 فلسفہنک تدقیقندہ عین فوائدی مسـتلزم
 اولہمز . مثلاً خرسـتیانلقده قرون وسطادہ
 مشہود والآن دہ کالیلہ موجـود اولان
 اصلول ذمیمہ معیشـتہ عطف نظر ایدوب
 خرسـتیانلقک اخلاقہ موافق اولمـدیغی
 استنتاج البتہ طوغری اولہمز .

اسلامیتک حریت فکریہ و محاکمہ
 اصلول منطقہ و عقلیہ ہر وجہـلہ
 دشمن ومخاصم اولمـدیغنه قناعت حاصل ایتک
 ایچـون بین الاسلام محترم ومعتبر اولان
 بعض متکلمین وعلماک اقوالی اخطار

ش- و صورتله ناتمام اوله رق تحایلدن صکره
 بردها بیان تأسف ایدرز که موسیو ره نان
 مسلمانلرده علوم و فنون جه تندن کوردیکی
 توقف ترقیات احکام دینیه دن منعبت اولوب
 اولمدیغنی اثبات ایده بیلک ایچون اسلامیتک
 عقالد اصلیه سی تذکار ایده مامشدر .
 انداس حاجیسی ، پارس مصرلیسی ،
 موصل قاضیسی کبی برطاقم احوال متفرقه
 و خصوصیه دن اسلامیت و مسلمانلر حقنده
 حکم عمومی چیقارمق پک حقسزدر .

اسلامیتک علوم و فنونه خضم اولد .
 یعنی استنتاج ایچ-ون ره نانک مراجعت
 ایتدیکی طریق استقراء ناقص طریق اولوب
 بونک نتیجه سی ده بالطبع ناقص و مغایر

حقّی ده واریا ؟ چونکه ره نان بزم و ظنزه
 کوره بر عالم ، فیلسوف ، مستشرق اولوب
 برپولتیقه جی دکلدره . ذاتاً عصر منورمه
 هرشیئه « فنی » نامی ویریلیه وره . حتی
 بدقونسفلد « افغانسه تانک حدرد فنیه سی »
 سوزینی اختراع ایتمشدر .

ره نان بوفاضی بی کندی نقطه نظرندن
 فیلسوف بولیوره . بز ایسه قاضینک
 حقیقه صاحب فکر ، حکومتنه صادق
 و مستقیم و — درجه علمنی بیلامز
 ایسه کده — موضوع بحث اولان ماده نک
 کنه و حقیقتنی بیله جک قدر معلوماتی جمع
 ایتمش اولدینی فکرینده یز .
 « خاتمه »

بوفرانسه لی عالم شهیر و محترمک نطقنی

صرف یرمقصد فنی و معلومات ایستاتستیقیه
جعی نیتیله اولوب یوقسه هندسه تانه
طوغری برطریق تجاری تأمین ایتک
اوزره انکلتزیه معلومات جهنه مستند
اولدیغنی تأمین ایده جکلرنده تردد ایدرز
وقایع مجوٹ عنھا قاضینک شبهه لرینی
حق کوستر . و یازدیغی مکتوب کند
یسنک وطننه شایان ثنا اوله جق وجهله
صلا بت ارتباطی کوستررم

ره نان بو مکتوبه بشقه نظرله باقیور چونکه
بر قاضینک منور الافکار اولان انکلتزیه نک
تحریات فنیه بهانه سیله مقاصد سیاحیه ایچون ؛
مواد لازمه دیپلوماتیقیه ارشدیر مسنه قدر
سوق افکار ایده جک بر فراسته مالک
اولدیغنه احتمال ویره من ایدی . واقعا

بودین ادیان ساثره دن زیاده ذات الوهیته
 دائر معاومات ویریور • بناء علیه بز
 سرك مقاصد دینیه كزه تبعیت ایتیمز. سرك
 زجه تکز بوشه کیتمشدر.

بشنجی جمله : • بکا لازم اولمیان
 اراشدیر مدیغمرن جناب حقه تشکرایدرم •
 دیمك ایستیورکه : سنده موسیو لئارد
 بشقه لرینك ایشنه قاریشمه میسیو نراک
 دیگر لرینك وجدانه قصد ایتمکدر. بناء
 علیه او بر فنا لقدر •

وقایع عیدیه میدانده طور و بطور
 ایکن قاضینك لئاردی بر مقصد فی ایله دکل
 بر نیت سیاسیه ایله سیاحت ایدر بر سیاح
 اولمق اوزره تلقیده حتی یوقیدر ؟ ره نان
 وبالذات لئارد کندیسینك موصله سیاحتی

سياحت ایتمك ومقاصد سیاسیه لرینه خدمت
 ایچون هندستانده و اخیراً دیکریرلرده
 یاپدقلمری کبی شیخلردن وسائر مدین معلومات
 جم ایلمك اعتیادنده درلر . بزه قارشوده
 اوصورنله حرکت ایتمکی ایستیورسك ؟
 بوسنك ایشك دکل . اونوتمه که وطنمزی
 بزره ترك ایتیز . اونورده در . وبزم ایچوندر .
 دیکری ایچون دکلدر . بزبوراده طوغدق
 مملکتیمزی سرك اداره کزه تركله اسیانك
 ایچرولرینه چکلمك نیتنده دکلز .

دردنجی جله : « دیکله او غلم اللهه
 اینانقه مدن بیوک حکمت اوله من » دیمك
 ایستیورکه : بیه-وده یرمه میس-یونرلکه
 چالشمیکز . بزمسلمانلر اللهه معتقد .
 واسلامیتدن اعلا ومقول دین یوقدر .

اولمیان شیئی بیلکه چالشمه . سن بزم یانغزه
 کلدک . سنی حسن قبول ایتدک . سکون
 وسلامتله عزیمت ایت . قاضی دیءک
 ایستیورکه : سن بزم یانغزه بر ازان پولنیق
 دکل بر مسافر کبی کلدک . راحتجه طور
 مملکتک خفایاسنی استکناهه چالشمه . سن
 انلری فنون ایچون دکل حکومت متبـو .
 عهکک بر مقصد تجاریسنه خدمت ایچـون
 ارشدیریورسک . یعنی اهالی اراسنده
 تخم نفاق صاچه و مأموریت مذهبییه کله
 مسلمانلر و خرسته یانلر اراسنده مخاضه دینیه یی
 تحریک ایتمه .

اوچنجی جـله : « سن ملتکک عادتق
 وجهله پک چوق ممالکی زیارت ایتمشک »
 قاضی دیءک ایستیورکه : انکلزلر چـوق

مأمور اولدیغندن لئارده خدمت ایده من
ایدی . احتمالکه قاضی لئاردی — آسیاده
پک چوغی کورلدیکی اوزره — اهالینک
معیشت اجتماعیه سینه ومذاهیک مقادیر
ومناسبتنه واحوال اقومیقیه سینه کسب
معلومات ارزوسند، بولور برسیاح میسیونر
ظن ایتمشده . بوظنی فقرات آتیله تأیید
ایدیور . شوبله که :

برنجی جله : « بندن طلب ایتدیگک
شی فائده سن وضرر لیدر » . بوجله اثبات
ایدیور که قاضی بر دیگر حکومت ایچ-ون
فائده سی اوله جق معلومات ایستستیقیه یی
اخبار ایتسی کندی مملکتی ایچ-ون مضر
اوله جغنی دوشونمشدر .

ایکنجی جله : « دوستم سکا عائد

مضرت اولوق اوزره اقتباس واستخراج
ایدیلان نتایج بر فرضیه ید مبتنی اولوب
حکمای عربیه واسلامیه نك بر قاعده سی
موجبینجه احتمال ایله حجت قالمز (لاجحه
مع الاحتمال) شبهه لی اساس اوزرینه
مؤسس اولان فکر دن نتیجه صحیحه حقیقه من.
قاضی طرفندن لئارده کوندریلان
مکتوبک بعض فقراتی انک بریدسیاسیدن
حقیقه دیغنی تأیید ایلور . دیمک که قاضی
کندیسنندن صوریلان شیلره جواب
وبرمیور و معلومات حکمیه دائره سینه
کیرمیور ایدی . زیرا فلسفه ایله سیاست
یکدیگرینه مایندر . حکمت حقیقه تی ثری
ایدر ، پولتیقه ایسه انی ممکن مرتبه ستر
واخفایه چالیشور . قاضی بر حکومت

بومکتوبی تحلیله کیرشمیدن شو
 ملاحظه نکت تصدیق رینی وظائفدن عدایدرم که
 اوده مکتوب مذکور ره نانک اسلامیت
 حتمه کی اسنادانی حقی کو سترمکه دلیل
 اوله جفی قبول ایده بیلک ایچون -- ره نانک
 ظنی کی -- برعالم طرفندن دیگر برعالمه
 مجرد اطلاعات علمیه نکت بسط و تمهیدی مقصد یله
 یازلمش بررسماله اولدیغ نکت موقع ثبوت
 ایصال ایدلمسیدر . عجب او مکتوبک بر
 مأمور رسمی طرفندن برپولتیقه مأمورینه
 -- اودا اثرده -- بر ضرورت ماهرانده
 یازلدینی ظنی وارد اوله منی ؟ بو حالده
 قاضینک مکتوبی موسیوره نانک استناد کاھی
 اولان اهی تی کاملاً غائب ایدر .
 بومکتوبدن اسلام ایچون موجب

کورلیان «الله اعلم» تعبیری عرب علما سنك
افكار دیگر انی احترام و اعتبار ایله تلقی
ایتمکله برابر انلری نقلده پاك احتیاطلی
و بصیرتلی طوراندق لرینی اثبات ایدر .
و تعبیر مذکوره مخاطبه قارشو ابراز اثر
نزاکت ایتمش اولمق ایچون مراجعت ایدر
بلور . مسلمانلر عنده دخی بو تعبیر و سولر
جه قولانیلان (بوغ زنایت : الله بیلور)
تعبیری مقامنده استعمال ایدیلور .

طقونجی باب

موسیورده نان نطقنك نهایتلرنده موصل
شهری قاضیسی طرفندن موسیو ائارده
یازلمش اولان بر مکتوبی ادعاسنك طوغر
یالغنی یعنی! مسلمانلرک علوم و فنوندن و علی
العموم تحریات فنییه دن نفرتلرینی اثبات
ایتمک اوزره ذکر ایلور .

اراسنده نزاكت اېچون قولالانيلور . حسن
نتيجه يه منجر اوله ميان بر مباحثه عظيمه يي
تعقيب ايدن تاج كام يي ازاله اېچون مسلمانلر
مباحثه ايتدكلري ذوات ايله حين مفار .
قتلرنده اوسوؤ تاثيري محوايتمك اوزره
تأدياً اوتعبيري قولالانيلور لر ومثالدير لر كه
«عز بزم ! اكر سنك عندكده بنم خطام
متحقق ايسه اصرار مدن طـولايي بني
عفو ايت . فقط بالعكس ـ قناعت وجـدا .
نيه مه كوره ـ خطاسنده ايسه مكدر اوله
انسان سهو ونسيانندن مر كيدر ايكمزده
خطا ايدو بيلورز . حقيقت بزم نظر مرده
اويله تجلي ايديور ايسه ده الله اعلمدر . سندن
بندن دها اي بيلور »

استعمالي موسيو ره نان طرفندن موافقي

بوتعبیر ارای علمانك متفق اوله مدینى
 مسائل معضله ده استعمال اولنور . آخرك
 رأى ناقلك صورت تفهیمى وجهله نقل
 ایدلديکنده اکثریا مؤلفنك مقصودى افاده
 ایديله مامش اوور . اوله بیلورکه مؤلفنك
 رأى بیان ایديله جك برده ناقل افكار
 مخصوصه سنی سرد ایدر وایشته بو حالده
 مسلمـانلر « الله اعلم » تعبیرینی قوالاندرق
 سوء تأویل ایدلديکی محتمل اولان برفکردن
 طولایى ترتب ایده جك مسئولیتـدن تخلص
 نفس ایدرلر . و اووقت مثلاً دیرلرکه :
 « بنم اکلادیغمه کوره بویله در . طو .
 غری ویا یا کلمش اکلالمش اولوب اولمـد .
 یغمی بیلهم . الله اعلم بالصواب »
 كذلك بوتعبیر مباحثه و مناظره ایدن رفقا

رمان دليمنك صواب اولديغنى اثبائن
عاجزدر • زيرا بوتعبير مسلمائلر طرفندن
احوال اتیده ذکر اولنور :

« الله اعلم » برديكرنك افكاريني جارح
كورونمامك اچون احتراماً قوللا نیلور •
وياخود اخرك بر مسئله حقندهكى تشریحات
وبیاناتی ذکر اولنديغنده استعمال ایدیور
مثلا دینورکه :

« علامه شہیر موسیو رہنان اسلامیت
حقندهكى نطقنده موسیو لئاردك
طلبندهمقابل قاضينك جوابنی نقل ایدیور
ایسده قاضينك صحیحاً بویله بر فکر صاحبی
اولديغی ویاخود رہنانك می دکلدر • الله
اعلم ! »

{ سکزنجی باب }

ره نان مسلمانلر هر تبع و تفقد فائده سر،
 اهیتسر وهان کافه سی کفر والحاد قیلندن
 اولدیغنه قانع اولدولرینی واستکنانه حقایق
 حقوق الهیده قارشو بر اهانت اولدیغنه
 ذاهب بولنان هر شخصک کسالت عقلیه
 کرفتار اوله رق صحت و وضوح ایله تفکر
 اقتدارینی اضاعه ایده جکنی و هر مسلمانک ده
 صوک سوزی تبعات خصوصنده کی نقصا
 نه دلالت ایتک اوزره « الله اعلم » اولدیغنی
 سرد و اتیان ایلور.

ره نان بوئی مسلمانلرک رخاوت فکریده
 دوشدکلرینی و بو حال استفهام حقایق
 ایچون کمال وضوح ایله دوشونملرینه مانع
 اولدیغنی اثبات صره سنده سویلیور. حالبوکه

انی دینہ لری نقطۂ نظرندن پک محق اولہرق
دینسزاک عدایدرلر »

بواساسہ تمسک ایدلدیکندہ شونتجہ
مستخرج اولوو :

» هر کیمسه که دینی جناب حق طرفندن
وحی ایدلمش بر حقیقت اولمق اوزره تاقی
ایدر • بونی نأ کید ایدن الهی ائدن ماعدا
هر علم وفندن متفر اولمسه مخبوردر •
چونکہ هرکس الهی اولمیان علم وفنی دین
نقطۂ نظرندن الحاد نامیلہ یادایدہ بیاور !! »
ارتق شمدی ره نانک ادعاسی نصل
صحیح اولور ؟ مادامکہ هرکس -- انا ،
افادہ سمنہ کوره -- فنوندن متفر اولمق
لازم کلمہ جک اوحالدہ نہ ایچون یالکزه سلمانلر
ائندن متفر اولسونلر ؟

ره ناك سويلديكى سوزلردن صور اقيسه
آتيه ترتب اتمك لازم كلور . شويله كه :
(۱) عقائد منزله تتبعات و تحريات
حريتكارانه يه دائما مخالفدر .

(۲) طبيعتك تفقيدات سربستيسى
حقننده هر بر تدريس دين نقطه نظر نده
ملحد لكدر .

(۳) يهودى و خريستيان و اسلام دينلرينك
هر بر عقائد منزله يي حاويدرلر .

(۴) بناءً عليه طبيعتك هر تحريء
سربستانه سى اديان مذكوره نقطه نظر نندن
الحاد عد اولنق لازم كلور .

ره ناك قاعده منقيه سى ايجاب بنجه شو
صورت متضخ او اور :

» مسلمانلر فنونندن متنفر درلر . چونكه

طبیعیہ نك ثابتینی اعلان ایدن بر تدریسہ ،
معجزات کبی مافوق الطبیعہ اولان شـیلرہ
قارشو الحاددن بشقہ نہ نام ویرہ بیلورلر؟

اگر بودینلر اساس اعتقادلرینہ مخالف
اولان هر بر تدریسی دینسزلکـہ حل
ایدرلر ایسہ فوحالدہ شیخ مومی الیہ طرفندن
قوانین طبیعیہ نك اسـتقرارینہ دائر اولان
تدریسات دہ دینسزلک نامیـلہ یاد ایدیلوب
رہ نانک عقائد اسلامیہ نقطۂ نظرندن حقلی
کوسـتـردیکی اتمـام الحاد یالکز خرسـتیانلق
دکل یـودیلک نقطۂ نظرندہ دخی ثابت
اولمق اقتضا ایدر .

اوروپا فنونـنک کافہ سی اسـلامیت
نقطۂ نظرندن ملحـرک اولہ جغفہ دائر
بشـنـک واقع اولان افاداتی مناسبتیلہ

تغیری اساسنه مبتنی اولان فنونده برصورت
خصوصیهده منعطف بولمیش ایمش.

ره نان شیخ رفاعه نك اسلامیت نقطه
نظرندن تماماً حق اولدیغنی و چونكه انلرك
عقائدی رد و جرح ایدلمك قورقوسـیله
تبعات و تحریات سر بستانده بولمغه مساعده
ایده میه جكنی علاوه مقال ایلمشدر .

عجبا ره نان اسلامیت نقطه نظرندن
دیوبنده نه ایچون موسـویلك و خرسـتیا.
نلق نقطه نظرندن دمیور ؟ خرسـتیان
کلیسـایی ویمـودی حاوراسی اثر و حی
و منزل اولدیغنی ادعاسنده بولندقلری
اساس اعتیادیانی دینلرندن طیشـا.
ری بهمی حقیقـاردیلر ! اکر او یله
دکلسه نصرانی ویمودی دینلری قوانین

كافة مسالك دينيه وفلسفيه حتمند، غایت
سربستانه برصورتده بیان رأی وافکار
ایدلسی موسیو ره نانک نطقنده مجهول بر
اندلسی سیاحک افاداتنه استاداً سویلد.
یکی سوزلره قارشو اسلامیتک حامی علوم
وفنون اولدیفنی اثبات ایدر .

یدنجی باب

ره ان مسلمانلق علوم وفنونده دشمنلیکی
ایله تمایز ایدر دییور . بوکاده دلیل اولمق
اوزره پارسده طلبه مصریه امامی صفتیله
اقامت ایتمش اولان شجره رفاعه نك افاداتنی
تذکار ایللیور . بوشیخ آثارندن برنده اوروپا
علوم وفنونک کافه سی ایتداسندن انتهایسنه
قدر الحاد اولدیفنی بیان ایتمش ایتمش ومومی
الیه نظری قوانین طبیعیه نك ثبوت وعدم

نصل تقدیره . مقتدر اوله جفی شایان
 استیضا حدر . و او که عالم اولسون بر آدمک
 فکر مخصوصی بتون جمعیت اسـلامیه نك
 قیمت عقلیه سنی موازنه ده مدار اوله .
 بیاورمی ؟ مثلاً پاپالق مقـامنی زیارت
 ایچون یوله چیقـدینی حـالده پـارـسـده توقـف
 ایدن برقتولیک پاپاسـنك موسـیورـه نان
 طرفـنـدن ایراد ایدیـلان فنی نطقـلری وبا
 خصـوصـصـه صفات الهیهـنك حادثات
 طبیعتـده دخـلی اولمـدیغـنه دأثر اولان
 مقالاتی هیچ بروجـهله محـاکـمه اقتـداری
 اوله میـه جفی درکاردر . اخوان الصفا
 کبی برجـعیت رسمیهـنك تشـکیـله هر مـبـا .
 حشـه دینیهـنك مذاکره سی ، ماته ریالیست ،
 آتـه نیست ، سـپـریتو آلیست والحاصل

و مذاکرات سر بستانه دن نه-ایت در جهده
مغیر اولد یغنی اخطار ایدیور • و بوجالی
مسلمانلرک علوم و فنوندن و مسائل حکمییه
و عقلیه دن نه قدر متنفّر اولد قلربی اثبات
مقامنده ایراد ایدیور •

فقط اول امرده شوراسی نظر دقته
چار پیور که ره نان بو آدمک شخصی تعریف
ایتمیور • بو آدمک اوزمانکی اعظم علمادن
همان کافه سنک اعضاسی اولد قلری • اخوان
الصفاء جمعیت علییه سی میاننده اولمدیغی
اکلاشیلیور •

ره نانک نقل ایتدیکی مسلمان احتمالکه
مراحم حج ایچ-ون کیمش برص-وفی
جاهل-در • فقط بویله بر آدمک متکلمین
اراسنده جریان ایدن مسائل عالیّه حکمییه یی

مغایر حق و عدل اولدیفنی بووسـ یله یله
ملاحظه ایلیورز .

مسایـ انلرک صـ لابت ورزانتنی تعصبه
حل ایدوب ده اوروپاده انی « خلا فکیرلک »
نام نزاکت اتسامیله تومـ یم ایتمک قدر
حق سز برشی اوله من . اسـ لامیتک شرف
وعزتی ، صیت و شانی ایچون علوم و فنونک
خلفـ ا و رجال اسـ لامیه طرفندن آغوش
حایه و مدافعه به النوب ترقی ایتدیر لدیکی
واسلامیتک افکار دینیّه سربسته ندیه قـ شو
قتولیک انکیز بیوننی قبول ایتدیکنی نذکار
ایلمک کافیدر .

التنجی باب

ره نان انداسلی بر عالمک بغدادده متکلمین
جمعیتنده بولنه رق مشاهده ایتدیکی احوال

گوریپورز . مثلاً پتر-بورغده یقین و قتره
(اومه ثوبات) و (آلوپات) دوقته-ورلری
میاننده بر مجادله وقوعه کلمش و حد معروفي
متجراز نیجه تعبیرات غلیظه استعمالنه قدر
واراشدر . انلر بر برلرینه (ش-ارلاتان)
و (زهر ایچی) نامنی ویرلردی .

ایشته بوکی مجادلات تعبیرات محقره
مستثنا ط-وتلدینی حالدیه عرب علم-اسی
یعنی اس-کی آل-ون ایله یکی فیلس-وفلر
آره سنده ده وقوعبولمشدر .

بز-و مناسبتله مارتن او ترک چکمش
اولدینی مظالمی ؛ س-ن بارتلی کیجه-نی
اوتوز سنه محاربه-نی ؛ تخطر واوروپانک
کندی نزدندن تبعید ایده مدیکی اح-ولی
اس-لامک تبعید اولم-نی طلب ایلمک

هیئت و کلام مخالفین متین‌تر؛ فرانسه‌ده
انجمن‌لر عقد ایورلر.

بوجمیتلرایله حکمایه علمایه هجوم ایدن
عرب جهله‌سی بیننده عجبا نه فرق واردر؛
عرب علماسی آره‌س‌نده مجادلات واقع
ایدیسه‌ده بوج‌ادله ادبیه ایدی. علمانک
فرقه مخالفه علیه‌نده کی هجوملری مناظرات
علمیه قییلندن اولوب هیچ بر وجهله حد
نزاکتی تجاوز ایتمز ایدی. الهیاتک مهاجاتی
علوم حکمیه علیه‌نده اولیوب یالکز مسالک
متخذ فلسفه‌لریله قیزیشه‌رق مسلمانلرک حیات
دینییه‌سنی جریحه‌دار اتمکجه متجسس اولان
بعض علما و حکمانک شخصلرینه عائد ایدی.
اون طقوزنجی عصرده بی‌له مسالک
علما و حکما بیننده بویله مجادلات قلییه

عجبا نصرانیت بوندن ط-ولایی اتھام

اولنہ بیلورمی ؟

موس-یو رہ نانک منطقہ کورہ یالکز
حکومتلری دکل ایچلرندء لیبرالرب ، محافظہ
کارلر طرفندء دن اجرا ایدیلان اص-لاحاتی
بکتمیان فرانسرلر ایله انکلیزلری دخی اتھام
وتوبیخ ایتمک لازم کلہ جک . بوملتلری ،
اص-لاحات حکوماتی تدقیق و محاکمہ دہ
خلافکیراندہ س-وزسویلیان واص-لابینلرندہ
تألیف افکار ایدء مین رادیق-الارک وافکار
مفرطہ اربانک ظھورندن طولایی مستحق
عتاب کورملیدر . فرانسه وانکلتزدہ افکار
واصلاحات جدیدہ قارشو-و خلافکیرالک
مادہ سی پارلمنتو پاتیردیلرینہ منجر ونہایت
قاپندہ نک سقوطنی موجب اولیور . انکلتزدہ

ره ناندن و افکار نندن متنفر وانك اچ-ون
 اس-پانیا انکیز سیونی اشکنجه لرینک احیا
 وادخالنه خواهش-کر قتولیک پاپاس-لری
 و تابعینی بر لقمده اولدیغنی انکار ایدیه بیورمی؟
 حاکم ص-الونلر نندن بر طاقم اصنام اعزه نك
 و ص-لیبک و دیگر ع-لائم خرس-تیانیه نك
 نالديرلمسی ، نکتبلرده تاریخ مقدسك منع
 ئدریسی ارزوایدلدیکی زمان فرانسه ده نه قدر
 گورلتیلر قوپدیغنی ؛ نه قدر آثار انفع-ال
 گورلیدیکنی ده اکیسه اونوتماش-در .
 فرانسه حکومتنك بوکبی حرکاتی فرانسه نك
 تحصیل کومش ذواتی می-ماننده بیله نه قدر
 چ-وق اغبراری موجب اولمشدر واوله .
 جقدرده آنلر بوتشبهاتی دین-نزلره مماشات
 ایتمک نیت و مقصدینه حل ایدیورلر .

بولنلری مشاهدہ ایدلش اولسندن حقیقا .
ریور . دیور کہ :

« بوعلوم ایلہ مشغول اولانلرہ (زندیق)
تعبیر اولنور ایدی . و تحریک ایدیلاں
اهالی بی تسکین ایچون آثار حکمیہ احراق
اولنور و حقارات واقعه بعض کره غوغالره
منجر اولور ایدی »

واقعا بر زمان بو کبی حالار کورلش
ایسه ده ره نانک انلری عقائد دین محمدییه
حل واسناد ایلسی پک عجیبدر . اوزمانلر
مسلمانلر میانده متعصبیلر ، جاهل صوفیلر ،
کندن بی خبر حریفیلر بولنلرینی قابل
انکار میدر ؟ عجبا موسیو ره نان شمدی
مدنیت حاضره نک مرکزی اولان پارسده
ویا خود دیکر اوروپا مملکتلرنده بالذات

پرورانده و تدریجاً کارانه بر صورتده ترقی
ایده‌آمده در . امید اولانور که بر مدت
ظرفنده انلرک ترقیاتی‌ده اوروپا ترقی‌آئیده
کسب آساوی ایدرک انتشار فنون طریقنده
قطع مراحل ایده‌لر .

۱ . بشنجهی باب ،

ره‌نان حکمیات حتمند، کی تفه‌م‌داده
اسلامیتک مظاهرت و یا خودانی حایه‌ایدوب
ایتم‌یکنی صـوریور وجوانی ننی صرف
ایله ویریور . اسلامیتک علوم و فنونه
خضم اوله‌رق اک نهایت انی افنا ایتم‌یکنی
بیان ایلیر .

ره‌نان بونتجه‌بی موضوع بحثی اولان
زمانده مسلمانلردن واقعا یا لکن بر شرمه‌نک
علوم و فنون حکمییه مخاصمانه حرکت‌کده

عربلرك توقوف فعاليتلرينى دخی اقوام
ديكرده انك سبب ظهورى اولان كيفياته
ابتنا ايلك اقتضا ايدر .

عموماً معلوم اولان وقوعات تاريخيه
يعنى باربارلرك بغدادى استيلا ايتلرينه
عجيبانه ايجون عطف نظر اهميت ايدلميور ؟
تاريخاً ثابتدرکه بوبه پرستلر اسيانك تاليجرو
لرندن كلهرك اوكلرينه هر نه كه تصادف
ايتمش ايسه تخريب وتالان ، اسلاميتك
مرکز علوم وفنون اولان جهات شماليه سنى
تارمار ايتديلر . اونو تماملیدر که او غالب
باربارلرده صکره اسلاميته تبعیت ايتديلر .
بودينك سايه تأثيراتنده — هر نه قدر
بوراده ذکرينه حاجت اولميان بعض
اسباب ايله پواشهجه ايسه دهده -- عزم

عین داد اکا برك اولاد صغاره نقل و ترك
حقوق ایتمه بکزر . کویا دنیلش که :

« اوروپا ! ایشته سکا سنك بیلدیكك

فنون جدید ! اون اوج عصر اجتهادات
عقلیه دن غافل اولوب کوشه رخاوتده
قالمق ارتق کفایت ایدر .

اره لقمده بردیکر ملل مترقیه ده کو .

رلدیکی اوزره اسلامیت اره سنده دخی
صکره لری تأثیرات معکوسه وجوده کلمشدر .

عربلر میاننده ترقیات علوم و فنونك توقفی یا لکز
انلرك دینلرینه اسناد وانك نتیجه سی

اولدیغنی ادعا ایتك موافق عدالت
اوله من . ز پر املل سائر نك بوتوقفلری

دینلرینه اصلا جهت تعلقی اولمیان حالات
و حادثاته حیل و عطف ایدلمکده در .

صادر اولان شوسوزلردر :

« عربيه اسناد اولانان علوم وفنون
 قوه حيايه سنی اورو پای غربی به نفخ
 ایتدکن صکره ۱۲۰۰ سنده سی متعاقب
 بسبتون اسالاملر بدینده غائب اولمشدرکه
 اوزمانلر هیچ برعرب فیلسوفی طانیور .
 فلسفه اسلام ممالکنده ظلم وتضییق التنه
 النمش ایسه ده تمامیله افنایه موفقیت حاصل
 اوله مامشدر . ۱۲۰۰ سنده سندن اعتباراً
 الهیاتک تأثیراتی جله سنده فائق کلدرک
 فلسفه ممالک اسلامیه ده تباه اولمشدر »

ره نانک صورت افاده سندن دخی علوم
 وفنون ممالک اسلامیه ده تمیه وتربیّه
 ایدلکن صکره اوروپایه بالانتقال اوراده
 ترقی ایتمش اولدینی اکلاشیلورکه بو حال

دیت ایرانک ترقیاتی برقرار غه کبی توقیف
ایتمش دیعسنه بدل اسلامیت علوم و فنونی
فرانسه یه بر عاصفه مقاموت برانداز کبی
هجوم ایتدیرمش دیمک دها معقول دها
موافق نفس الامر اولزمی ؟ بونتیجه علوم
وفنون اسلامیت میانسه — اسلامیتک
مقصد وارزوسی خلافنه — دخول ایتمش
اولدیغنه دأثر اولان استادادن زیاده
وقایع تاریخیه مطابق دکلیدر ؟

{ دردنجی باب }

موسیوره نان، اسلامیت فنون و حکمیاتی
تشویق ایتمک شویله طورسون آنی دها
بدایت ظهـورنده بوغمش اولدیغنی سوـ
یلهـور . مسـتـلزم تسف بی غایه اولان
بومدعانک مبنی علیهی مومی الیهک لسانندن

حکمیانی برخواہش مہ۔ دمانہ ایلہ تخری،
 علمایی معاملات ج۔ وانمردانہ ایلہ تجیل
 واعزاز ایلورلر۔ دیگر طرفہ اورو پای
 نصرانی عر بلرک اجتہادات عقائد نہ
 قارشو باردوبی قید طورہ رق اصلا رفہ
 دار اولیہ۔ ورلر۔ یالکز اون برنجی واون
 ایکنجی عصرلرہ برتصادف نا کہانی ایلہ
 فنون فرانسه فرجہ یاب دخول اولیور۔
 بناءً علیہ اسلامیت زمان ظہورندہ
 بری ہر یردہ علوم وفنونی آرامش
 واوروپای قتولیکی ایسہ بالذات علوم
 وفنون آراشدیروب ارقہ سندن قوشمش
 واورایہ یالکز عر بلر سایہ سندنہ پای انداز
 اولمغہ موفق اولہ بیلشد۔ رہ نانک اسلام

جواب ایلہ تصاحب واعزاز علما خصوصندہ
 مسابقہ ایدر لر ایدی . اسلامیت ایلہ
 فنون برائیکز قرداش مقامندہ اولوب هر
 یرده برابر عرض وجود ایتمشـ لردر .
 اسلامیت نرہ یه داخل اولمش ایسه علوم
 وفنون دخی انی تعقیب ایلمشـ لردر . بو حال
 دین محمدینک علوم وفنونی تشویق و اغرا
 ایتمشدن بشقه نده حل اولنور ؟ عربلرک
 ادوار فعالیت علمیه لری اسلامیتک ارزوسی
 خلافتنه وجوده کلمش اولدیغنی ره نان نصل
 اولوب ده ادعا ایدیور ؟

او زمانکی اوروپای خرسـ تیانی ایلہ
 آسیای اسلامی اره سنده بر خط موازی کشیده
 ایدر ایسه ک غایت غریب بر تضاد کور برز .
 بر طرفده مسلمانلر علوم وفنونی تحصیل ،

ایدیورلر ایدی دیمکدر .

شاید شو کیفیت اسلامیتده تعصبک
فقدانی اثباته کافی کورلیورایسه دیکر بر مثال
دها ایراد ایدلم .

ره نانک دیدیکی کبی علوم وفنونی
حایه ایتدکلری ایچون المنصور ، هارون
الرشید، المأمون صورتا مسلمان ایسه لر بو حکمی
دیکر خلیفه لره قدر تشمیل ایتمک اقتضا ایدر .
زیرا فارسده کی آل بویه ، اسپانیاده کی
امویه ، مصرده کی فاطمیه ، حلبده کی
آل حمداں ایله دیکر حکومت اسلاملا .
میه بو حایهده بولنی-ورلر ایدی . هر
سلالهیه منفوب اولان خلفانک جله سی
علوم وفنونی تحت حایه لرینه المش-لردر .
نرده خلیفه بولنش ایسه علمایی نزدینه

«عباسی خلیفہ لردہ اجنبی و بہرست

لسانلرینہ مراق ایدیہ و رایدیلر»

«اولہ ایسہ انلردہ صورت نامہ سلمان ابدیلر»

ایشتہ رہ نانک قاعدہ منطقہ سی احوال

موجودہ یہ قطعاً توافق ایتہ امکدہ در بزم

مطالعہ مزہ کورہ موسیو رہ نانک بیہ اناتی

اسلامیتک فنون اوزرنده کی تأثیراتی تقلیل

ایتمک شویله طورسہ ون بالعکس اسلامیتک

لہندہ تاتی ایدیلور»

خلفای اسلامیہ دخی عین رسالتپناہ

افندہ من حضر تلی کبی متعصب و افکار محدود

دہ اصہ بانندن اولیوب فکر و نظر لری غایتلہ

وسیع اولدینندن علوم و فنونک ہر شعبہ

سہنہ مراق ایدرک انلرک مصادر و منابعی

حتی بہرستلر میانندہ دخی اولسہ تحریری

سالك اولمشدر • مومى اليه علم و فضلاريله
مشتهر اولان ونشر انوار مدنيت ايلي-ان
خلفاي عباسيه نك احوال باطنه لرينه
نفوذ ايله انلري تحليل ايتك ادعاسنده
بولنيور •

ره نان « خليفه المنصور وهارون الرشيد
والمأمون ص-ورتا مسلمان ايديلر (؟)
دبور وبوني ده » بو خليفه لر ممالك اجنبيه دن
كلان هر شيئه وحتى بتپرست اسانه مراقلري
اولم-له وهندستان و ايران و يونان-تانه
مراجعت ايلاريله « امتنتاج ايدييور •
ره نانك مطالعеси اوزرينه شكل
آتى منطقى ترتيب ايدر !

« اجنبي بتپرست اس-انلرينه مراق
ايدنلر اجانبه و بتپرستيه هندو بدرلر •

محو اولور کیدرایدی . نصلکه اون اوچنجی
عصرده بغدادك قبائل بتپرستان
طرفندن فتحنده بوحال وقوعه کلمشدر .
اوتقدیرده اورویا به عربلر واسطه سیله
نقل ایدلش اولان یونان علوم و فنونی ،
فلسفه سی ده ختام پذیر اولوردی که ازمنه
عتیقه نك نیجه محصولات فکریه سی بویله
محو اولوب کیتمشدر . بوحقیقت ازمنه
عتیقه بی درجه کافیده تعمیق ایدن موسیو
ره نانه هر کس دن زیاده معلوم اولمق لازم
کلور .

، اوچنجی باب ،

عربلرک میدانه کتیردکاری ، علوم
وفنونک اسلامیه قارشو وجود پذیر اولدیغنی
اثباتده موسیورنه نان غایت عجیب برطریقه

موقتہ یہ صائب الانوب قالمایدر . اسلحہ ناریہ
 حقنہ ابتدای ظهورندہ نہ لرسوینمادی .
 مع مافیہ بواسلحہ مدنیہ کسب ظفر و غالبیت
 ایتسنہ پک زیادہ یاردم ایتدی . افکار فاضلہ
 انسانہ و احساسات خبر پرورانہ ترقیات
 معنویہ سی و خصائل متخالف و متباین اولان
 برجم غفیرہ تطبیق حالندہ اوجاعته مبادی
 فکریہ بی ادخال ایتک انتظار ایدیلان فائدہ بی
 مستوجب اولمز « دیور »

اگر عمر رضی اللہ عنہ حاضر تلمی
 رہ نانک « مبانی » مخربہ « یاد ایلدیکی او مبا
 دی بی اتخاذ ایتش اولیدی مشار الیهک
 اجرا ایتش اولدینی اصلاحات ، میانندہ
 بولندینی ملت جاہلہ نک مظهر قبول و تقدیری
 اولمق شویله طورسون بلکہ دها بدایتندہ

حضرت تلمی حقنہدہ رہ نانک سرزنش لمری
 اصلا شایان قبول اولہ منہ . مشار الیہک عدل
 وحقانیتدن ذرہ ماعدول ایتمد کلری براصر
 مثبتدرہ . اونو تماملی کہ حضرت عمرک رعایت
 ابتدیکی اساس مقتضیات قانونیہنک کنہ
 واهمیتنی تقدیرہ مقتدر اولان ملل متمدنہ
 ایچنہدہ دخی تطبیق ایدلہدیکی حالہ او
 اساس افکار صنم پرستانہدن هنوز لایقیلہ
 تحلی ایدہ مامش و صرف معنوی و اخلاقی
 قوانینی تفہمدن عاجز بولمش اولان بر قومہ
 حکومت صورتہدہ تطبیقی تماماً موافق
 مصلحت عدالت اولہ جفی درکاردرہ .

حضرت عمرک حرکاتنی مدافہہ ایچون
 رہ نانک بالذات کندی سویلیدیکی سوزلرہ
 بیلہ اسناد اولہ بیلور . مومی الیہ خطیئات

نجاهدات عقليه ، تحقيق علوم وفنون
 مسارعت ايتديلر . انسانك ، حيوانك ،
 نباتك نشو و نمالى قوانین موصوعه
 الهیه موجبجه بردن بره اولیوب تدریجاً
 و لیاقت واستعدادلرینه کوره ایلرولر . هان
 وجود بولمز . حصول ترقی بعضاً ازچوق
 چابوق ، بعضاده کججه میسر اولور .
 مثل وحکومات متشکله دخی عینیه
 بویه در . اول امرده تنظیم احوال وتنسيق
 امور اداره ايله اکتساب قدرت ومثبات
 ایتدکجه و مصالح خارجیه دن قورتلدکجه
 ترقیات فکریه و عقلیه نصب نظر اهتمام
 ایتکه وقت بوله منلر .

ملاحظات مسروده به مبنی ، خلیفه
 اجلال نما عمر بن الخطاب رضی الله عنه

اون ایکی عصر صکره دخی علوم و فنونه
 حالا یبانبجی یبانبجی باقی-ور ایدی . انجق
 اون اوچنجی عصرده اس-پانیانک عربلر
 طرفدن فتحندن صکره اوروپا عربلر سایه .
 سنده تحصیل علومه شروع ایده بیلش
 ایدی . اوروپایه تعلقی جهتندن بویله بر
 نتیجه منطقیه یی انکار ایتک بدیهی یی تسایم
 ایتماک دیمکدرکه اکا عربلر «مغالطه» دیرلر .
 واقعا تعاقب محاربات و قسماآده عربلرک
 معیشت بدویه ایله الفتلری ترقیات فکریه لرینی
 و علوم فنونه فعالیتی بر مدت کیروده
 براقش ایسه ده بو غایت محدود بر زمان
 ایچ-ون ایدی . شونکله ثابتدرکه عربلر
 مشاغل خارجییه دن قورتیلوبده حیات
 اجتماعیه وجوده کتیرد کلری زمان

اسلامیتك علوم و فنونہ و معقولاتہ
قابلیتی اولم دینی، عربلك فلسفہ یہ استعداد لری
مفقود بولم دینی، عربلك صكره کی حرکات
عقلیہ معنویہ لری اسلامیتك ارزوسی خلافندہ
حصول پذیر اولم دینی حقنندہ کی ادعا
علوم و فنون دنیویہ دن محرومیت لری نہ
وانلر ایله عدم اشتغال لری نہ اساس اتحاد
ایدیلور ایسہ بو حالده او نتیجہ یی
اوروپا بده تطبیق ایتك لازم کلور .
اوروپا نكده معقولاتہ مستعید اولم دینی،
ترقیات حاضرہ عقلیہ سی کندی
ایستکینك خلافندہ استحصال ایدلدیکی ادعا
اولمہ بیلور . چونکہ اوروپا هر ترقی
فلسفی و معنوی بدن دکل یالکز برنجی
عصرده غافل، حرس تیانلغك قبولندن

ره‌نمان بو نتیجه‌ی ابتنا ایت-دیکی ایکی
فقره ده شویله دییور :

« علم فن و فلسفه دنیاان شیئه ایلک
عصر مسلمانلری قدر هیچ برکیمسه یسانجی
دکل ایدی »

« عربلر اصلا فیلسوف دکل ایدیلر .
اعراب بدویه علوم و فنونه خواهش-کر
وتفکر و تأمله مستعد دکلر ایدی . ایشته
بوسببه بنی اسلامیتک یا لکز عربلر بیننده
منتشر اولدینی خلفای اربعه وامویلر
زماننده اسلامیتده هیچ بر حرکت عقلیه دنیویه
ظهوره کلامشدر - هر شی ۷۵۰ سنه سنه
طوغری تبدل ایتدی و عجملرک تفوقیه
عباسیلر امویلره غالب کلدیلر »
ردینه کلنجه :

یسنه کوجلی قوتلی برکنج حالنده اهدا
ایدن اسلامیتہ متشکر ومنتدار اولمیدر .
او وقت اوروپا او چ-وجنگ پدرینی
اصلا طانیور ایدی . انی تربیه ایدن
وبیودن عربستانه انک نسبتی نه دن لازم
کلسون؟ موسیو ره نانک بیان ایتدیکی علوم
و فن-ونک یونانی اولدینی قدرده عربی
اولدینی ادعا ایدرز .

• ایکنجی باب •

مسلمانلرک اواعصار ترقیسنده کوریلان
حرکات عقلیه ایله خلیفه لرک نشر علوم
و تعمیم فنون ایچون واقع اولان مجاهدات
فعالت نملری اسلامیتک ارزو و مقصدینه
رغماً وجوده کلدیکنی موسیو ره نان ادعا
ایدیور .

تأییداً علی وجه التثیل ذکر ایدہم کہ : بر
چو جغک استقبالی ورفاء و سعادتی ایچون
یا لکیز بر والد محصل کافی اولیوب
او طفل مہد حیات اولوق وانی صکرہ تربیہ
ایتمک اوزرہ بردہ والدہ لازمدر . یوقسہ
بر طفل نوزاد فقدان تقييدات نہ ناشی ترك
حیات ایلر . عجبا او چو جغہ باقہرق
انی عومک اعتبار و حرمتنہ مظهر بر شاب
امرہ حالنہ کتیرن والدہ شکران محمدتہ
لایقمیدر دکمیدر؟ البتہ لایقدر .

ایستہ شو و تمثیلدن پک اعلا ا کلا .
شیلپور کہ یونانستان علوم و فنونک پدری
اولدینی خالدہ اسلامیت و عربستان انک
مادر تنبیہ و تربیہ سیدر . بناء علیہ اوروپا
پدری یونانستان اولان برزادہ کمالی کند .

جغرافی به اسناد ایتک ایستور . فقط
 بخارا ، سمرقند ، ایران ، اسپانیا بغداد
 وشامه فرانسه دن دها یقین دکل ایدیلر .
 او بغداده که بخارا ، سمرقند ، اسپانیا
 مسلمانلری علوم جدیدہ فاسفہ فی تدقیق
 وتبع ایچون اوراده اجتماع ایدرلرایدی . مع
 مافیه اوروپا قتولیکلری او قدر مسافہ فی قطع
 ایدوب اورایہ کیمتدیلر . شونکله ده ثابت اویز
 میکه علوم وفنونہ تشویق اسلامیتک اساسنده
 موجود اولوب بوده پیغمبرذیشانمزلک اطابوا
 العلم والو بالصین « امر جلیلاربنک نتیجه اصلیه
 سیدر . تحصیل علوم وفنون « طلب العلم
 فریضة علی کل مسلم ومسلمة » گفتار رسالت
 پناهیسنه مبنی هر مسلمان ایچون مجبوریدر .
 اسلامیتک شرف و قدر قیمتدارینی

تأسیسندن ایکی عصر صکره علوم یونانیه بی
آغوش قبـولنه الهرق قوه حیاتیه سنی
۱۲۶۰ سنه سنده اوروپای لاتینی به نقل
ایتمشدر .

شو حسابه کوره اوروپای خرسیانی
قنون مذ کوره بی تحدشدن انجق اون ایکی
عصر صکره قبـول ایتمش دیـک اولور .
بوندن اسلامیتک قابلیت واقتداری مشهر
بداهته چیقار .

بو حال پیغمبر من صلی الله علیه وسلم افندی عز
حضر تلبزینک لسان حکمت بیان نبویلرندن
شرفصـدور ایتمش اولان « اطلبوا العلم من
المهد الى الابد » حدیث منیفنـک بر
نتیجه سیدر . موسیو ره نان ایسه اوروپانک
اون ایکی عصر صـکـره تأخر ایتمسنی موقع

« اورو پالولره اسناد اولندان علوم
وفنونك جمله سی یا یونانی یا آسیائیدر .
چونكه انلك اصل مبدأی یونانستانه
واسیایه متعلقدر »

جوراسی تام یری اولدیفندن سویله .
لم كه اسلامیت اوروپایی بش اتی عصر
کیروده براقه رق علوم وفنون یونانیه نامی
ویریلان معلوماتی اقتباس واستحصال
ایلش . حالو كه اوروپا انجق بو عصرلك
مروندن صكره معلومات مذکوریه
حواله سمع اعتبار ایده بیلشدر . بو
حقیقت ایسه موسیو رنانك دخی تحت
تصدیق و اعترافنده در . علوم وفنون
وفلسفه ایله مخصوصه وانلری احاطه
اولدینی رناندن مروی اولان اسلامیت

اوروپایه نسبت ایتدیکی علوم و فنونه داتر
 اوروپالیرك حقلرینی تسلیم ایتماك اقتضا
 ایدر. موسیو ره نانك موضوع بحث اولان
 ماده حقنده کی افاداتنك برانتهقاده مقاومت
 ایده میه جگنی شو. و کیفیت ده اثبات ایلر .
 عرب علماسنك رأیلرینه کوره امور مثبتہ
 و حقیقیه نك موحدیتنی قبول و تسلیم ایتیمان
 منطق شایان احتجاج و ثوق بر منطق دکلدیر .
 ره نانك قولنچه شو. و وجهله بر قیاس
 ترتیب ایدلک اقتضا ایدر :

« عربلره اسناد اولان علوم و فنونك
 هیچ بری انلره منسوب دکلدیر . چونکه
 انلرک اصل و مبدای یونانستانه عائددر . »
 شو. و قیاسه نظر آ بزدہ شکل آتی بی
 ترتیب ایدلم :

تطبيقا مباحثات اجرا ايتلری شاید علوم
وفنونك بين الاسلام والعرب تجدد وترقيسنى
اثباته كافى كورليور ايسه عجباً اوروپا نه
حق ايله اوروپا علوم وفنوننى كنديلرينه
نسبت ايتكمه چاليش-يورلر ؟ انلرك مبايدى
هب اوسعادتلى يونانستاندن انمشدر !

موسيو رهنانك افاده سنه باقيلنجه ايشى
دها ايلرويه كتورمك لازم كله جك اوروپا
كنديسنه بتون مسلمان الندن كچهر ك كلان
وعربلرك جهد وغيرتلى سايه سنده انتقال
ايدن علوم وفنونيه مسلمانلر قدر دخى ادعاى
مالكييت ايدميه جكدرد . كوريليور كه
رهنانك استنتاجى اصلا موافق مصلحت
دكدر . اكر اونتيجه يه موافق حقيقت
اولمق نظريله بافار ايسه ك موسى اليه ك

نصل انكار اولنه بيلور كه ره نان كنديسي
 دخي بيان ايتمش اولديني اوزره او زمان
 (اخوان الصفا) نامي الشده برانجمن علما
 تشـ كل ايدوب افـكار عاليه وتدقيقات
 معقوله لريني محتوي اوله دق برده فلسفه
 انسيقلاويه ديسي وجوده كتير مشل در .

ره نانك تأميناتي وجهله علم نيميا و
 هيئنك شـ ايان دقت نتايجه واصل اولمسي،
 — بزم طرفزدن ده علاوه ايدلم — جبر
 خليفه معتضدك ايام حكومتـده ابوالحسن
 البيقراء نامنده بر مسلمان معرفتيله ابعاد هندـ
 سنه بي مساحه ايجون تطبيق ابدلمسي — كه
 او وقت يونان رياضيو نجه دخي مجهـول
 ايدى — متكلمينك اسلاميت وعلى العموم
 اديان سائر حقهـده قواعد فكريه وعقليه

انلر يندنه كى فنونك اساسى يونانستاندن
 مأخوذ و مقتبس اولديغنى و يونان علوم
 و فنونك و افكار صحيحه و مستقيمه نك منبعى
 ايدوكنى يازيور .

بز عسبلرك يونانيلردن علوم و معارف
 اقتباس ايتدكلرينى تسليم ايلرز . و بوكا
 قارشى هيج بر شى سويلكه حاجت بيله
 كورميز . شو قدركه علوم و فنون
 مذكوره نك ميدانه چيقمى ياكز يونانيلرك
 ثمره اقدامى اولمى و ب انلرده مصريلر
 ايله هنديلردن انتقال ايتديكنى وقايع تار .
 بخييده استناداً بيان ايدرز .

حركات و مجاهدات عقليه نك بيزا ب
 اجراى حكم ايتمش اولديغنى او امار
 ظرفنده عربى و يا اسلامى بر علم اولمديغى

برنجی باب

موسیرره نان ه علوم و معارف اسلامیه
 حقیقه موج و میدی ؟ یا خود علوم
 و معارف هیچ اولمز ایسه اسلامیت طرفندن
 قبول و مساعده مظهر اولمشیدر ؟
 دیه بر سوال اراد و جوابنی ینه کنندی
 طرفندن نفی ایله اعطا ایلور . صکرده
 بر دور مدید ظرفده یینی یدی عصر
 مدت ایچنده علوم و فنونک و ترقیات فکر
 یدنک مسلمانلر نزدنده بولنش اولدیفنی
 و فارابیلر ، ابن سینالر حکمای اولین
 و آخرین میاننده بر موقع ممتاز احراز
 ایتدکلرینی سویلیورده عرب واسلامیت
 ایچون بر فنک موجودیتنی قبول ایتیه رک

ترقیات معنویہ سے ایلہ مقایسہ ایدرک
اسلامیتک فنون و علوم عقلیہ خصم
اولدیننی استنتاج ایلشدر . بزقواء
منطقہ رعایتلہ موسیو رہناتک اسلامیت
علیہندہ کی اسناداتی تقدیر غدارانہ نہ قدر
حقیقت براندازانہ اولدیننی اثبات ایلہ
نقطہ سی نقطہ سہ نہ جواب ویرمکہ سعی
وغیرت ایلہ جکز . اندن صکرہدہ بونطقک
ہیئت مجموعہ سہ دائر بیان افکار ایلہ جکز .

اولیه سی قرآن کریم و سنین سنیہ نبویہ
 اولدیفندن ابتدای امرده بونلری حقیله
 تدقیق و تحقیق ایتلی که دین مذکورک فنون
 ایله درجه مناسبتی و بالتحلیل نتیجه سی درک
 و تیقن اولنهرق فنونه وجه مطابقتی تعین
 ایده بیلسون .

بز مسلمانلر نهایت درجه ده تأسف
 ایدرزکه اوروپاده عمومک مظهر اعتدای
 اولمش اولان بو ذات فنون شناس شو
 صورتله حرکت ایتماش و اصول ترکیبی
 یعنی سبیدن مسببه و مبادیدن مطالبه انتقال
 جهتنی اصول تحلیلله یعنی مسبیدن مسببه
 و مطالبیدن مبادییه انتقال جهتنه بالترجیح
 مسلمانلرک ترقیات معنویه حاضرهلری
 درجه سنی اوروپا ملتلرینک درجه

یکدیگر بیله مقایسه‌یه قاشمندن اول اسلامیتک
 ماهیت اصلیه سنی و صکرده آری آری
 هر فرع و شعبه سنی تحقیق و استکناه
 ایدوب تعمیم انظار ایتلی و سطحیات ایله
 و بعض ادم لرده کوردیکی ضد المأمور
 ظواهر و خص و صیات ایله اکتفا ایلاملی
 ایدی . زیرا او ظواهر احوال ادیان
 سائر هنک اشکال خارجیه سنده ده اولدیفی
 کبی موافق صواب و حقیقت اوله من .
 اسلامیت غیر معین مبهم بر شکل فلسفی ،
 بر وهم ما فوق الطبیعه ، بر فرضیه فنییه
 دکلدر ، بالعکس اسلامیت واضح و ثابت
 ولایقیله تعین ایتمش بر درس تدقیقات
 اولوب انک تتبع و تحلیلی هیچ بر وجهله
 موجب مشکلات دکلدر . اسلامیتک منابع

بودین — ادیان سائرۀ سماویہ کی
عجرب و ایلہ منزل حج اولدینی ادعاییلہ
دکل — ذات الوهیت وروح حقنہ
موافق عقل سلیم و منطق اولان احکام
اساسیدسی وعلوم و فنونہ مطابقتی حیدیلہ
مجبوری الاتباع اولدینی بیان ایتہ کی بر
وظیفہ عد ایلرز .

موسیو رہ نالک نطقی قرائت ایدیاور
ایکن عجبا اسلامیت نہ سببہ مبنی بویلہ
علوم و فنوندن خارج بر وجهیلہ دیلہ
طولانیلہرق دین مذکورک نقاط لازمه .
می نهدن طولایی بر صورت مرشہ کافانہ
ومدقہ ساندہ تعمیق اولنق زحقی اختیار
ایلمدیکی بلا تأمل وارد خاطر اولور .
اوت ! موسیو رہ نان اسلامیت و فنونی

اولان بر ذات محترمك دين اسلام حقننده
ممکن الوج-ود کوردیکی اتهامات بزی نهایت
درجه ده دخنون ایلدی . اودین اک معقول
وموافق شکل و ص-ورتن فکر بشرک
هرجهتله ترقیات لازمه سنه مساعد اولمقده
وانسانک احتیاجات ماده سنی احتیاجات
معنویه سنه توفیق ایتمه کده اولدیغندن
اسنادات وارده دن نه قدر محزون ومکدر
اولسه قیری واردر .

موس-یو ره نانک حقیقت حاله مقارن
اولمیان نطقنی الهیات (تئواوژی) نقطه
نظرندن موقع بحشه قویغنه کیرشمیه رک
یالکز نطق مذک-ورک حاوی اولدیغی
نقاط متضاده ومتباینه یی پیش اولی الابصار
ده توضیح وتبیین ایتک ایسترز .

— ❖ مقدمه ❖ —

۱۸۸۳ سنه سی مارتنک یگرمی

طقه-وزنجی کونی پارسه-ده (صوروبون)

دارالعلومنده موسیو ارنتس ره نان طرفندن

ایراد ایدیلوب (علکسی و دروف) معر-

فتیله «لامیت و فنون» نامی التنده روسجه یه

ترجه اولنان نطقی تحلیلله شروع ایلورز.

ابتدای امرده رش-وراسنی درمیان

ایده لیکه مومی الیه موسیو ره نان کبی دکل

یالکز فرانسه ده بلکه بتون اوروپا عالمده

بر موقع عالی قزانمش و علم-وم و فن-ونده

و مؤلفات حکمیله ده ثقاتدن معدود پولنمش

جك درجه ي بولمشدر . بو حالده تك
 باشنه يابه بيله حكلى بر ايشه عبد عاجزى
 تشريك بيه ورملرى محضا شو خدمت
 مفتخره نك شرفدن حصه دار ايتك امنيه
 نوازشكاريسنه مبتنى بولمغله مع الممنونيه
 و بالاشتراك روسجهدن عثمانليجه يه ترجه يه
 ابتدار اولمشدرد . محرر ترجان حقيقت
 احمدجودت

و بو ایشه عبد عاجز کده مشارکتی آرزو
بیورلمشدر .

عطاء اه افندی حضرتلرینک بو اثرینی
ترجمه ده بنم اشتراکم ضرور یاتدغی-درکه
کلنار خانم افندی حضرتلری لسانغزی
کری کی تحصیل ایدرک ترجمان حقیقت
صحایفنی تزیین ایدن و آیروجه رساله
صورتنده ده طبع اولنان بر قاج پارچه
اثرلرنده مدحت افندی حضرتلری انجق
یوزده یکریمی بش نسبتنده تصحیح احتیاجنی
کوروب اعتراف ایتمش اولدقلری حالده
چند ماهدنبری مملکتتمزده بولنه رق من غیر
حد بو عاجزی خدمت تدریس-لرینه قبول
ایتمرله ترقیات سربعلری اثار قلمیه لرینی
همان همان کلفت تصحیحدن وارسته ایده .

لسانیه بر مقاله بلیغه قلمه الوب طبع
 ایتدیرمش و بر نسخه سنی مذکور بیلله مقنن
 اولدیغم ترجمان حقیقت غزته سی هیئت
 تحریریه سی رئیس عطف و قتلوا احد مدحت
 افندی حضرتلرینه ارسال ایلش ایدی .
 مشاهیر مستشرقیندن کلنار خانم افندی
 (مادام اولغاده له به دف) حضرتلرینک
 الیوم شهر مزده بولمسی و اثرک بزجه
 مجهول بر لسان ایله یازلمش اوله رق لسان
 مذکورک اهلی ایسه مشارالیه اولمسی
 حسیبیلله مندر جانندن لطفاً بزى خـبردار
 ایتک اوزره رساله مذکوره مشارالیه
 تقدیم قلند قدده بو اثرک کرچکدن پر حکمت
 بر اثر معتبر اولمسنه مبنی عیناً ترجمه سی
 فاضله مستشرقه طرفندن تنسیب ایدلمش

سچ بر افادہ

پتربور غده بتون روس۔ یدہ کی اہل
اس۔ الامک مرجعی اولان صاحب فتوی
علامہ بی مدانی فاضل عطاء اللہ بایزیدوف
افندی حضرتلری مشہور فرانسز
فلاسوفی ارہ نست رہ ناک اس۔ الامیت علوم
حاضرہ ایلہ قابل نس۔ بت اولمدیغنه دائر
یازمش اولمدیغنی مقالہ۔ نی ردأ روس

Fāy. Adōf, 'Alā'ullāh

رد ، رہنآن ،

Radd-i

(اسلامیت و فنون)

Rēhān

مؤافی

پترسبورغ امام و مدرسی عطاء اللہ بایزیدوف

مترجمی

احمد جودت

مادام کلنار دہلہ بدف

معارف نظارت جلیلہ سہک رخصتیلہ

ترجمان حقیقت غزتہ سنہ درج ایدلد کد نصکرو
کتاب شکندہ دخی طبع اولندی

استانبول

۱۳۱۱

« سز اقونومی پولتیق بیلیورسکیز! » دیه بزده
درس و یرمک ایستیورلر . فسبحان الله !
ایشته عزیزم بن سوزیمی بتوردم . کرک
سزه و کرک سائر قارئلریمه « حذ ماصفا دع
ما کدر » دیرمده خاتمه کفتارمده دخی صحت
وصه فای دائمیده اولمکزی تمی ایلرم افندم
حضرتلری !

احمد مدحت

ملتته اقونومی یی قلم ایله دکل « قنوت » یعنی
 قرباج ایله اوکرتمشلردر . دوشونیورم دوشو-
 نیورمه بزمده بویله برتازیانه تعلیمه احتیاجزی
 کوریورم . بزی صوپه ایله چفتجی صنعتکار تجار
 ایتلیدر . ممالک متجاورده آقینلر ایدرک یوکلرله
 ثروت مغتمه یی مملکت مزه ادخال ایلیه بیلک دورینک
 کچدیکی دقیقه دن بدأ ایله بز صپانه دستکاهه
 صاریلوب زراعت و صنایع یوزندن حاصل ایلدیگمز
 محصولات صاتمق وانلره بدل بزم یتشدیره میه جکمز
 خام و معمول اشیای المق ایچون تجارت کیلرینه
 بنلی ایدک . همان ایکی یوز سنه لک برتاخر
 عظیم بزی بوندن منع ایتشدردر . عجبا دهاقاج
 سنه لک تاخرات ایله کیسه مزی بنسبتون سیلکه -
 جکمز ؟ باقسه کرا مکاتب عالییه مزده اکمال تحصیل
 ایلیان منتهیلر حالا بزده سرستی مبادله یی
 دستور العمل اوله رق یوروتک ایستیورلورده
 باشمزه چاره سنی دوشونمک یولنده اولانجه
 فدا کار لغمزی معمولات داخلیه حصر ایلک
 خصوصنده کی آرزو و خیال مزی ده منعه القیشه رق

میله کلامشز . مبارک و ضمزه موهبه الهیه اولان
 قوه انباتیه وسعت اراضی سایه‌سندہ هیچ بر
 تشویق جدی ومعاونت صحیحہ کورمکسزین
 برآز زراعتن مددرس اولسه فقر و ضرورتک
 صوک درجه‌سنه وصولن پاکز باده سرعت
 واستعجال کسب ایدر . صنایعمن یوقدر . هر
 معمولاته خارجدن محتاجز . هله شمديکی اسلحه
 جدیدہ نک کوستردیکی مجبور یتہ مبنی دشمنہ آتہ جغمن
 قورشونلری بیلہ خارجدن مبايعديه مجبورز .
 تجارتن هیچ یوقدر . زیرا محصولات ارضیه .
 مزدن یا لکز چفتجی کبی فائده‌لنه بیلوب تجارکی
 فائده‌لنه میورز . بونلری بردن بالمبايعه خارجه
 صاتوب انتفاع ایدنلر ده اجنیلر در . نه کنندی مالزی
 ممالک سائرہ کنديمن صاته بیلورز ندده ممالک
 سائرہ دن محتاج اولديغمن معمولاتی کنديمن
 جلب ایدیورز . تجارتنک داخلیه سی‌ده خار .
 جیه سی‌ده اللز ندده در . حال بو یله ایکن
 سر بستى مبادلہ نرہ‌ده بز نرہ‌ده یز !
 بیوک پترو وانک اخلافی بو کونه قدر روس

اولندور . فقط اوروپا حکومتلر ینک هیچ
بر یسی نزدنده تطبیق ایچون قبول اولنماشدر .
حریت مطلقه مبادله یی بوکونکی کونده اوروپا-
جه قبول ایده بیله جک نه بردولت نه بر ملت
یوقدر . هرکون غزته لرده کوردیکمز حایه
صنایع محافظه تجارت ناخشنودی عمله وسائر
مباحثی بونی مؤیددر .

آدام سمایتک اقونومیسنی مکتبلرده تدریس
ایتمک کلیسالرده « سزه اک بیوک فنالق ایدنلری
ازدل و جان سو یکز! بر یناغکره طوقات
اورانلره دیکر یناغکری ده چو یرکز! » دیه
و یر یلن وعظ و نصیحتلره بکزر . بر فکر فنی
برقاعده فنیه اولق اوزره تدریس ایدیلور
اما تطبیقی لازم برقانون صورتنده دکل!

بزم مکاتب عالییه مزده آدام سمایت اقونو-
میسنک کویا برقانون بردستورالعمل صورتنده
تلقی ایدلمسی تأسف عظیمی موجبدر . بزه هنوز
کزنای وقولبر زمانلرنده دکل سوللی زمانه

بیلورمی ؟ پونکاه برابر آدام سمایتک اقونو .
 میسنده کی موافقت یالکیز انکلیز ملت ایچوندره .
 انکلیز دولتی ایچون دکدر . انکلیز دولتنده
 موافق اولسی فرض ایدلمک لازم کلسه تجارت
 معاهدلرینی کمرکلری فلانلری الغا ایتلی ایدی .
 حالبوکه انکلیزه دولتی آدام سمایتک حریت
 مطلقه مبادله سنه اتباع شویله طورسون بر
 چوق جهتلردن اصول حایه یی بیله التزامده در .
 ازجمله شکر فابریقه جیلرینه معاونت اولقی
 ایچون خارجدن انکلیزیه کیرن شکرلردن
 بالنسبه آغرجه کمرک رسومی الدیغی حالده
 انکلیزدهن خارجه چیقاریلان شکرلری اعمال
 ایدن فابریقه جیلره عطیه تشویقیه ویرر .
 لوندرده کی صاتیلان انکلیز شکری اوراده کی
 فیاتندن دها اوجوز فیات ایله پارسده فروخت
 اولنور .

آدام سمایتک سر بستی مبادله اصولی
 بوکونکی کونده عموم اوروپا مکتبلرنده اقونو .
 مینک صورت اخیرده سی اولقی اوزره تدریس

کره ارضك درت بلوکندن اوچ بلوکنی قاپلا .
 مش اولان عموم دکزلر بوسفن تجاریه رام
 اولمشلردر . دنیانك هانکی طرفنه کیدلسه
 جابجا کوریلن انکلز تجارت بیراقلری بوکیلرک
 اشارات جلبیه سیدر . برملکتهده که اوتوز
 بش ملیون نفوسی یالکز برکون بسیلویه بیله جک
 محصولات ارضیه سنویه دن محرومدر . او
 مملکت ییه جکنی خارجدن جلب ایده جکدر .
 فابریقه لرنده قوللاننه جفی خام اشیایی خارجدن
 جلب ایده جکدر . فابریقه لرنده حاصل ایده جکی
 معمولاتی خارجه صاته جقدر . انکلتره نك اوچ
 آی محصوریتی فرض ایدکز متعاقباده عموم
 نفوسنك آجلاقدن هلاک اوله جفی حکم ایدکز .
 برسنه مدت خارجدن انکلتره یه خام اشیای
 کیرمیه جکنی فرض ایدکز بتون فابریقه لرک
 قیانوب انکلز تجارتنك طوپ آتدیغنی کورر ،
 سکز .

ارتق انکلتره ایچون آدام سمایتک اقونو .
 میسندن دهها نافع بر اقونوی فرض ایدیه

دیگر لر یله رقابت خصوصنده تقویه ایده میه .
جکئی نظر حکمته المشر .

آدام سمایتک رأی صور یله جق اولور ایسه
داخلی وخارجی بتون کمرکری هر دولت
قالدیرملیدر . بین الدول تجارت معاهده لری
عقدینه هیچ لزوم قالمالیدر . بین البشر مبادله
بلا قید ولا شرط سر بست بولنملیدر . کیم دها
چوق حاصل ایدر ایسه اوزنکیین اولملیدر .
کیم مبادله میدان رقابتنده دیگر لرینی مقهور
ایلر ایسه بنی بشرک وسعت ورفاء حالنه خدمت
ایتمش قهرمانلردن صایلیدر . زیرا آنک غلبه سی
سایه سنده هرکس محتاج اولدیغی وکندی
حاصل ایده مدیکی شیئی دها اوجوز دها قولای
تدارک ایده جکدر .

بونلرک هیچ بریسنه دیه جک اوله من اما
بونک ایچون انسان انکله ترده بولنملیدر .
برمملکتده که خانه لردن چوق فابریقه لر واردر .
برمملکتده که یالکز کنیدی سفاین تجاریه سی
بتون دنیانک سفن مجموعه تجاریه سنه معادلدر .

میدان اتخاذینه کیرشدیکی زمان بر ارهلق قار .
شوسنه زراعت دخی چیقمش ایسهده زراعت
دنیلن شیئی عمله نك طو یوملغنه مدار اتخاذیله
حتی بر عمله نك یومیه سی او آدمك برکونده ییه جکی
بغدايه تعیین قیمت نقدیه اوزرینه حساب ایدیه .
جکئی دوشونمشدر .

آدام سمایت اقیچه دنیلن شیئی عینیه کرنای
کبی تلقی ایتمشدر . شوقدر وارکه محمولات
صناعیه یی مبادلات تجاریه بازارینه چیقاردیغی
زمان نظر دقتی اوکنه بر مستهلک لک رک احتیاجنی
و برده ار باب صنایعک غیرت رقابتنی آله رق
مبادله دنیلن شیئی بر حریت مطلقه ایله سر بست
براقشدر . مستهلکک احتیاجی معمولات صناعیه نك
نفعنه کوره الک اوجوز تدارکئی التزام ایتدیروب
فابریقه لک رقابتی ده بومقصدی حصوله کتوره .
جکی ایچون مبادلات بالجمله موافعدن وارسته
قاله رق حریت مطلقه دائره سی داخلنده دوران
ایلر ایسه برطاقم رسومک تزید فیأته سببیت
کوستره میه جکئی و برطاقم امتیاز لک رق فابریقه لری

بی بر صنایع اقونومیسی عد ایتک حقیقه مناسبت
 دوشمشدر . معلم سیسموندی و مؤلفیندن او بر
 ده ویتری بو فکرده درلر . زیرا آدام سمایتک
 اقونومی بی همان فنون صحیح و ثابته درجه لرینه
 ایصال مرتبه سنده کی کشفیاتی اصل تقسیم مساعی تشریک
 مساعی مباحثنده اولوب بر آدمک متنوع ایشلری
 نه قدر زمانده یانه بیله جکنه نظراً او ایشلرک هر
 نوعی بشقه بشقه آدملریا پارلرایسه هر برینک یکون
 عملیاتده کندی حصه سنه دوشه جک اولان نفی هر
 امیدک هر قیاسک فوقه چیتقه جغنی اگرچه بوندن
 ایکی بیک سنه مقدم قسه نه فون در میان ایشلر ایه ده
 اندن صکره بونی بر حقیقت قطعیه صورتده
 میدان ثبوته قویان آدام سمایت اولمش و بو
 ایه اقونومینک شعبات سائره سندن زیاده
 صنایعه متعلق بر حکمت حکمنی آلمشدر .

« سعی » دنیان شیئی صنایعک خصوصیا .
 تندن عد ایلیمان آدام سمایت مبادله دنیان
 شیئی ده محصولات صنایعیه حصر ایدرجه سنه
 بر فکر صنایع پرستی ایله مبادله قضیه سنی تجارتیه

لریله « قیره ماتستیق » تعبیری اره سنده عمومیت و خصوصیتدن هسانکی نسبت بولندیغنی بر وضوح تامله تفهم ایده بیلورلر . بو نسبت ایسه اقونومینک اعمیتنی وقیره ماتستیقک اخصیتنی کوسترر .

آدام سمایت مشغول اولدیغنی فنه « ملتلرک ثروتلری اسبابیلر او ثروتلرک طبایعی حقنده تحریات » نامنی ویرمشر . انجق « ملتلرک » دیدیکی زمان بوندن مقصدی ملتلری تشکیل ایدن افراددن عبارت قالمق کبی بر حکم ایله اتمام ایلدیکی فن اقونومی پولتیق فنی اولمقدن زیاده قیره ماتستیق فنی اولمق یعنی علی الاطلاق « فن ثروت » اولمقدن زیاده « تدیر منزل » اولمق استعدادینی المشر . حتی آدام سمایتی بر اقتدار تامله تتبع وانتقاد ایدنلر انک اکمال ایتدیکی فنه « اقونومی اندوستریهل » نامی ویرلمکی دهامناسب بولمشر . چونکه آدام سمایت نظرند منابع اساسیه ثروت همان منحصراً صنایعدن عبارت بولنوب بو حالده او اقونومی

شعبه سینه مخصوص قالب بوشعه اقونومينك
هيئت عموميه سيدر ديه ايديلن اعتقاده كي
بطلاني اسويچره لي سيموندي نام معلم بك كوزل
اثبات ايلشدر .

بو كله روجه « قيره ماتا » كلمه سندن
ماخوذ در كه تغذي وتلبس وسايره ايچون درون
منزله قوللانيلان اشيا ديمكدر . حكيم يوناني
آراسطو بوندن ايكي بيك سینه اول اداره يه
دائر تدوين ايلش اولديني علمه بونامي ويرمشدركه
آني « اداره بيتيه » و « تدبير منزل » ديه
ترجه ايتك لازمدر و بزدن اولكي لطف فندنده
« تدبير منزل » ديه ترجه اولنمشدر . واقعا
بونده اداره حكومته دائره معلومات واردر .
انجق حكومت دنيلان شئي ده بر فامليا صورتنده
بالتلي اكا كوره بحث اولنمشدر . اوروپا السنه
سنده كي تعبيرات واصطلاحات فنيه نك يونان
ولاتين لسانلرندن صورت اشتقاقلرينه واقف
اولانلر على الاطلاق « اقونومي » وينه بويله
بر صورت مطلقه ده « اقونومي پولتيق » تعبير.

اوزره نشرينه باشلا دینی محاکماتك فرانسه
 اقونومیسترلری کتابلرنده آندن اول یر طوتمش
 اولدیغنی ینه بو کتابلرک ارانه سیله اثبات ایلرلر.
 شوراجقده اخطار ایدلم که آدام سمایت
 شمدیکی اقونومی فننک متممی اولقله برابر
 اقونومیسندنه اصل صنایع ایله تجارت جهتنه
 صرف افکار ایدرک زراعت جهتنی بالنسبه پاک
 خفیف کچمشدر . نیچون ؟ چونکه انکلترة
 اساساً صنعتکار وتاجر بر مملکت اولوب
 چفتجی دکلدر . ایشته اقونومینک هر مملکته
 وهر زمانه کوره بر درلو احکامندن استفاده
 اولنمی لازم کله جکی مسئله عظیمه سی حله
 یالکیز بو قید کفایت ایدر .

مع هذا آدام سمایتک اقونومی پولتیق فننده
 کی خدمت اتمامیه سی اصلاً قابل انکار اولیوب
 بتون جهانک تحت تصدیقنده بولندیغنی اوزره
 حکیم مشار الیه بو خدمتیه لایموتانه بر شهرت
 قازانمشدر . اما خدمت صحیحه سی اقونومی پولتیق
 فننک بر فرع عظیمی دیمک اولان « قیرمه اتستیق »

و منطق تدریساتیله شهرت شعار اولدقدن صکره
 ۱۷۶۳ سنه میلادیه سنده دوق ده بوقلوغ ایله
 فرانسه واسویچره طرفلرینی سیاحتیه کلش
 و فرانسه نك تولوز شهریه سائر ممالک جنو -
 بیه سنی بعدالسیاحه اسویچره نك جنوه و محال
 سائره سنی ده مدت مدیده کزوب تتبع ایدرک
 ۱۷۶۵ سنه سنده پارسه واصل اولنجه اوراده
 روشفوقولد و کزنای و تورغو کبی بیوک اقونو -
 میستلر ایله مباحثه ایدرک ثروت عمومیه جه
 انکلتزه و فرانسه اره سنده کی فرقی نسبتی تدقیق
 خصوصنده کی تحریاتی بونلردن اتمام ایلسدر
 حتی فرانسلر آدام سمایتک خواجه سی کندی
 اقونومیستلری اولدیغندن طولایی افتخار ایدرلر
 اکر آدام سمایت بوسیاحتی بالاجرا فرانسلر
 اقونومیستلریله مذاکره ایتامش اولسه ایدی
 ذهننی فکرینی ادبیات و فلسفیاتدن قورتاروب
 ده اقونومی جهتنه هیچ ده سوق ایدرمیه جکنی حکم
 ایدرلر . حتی آدام سمایتک انکلتزیه عودتدن
 صکره صنایع و تجارتیه دائر برفکر جدید اولق

وتزید ثروتہ بیوک یار دیملری اولور. اسامی
واجرا آتی شرح ایلدیکمز ذواتک هر بری
کندی مملکتک وکندی عصرینک رجلی
اولوب اومملکت وعصرک احوال اقونومیقیه سنه
کوره دولت وملتیرینه اونوتلز حسن خدمتیرله
ابقای نام ایتشدر. بونلر میانده کزنای قواعد
اقونومیقیه یی تدوین ایدنلردن بولنوب ثروت
وقیتلرک انواعنه ومبادلہ نقطہ نظرینه مقابل
اچمه نک نه اولدیغنی ده اوزات عالی قدر تعیین
ایتشدر.

اوت ! اقونومی پولتیقه ده کزنای معلم اول
ایسه آدام سمایت دخی معلم اخیردر. شمدیکی
اقونومی پولتیق فنی آنک همتیه تکمل ایتشدر.
۱۷۲۳ سنه سی جزیرانک بشنجی کونی انکلترونک
اسقوجیا قطعه سنده کیر قالدی نام محله بالتولد
فوق الحد ضعف ونحافتی حین صباوتنده کیر
قالدیده ومؤخرأ غلاسقوو ونهایت اوقسفورده
اکمال تحصیل ایتسنه مانع اوله میان بوزات
قرق یاشنه قدر بدیع وادبیات وفلسفه اخلاقیه

(سگزنجی مکتوب)

« آدم سمایت »

معزز و مکرم افندم حضرتلری !

شمدی یه قدر یازمش اولدیغم مکتوبلر
بزی مشغول ایلیان اقونومی بحثی آرتق بو
مکتوبمده نتیجه لندیرمک ایچون اقتضا ایلیان
مقدماتی تهیه و اکمال ایلش لردره کورلشدرکه
اقونومی پولتیق فنون ظنیه دن اولوب قیمت
اشیا مسئله سندن طولانی طبایع اشیا ایله اشتغالی
علوم فز یقیه یه و حسابات ایله اشتغالی علوم
ریاضیه یه تعلق پیدا ایلدیکی جهتله بر یسی ثابت
ودیکری صحیح اولان بوایکی فنک مسوجب اوله
بیله جککاری صحت و ثبوتدن تجرید حالنده فن
مذکور صرف کندی ار بابنک ظن و خیالندن
عبارت قالور . آنجق فنون ظنیه دخی تاریخ
وجغرافیه ایله باله صحیح کندیسيله توغل ایدنلرک
بیوک بیوک استفاده لرینی تأمین ایدوب هریره
وهر زمانه کوره بر بشقه درلو تدبیرک استحصال

کبی بر چوق مسئله لرده جناب معلمك حقیقت
قطعیه و وصول بولش اولدیغنی کندی شرح و
ایضا حلریله میدانہ قویعشدر .

ایشته افندم ! سزه اوچ بیوک اقونومیستك
ترجه حاللری که بونلرک هانکیسنه اتباع ایده جک
اولسه کز طریق فلاحی بولور چیقارر سکن . حتی
آدام سمایتك بولدیغنی یول دخی شوره برلر سا
یه سنده کشف اولمشدر . او یول انکلتزه ایچون
کر چکدن فلاح یولیدر . ایشک بوجهتنی مکتوب
آتی یه تعلیق ایدیورم . چونکه بو مکتوبم ذاتاً
حد معرفدن زیاده اوزانمشدر . کلال ویردی
ایسه عفویمی رجا ایدرم . باقی صحت وعافیتکن
ایچون تمنیات خالصانه می عرض ایله ختم کلام
ایدرم .

احمد مدحت

یا شو اچقنك مقادیر ثروتی تعیین ایچون
رقم اولسی نه مدقانه نه حکیمانه بر حکمدر !
قاچ قیونکنز وار؟ فقط قیونندن قیونه فرق وار .
بو مقصداری تعیین ایده جـك اولان شی ارقام
عددییه اوله مز . رقم نقدی اوله بیلورکه « شو
قدر غروشلق قیون مالم وار » دیر ایسه کنز
مقدارینی ترقیم وتعیین ایتش اولورسکنز .

کذلک سزدهده بیک قیون وار بندهده !
لکن سزك بیک قیونکنز چفتی برر بیچق لیرادن
یدی یوز اللی لیرا ایدر بنمکیلر چفتی برر لیرادن
بشیوز لیرا ایدر . سورولرمزك ایکسیسه ده برر
ثروتدر . فقط اره یرده کی مقیاس پاره دن بشقه
نه اوله بیلور ؟

کنز نایک بر ملتی بر قاچ صـنفه آیره رق هر
برینه برر وظیفه تعیین ایلدیکی سردهده بعض
خطالره دوچار اولمش بولندیغی قابل انکار
دکدر . فقط شاگردانی معلملرینک بو خطالره
ینی تعیین وارائه ایتش اولدولمندن حقیقت
ثروت واکا مقابل حکم نقد نه اولدیغی مسألی

یه قدر اقچه نك تعیین ماهیتی حقننده بو حکم بنده
یوق ایدی . مکتوبك بو پارچه سنی براز کجکدیر
مش اولدیغم ایچون تأسف ایلور ایدیسه مده
قوجه کزنایه مراجعت ایتدکجه بو پارچه یی یاز-
مامش اولدیغمده نه قدر اصابت ایتش بولند-
یغمی اومارم که سز دخی تصدیق ایدرسکن .

امان یارب! اقچه نك ماهیتی بوندن دهاوا-
ضح دها قطعی صورته تعیین کیمه میسر اوله -
بیلور ؟ فی الواقع اقچه حفظ و حبس ایدمك
ایچون دکلدر . مبادلاتده سزدن آلمش اولان
بر ثروته مقابل ویرلمش رهنسدرکه سزدخی
آنی دیگر بر ثروته مقابل بشقه سنه ترهین ایدرک
مقصود کزه نائل اوله جقسکن . فقط یا بو رهنه
مالك دکل ایسه کن؟ اقچه دن ماعدا هر نه یه مالك
اولسه کن آنلر واقعا برر ثروت ایسه لرده مرهوه
نیتلری استعدادی عموماً مسلم و مقبول اولان
رهنلردن دکلدر . بوندن مقدم عرض ایلدیکم
ایضا حاتده بیان اولندیغی وجهله پاره دن ماعدا
قیمتار ثروتلر ایله مبادله متعذر در .

جگنی و موجود و مدخری اولان التون و کوشک
 مقداری انسانک ثروتی مقایسه یه مدار اوله میه.
 جغنی الک اول کزنای یازمشدر . فقط او قود یغنی
 یا کلش اکلایان یکی اقونومیسترلر من کبی بر ملتک
 کیسه سندن خارجه نه قدر پاره چیقار ایسه
 خارجدن ده او قدر نفع و قیمتی حائز ثروتلر
 کیره جکی ایچون موجب زیان کور یله میه جکی
 فکر و مطالعه سی کزنایه تقرب ایلک شو یله
 طورسون محتاج اولدیغی محصولات کی کندیسی
 یتشدیرمک امکائی وار ایکن خارجه محتاج قالان
 ملتی خزائن قارونه بیله مالک اولسه ینه محصور
 لسز و بناء علیه فقیردر دیه حکم ایلمش .
 کزنایک پاره یی تعریف ایدیشی هیچ بر زمان آندن دهها
 مکملی امید اولنه میه حق تعریفلر دندر . کزنای پاره
 ایچون وسیله مبادلله و بدل بیع و شرا اولقدن
 زیاده قیم متنوعه مقابلنده برره ن و مقدار ثروتی
 تعیین ایچون بررقم وایکی ثروتک مقایسه سی
 ایچون بر مقیاسدر حکمنی ویرمش .
 اعتراف ایدرم که شو مکتوبی یازدیغم دقیقه

ذهننه قويه رق بونلر كندى كچنملرى ايچون
دولت كيسه سنه عرض احتياج ايلك شويله
طورسون خزينه ماليه يه كتوريلن پاره لر بونلر
جيبلرندن چيقيورلر ديه او ارباب مساعى يه
قلبا بيوك بر محبت پيدا ايتمش . نهايت دو قتور .
لك حسـبـيله محافل عاليه يه صـعود ايلـديكى
زمان اولانجه قوه فكريه و محبت قلميه سيله بو
ارباب مساعينك ترقيسنه خدمتى درعهده ايدوب
احوال زراعيه و صنايعيه و تجاريه يى يكيـدن
تدقيق و تفحص ايچون ولايتلى طولاشمش .
ايسته فيزيو قراسيسى بو تتبعات متنوعه و مديده سى
اوزرينه يازمش .

آلتون و كموش دينلن معدنياتك و بونلردن
ياپيلان مسكوكاتك « ثروت » دينلن شئى منحصراً
تشكيل ايتدكلرى حقيقت عظماسنى آدام
سمائتدن اول ايلك ميدان ثبوت قوياي كزنايدر .
قيمت و ثروت دينلن شئى آنجق « محصول » دينلن
شيلر اوزرنده تشكل ايده جكنى اثبات ايدوب
انسانك ثروتى مقدار محصولاتيله اولچيله بيله .

ارضيه ي پاره يه تحويل خصوصنده كنديسنگ
 موفق اولديني تجار بدر . زيرا كز نايك باباسي
 آووقات اولوب فقط اويله محاكمه حكامي ده
 مستعلري ده بيزار ايدنلردن دكل بلکه حقوق
 شخصيه اصحابي مصالحه يه سوق ايدر
 ارباب انصافدن بولنديني اچون آووقاتلقدن
 هيچ بر شي قازانه من ايمش . بر چفتلكه مالك
 اولوب برده آني حسن اداره يه مقتدر زوجه يه
 صاحب اولديغندن قادي نجغز بو چفتلكك اداره
 سيله فاميلياي چنديرر ايمش . اداره خصوصنده
 كنديسنه ايلك معاون فرانسوا كزنای چي قمش .
 سفيد و سياهي فرق ايتكه باشلامسي تر لالرده
 بغچه لرده كومسلرده آخور لرده وقوع بولديغندن
 چكردكدن بر مدير يتشمش . يالكن كندی
 چفتلكلرينك اداره سيله كندی تعيشلريني
 دوشونميوب قونو قومشونك ده احوال معيشتي
 دائماً تدقيق ايلر ايمش . ملتك اك مبارك
 ومقدس قسمي امور زراعيه وصناعيه ايله
 اشتغال ايدنلر اوله جغني كوچك ياشنده ايكن

بن هیچ اولمامك ايچون طوغمش دكلم يا! باق شو
اومكه كي تصويره . سنه ولادتم انك التنده يازيليدر
باق حساب ايتده نه قدر ياشامش اولديغمي
ا كلا !

کزنايك تأليفاتي يالكز اقونومي به دائر دكلدر .
فنون طبيه وصنایع جراحیه به دائر برچوق تآ
لیفات مهمه سی بولنوب فقط نوع ننی بشره اك
جدی خدمت ایدن انری فیزیوقراسی ناميله نشر
اولنان تألیفات اقونومیه سیدر . لاهارپ نام
عالم بو کتابی مدح ایتدیکی زمان « نزد اهل
اسلامده قرآن عظیم الشان نه درجه لرده مرعی
الاحکام ایسه فیزیوقراسی دخی اقونومیه ستلرك
قرآنیدر » دیمش .

کزنايك اقونومیده کی تتبعاتی ایکی درلودر .
برسی قسه نوفون کی دیون قریسوستوم کی
حکمای قدیمه ایله سوللی وقولبر و ووبان
و بوواکیلبر کی مجددین جدیدنك یازدقلى
آثاری کمال اعتنا ایله مطالعه و تدقیق صورتیدر .
ایکنجیسی ایسه زراعتله بالاشتغال محصولات

بو عالمده بلیات و مزاحم دنیان شیردن کند .
 یسنى قور تارمق و فکر و نظرینى آلام عالمده
 ییلدیر مامق ایچون دائماً حق تعالی حضرتلرینه
 الطافنى نظر شکرانله آزار بولور طبعنه او الطاف
 ایله تسلیت ویرر ایدی . اختیارلغى زمانده
 تقریسه دوچار اولمش بولندیغندن بو بلیه کند .
 یسنده موجب فتور اولدیغنى احبابنه اثبات
 ایچون دیر ایدی که :

— بنم یاشمه کلان برآدمک بعض امرا .
 ضه دوچار اولمى طبیعیدر . سائر اقراغدن
 بر طاقى مثانده طاش حصه ولى علتنه دوچار
 اولمش و بعضلری کوتوروم و بر طاقى صاغر و
 بر قسمی ده کور اولمشدر . بن تقریسه دوچار
 اولدم . انلر بندن زیاده شایان مرحتدر . بن
 شکر ایتملى یم .

حالت نزعہ کلدکده بر امکدار اوشاغى
 اغلامغه باشلامش . کزنای جانی ایله اوغراشد .
 یغنى اثناده اوشاغنى متسلى ایتمک ایچون دیمش که
 — تسلیت یاب اول اوغلم! مأیوس اولمه .

طوغری بوله‌م « دیمش و پرنس طرفندن: » ای
 سز قرالک یرنده اولسه ایدیکنزه یایارایدیکنز؟ «
 سؤالی وارد اولنجه: « مون سنیور! هیچ بر
 شی یامز ایدم! « جوانی و یروب بو جواب
 بالطبع ولی عهدی دوچار استغراب ایلیه‌رک:
 « یا او حالده ایشلری کیم اداره ایدر؟ » سؤالی ایراد
 اولنجه قوجه پانسور بوکا دخی: « قانونلر!...
 ... » جوانی و یروب پرانی متنبه ایتشد.
 فی الواقع اوزمانلر فرانسه‌ده قوانین و نظامات
 بالکلیه حکمدن دوشوریلوب هرکس کندی
 ضعیف قانون و نظام اولسی ادعاسنه قیام ایلمش
 بولندیغندن کزنایک بو جوانی تمامیه صواب
 ایدی.

بو ذاتک علو اخلاقی مترجین احوالک
 یازدقلری صحیفه‌لرده قارئینک نور حکمت‌له
 چشمانی تنویر ایتماک قابل دکلدر، غایت طوق
 کوزلی جو مرد طبیعتلی بونکله برابر چالشقان
 و کندینه دوشن وظیفه‌لری حسن ایفاده
 بر ثانیه تأخر ایتمز مقدم و غیرتکار بر آدم ایدی.

وملته موفقیت درجه سنده اجرا آتی کورلماش
ایسده فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی یه طبیب
اولدیفی زمان فرانسه ده زراعت وصنایعک
ودولت وملت ثروتک ترقی وتزایدینه دائر
غایت خالصانه وراستکویانه نصیحتلرندن بیوک
بیوک استفاده لر ایدلمشدره بو خالصانه نصیحتلری
ویررکن اوپله ریاکارانه مداهنه خوف وهره
س بو بیوک آدمی طوغری بی سویلمکدن اصلا
منع ایدمهزایدی . اون بشنجی لوئی پروفور
کزنايه اصیلزاده لک رتبه سی ویردیکی زمان
« پانسور » یعنی دوشونجی عنوانی ده ویردرک
حتی اصالت آرمه سی اولق اوزره اکوسونی
اوزرینه « پانه » یعنی فکر لفظیه تسمیه
اولنان اوچ هرجائی منکشه رسم ایتدیر .
مشدر . برکون اون بشنجی لوئینک ولی عهدی
— که صکره اون التجی لوئی نامیه قرال
اولشدر — کزنای ايله خزینه دولته مضایقه
سنه وملته فقر وضرورتنه دائر حسجال ایدرلر
ایکن کزنای: « مون سنیور! بن بودیدیککزی

تمیز مرتبه‌سندده حذاقت طبیه‌سندن ماعدا برده
 « فرانسه‌ده اقونومیسترلر رئیسینی » عنواننه متر
 چین احوال نزدنده اثبات اهلیت ایتمشدر .
 « فیزیو قراسی » نامیله فرانسه‌ده اقونومی پولتیق
 فننک اسامی اتخاذا اولنان کتاب مومی الیهک
 شا کردانندن دوپون‌ده‌نه‌مور نام کیسه طرفندن
 طبع ایدلدیکی جهته تالیفی ده اکا اسناد اولنمش
 ایسه‌ده کتاب مذکورک محتویاتی کزنایک بیوک
 آنسیقلویدییه و او زمانک زراعت غزنه‌سنه و
 افمیرید دوستو و این نام مجموعه علمیه‌سنه درج
 ایتدیردیکی بندلردن متشکل اولمسیله اثر هر
 حالده کزنایک اولدیغی عموماً تسلیم اولنمشدر .
 ذاتاً یالکز دوپون دکل او زمانلر فرانسه‌ده
 تدقیقات و تألیفات اقونومیقیه‌سیله شهرت المش
 بولنان پاپاس بودو وروبو و مورله و مارکی میرابو
 و لتروسنه و مرسیه کی بیوک اقونومیسترلر دخی
 هپ کزنایک شا کردلیدرلر .

کزنایک او یله قولبر کی سوالی کی بر
 بیوک دولت اداره‌سندده بولنه‌رق احیای ملک

امثال سائر هسندن دها زنکین ودها نافع ایدر .
 سولای ایله قولبر ایسه اقونومی فنی تألیف ویا
 تدریس ایتمش معلملردن دکل بالایجاد تطبیق
 ایدرک ثمرات نافع سیله دولت وملت لرینی ده قور
 تاروب احیا ایلمش مرشدلردندر . اقونومی یه
 دائر یازدقلری شیلر کندی کشفیات ذهنیه لر
 ینک عملیاته صورت تطبیقی حکایه دن عبارتدر .
 کرک بو ایکسینک وکرک ینه بونلرک یتشددیردکلری
 بوواکیبلر ووبان کبی سائر اجرا جیلرک تجربه -
 لرندن کشفلرندن متحصل معلوماتی تدوین ایچون
 کتابده جمع ایتمکه باشلایان اقونومیستلر بونلردن
 صکره میدان المغه باشلایوب انلرک سرفرازی
 ده کزنای اولمشدر .

فرانسوا کزنای ۱۶۹۴ سنه سنده مون
 فور لاموری طرفلرنده مرسی نامنده برقریه ده
 تولد ایدوب ۱۷۷۴ سنه سی کانون اولنک اون
 التجی کونی سکسان یاشنده اولدیغی حالد و فات
 ایلمشدر . فنون طبیه یی بالتحصیل دوقتور عنوا -
 نی الهرق حتی فرانسه خاندان قبالیسنه طبابتله

مراسله‌ی تکثیر و تأمین ایلہ بولردن مراسلات
داخلیه ایچون بر حبه رسم المدی . خارجہ
اخراج اولنه جق مالدن رسم المی شویله طورہ
سون مکافات تشویقیہ ویردی . فقط فرانسه ده
حصوله کله بیلہ جک اشیای خارجدن جلب ایلہ
مقابلنده پاره ویرمکی ممکن دکل ترویج ایتدہ
یکندن اشیای مذکورہ یی فرانسه ده حصوله
کتورمک ایچون نه قدر فداکارلق لازم ایسه
اجرا ایلدی .

قریباً کوره جکسکیزکه آدام اسمایت دخی
فرانسه یی کزہرک مؤسسات اقونومیکہ سنی
کورمینجه سربستی مبادلہ قانونی کشف و تأسیس
ایده مدی .

سوالی و قولبر اقونومی فنی یالکز تألیف
دکل عاداتا ایجاد ایتشلردر . معلومیا « تألیف »
و « تصنیف » دینلن شی ذاتاً موجود اولان
معلوماتی صنف صنف آییروب آرہ لرندہ کی مناسبتہ
کوره جمع ایتکه دینلور . مؤلفک کندیه منده ده
معلومات و ملاحظات وار ایسه بالعالوه اثرینی

ده هضمه مجبور اولدی که اوزمان لوئی واندن
صکره غموم فرانسه قولبرك قدر و قیمتنی بیلهرک
وطنه نافع بیوک آدمهر میانسه نامنی ادخال
ایلدیلر.

ایشته افندم ! سوللیدن صکره فرانسه ده
اقونوی بی ایجاداً تطبیق ایلیان و عمراتی اور -
تدیه قویان ذواتک اک بیوکلرندن بریسی ده بو
قولبردر . بزم کوپرلیلر ایله درجه مطابقتنی
سز دوشونکز . انجق قولبر زمانده سربستی
مبادلہ قواعد اقونومیکه سنه عمومیت صورتیه
اتباع ایلدسه ایدی فرانسه ناک خلاصی قابلی
اوله بیلور ایدی ؟ مبادلہ دینلان شی برمحصولی
دیگر محصول ایله طرانیه ایتک ایسه اوله
محصول محصوله کتوره جک حالی بولمایدرد
صکره میدان مبادلہ یه چیقملیدر . قولبر سر -
بستی مبادلہ بی فرانسه ناک داخله مخصوص
ایلدی . ولایتلر اره سنده کی کافه رسوماتی قالد
یروب حتی بحر محیط ایله آق دکر آرہ سنده
جدولدن جدولہ کی ایشلتک درجه سنده طرق

میلیون لیورا قزاندرمشدر « جوانی ویرنجه
لوئینک کوزلری آچلدی .

بیچاره قولبرک حال حیاتنده بویله فرانسه‌یی
احیا درجه‌سنه واران خدمتی بدخواهانی نزدنده
اصلا تقدیر اولنه مدیغی کبی ۱۶۸۵ سنه‌سی
ایلولونک التجی کونی التمش درت یاشنده اوله
رق وقوع وفاتی عادتافرانسه‌نک بر بلادن خلاصی
صورتنده ممنونیتله تلقی ایدلدی . بر طاقی‌کندی
نعمتیه پرورده اولمش آدمزدن اوله رق نیجه
ظرفا هجویه صورتنده وفاتنامه لر یازه رق از
جمله بریسی : « سن شو قبره کیرده راحت
ایت . بو دنیاده نه بزه طاتیدیردیغک نه کند .
یکک فائل اولدیغک راحتی بوراده آرا . بلکه
بولورسک ! » مألنده ایدی . انجق قولبر اوره
ته‌دن چکلدکدن صکره فرانسه‌ده سوء اداره
چار چابق خزینه‌یی تکرار بوشالده رق قولبر
کبی بر صادق ثمره مساعیسیله « بیوک » عنوا
نی المش بولنان اون دردنجی لوئی مجرد
پاره سزلکدن طولایی پک چوق کوچک‌کاری

فدن نكول ايتك ايسـتدى ايسـده قولبر :
 « مادامكه بو آرزوكزى ميدانه قويدىكز نكول
 جائز اولهـنز . دنيانك اك بيوك قرالى اولان
 اون دردنجى لوئى سوزندن دونمز » ديه ضيا.
 فتك بهمه حال اعطاسنى رأى ايلدى . فقط رها
 ضيافتك وقوعندن اول بتون غزتلره قرالك
 شويلاه مكلف بر ضيافت ويـرهـجـكى بهـيـله جنبشـلر
 اولهـجـفـنى پارسـده يرليدن اجنبيدن بونجه ذوات
 معتبره اجتماع ايدهـجـكى او قدر مدايح متقدمه ايله اعلان
 ايتـديـردى كه دعوت اولنان يرلى اجنبى زادكاندن
 ماعدا بيكلرجه اجنبى ويرلى كبارى ده تماشا
 ايچون پارسه قوشمغه باشلاديلر . فاروزل اجرا
 اولاندى . حتى ترتيبنامهـنك اوچ درت قات خارـ.
 جنهـده چيقلدى . قرال مصارفك نهـيه بالغ
 اولديغنى قولبردن سؤال ايلدكهـ : « بر باقىمه
 اوچ ميليون ايكي يوز بيك وبر باقىمه يالكز بر
 ميليون ايكيـيـوز بيك ! زيرا اجانبك ويرليلرك
 پارسه اوشملى وبر چوق مصارفه دوشملى
 رسوم احتسابيهـنى تكثير ايدرك آچيقدن ايكي

مثال اوله رق شونی عرض ایلر زکە :

ذاتاً اجانبه قارشو علوان صانعغه بك هو .
 سكار اولان اون دردنجی لوئییه بر ارهلق قولبرك
 حسودلری دول معظمه و غیر معظمه سفراسیله
 معتبران اجانبه و فرانسه زادكانسه « قاروزل »
 دینلان بر عمومی ضیافت کشیده سی آرزو سنی
 القا ایشلر ایدی . بوندن مقصودلری اکثریا
 یهوده مصارفك علیهنده بولنان قولبر بوضیافت
 عمومیه مصرفی ده استكثار ایدرك اون دردنجی
 لوئینك دوچار شدتی اولسی قضیه سی ایدی .
 فقط قولبر متبوعی اولان قرالك شاننی ده فرانسه نك
 منافعی جله سندن عدا یتكله لوئی بوضیافتی
 کند یسنه اچدیغی زمان :

« دنیاك اك بیوك حكمدارینه بویه اك
 بیوك بر ضیافت ویرمك شاندر » دیدی . قرال
 ضیافت مذکور ایچون ایدیلان تر -
 تیباتك مصارفی نهیه بالغ اوله جغنی بر قومیسئون
 واسطه سیله تخمین ایتدیردکده ۱۰۸۰۰۰۰۰۰
 لیورایه بالغ اوله جغنی اکلاشینجه بو عظیم مصر -

در عهده اشتغال ایتشدر .

بو آدمك اصل بیوكلكنی کوستره جك شی
 بونجه اجرا آتی او یله مبدولیت راحت سهو-
 لت ایچنده میدانه قویمش اولیوب کونا کون
 مشکلات و ممانعت ایچنده موفق اولش بوانمسی
 قضیه سیدر . معهود (فوکه) دن صکره انک
 بندکانی قولبره نقیر و قطحیر رقابته قسم ایدرک
 صکره دن دخی کندی اقبالنه حسد ایدن بر
 چوق کیمه لر اللرندن کلان مشکلاتی ایقاعدن
 کیرو طور مزلر ایدی . بر یاندن ده اون در دنجی
 لوئینک همان بتون اوروپا ايله جنک وجدالی
 دوام ایلر ایدی . فرانسه یی اداره دن و فرانسه-
 نك محتاج اولدیغی مؤسسه اتی تشکیلدن ماعدا
 بونجه مصارف حربیه یی یتشدریمك دخی قولبره
 قالش ایدی . فلانجه جنرالک فلانجه محاربده یی
 قزاندیغندن بحمله القشلانیدیغنی کورن اون در-
 دنجی لوئی « بو غلبه دن طولای اصل قولبری
 القشلاملیدر » دیر ایدی . قولبر نه یه تشبث
 ایتسه آووچی التونله طولق لازم کلوب بوبابده

اجنبیلردن ده عنایت و عاطفتی دریغ ایتمز ایمش .
 فرانسه داخلنده بولنان شو اون بش علمای اجنبیه
 دن ماعدا اوروپانک هر هانکی طرفنده علم ایله
 ادب ایله بر آدم تمیز ایدر ایسه قولبر او آدمه
 درحال معاش تعیین ایتدیره رک یازدیغی مکتو -
 بده ده : « هر نه قدر ذات فضیلت سمانکز
 بنم متبوع مفخم تبعه سندن دکل ایسه کزده فرانسه
 قرالی سزکده متبوعکز اوله مامغه مقابل هیچ اولمز
 ایسه عاطفتمکارکز اولمقله افتخار ایتک ایستر »
 یولی نازکانه لسان قوللانور ایمش .

الخاصل بو آدمک فرانسه ایچون نافع اوله
 جق شیلردن هیچ بریسی غفلتله کچشدیرمیه رک
 ایجاباتی اجرا ایتسی فرانسه نک حقیقه سبب
 احیاسی اولمشدر . کندی زمانه قدر پارسده
 قالدیرملر انشا و تعمیر و سواقلرک تنویری اهالی یه
 عائد وظائف مجبوره دن اولوب بویله انغاریه
 صورتنده کوریلان ایشی کیمسه مهمسه مدیکندن
 قولبر بویولده کی مصارفی دولتک مصارف عمو -
 میه سی میانه فاته رق بارسک تزیننه قدر بالذات

فرانسز علما وصنعتکارانی ایله مخلوطاً اجرای
مذاکراته مأمور ایدرک فرانسه ده رساملق
هیکل تراشلق موزیقہ جیلق کبی صنایع نفیسه یی
احیادن ماعدا برطاقم علومک همان یکیدن
کبی بر صورتده فرانسه داخلنه کچمسی ایچون
یول آچشدر. هله ایتالیانک معمارلرینه رغبتی
یک زیاده ایدی. لوور سرائینک جبهه سنی مستقلاً
ایتالیان معمارلرینه یاپدیروب فرانسز معمارلرینی
ده بونلرک یاننه چراق ویرمشدر.

قولبر زماننده فرانسه نك اك مشهور
علماسی ثبت دفتر ایدیلهرک مقدارى سکسان بره
بالغ اولدیغی کوراش و بونلرک یالکز التمش
دانه سی معاونت امتیازیه لایق کوریلوب
انلرکده اون بشی اجنبی و قسرق بشی فرانسز
ایمشلر. بو قسرق بشک یکر می ایکسی آقادمیا
اعضاسندن و یاخود اعضالغه نامزد ذواتدن
اولوب باقیسی کندی باشلرینه چالیشور علمادن
ایمشلر.

ارباب فضیلتدن اولدقدن صکره قولبر

فابریقه جیلغه ده که چیلکه ده تجارتلغه ده سوق
ایلدیکی کبی اشهر آفاد میالرك کشادی اوزرینه
شان اصلته اصل شایان اولان شی معارفده
تعمق اولدیغنی قفالرینه قویوب ثمراتنی ده اقطاع
ایلمشدر .

آفاد میا کتبخانه سنی وجوده کتورمکه اول
باول کندی مالک اولدیغنی التی یوز التمش
جلد کتابی اورایه تخصیصدن بدأ ایلمشدر .
مشهور آفاد میا قاموسنی ده فرانسه فضلاسی جله
دن زیاده قولبرك تشویقندن بالتشوق تألیفه
غیرت ایتمشدر .

فرانسه نك مالیه نقطه نظرندن انقراضی
سائر هر نقاط نظرندن ده موجب انقراضی
اوله جفنی دوشونهرك اولانجه قوتنی فرانسه یی
زنکین ایتکه صرف ایلیان قولبر ضرورت و
مجبوریت صحیحه مس ایتمینجه اجنبیدن برچوپ
المامق قاعده قطعیه سنده بولندیغنی حالده اجا .
نبك کرچکدن بضاعه علمیه وصناعیه صاحبی
اولانلرینی کمال منته دعوت ایلر ایدی . بونلری

اجتماع ایدر لر ایدی . وظیفه سی ده اون دردنجی
لوئی زماننده وجوده کتوریلان انشاآت
اوزرینه حک اولنه جق وانشاآت مذکورنک
صورت وزمان اجراسنی مبین بولنه جق خطوطی
تنظیم ایله برابر مدالیاوسائر آئاردن ده بالانتقال
اون دردنجی لوئینک تاریخ صحیحی یازمق ایدی .
۱۶۶۶ سنه سنده فنون اقامیاسنی تشکیل
ایدرک فرانسه ده علوم ریاضیه و فیزیقیه ایله
ماکنه و هیئت و کیمیا فنلرنده ید طولاسی اولانلری
جمع ایلش و بونلری اولان قرال کتبخانه سنده
عقد مذاکره دعوت ایدرک بعده لوور
سراینده کندیلرینه بر دأره تخصیص ایلشدر .

مترجم احوال میسونک کمال استغراب ایله
قید ایلدیکنه کوره قولبر زماننه قدر فرانسه
کباری زراعتی صنایعی تجارتی کندیلرینه ذل عد
ایتدکاری کبی معارفی بیله شان اصلتلی ایچون
معاییدن عد ایدر ایکن خواه ناخواه بونلرک
افکارینی اصلاح ایدن قولبر اولشدر .

بورایه قدر بیان اولندیغی وجهله اصیلزادکابی

قواله تقدیم اولنور و اوراده ده بشقه جه
مذاکرات ایله حکمدارده قناعت کامله پیدا
ایدلکدن صکزه طبع ونشر ایدیلور ایدی .

قولبر فرانسه نی احیا ایشنه یالکز برجهتدن
باشلامشدر . هر جهتدن بردن باشلامشدر .
بر یاندن حوایج محلیه نی محصولات محلیه ایله
بعدالتسویه خارجه دخی اخراج و فروخت
ایچون ترقیات بحریه یی و ممالک بعیده ده کی قونسو .
لوس واجنته لری و داخلا مالکانه لری چفتلکری
فابریقه لری یولنه قویدینی کبی بو مثلاًو ترقیات
شامله نك عیسز تأمین بقاسی ممکن اوله میه جفنی ده
کور دیکندن فرانسه نك ترقیات علمیّه سنه ده
کندیسندن اول کیمسه میسر اولیان خدمت لری
واردر .

دها مبادیء مأموریتنده یعنی ۱۶۶۳ سنه
سنده (اقاده می ده زنسقر یسیون) دینلان مجمع
فضلابی تشکیل ایشدر که اعضاسنی کاملاً
بالذات کندیمی انتخاب ایشدر . بر زمانه قدر
هیئت فاضله مذ کوره قولبرک کندی خانه سنده

صنایع و تجارت خصوصاً صندھ معلومات
مکملہ سی بولنان بر چوق ذوات قولبرک الہسو۔
کیلی دوستلری اک مؤتمن مستشارلری اولوب
پارہ قزانیلہ بیلہ جک امورک کافہ سنی بونلر ایلہ
بالذا کرہ کوچک بیوک دیمیوب ہر ایشہ اربا۔
بنی صالدریر ایدی۔

ہلہ قولبرک اصلاح قوانین و وضع نظامات
امرندہ کی خدماتی اصلاً قابل انکار دکلدیر ۔
حقوق تجارتی بر قانون مخصوص صورتندہ
تنظیم ایدرک ارباب تجارتہ امتیاز مخصوص ویر۔
مشدر ۔ فرانسه مستعمراتندہ استخدام اولنان
امرای زنجیہ یہ شان انسانیتہ موافق صورتندہ
معاملہ ایدلمسی حقندہ کی مشہور قانونی قولبر
قوی مشدر ۔ ہلہ امور بحریہ ناک تنسیق نہ دائر
وضع ایلدیکی نظام اوقدر مکملدر کہ حالا
دخی فرانسدہ بحریہ ناک اساس تنسیقی او
نظامدر۔ کرک بونلر وکرک ایریلی اوافقلی
سائر بر چوق نظامات و تعلیمات معلومات
قانونیہ اربابیلہ بالذا کرہ قلمہ الہندقدن صکرہ

نه صنایع ایکسی ده موجود اولدقلرندن واک
چابوق ثمره بخش اولدجق شی زراعت ایدو-
کندن سوللی همم تشویقکارانه سنک بیوکی
زراعتیه صرف ایتش و قولبر ایسه سوللی
زمانندن بری اولدجه جانلانمش بولنان زرا-
عتی او درجه لرده محتاج تشویق کورمیوب
صنایعی دها زیاده محتاج معاونت بولش .
فقط سوللینک صنایعه و قولبرک زراعتیه خد-
متلری قابل اسکار دکلدر . از جمله قولبر املاک
ویرکوسنی وزراعتک محکوم اولدینی برچوق
رسومی العا ایدرک هله چوبانلق محصولانی
ایلرویه کوتورنلره صنعتکارانه نائل اولدقلری
تشویقات و معاوناتی عینیه اجرا ایدر ایدی .
حتی فرانسه نك دفتر کبیراملاکنی وجوده کتورن
قولبر اولمشدرکه اوزمانه قدر دفتر مذکورک
تنظیمنه برچوق دفعه لرباشرت ایدلدیکی حالده
صوکی کتوریلهمامش ایدی . بو دفتر تنظیم اولند-
جه اهالی زراعتک مکلفیت حقیقیه سنی تعیین
بخشی ممکن دکل ایدی .

اولوب حاله وکه سرمایه لری بویه مؤسات
 جسمیه کفایت ایده میان هر صنف صنعتکارانه
 خزائن دولتدن بلا فائض مبالغ کلیه اقراضی
 و او زمانک رتب رسمیه سی دیمک اولان اصیلزا
 دملک براتی و رسومدن معافیت کبی نه قدر
 اسباب تشویقیه موجود ایسه ترقی صنایع
 یولنده هیچ بریسی فدادن کیرو قالمیورایدی .
 بعض مترجمین احوال ظن ایدرلرکه
 قولبردن اول سوللی یالکز زراعت و چوبانلغه
 اهمیت و یروب اربابی تشویق ایتش و حرف
 و صنایع اهمیت ویرمامشدر . بونده کی خطا
 بدیدر . بویه بر خطایی قولبر حقنیده
 ارنکاب ایدنلر نادر اولیوب قولبرکده اولای
 نجه غیرتنی صنایع حصر ایدرک زراعت و
 چوبانلغی مهمه مدیکی حکم اولنور .

مترجم احوال میسونک دیدیکی وجهله
 « بو ایکی بیوک اقونوم تمام یشادقلری زمانک
 احوال و اقتضاسنه کوره حرکت ایتشلردر »
 سوللی زماننده فرانسه ده نه زراعت

بو غیرتله کشاد ایلدیکی فابریقه لر بروجہ آتی
اجال اولنور :

قولبرک اول باول تأسیس ایلدیکی فابریقه
آیینہ و بلاور فابریقه سی اولمشدر . زیرا فرانسه
نک محتاج اولدیغی بو نوع اشبا غایت فاحش
فیثات ایله وندیکدن جلب اولنور ایدی . مذ
کور فابریقه یی ۱۶۶۵ سنه سنده پارس جوا
رنده (فوبورغ سن آنتوآن) نام محله و جو
ده کتورمشدر . اندن بر یحقی سنه صکرده ده
غوبلنک مشهور فابریقه لری اساسی وضع ابدرک
(لوبرون) نامنده اک معتمد بر آدمی مدیر تعیین
ایلشدر . بعده (سن مور) نام محله التون
و مکوشدن چکیلان صرمه ایله منسوج اقشه
فابریقه سیله (آبه ویل) و (البوف) و (لوویه)
نام محله چوقه اعمالی ایچون اوچ فابریقه یی
بردن یاپدیرمش وینه بو محله رده ودها بیو
کلری (لیون) و (تور) شهر لرنده منسوجات
حریره فابریقه لری وجوده کتورمشدر .
بونلر قولبرک یاپدیردیغی جسم فابریقه لر

بونك اصل موقوف علیهی فنون و صنایع بحریه در
 که او زمانه قدر سن مالو کمچیلرنده بوفنون و
 صنایع بولنسه ایدی کارطاتلی اولدیغندن کندی
 کندیلرینه بو تشبئه قیام ایده بیلورلر ایدی.
 قولبر ایسه اسکله اتخازینه صالح اولان لیمانلرده
 فنون و صنایع بحریه ایچون برر «اقول پراتیق»
 یعنی عملیات مکتبلری تأسیس ایتدیره رک انلر-
 ده وقوف وجسارت بحریه لرینی آرتدیران
 کمچیلری میدانله چیقاردقدن صکره بواسفار
 بحریه یه موفق اوله بیاشلردر.

حتی فرانسه صنایعی ایچون ممالک بعیده دن
 خام اشیا جلبنه و ممالک بعیده یه معمول اشیا
 سوقنه یوللر اچدیغنی ده حکایه ایتکلر کمز اوزرینه
 بونك ده موقوف علیهی نه کبی شیلر اوله جقلر-
 ینی دوشونمیلدر . بونلر فابریقلر اوله بیلورلر
 که قولبر بالخاصه انلرک انشاسنده اک بیوک سر-
 عت و کلفت وفدا کارلغی کوزه الدیردی . فرا-
 نسه ده پیداسی ممکن اوله بیلن معمولات ایچون
 اجانبه پاره ویرمک ضد اعظمی ایدی . ایشه

تجارت بحریه بی دائماً تهدید ایلیانلرده آفریقای
شمالی قورسیرلی اولدیغندن قولبر بونلرله بر
قاچ دفعه محاربه بحریه قدر کوزه الیرمش .
هله شوراسی پک غریبدر: قولبردن اول
فرانسه ده بالقجیلیق ساحل بویلرنده اوفاق تفک
بالقیری صیددن عبارت ایکن قولبر مورو و
بالینا بالقیرینک صیدینه بالقجیلری بالتشویق یالکز
بر هفته ظرفنده یالکز سن مالو لیماندن التمش
بش بیوک بالقجی کیسک دکزه آچلدیغی کورلمک
میسر اولمادر !

بوراده « قولبر شونی یاپدی بونی یاپدی »
دیه همان فهرست درجه سنده ویردیکنز خبر
لرک موقوف علیهلری نزلره قدر شمول پیدا
ایلدکارینه کمال اهمیتله دقت ایتملدرکه قولبرک
مفردات اجرا آتیه قدر نه مهم بر آهنگ بولند
یغی اکلاشیله بیلسون . مثلاً یالکز بر لیماندن
بر هفته ظرفنده التمش بش قطعه بیوک بالقجی
کمیلرینک اوزاق دکزلره چیتقملری قولبرک نه
یالکز امریله ممکن اوله بیلور نه تشویقیله !

ایشلر . حالا دخی بو محملارک کبار اهلایسی
صنایع جسمیه و تجارت بعیده ایله شهر .
تشاردرلر .

قولر زمانه کلنجیه قدر فرانسه نك شمال
و شرق تجارتلریله ده تعلق یوق ایکن بواننده
شمال و شرق طرفلریله ده تجارت طریقلری
اچلش قونسولوسلرک وظیفه اساسیه سی تشویق
تجارت اولدیغندن و تاجرلر بونلری ده منافع
مشتراك ایلدکلرندن اسکندریه از میر سلانیک کبی
بیوک شهرلر ده و خصوصیه استانبولده کرک
تاجر و کرک قونسولوس و ترچان صفتنده بولنان
آدملر فرانسه نك تحف و نافع معمولاتی کبار
صنّفنه کوستروب و بعض اوافق تفک شیلری
هدیه ایدوب فرانسز امتعه سنك مقبولیتی آر-
تدیرمغه غیرت ایدرلرایمش . ایشته بودرجه لره
قدر اطرافلی اوله رق التزام اولنان مساعی سا-
یه سنده و فرانسه دوتناسنك تحت حمایه سنده
بتون فرانسز اسکله لرندن تجارت کیلری بحار
قریبه و بعیده یه طوغری آمد و شده باشلامشکرکه

لنوب قاین و قنادا طرفلرینه فرانسه دن مهاجر لر
سوق اولندرق مستعمره لر تشکیل و کبه ق شهری
تأسیس و ماداغاسفار بر مرکز تجارت حالنه
افراغ اولنش .

بو مثالو تجارت بعیده یی تأسیس دن مقصد
فرانسه صنایعک محتاج اولدینی خام اشیایی
اصل حاصل اولدقلری یرلردن اوجوز و بول
اوله رق جلب ایتک قضیه می اولوب بونک ایچون
ده قوه بحریه لیه لزوم کورلدکن ماعدا ایشی
اوله چور و کچاریق آدم لر النده بولندیرمیوب
فرانسه کبارینی اصل بو ایشه سوق ایلک لازم
کلدیکندن و قولبر ایشه کویا اولجه تنظیم اولنش
بر پلان موجبجه حرکت ایلور ایمش کبی هر
ایشه بردن باشلادیغندن قراله ایتدیردیکی تشو-
یقات ثمره سیله نانت و سن مالو و بوردو و سائر
بیوک شهرلرده کی اصیلزادکان اولمکی کبی دولت
کیسه سنه و یاخود فقرا حقنه عرض احتیاج
ایلیه جکلرینه ثروت و سامانی ایشته بویله صنایع
عظیمه و تجارت بعیده دن آرامغه مباشرت

ونه کبی شیلره احتیاج بولندیغنه دائر لاینقطع
فرانسهیه معلومات و یرمک واورالره کیده جک
فرانسز ارباب تجسارتک امورینی تسهیل ایلک
ایله مأمور اولمشلر .

قولبرک مبادیء اجرا آتنده اک بیوک
مشکلات فرانسهده نقودک ندرتندن حصوله
کلیکده اولوب ندرتی حسابله قیتی ده زیاده اولان
پاره بولندقجه سرمایه لر تشکیلنده کوجالک چکده
یکنندن قولبر ایشک مبادیسنده پارهجه حکومت
صندوقلرینی برر سرمایه عومی صندیغی حالنه
قویمش ایکن التزام اولنان تداییر سایه سنده داخل
ممالکده نقود چوغالغنه باشلادقجه بونلرک اصحابی
الرنده کی سرمایه یی برلشدیره رک و شرکتلر تشکیل
ایدرک فرانسه ایله ممالک بعیده آره سنده مناسبت
تجاریه تأسیسنه قدر وارمشدر . اوزمانلر فرانسه
تجارت بعیده دن اصلا مستفید دکل ایکن هند
شرقی و غربی یعنی آمریقا و هندستان شرکت
تجاریه سی نامیه قولبرک تحت تشویق و حمایه
سنده عظیم بر تجارت قومپانیاسی تشکیل او

زراعت و صنایع صورت تعلق و درجه مناسبتی نظر دقته الهرق فرانسه ایچون لزوم ضروریسی اولیان و داخلده حصه-وله کله بیلن معمولات و محصولات قارشو غایت آغر دخولیه رسملری قویمش و فرانسه صنایعنه لزومی اوله جق اشیانك دخولیه رسملرینی یا آزالتمش یا بالکلیه قالدیرمش . حتی فرانسه ایچون بریسی عمومی سیغورطه یه و بریسی ترقی تجارته مخصوص ایکی تجارت او-طه سی گشاد ایتدیرمشدرکه مراسلات داخلیه و خارجیه نك سیغورطه ایداسی مذاکره اولنهرق سیغورطه بدلاتی دولت صنایعندن ویریلور و دیگرنده فرانسه نك محصولات ارضیه و صنایعیه سنی مبادلات تجاریه ایله نقوده تحویلک چاره لری دوشونیلورایمش . بو ایکنجی تجارت او-طه سی اعضاسی هر مملکتك اک بنام تاجرلر-ندن اولوب انلر طرفندن ویریلان لایحه لر او-زربنه ممالک خارجیه ده فرانسه نك نه قدر سفیر-لری وقونسولسری و تاجرلری وار ایسه ساکن اولدقلری محالرده نه کبی مال حاصل اولدیغنه

سوق ایدر ولایت بولنئیوب پارس اطرافنده کی ولا
یتلرک پای تخته سوق ایلدکلری اشیا یالکز محصو
لات ارضیه منحصراً قلمده و ولایات ساره
خارجہ برشی چیقارمقی شویله طورسون اغلب
حوایجی خارجدن جلب ایتکده و بونک سببی
دخی اخراجات کرکلری اولدیغی کورلمکده بو-
لنوب قولبر عساکر بریه و بحریه جه لوازه ک
تیه سنی داخله حصر ایتک یولتیقه سنی اله المفی
متعاقب داخلی صنعتکارلری ترویج ایچون سرمایه
اقراض ایتکده مکافات تشویقیه و یرمکه قدرده
واردیغندن و اخراجات کرکلرینی کاملاً قالدیر-
دیغندن فرانسز ولایتلری بر بریله و بونلرک
عمومی کندیلرینه متجاور اولان بیوک شهرلرله
مراسلهیه باشلامشلدردر. حتی بونک ایچون قولبر
یوللری و کچبلری ده اصلاح ایلیره ک مراسله نک
ته-وینی خصوصنده هیچ بر دقیقه یی فوت ایتماشدر.
بو عاقل و عالم و چالیشقان آدم نظر دقتی
یالکز فرانسه نک داخلنده دیکماش اصل
خارجله اولان مناسبات تجاریه نک داخلده کی

ایتمسک بشنجی سنه سنده فرانسه دوتناسه یکیدن
 الی قطعه قپاق قالدیرر سفینه وسکن غالر ویکر.
 می آتش میسی ضم ایتمش یعنی ۱۶۷۲ سنه
 سنده فرانسه ناک عزم قوه بحریه سی التمش
 قطعه قپاق قالدیرر کمی ایلہ قرق فرقتینه بالغ
 ایکن ۱۶۸۱ سنه سنده دوتناسک موجودی یوز
 طقسان سکن قطعه یه بالغ اولدرق آرمه جی و
 کمجی و طوپی و تفنگجی صنوف بحریه ناک مقدار
 افرادی ده یوز التمش بیکی تجاوز ایتمش .

اون دردنجی لوفیه تقدیم ایتدیکی بر
 رابورده دیدیکی وجهله لزومی اولیان یرلر بش
 سانتیم بیله صرف ایتمک اینچون صوک درجه .
 لردہ خسیس اولان قولبر فرانسه ناک منافعه شا
 نه عظمتنه متعلق مصارفده میلیونلری اسیرکه .
 مدیکندن هر نرہیه مصرف ایدر ایسه مطلقا ناک
 ضمیمه مادی ومعنوی نه مقدار کار اوله جغنی
 حسابدن صکره ایدر ایتمش .

قولبردن اول پارس حوالیسندہ کی برقچ
 ولایتدن ماعدا حدود و ولایت خارجنه محصولات

ضابط معمولات داخلیه دن یوز فرائق ایله کینه
 بیلهرک پاره دخی فرانسر صنعتکاری جینه کیر-
 مش . هر مصرف بو قیاسده یوروینجه اولکی
 اداره ده بر ضابطی کچنديره بیلن پاره شمديکی
 اداره ده ایشته ایکی ضابطی کچنديره بیلکه کفا-
 یت ایلدکدن ماعدا ایدیلن مصرف دخی پاره یی
 بر جیبیدن چیقاروب دیگر جیمه قویمق حکمی
 المش .

اوللری دونما ایچون بر کی یاپلیدی
 زمان انکلتزهدن هولاندادن انشائیه اوسته لری
 جلب اولنه رق بونلره اوچ درت قات فاحش
 کوندلک ویریلور ایش . حتی کیلرده استخدام
 اولنان ضابطانک بیله بر چوغی اجانب دن او-
 لوب معاشری درت بش قات زیاده ایش .
 قولر بو مثلاًو عملیاتده دائماً فرانسه صنایعی
 التزام ایدرک مصارفی نصفندن اشاغییه ایندیر-
 مکله برابر خزائن دولت تأدیاتندن ینه او دو-
 لتک تبعه سی اولان ملتی مستفید ایتک یولی
 ترجیح ایش . لکن اصلاحات بحریه تشبث

ایچون اولاقولبردن اول فرانسه نك سفاین حره
 بیه سیاه انلرده موجود جنکچیلرک و عیسا کر بریه
 نك مقدارلری نه دن عبارت ایدیه قولبر زماننده
 ایکی مثلندن زیاده تزايد ایلش اولدقلری حالد
 مصارف واقعنه نك قولبر زمانندن اولکی مقدار
 ری اصلا آرتیوب بر درجه یه قدر اکسیلش
 اولدیغی قضیه غریبه سنی نظر دقته المیدر. قوه
 بریه و بحرینه نك موجود اصلیه ایکی مثلندن
 زیاده آرتدیرلدیغی حالد مصارفک اولکیدن آز
 اولدیغی شایان حیرت دکلیدر؟ فقط قولبر فرا
 نسز اولانلرک فرانسه ایله اکتفالری اقونومیجه
 مدار سلامتلی و شانجه وسیله مکملیتلری اولد
 جغنی کندیسنه طراز آتماز ایلدیکندن ایشته بو
 حکمت کوز اوکنه کتوریلنجه حصه وله کلان
 حیرت دخی برطرف اولی ویرمکده در .

بر فرانسز ضابطی ایتالیا اقمشه سیله تلبس
 و تزیین ایچون او زمانلر ایکی یوز فرانق قدر بر
 پاره بی مملکتک خارجه کوندر لر ایش . قولبرک
 وضع ایلدیکی اصول اداره اقتضا سنجه ینه او

ایدرك خفیف فائض ایلله اقیقه اقراضی یولنی
 آچدی و عموماً فائضلرک مقدارینی تنزیل ایتدیردی .
 الحاصل قولبر ۱۶۶۱ سنه سندن ۱۶۸۳
 سنه سنه قدر یکرمی ایکی سنه مدت فرانسه یی
 اداره ایدرك ویرکولرک مقدار ی ایلک سنه سکسان
 بر میلیون اولدینی حالده صوک سنه یالکز سکسان
 یدی میلیون درجه سنه وارمش ایدیسده اولکی
 ویرکولر یالکز فقرایه بار اولدینی حالده صکره
 کی ویرکولر کمال عدالتله عمومه منقسم اولدیغندن
 خلق بو یوکی حس ایتدیکی کبی اولکی ویرکولرک
 یالکز اوتوز ایکی میلیون مصارف عمومیه صرف
 اولنمق اوزره صندوقه کیردیکی حالده صکره لری
 سکسان اوچ میلیون صندیغه کیرمکه باشلامش
 ایدی . بو مقادیر مالیه جه التزام اولنان تداییرک
 درجه سنی موازنه یه مدار اولور .
 فقط قولبر بواجرا اتی یالکز ذکی برمالیه
 ناظری صورتده یورو تمامشدر . اصل کوز .
 له دیکی شی ثروت عمومیه اواشدر . ثروت عمو-
 میه یی نه یولده کوز له مش اولدینی ا کلاشیله بیلک

اداره یولنی بولمش ایدی . او زمانلر خارجدن
فرانسهیه ادخال اولنان توتونلردن مکرك رسمی
الندیغی ومقداری پك چوق اولق لازم کلد.
یکی حالدہ مرتکب مکركجیلر قحاقجیلرله بالاتفاق
واردات مذکورہ ہیچہ ایندیکندن قولبر توتون
مکركنی الفا ایدوب اکا مقابل توتون فروخت
ایده جك دکانلره رسوم رخصتیه وضع ایلش
ایدی که شو یکی وارداتك کثرتی جله یی حیرته
براقش ایدی . اوللری طوز اوزرینه آغر ویر-
کولر قونلش اولوب حالبوکه طوزه فقیروزنکین
جله نك احتیاجی مساوی اولدیغندن وقولبرك
مسلکی اصل فقراي کوزتمك ایدوکندن طوز
رسومی زیاده سیله تنزیل ایتدی . برده زراع و
صنعتکاراندن اولان فقرانك اك زیاده بلنی بوکن
شی استقراض مجبوریتی اولوب حتی تکالیف
میرییه یی ویرمك ایچون تحصیلدارلردن بیله آغر
فائضلرله اقچه قالدیردقلرندن وسائر مراتبه جی
ومعامله جی گروهی بونلری دائما صویدقلرندن
قولبر مراکز مالیه ده اقراض صندوقلری تشکیل

کوردن قورتارلمش ایدی . عن اصل زادکندن
 اولمدقلری حالدہ شورادن بورادن کندیلرینه
 برر عنوان اصالت اویدیرمش و بناء علیه نکالیف
 میریدن معافیتنی تأمین ایلش بولانلرک اصالت
 مفتصبه لری الارندن النهرق ینه مکلفیت قدیمه .
 لرینه ارجاع اولندقلری کبی بعض سنیورلر و
 دسپوطلر احقاق حق ایچون برزماندن بری صلا .
 حیت پیدا ایلیرک عالمی اضرارده بولنملریه قرال
 طرفندن منصوب حکامدن ماعدا جله بی حا .
 کملکدن منع ایتمش و حکامه خزینهدن معاشلر
 تعیینیلر مدعی ومدعی علیهلردن رسم المنی منع
 ایلش ایدی که ایشته اصل حکمت اقونومیقیه
 دخی خلقی بو غیر منتظم رسوم عدلیهدن قور .
 تارمق ایدی . خاندان قراالییه مخصوص اولان
 املاک اداره ایدنلرک مأکلی اولوب بونک مقا .
 بلی بولنان مصارف ایسه صرف خزینیه قالد .
 یغندن قولبر املاک مذ کوره سوللی زمانده
 وضع اولنان صورت اداره یه ارجاع ایلکله
 عاداتا مصارف قراالی بی یالکز بونلرک وارداتیله

لنمیخه سائر اجرا آتک ده نتیجه سز قاله جفی تأمین
اولنمیشد. اون دردنجی لوتی بونک ایچون
کندیسنی مآذون ایلدکده قولبر یکون مقداری
مأمورلر مصارفنه کفایت ایدمهیه جک اوافق تفک
نه قدر رسوم وار ایسه فسخ والغا ایلش ایدی.
« تای » دینلن واهالی زراعه مخصوص اولان
ویرکونک بقایاسنی عفو ایله مقدار اصلیسنی ده
تنزیل ایتدیرمش ایدی. تخصیلمدار و محاسبه جی
نامنه نه قدر آدم وار ایسه همان کافه سنی عزل
ایدرک خالقه تکالیف میریه لرینی طوغریدن طو-
غرییه مراکز صندوقلرینه برلیچه ایلک یولنی
کوسترمش ایدی. بونک ایچون ده بر طاقم خد-
ماتی پاره ایله صاتون المق اصولنی منع ایدرک
خدمتلرندن چیقاریلانلراو خدمتی نه قدر پارهیه
مبایعه ایلش لر ایسه مبالغ مذکوره کندیلرینه
اعاده اولنمش ایدی که خدمات مذکوره یی مبا-
یعه دن مقصدلری او یوزدن کار ایتک اولمسیله
وبو کار دخی هم خزینه نك هم خلقک زیاننه اوله
جفی درکار بولنمسیله خلق ده خزینه ده زیان مذ-

ایچون اسمیرنی ایتالیان اسپانیول آلمان وانکلیر
طرز تلفظ نجد سویلور لر ایدی که شمیدیلده بو حال
یالکز تیاترولرده شرقی چاغران و او یون اوینا
یان قزلرک بعضی سنده کورلمکده و انلر دخی تعیب
ایدلمکده در .

قه لبرک اون دردنجی لوئییه تقدیم ایتش
اولدینی بر لایحه ده مالیه نظارتیه ایلاک سه نه
مأموریتی اولان ۱۶۶۱ سنه مبلادییه سنده فرا
نسه نك عموم ویرکولری سکسان بر میلیونه وار
دینی کوستریله رک ویرکولرک بو مقداری فرا
نسه نی بول بول اداره یه کافی بر مبلغ ایسه ده
بوندن یالکز اوتوز ایکی مبلیرنی مصارف سائر
ایچون در صندوق ایدیله بیلهرک قرق طقوز
میلیونی مصارف تخصیصیه اولمق اوزره صرف
ایدلدیکی و مبلغ مذکور فی انسه اهلینسی فقیر
ایده جک درجه لوده دکل ایکن اصل پاره ویر
ملری لازم کلنلردن الثیوب یالکز فغرادن
النسندن طولایی خلقه پک آغر کلدیکی کوستر
لمش واول باول ایشک بو جهتنه بر چاره بو

هر شيك يبانجي مالى اولاننه ميل ورغبت او قدر
موده حكمنى آلمش ايدى كه خدمت عسكريه
و بحريه ده بولنانلر كيدكلرى لباسلر ك قوللاند .
قلرى سلاخلر ك بندكلرى آتلك فزئلك ايتاليا
آلمانيا انكلتره ويا اسپانيادن جلب اولغش شيلر
اوللريله اقتضار ايلدكدن ماعدا اون اوچنچى
لوتى زمانده بالخاصه ايتاليانلر ممتاز اولمق اوزره
همان هر خدمته اجنييلر دعوت ايدلمش
وقويو مجيلغه تيورجيلكه مرانفوزلغه بربرلكه
تيارو اويونجيلغنه وارنجهيه قدر برچوق صنايع
خصوصنده ملل متجاوره اجنبيههپ فرانسهيه
طولهرق هر كس بونلر ك مهارتلىنه مفتون
ايمشله سنه فرانسه ارباب صنايعندن يوز
چويرمشلر ايدى . بزم لسان عثمانيزه بيله « پا-
ندسپانيا » صورتنده انتقال ايليان كلمه دلالت
ايدى جكي وجهله اى زمانلر فرانسهده « بن اسپا-
نيا كى ىرم » يوللو تفاخره قدر واريليور
ايدى . حتى بر طاقم فرانسى صنعتكارانى ينه كندى
هممشهريلرى نزدنده نائل رغبت اوله بيلك

وارداتی هپ او جهته صرف اولنیور ایدی ده
ینه فرانسه دو نتماسی اوروپانک ایکنجی درجه ده کی
دولتری دو نتماسنه ده معادل بولنه میور ایدی . کنج
قرال شو اوچ مصرفی محله لک اوچنی بردن اصلاح
اچون اوچنی ده قولبرک نظارتنه تودیع ایدرک اصلا
حانه دائر او امرک کافه سی قرالک امضاسیله نشر
واعلان ایدیلور لر ایدیه ده قرال هر کجه قولبر
ایله مذاکره ایدرک واکثریا مذاکره بی مناظره
و مجادله درجه سنه واردیدر ق هر ماده حقنده
اطرافیه فکر و معلومات پیدا ایتدکجه هیچ بر
قرار نامه یه وضع امضا ایلور ایدی .

قولبر ایسه دهها عموجه سی طرفندن ویرلش
اولان مأموریت اقتضاسنجه فرانسه ولایتلرینی
کزه رک ثروت عمومی ملیه دیمک اولان زراعت
وصنایع و تجارتک احوال عمومیه سی کورمش
ودولتک قدرت مالییه سی ملتک قدرت مالییه سیله
متناسب اوله جفی اساسی اوزرینه اون دردنجی
لوثیه اصل بومنابع وارداتک احیاسی لزومی
اکادمشدر . چونکه برزماندن بری فرانسه ده

ایچلرندن چیقہ سز لرایدی .

قولبر رسما مالیه مفتش عمومہ یسی نامنی المش
ایسہ دہ یکدیگری متعاقباً کندیسندہ اوچ مأمور
ریت اجتماع ایشدرکہ بریسی بالفعل مالیه ناظرلغی
ودیکری سرای قرالی مدیرلکی و اوچنجیسی دہ
بحریہ ناظرلغیدر . او زمانلر فرانسه جہ سرای
مدیرلکی ایلہ بحریہ ناظرلغی دخی امور مالیه یہ
تعلق جہتجہ مالیه نظارتندن اشاغی دکل ایدی .
زیرا سوللی زمانندہ مقدار وارداتی سرای قرالی
مصارفنی مع زیادۃ تسویہ ایدہ بیلہ جک درجہ یہ
واردیرلمش اولان قرال مالکانہ لری دہ مؤخرأ
مالیه نظارتنہ تودیع قلنہ رق کویا انلردن جبایت
ایدیلہ جک مبالغدن محسوبی اجرا اولنمق اوزرہ
فرانسه سرائی کبی غایت مصرفلی واسرائلی بر
محلک کافۃ حوایجی دہ خزینۃ مالیه دن تسویہ
اولنمغہ باشلامش ایدی . بحریہ نظارتنہ کلنجہ
مصارفک اصل بتمز توکنزیری اوراسی ایدی .
بر پارہ وارداتی اولیہ یوب بر یاندن انشاآت
ودیکر طرفدن اداره ناملریلہ خزینہ نک الکیوک

دیکی زراعت و صنایع کاملاً محو کلی مرتبه سنی
 بولمیش ایدی . سوللی زماننده فرانسه قرالی ایچون
 الك بیوک منبع واردات اولان خاندان قرالی
 املاکی دخی شونک بونک الله کچهرک حقلرنده
 بر اثر توجه کوسترملک ایستنیلان ذواتک تکالیف
 میریه سی عفو ایدلمک دخی موده حکمنی المسندن
 ناشی اصل خزینۀ دولته پاره ویرملری لازم
 کلان اصحاب املاک بو معافیت و ممتازیت ایله خز-
 ینۀ دولته بش پاره ویرمیورلر ایدی . دولتک
 کړک وارداتی وکړک مصارفاتی حقیله حساب
 ایتکه اهکان بولنه میوب مال مأمورلرینک کافه سی
 فوکه طرفداری اولمردن ناشی کندی حامیلر-
 ینک انتقامی قولبرک امورینی تصعیب صورتیله
 آلمغه چالشمقده ایدیلر . حالبوکه بونلرک کافه سی
 قواپره وقراله صادق ویار اولوبده بر حساب
 یاپه بیلکه جدأچالشمش اولسه لر ایدی ینه موفق
 اوله مزلر ایدی . چونکه نه مرکز حکومت او -
 لان پارسده نه ولایتلرده قیود و محاسبات یولنده
 اولمیدیغندن بونلری اجرایه مأمور اولانلر بیله

که یالکز مالیه نظارتنده دکل سائر بالجمله دوار
حکومتده بر چوق پاره عاشققرینی کونا کون
عطیه لر معاشر ایله کندینه جلب ایلش بولند.
یغندن اون دردنجی لوئی بو ناظرک وجودینی
ازاله ایتمینجه قولبرده کوردیکی اقتداردن استفا
ده ایدهمیه جکنی اکلامشدر. فوکه نک ازاله سی
امرنده مترجین احوال قولبرک دنائتی آچیقندن
آچیفه حکم ایدرک حکملرنده کی اصابت دخی
تسلیم اولنور ایسه ده بز بوراده اخلاق ملکیه
صاحبی بر آمدن بحث ایتمیوب ثروت ملل و
دولجه وقوف و معلومات کافیه سیله بر ملت و
دولتی قورتارمش اولان آمدن بحث ایتمکده
بولندینمز ایچون قولبرک فوکه حقنده کی دنائتندن
رقابتندن فلانندن اصلا متأثر اولمز .

قولبر رأس اداره یه کچدیکی زمان فرانسه
خزینہ سی بوم بوش اولدقدن ماعدا ایکی سنه لک
واردات دخی اولدن صاتیلوب خرج ایدلمش
وفرانسه خلقی تحمیلکداز نکالینف التنده ازیلوب
سوللینک دولت مهماری اولمق اوزره قوتلندیره

آله رق قاردينال مازارن آرتق بردها خلاص
 اوله ميه جنى صوك مدهش ومهلاك خسته لكه
 دوچار اولدينى زمان تنظيم ايلديكى وصيتنامه ده
 كندى يد امانتنه توديع قلمش بولنان بتون
 اوراق رسميه وحسابات مهمه يي قولبره توديعدن
 ماعدا فرانسه يي احيا ايده بيله جك آدم دخى
 اجق قولبر اوله بيله جكنى يازمش وحق صوك
 ساعتده قرال ايله كوريشديكى زمان: « حكمدارم
 بن دخى فرانسه نك شو حالنده بحق ايشكزه
 يارايه بيله جك بر خدمتكار يگز دكل ايدم . سزه
 اصل موفق وصادق خدمتكار قولبر اوله جقدر
 بنم يرمى بحق او طوته جقدر » ديمسيله موى
 اليهك وفاتندن صكره اون دردنجى لوئى دخى
 فى الوافع زمام اداره يي قولبردن بشقه تسليم
 ايده بيله جك بر يد كفايه بوله مامشدر .

قاردينال مازارنك تاريخ وفاتى ۱۶۶۱
 سنه ميلاديه سى مارتنك طقوزنجى كونى اولوب
 بو حالده قولبر ترقى كچمش بر مرد كامل ايد-
 پسده او زمان فرانسه ماليه ناظرى بولنان فو-

بعض مترجمین احوال قولبرك ولى نعمتى
 ديمك اولان مازارن عليهنده كى ان تريقه لرندن
 بحث ايدرلر ايسه ده قولبرك خدمت صادقه سندن
 مازارنك اطمئنسان فوق العاده سى محققاتدن
 اولوب حتى اون دردنجى لوئى كيرودار امور
 حكومتله اشتهفاله باشلادىنى زمان آرتق جسماً
 وروحاً دوچار ضعف اولان قاردينال مازارن
 قرالك كچه لي كوندوزلى استشاره لرينه تحمل
 ايدمه مامكدن ناشى كندى يرينه قولبرى كوندرمكه
 باشلامشدركه قرال ايله طوغريدن طوغرى يه
 اجرا ايلديكى مذاكره لرده اون دردنجى لوئى
 بوكنج آدمده كوردىكى وقوف و فطانت خارق -
 العاده يه شاشوب قالدىنى مثالبو قولبر دخى
 اوغيرتلى حكمدارك افكارىنى آمالنى تتبع ايليدرك
 فرانسه يى دوچار اولمش بولندينى خرابيدن
 تخلص ايچون ذهنندن كچن شيلرى بويله بر
 حكمدار غيرتكار ايله ميدان اجرايه قويه بيله جكى
 كوره رك تزويد اميد ايليكده بولنش ايدى .
 بو حالده قولبر بر مؤتمن مستشار دولت حالى

و حقایقنه قدر او کرمش ایدی . بونکله برابر
 قولر فنون ریاضیه و طبیعیه ایله ادبیاته و صنایع
 نفیسهیه دخی مراق ایدرک بالتهدریج معارف
 شتایی جامع بر آدم اولغه باشلامش ایدی .
 بر آردلق عموجه سنک ویردیکی امر اوزرینه
 فرانسه ولایتلرینی کشت و کذاره چیقهرق وجوه
 ثروت عمو میدی تحقیق ایتش و عموجه سنه برقچ
 مفصل لایحه تقدیم ایلشدرکه دها صکره لری
 زمام اداره یی اله آلدیغی وقت ایشته اصل
 بولایحه لرك احکامنی اجرا ایدرجه سنه ابرای
 اصلاحات ایله فرانسه یی احیا ایتشدر .

قولبرک مأموریت رسمیهیه ایلك سلوکی
 ۱۶۴۸ سنه سنده وقوع بولمشدرکه اوزمانلر
 یکرمی سکز یاشنده بردلیقانی اولوب فرانسه ده
 قرال ثانی اطلاق اولنه بیله جک درجه لرده فرمان
 فرما اولان مشهور قاردینال مازارن بودلغا
 نلیده کی معارف و ذکاوت فوق العاده یی درحال
 تقدیر ایلیه رک کندیسنه کاتب خصوصی تعیین
 ایلش ایدی .

ژان باپتیست تسمیه ایدلمش ومؤخرأ سمنیه لای
مارکیسی دیه شهرت آلمشدر . بعض نسابلر
فامیلیاسنک « قولبر » نامنه اسقوچیا خاندان
قرالیننه برمنسویت عطف ایتشلر ایسه ده بونده
ریا ومداهنه دن بشقه بر حکم صحیح کوریله مامشدر .
باباسی ره یس شهرنده چوقه تجارتی ایدوب
بر عوجه سی تروی شهرنده ذخیره اخذ واعطا .
سندن بدأ ایله تجارتی بیولتدکجه بیولتدرک
اودرجه لرده ثروت وسامان پیدا ایلش ایدی که
آنوهرس وفرانقفورت ولیون ووندیک وفلوراسه
ایله آودکزک سائر محالرنده آجنته لری اورتاقلری
ذخیره وشراب ویوک وایک وپاموق منسوجاتی
مبادله سنی مرتبه کماله واردرمشدر ایدی . کنج
قولبر بو عوجه یه چراق اولدیغی زمان عوجه سی
تجارغه برده صرافلق وبانقه جیللق علاوه ایتش
بولندیغندن بواداره ایچنده برآز وقت یوارلاندرق
وباخصوص قولبر قومپانیاسنه منسوب اولان
ماسه رانی وچنای نام صرافلر معیتنده استخدام
اولنه رق اقونومی دینلن شیئی کافه اکناه

جگزی . شمديکي حالده ذوات ثلثه زردن
ايکنجيسنکده ترجه حالي برکوزدن کچوردم :
سوللينک بونجه زحمتلرله يکيدن احيا ايلش
بولنديغي فرانسر ثروت عموميه ملبه سيله ماليه
قراليه سي سوللیدن صکره ينه برطاق نا اهلار
منفعت پرستلر آلرنده قاله رق کرک ملت کيسه
سنه وکرک دولت صنديغنه کيرندن چيقاندن
کسه خبردار اوليه رق مشهور اون دردنجي
لوئی زماننده فرانسه احوال عموميه اقونوميقيه سي
اويله بر صورت مؤسسه پيدا ايلش ایدی که اکر
قولبر زمام اداره يی اله آله رق اوزمانک مقتضياته
کوره فرانسه يی يکيدن احيا ايليه جک تدابيری
کمال مهارت و سرعتله موقع اجرايه قويماش
بولنسه ایدی نه اون دردنجي لوئی ایچون
« بيوک لوئی » ونه ده عهد حکومتي ایچون
« بيوک عصر » عنوانی ويرمکه امکان تصور
اولنه من ایدی .

بو قولبر ۱۶۱۹ سنه ميلاديه سي اغستوسنک
يکرمی طاقوزنجی کونی ره يمس شهرنده طوغوب

حمایه در . فرانسه طویراخی هر نهی حاصل ایده .
 بیلور ایسه او شیئک اجنبیدن ادخال اولمسنی
 اصلا چکه من ایدی . او یولده کی تجارتلری آغز
 آغز رسوماته باغلار ایدی . فرانسولری محصو-
 لات و معمولات یتشدیرمکه بالذات تشویق ایلر
 ایدی . تکمیل دوائر عسکریه و سائرهی فرا-
 نسز محصولیه اداره ایلر ایدی . یاپیلان کمیلری
 بنالری هرپ فرانسولره یابدیر ایدی . حتی
 هانریک والده سی ایتالیانلره محب اولدیغی جهته
 سوللینک بو ایتالیانلره ویریلن پاره لره آجیمسه
 قزار ایدی ده بر چوق اعتراضلرده قالدیشور
 ایدی . فرانسز محصولاتنه سوللینک محبتی تعصب
 درجه لرینه واروب بو محبته اشتراک ایتیانلری
 حیتسزک ایله لوم ایلر ایدی . فنا ی ایتدی ؟
 زمانه کوره وطنی قورتارمش اولدیغی کبی
 الیوم مقتدای انام اولان آدام سمایت ایچونده
 میدان تدقیقی تهیه ایلش اولدی . آدام
 سمایتکده بو مثللو اسانده قدیمه دن نه یولده
 استفاده ایتش اولدیغی صرد سی کلنجه کوره .

اوچنجی لوئی نامیله مقام حکومته کلان قرالک
والده سی تاثیر یله ایتالیانلره رغبتنه مبنی سولی
حکومت ایشلرینه قارشیمه رق کندی چیفتلکلر نده
یاشامش و ۱۶۴۱ سنه میلادیه می کانون نایسناک
یکرمی ایکنجی کونی سکسان بر یاشنده اوله رق
وفات ایتشدر . بو اوتوز سنه لک زمان معزولیت
واستراحتنده سولی عادتا زمانک پرنسلی کبی
یاشامشدر . زیرا بولندیغی خدمتلرده ثروت
دولت وملت حسن اداره ایلدیکی کبی کندی
ثروتی ده حسن اداره ایدرک میلیونلر صاحبی
بر زنکین اولمشیدی . حتی بعض کسه لر
سولی یه بو زنکینلکندن طولایی اعتراض ایدرلر .
فقط دولت خدمتنده سولیدن ماعدا ده
پاک چوق کسه لر بویله زنکین اولمشلرایدیسه ده
او خدمتی کورماشار ایدی . سولی ایرادینی
مصرفی بیلور حسن اداره ایدر بر آدم اولدیغی
ایچون بو ثروت بی نهایتیه مالک اولاشدر .
ایشته افندم سزه بر اقونومیسست ! ایشته
بوادی مظهر موفقیت ایدن قاعده دخی اصول

دیمش ایدی . کوردیکز می بر کره بولغی ! آدمه
 نه کوزل قاعده لر کوستر ! واقعا بر کره اتو-
 نومی سایه سنده بولق بو درجه یی بولدق دن صکره
 جمع نقود ایی بر اقونومی دکلدر . اما نه رولتده
 نه ملتده پاره قالمدیغی زمانلر دخی بو قاعده
 جاری اوله بیلورمی ؟ سوللی اون بش سنه قدر
 فرانسه یی بو صورتده اداره ایدرک بونک اوچ
 بش سنه سی تدارکات متقدمه ایله کچدکدن
 صکره باستیل قلعه سنه فضله وارداتک نقلنه
 باشلانمی اوزرندن انجق سکز اون سنه مرو-
 رنده یعنی دردنجی هانزینک حین وفاتنده مذ-
 کور قلعه ده نقداً قرق ایکی میلیون ا کو جمع
 اولندیغی کورلمش ایدی . اوزمانه کوره نه
 عظیم خزینه !

بو ذات « اقونومی روایال » یعنی اقونو-
 می قرالی « نامیله بتون افکارینی خاطره لرینی
 قله الهرق طبع ونشر دخی ایلتددر . اوسوکیلی
 متبوعنک یعنی دردنجی هانزینک وفاتندن صکره
 سوللی دها اوتوز سنه قدر یاشابوب فقط اون

سوللينك ايشه باشلامسندن براق سنه مرو-
 رندن صكره واردات دولت ثروت ملتله برابر
 آرته رق وارداتك مصارفه غلبه دخي ايتمكه باشلا.
 ديغنى تاريخ بزه خبر ويرر ايسه استغرابمى ايدرز.
 اليوم فرانسه نك مابه الافتخارى اولان مؤسسسات
 ملكيه و عليه نك برچو غنى بودجه خارجنده مصا-
 رفتن اولمق اوزره ميدانه كتوردكدن ماعدا
 ينه فضله قالان مبالغك بالاخره دولت حبس خا-
 نه سى اولمق صفتندن طولايى بوندى تام يوز سنه
 مقدم هدم ايدلمش اولان باستيل حصارنده
 حفظ ايتمكه طرف قراليدن امر صادر اولدى.
 هر سنه بورايه نقل و حفظ ايديلان مبالغك
 مقدارى اودرجه يه واردى كه اوزمان دخي
 شمدىكى كى قواعد خياليه دن دم اوران برچوق
 اقونومى ستار « ميدان تداولده بولمى لازم كلان
 بوقدر خزينه لوى حبس ايتمكه نه معنا واردر »
 ديه اعتراضلره قيام ايدرك حتى قرال هانرى
 بيله سوللى يه « ائجه جى ده هر زمان تأمين
 مسعوديت ايدى بيله جك اقونومى لردن دكلدر »

وتشويق ائلك جهتنى اقونوميجه بر طراز
اساسى اتخاذا ايلشيدى .

ثروت عموميه يى تكتثير خدمتنده سوللينك
ايشنه اك زياده قرال مالكانه لرى يارامشدر .
هر طرفجه زراعتى تشويق ايلديكى كې باخناصه
بو مالكانه لرى عادتا برر چفتلك حالنه قويوب
مكملأ اكديرر بجديرر وزراعتك حصوله
كتوردىكى بعض خام اشيايى ممكن مرتبه
ايشلتوب بونلرى صنايعك اجزاسى اتخاذا يلرايدى .
فرانسه تاريخنك بو صحيفه سنى سزمنه قدر
تفصيل ايتمش اولسه م برى واردر .
زيرا اقونومينك ازمنه واماكن ايله تغيرينى قبول
ايتماك ايسه ايتيانلر وارسونلر نه قدر عنناد
ايدرلر ايسه ايتسونلر فرانسه نك او زمانكى
حالى ايشته تمام بزم بو زمانكى حالنر ديمك
اولوب بزم ايچون اك سالم مسلك اقونومى دىخى
سوللينك مسلك اقونوميسى اولديغنى بورايه قدر
ويردىكى ايضاحات ذاتانظر حكمت شناسيلرنده
اثبات ايلشدر بيله !

اواد یغندن سولی دلالتیله فرانسه دولتی
 انکلتزه ایله عن صمیم القلب بر دوستلق عقد
 ایلدی . حتی دهها صکره لری کندیمی ده
 بالذات لوندریه سفیر کیدوب بو دوستلغی
 تقویه دن ماعدا برده تجارت معااهده سی عقد
 ایلشدر . دوشونم لیدر که اون سنده دن متجاوز
 دوام ایلان صلح و مسالمت مدتی یالکیز ثروت
 عمومیه یی تزییده صرف ایدرک فرانسه محصور
 لات ارضیه و صناعیه سی اوقدر چوغالدی که
 فضله سی حکومت متجاوزیه ده نقل و فروخت
 اولمغه باشلادی . رسوم مانعه یی دائما تنزیل
 ایدرک تجاری صورت مخصوصه ده تلطیف لر
 وتشویقلر ایله توسیع دائره تجارتیه ترغیب
 ایلر ایدی . بوندن اولکی التنبی مکتوبمده
 عرض ایلش اولدیغم وجهله زراعت و صناعی
 جسم دولت وملت بسیلیه جک ایکی ممیه تشبیه
 ایدرک بو ممه لری حامل اولان اینکی یعنی
 ملت سیرتمک ایچون ای بسیلیه مک یعنی حایه

کلدکده قرالی ده بر ایش ایچون اورایه کلش
بولنوب فضله واردات اولمق اوزره طوپلا-
دیغی ویتش عربیه نوکته دیکی میلیونلرجه
اچیه نی اوراده قراله تسلیم ایلدی . مکر بوقدر
فضله پاره اهلیدن الندیغی حالد خزینه یه کیر-
مامکده ایمش ! غریب دکلی ؟

بو دورانده سوللی کوردی اکلادی که
فرانسه اهلینک زراعتی چوبانلغی صنایعی
انجق کندی احتیاجلرینی تسویه ایدجک
قدردور . شو منابع ثروتک فضله محصولی
قالدیغدن انلری الوب صاتمقدن عبارت
بولنان تجارت ده او نسبت مسکینه ده در .
بوکا چاره اولمق اوزره قرال ایله بالماکره
عسکرک فضله سنی طاغیده رق بتون فرانسه یه
بعدهما دولتک پولتیقه سی صلح پولتیقه سی اولد-
یعنی قطعاً اعلان ایدوب اهلینک امور
زراعتی چوبانلغی صنایعی ایلرو کوتورمسنه
هیچ بر مانع قالدیغنی تأمین ایتدی . او
زمانلر فرانسه نک اک بیوک دشمنی انکلتزه

فروغندن اولدقلری درکاردریا؟ لیکن سوللی
ایشی بر کره بو صورتیه واردیردقدن صکره
اصل ثروت عمومیه جهتنده همت وغیرت
قوللرینی صیفادی .

بونک ایچون اولا فرانسه نک ثروت عمومیه
سی نه دن عبارت بولندیغنی والنان نکالیف
خلقک طاقتیله متناسب اولوب اولدیغنی کور.
مک ایچون بالذات فرانسه یی دوره چیقدی .
ایلك واردیغی ولایتده مثلاً ک اول اصول
دفتری وقیودی یولنده بولامش ایسه انی اصلاح
ایدرك بو اصلاحاتی تعمیماً ولایات سائریه
یازوب کندیسسی کنجیه قدر موقع اجرایه قو.
یملرینی قویاً امر ایلدی . دیگر ولایتده مثلاً
اصول تحصیلک تطبیقاتنی بکنامش ایسه اصلاح
ایدرك کذلک هر طرفه تعمیماً یازدی . بوصورتله
وقوعبولان دورنده هر طرفده مالیه مأمورلری
کندیسنه بیک مشکلات کو ترمکده ایدیسه لوده
هیچ برینه قولاق ویرمیوب بیلدیکندن کیرو
قالیور ایدی . فقط اثنای دورنده روشن شهرینه

سوللینک بو ایلك اجرا آتی واردات دولتی
مقدار طبیعینه واردیردی که او مقدار ا کرچه
رقم جهتیله اولکی درجه سنده دکل ایدیسه ده
سخت جهتنجه اصلا شبهه یه محل براتیور ایدی .
ارباب نفوذك تعهد ایلدکری حالدده بخره مد-
کری دیون فائضی تأمین ایداش اولدقدن صکره
دولته دخی اولکی قدر واردات قالیور ایدی .
بو واردات ایله مصارف دولتك تسویه اولنه
بیلوب اولنه میه جغنی قطعاً تعیین ایچون دولت
نه لره محتاجدر؟ واو احتیاجلری اوزمانه قدر
نصل تسویه ایدیورلر ایدی؟ واندن صکره
تسویه احتیاجك اسلی نه در؟ ایشته بونقطه لری
تحقیق ایدنجه یاپدیغی بودجه ایله واردات و
مصارف جهتمنده بر توازن حصوله کتورمکه
بیانغی تقرب ایلدی .

سوللینک بورایه قدر حکایه ایلدیکمز اجرا-
آتی صرف احوال مالیه دن عبارتدرکه اقونومی
دینلن علم بر جمعیت مدنیته نك احوال ثروتیه
اشتغال ایلدیکنه کوره شو اجرا آتک ده اقونومی

التقدمه اولسى مانع مراسله اوله رق سوللى رسوم
 مذ كوره يده نصف نصفه تنزيل ايلدى . ديونك
 مقدارينى يكيدين حساب ايدرك برطاقم مبالغات
 كاذبانه دن بعد التفريق يوز ميليو نه تنزيل ايدوب
 بونى رأس المال حسابيله بعضيلرينه يوزده التى
 وبعضيلرينه يوزده التى بحق فائض تأمين ايتدى .
 زيرا او زمانلر فرانسه ده اقچه نك فائضى يوزده
 اون التى يه قدر وار مقدمه اولوب زراع اهالى بو
 فائض فاحشلر ايله عقد ايلدكلى استقراضلر
 التنده از يلدكلى نندن عموماً فائضى بو نسبتته تنزيل
 ايلش ايدى . عن اصل املاك قرا اليه دن اولديغى
 حالده شونك بونك يد غصبه نه كچمش اولان
 مالكانه لرى برر برر تحقيق واسترداد ايدرك
 سكان ميليونلق املاك پيدا ايلدى كه ايشته
 بونلرك ايجار عاديسى بيله بورجه قارشولق اوله
 بيلور ايدى . فقط سوللى بونلردن دهانه يولده
 ايراد الله جفنى صكره كوستردى . بز شمديكى
 حالده يالكز اجراآت مالیه سنى خبر ويريورز .
 ثروت عموميه يه خدمتنى ده قريباً خبر ويره جكز

ایدرك امور اداره مملكتك طوغريدن طوغرییه
طرف قرالیدن رؤیت اولنسنی استرحام ایلدیلر.
ایشته بو حال اوزرینه قرال حضرتلری دخی
زمام ادارهیی سوللی الله تسلیه مجبور اولدیلر.
سوللی رأس ادارهیه کچدیکی زمان اول
باول «تای» دینلن و بزدهکی اعشار کی محصو-
لات ارضیه اوزرندن النان رسومدن مقداری
یکرمی میلیونه واران بقایایی غنو ایتدیردی.
خلق بونی کورنجه قرال هانرییه او قدر منتدار
قالدیلر که سوللینک «قرالک و حکومتک زنکینلکی
اهالینک زنکینلکی ایله حاصل اولور» دیه
اعلانه باشلادیغی یکی قواعدک جدیدنه اینانق
استعدادینی در حال پیدا ایلدیلر. اشبو تای
رسومی ذاتاً مقدار لازمندن زیاده اولدیغندن
سوللی بورسومک مقدارندن بالتدریج بش میلیون
دها تنزیل ایلدی. حالبوکه اوزمان فرانسملتنی
قتیر براقعه سبب اولان مواد اساسیه نک بریسی
دخی رسوم داخلیه اوله رق بر شهردن دیگر
شهره کیدن ذخایر و امتعه دن آغر آغر مکرر

شو یکر می اوچ میلیون وارداتک نصفیه کند .
 یلرینی واردولرینی اداره ایدرک نصف دیکرینی
 ده بزه ترک ایدم جک اولور ایسه بورج ایچون
 بز متعهد اوله رق انلره بر اندیشه براتیز »
 نصل ؟ کوردیکز می چاره یی ؟ یالکز بورج
 ایچون اندیشه براتییه جقلر ایش ! قرال بو
 شرطی قبول ایتمک ایستدی ایسه ده سولی
 قبولی نصیحت ایلدی . زیرا اول بول
 مملکتی بر طاقم سوء استعمالدن قورتارمق
 عزمنده اولوب بون ایچون ده شو معتبران
 ارباب نفوزک دیشلرینی قیرمق ایستر ایدی .
 بونلره ترک ایلدیکی نصف واردات خزینه یی
 اوילה بر طاقم وارداتدن تفریق ایلدی که
 مقدارلری ذاتاً اوتهدنبری مبالغه لی حساب
 اولنه رق بناء علیه هر سنه بقایای قالور
 واستحصالنه ده اک زیاده ینه بو ارباب نفوز
 مشکلات کویستر ایدی . بو ایشه قرار ویر .
 لدکدن براز صکره اهالی واردات مذکورینی
 جباتیه قالقشان ارباب نفوز علیه نه قیام

حالبوکه وارداتك اوچ درت سنه ليكي دهها
 اولجه ملتزمماره ترهين ايديله رك يشيادن صرف
 اولنمش بتمش ايدى . خزينه نك ديونى اوچيوز
 مليونه بالغ اوليور ايدى كه او زمان ايچون
 تأديه سى تخمیل بيله ايديله ميه جك بر مبلغ جسم
 ايدى . زراعت و صنايع و تجارت دينلن شيلر
 ذاتاً اداره سابقه زمانلرنده مظهر حايه اوله .
 مامش بولنديغى حالده محاربات داخله دخى
 بولنرى محو كلى حالده كتورمش اولديغندن
 خزينه ده كى درمانسزلق اهايلده دخى مع زياده
 موجود ايدى »

ايشته بو حالده بولنان فرانسه ده امور
 ماليه ايچون بر تدبير بولمق اوزره هر ولايتك
 معتبران ارباب نفوذى جلب اولنه رق بر مجلس
 مشورت عقد اولندقدن اوقدر عقلانك بوله
 بيلدكلرى چاره نهدن عبارت قالدیغى او
 زمان دردنجى هانوى يى متعجب ايلديكى كى
 حالا بزى ده متعجب ايلش اولسه سزادر .
 معتبران ارباب نفوذ : « اكر قرال حضرتلى

جهتيله احياسى خدمتنه دعوت ايلديكى زمان
يازدينى مکتوبده ازجمله شو سوزلر مندرجدر:
«مالیه مأمورلرینک یالکیز کندى ثروتلرینه
خرص و طمعلریله فرانسه‌نک اقتدار مالیسنی
نه منزله‌یه ایندیرمش اولدقلرینی شونندن
اکلاکه جنکده اوزرینه بدنه بیله حکم بر
حيوانم قالدی . مکمل بر اکر طاقم یوق !
ارقه کیدیکم کوملکلر ییرتیقدر . قاپوتمک
دیرسکلری چیقمش . مسافرلر مه یماک یدیر .
مکدن عجزم وار »

هانرینک بوسوزلرینی مبالغه‌یه حل ایتاملیدر .
حتی بوسوزلری یازدینی زمان متروسلریله
اولان ماجرالری یوقارویه قید اولنان زمانلر
دخی دکلدرد . او بوللق زمانلری صکره
سوللینک همتیله کلشدر . باقکیز فرانسه
تاریخلری بوزمانی نصل توصیف وتعریف
ایدیورلر . دیورلرکه : « فرانسه خزینه‌سی
مصارف جاریه وعمومیه ایچون ییلده انجق
یکرمی اوچ میلیون واردات ویره یلیور ایدی .

ایشته افندم مثال اوله رق ایراد ایلد.
 یکم سوالی بویله بر سوالی درکه بو آدمک کندی
 مملکتی اولان فرانسه یه و ولی نعمتی اولان
 دردنجی هانری یه ایتمش اولدیغی خدمت
 وکوسترمش بولندیغی صداقتک تمامنی ده شو
 اقونومی بختنده بزمله مناسطره ایلان کنج
 همشهریلر مزه ووجه مزه تمنی ایلرم . شمدی
 کله ام سوللینک خدمات مالیه و اقونومیقیه سنه:
 دردنجی هانزینک ناوار قرالی ایکن نه
 صورتده فرانسه قرالی اولدیغی و او زمانلر
 فرانسه خزینده سی و ثروت عمومیه سی نه
 حالدیه ایکن دردنجی هانزینک محارباتیله ده
 فصل بش بدتر بر حالدیه کیردیکی فرانسه تاریخلر
 نده پک زیاده جالب نظر عبرت و انتباه اوله .
 جق بر صورتده یازلمش و قوجه وولتر بو
 بیوک حکمداری « هانزیاد » نامیله قوجه
 بر جلد طولوی اشعار آبدار ایلله مدح
 ایلشدر . ایشته بونجه بلایای حربیه برطرف
 اولدقدن صکره سوللی یی فرانسه نک ثروت

تحقیق ایلدکده صبحا حک ساعت اوچندن یعنی
 کچه یاریسندن اوچ ساعت صکره دن بری ایشه
 باشلامش اولدیغنی اکلا نیجه سوللی نی ذم ایدن لر .
 دن او آنده کندی یاننده بولنه انلره دونوب
 دیدی که : « شو صورتده چالشمق ایچون نه قدر
 معاش ایسترسکز » بعده سوللی نی قوجا تالیوب
 « اوپ بنی اوپ ! شمدی نه قدر نصل سربست
 حرکت ایتدک ایشه ینه او یله حرکتده دوام
 ایت ! بشقه درلو حرکت ایده جـ ک اولور سه ک
 دیمک اولور که خدمتمده اولکی قدر غیرت کو .
 سترمیورسک ! » دیه صادق بنده سنی غریق لجّه
 مسرت ایلدکدن صکره سراینه عودت ایلشدر .
 بر کون سوللی اوفاق بر قصور ایدرک
 غنوبنی استرحام ایچون قرالک ایاقلرینه قپانور
 قرال درحال قالدیره رق دیرکه : امان قالق !
 اطرافزده بولنان بندکان بو حال کورر لر ده صکره سنی
 عفو ایتشم صانور لر . سنک عفو محتاج اوله جق
 بر حرکتک یوقدر . سهو و خطا کی ا کلامش
 اولدقدن صکره انی بر دها یامز ساک که !

دها زیاده لازم بر حکیمک! دوستم! جسارتکدن
 ممنونم! اوپله صادقانه خدمتده دوام ایت اما
 اوپله عادی بر نفرکی دلچسپه سنه دشمنه هجو ملر
 ایتدیکیکی ایسته م « دیه نصیحت ویرمکه لزوم
 کورلمشدر. متبوع مفخمی اولان قرالک بوسو-
 زی سوللینک خدمات مالیه سنی ده موازنه یه مدار
 اوله بیلور. فقط او خدمت لری ده شو فقره ایله
 موازنه ایتلیدر:

سوللی علیهنده سویلنان سوزلر نهایت بر
 کون قراله تأثیر ایدرک اون بش کسون مدتله
 سوللینک یوزینه باقماغه قرار ویرمشیدی . بو
 قراردن سوللی خبردار اولدینی زمان اوپله
 متأثر و مأیوس اولوب ده ایشنی کوچنی ترک
 ایتش می صانورسکز؟ ایرتسی کونی قرال بالذات
 سوللینک اقامتگاهنه واردی که صباحین ساعت
 هنوز یدی یعنی اوپله وقتندن بش ساعت اول
 ایدی . بو قدر ایرکن بر زمانده ده سوللینک
 باشنده برچوق غلبه لک اوله رق ایشه ایشنه بر
 وقتدنبری باشلادینی کوریلور ایدی . قرال

سوللی یه ویرلدکده سوللی قرالکده مادموازل
 دانتراکسک ده کوزلری اوکنده بو کاغدی
 ییرتوب قرال کمال استغرابله : « دیوانه می
 اولدک سوللی ؟ » دینجه صادق بنده : « افندم !
 اکر فرانسه ده یکانه دیوانه بن اوله جق اولسه
 ایدم راضی اولور ایدم » جوانی ویرمشدر .

صداقت تامه سیله حسن خدمتی وهرمشکل
 مسئله ده عقلنک ذکاوتنک کفایتی اولیان علی
 العاده بر منیسترو ایچون بو یولده کی جوابلر
 تربیه سزلیکه ادب سزلیکه حل اولنه بیلور ایدیسه .
 ده سوللی ایچون او یله بر خاطره قطعاً واقع
 اوله مز ایدی . زیرا خدمات حربیه سنده درجه
 صداقت فداکارانه سی برقاق دفعه بندیکی آت
 اورلق وکندیسی ده اولوم درجه سنده یاره لنمش
 اولدینی حالدده دشمن النده کی بایراغی بالذات
 قابوب المی درجه سنده کی یارارلق لریله مشاهده
 اولنقدن ناشی بر دفعه سنده هاترینک یازدینی
 مکتوبده : « اکر طوبجی مهاجانه سن بکا
 لازم بر قهرمان ایسه کاجرا آت مالیه خصوصنده

مختاردرلر . فقط کچن کون سزه ویريله جك عطيه نك طوغريجه خزينه ماليه دن صرفي لازم اولمسي اعطاسنه مانع اولمشدر . فقط چغتجیلردن چوبانلردن اصنافلردن تاجرلردن انسان ویرکولر فرانسه نك مصارف عمومیه سی قارشو-
لنی اولدقلرندن بونلرك محل صرفندن بشقه یرلره صرف اولغانمسی ده ینه مقتضای امر قرالیدر » دوشنس ده ورنوس کویا سوللی رضای قرالییه مخالف بر حرکتده بولنش کبی بو سوزی همان قراله عرض ایلدکده قرالدن : « اوت ! سوللی بوسوزيله تمام رضای حکمدارانهمه موافق حرکتده بولنمشدر » جوانی آلنجه عادتاً بوزولمش قالمشدر .

مادموازل دانتراکس دردنجی هانرینک بایلیلرجه سنه سودیکی کوزلردن اولوب فقط قز قرالدن ازدواجی وعد ایدر بر ممضی ورقه المقسزین آرزوی قرالییه رام اولمامش ایدی . بو ورقه نك حکمی اجرا اولنمق یعنی قراله تزویج ایدلک اوزره ورقه مذکورده

اما بن سزك كېي اون مٽر سدن واز كچه بيلورم
ده سوللی كېي بر خدمتكار صادقدن واز كچه م»
سوزینی سویلش وشو سوزیله او قوجه قرال
تاریخده بر شانلی صحیفه اشغال ایلمشدر.

مادام لادوشمس ده ورنوس دخی دردنجی
هانزینك پك سوکیلی معشوقه لرندن اولوب فقط
مصارف خصوصنده سوللینك براز قحط طوراً .
نمسندن وهله هدیه لر خصوصنده حد اعتدالی
تجاوز ایاد كچه قرالی عادتاً منع ایلسندن طولایی
جانی صیقیلیور ایدی . بر کون سوللی یه :
« قرال حضرتلرینك کندی یکنلرینه اقرباسنه
مټر سلرینه هدیه لر عطیه لر دخی ویرمی
لایق دکلیدر ؟ » سؤالی کمال نزاكتله ایراد
ایلدکده چونکه قرال بعض کره سوللی یه
« یکنم » دیه خطاب ایلسندن طولایی بو
سوزده کی یکن کله سی کندی حقنده اولدیغنی
اکلایان سوللی جواباً دیمشدر که : « قرال
حضرتلری کندی املاک و وارداتدن اولدرق
ایستدکلری قدر هدیه و عطیه ویرمکه

نفوذ لری او قدر زیاده ایدی که ایستد کیری آدم لری
 اقبال و ایسته مد کلرینی ادبار وادیلرنده پویان
 ایتدیرمک عادتاً بر اشارت لرینه باقار ایدی. ایمدی
 دردنجی هانرینک متره سلرندن غابریل ده ستیره
 نام معشوقه سی قرال دن بر واند طبیعی تولید
 ایدرک بوچوجفک وافتیز رسمی ایچون اجراسی
 ارزو ایدیلان شنلکلرک عادتاً بر مشروع پرنس
 وافتیزی درجه سنی ده کچدیکنی کورنجه سوللی
 ترتیب مذکوری قبول ایتدی. قرال هانری
 بیاغی کوچنه رک « بوده بنم او غلم دکلکی ؟ » دیه
 بیان مطالعه ایلدیکی حالدده سوللی « او سزک
 او غلمکزدر اما فرانسه نك او غلی دکدر » دیدی.
 زیرا او زمانلر قرال زاده لر « فیس ده فرانس »
 دیرلر ایدی. بر متره سدن تولد ایدن چوجفک
 بوصفتی اوله عز. صادق منیسترونک شو سوزی
 هانری یه هبرت بخش اولدی. معشوقه سی حد.
 تلنه رک : « عجایب ! سز فرانسه قرالی دکلیسکز
 بر ناظرک سوزی سزک آرزو کزه ده می تفوق ایده
 جکدر » دیدیکی زمان قوجه هانری : « او یله

تدبیر فنی و عسکری ایله فتح ایلک کبی خوارق عادات
 بو بیوک آدمک اقونوملقدن ماعدا فضائل علیه
 سنه دال اولدینی ایچون انلرک تذکار و تفسیه لندن
 صرف نظر ایدرز . فقط ولی نعمتی افندیسی
 اولان قرال دردنجی هانری یه هم محبتی هم
 صداقتی فوق العاده اولق حبیبله هانرینک دخی
 کندی حقنده کی اعتمادی محبتی پک فوق العاده
 اولدیغنی کوستره جک بعض احوال تاریخیه یی
 ذکره مجبورز که سولینک اقونومی تطبیقاتجه
 باشلادیغنی ایشلرده بونجه دشمنلری کندی علیهنده
 بولندقاری حالده دردنجی هانری یه سوزلرینی
 تأثیر ایتدیره مامش اولملری قرال ایله منیسترو-
 سی اره سند کی محبتک اعتمادک امنیتک نه درجه-
 لرده اولدیغنی بوجله مرتبه وضوحه قویار
 ایسه بو بیوک آدمک موفقیات اقونومیه سنک
 درجاتی ده اکا کوره موازنه اولنه بیلور .

اوزمانلر فرانسه ده نفوذ و تحکملرندن اک
 زیاده قورقولان ذاتلر قراللرک مئرسلری اولان
 اصلزاده قادینلر ایدی . بونلرک قراللر اوزرنده

کونی فرانسه ده روزنی نام محله ده اصیلزاده
 بر پدر و مادر دن تولد ایدرک پروتستان مذهبنده
 تربیه ایدلمش و هنوز اون التی یاشنده ایکن
 ناوار قرالی هانزینک خدمت عسکریه سنه
 کیرمشدرکه او زمان هانری ده هنوز یکرمی
 اوچ یاشنده بولنه رق بالاخره عموم فرانسه یه
 قرال اولدقده سوللی دخی عموم فرانسه ناک
 زمام اداره منی ید کفایه سنه امشدر . بو ذاتک
 ایلاک شهرتی اقونوملق صورتنده شایع اولما .
 مشدر . کندیسی علوم ریاضیه ده ید طولاً
 صاحبی بر مهندس بر محاسب اولوب عقلاک
 برنجی دومنی دیمک اولان ریاضیات ایله برتو
 نشار اولان ذکا و فطانتی برده طبیعتنده کی
 شجاعت فوق العاده ایله برلشدرک سوللی بی
 زماننک برنجی جنرالی اولق اوزره تشهیر
 ایلشدر . طوپ دانه سی کار ایتیمان قلعه لری
 باروتک صورت سائرده استعمالیه برهوا ایتک
 وقعی میسر اوله میه جفنه بتون قوماندانلرک
 یمن ایلدک لری قلعه لری جمله یه حیرت ویره جک بر

اولقى اوزره عد ايتك وبو نقيصه ايله رد ايتك
 ايتىرلر. فقط بو دعواده ادام سمايتى يكانه واضع
 اقونومى عد ايتلىرى قدر خطاده بولنورلر .
 اسمائىنى بيان ايلديكم اوچ ذات اول
 اعظم علم ثروتندىرلر كه سمايت كى سى سى
 بروسكر كى اقونومى خواجهلىرى دى انلردن
 الدقلىرى مثاللر اوزرىنه علملىرى بنا ايدرلر .
 فن حربىه دائر ايدىلن بر مسئله ده بيوك ناپوليونى
 يالكن بر جزال عد ايدوب ده فن حربىه
 واضعلرندن عد ايتامك نه قدر بعيد اولورسه
 سوللى وقولر وكنزناى اقونومىستلردن عد
 ايتامك دى او قدر بعيد اولور . بولنراقونومى
 يى هم وضع هم تطبيق ايدرك قانون وقاعده
 ملتزمه لىنك ايچنده بولندقلىرى زمان ومكانه
 مطابقت تامه لىنى ده برر ملت ودولتى اقونومىجه
 انقراضدن قورتارمش اولملىكه استدلال
 واثبات اولنور .

بولنردن ماقسىليهن ده سوللى ۱۵۶۰
 سنه ميلاديه سى كانون اولنك اون اوچنجى

البت بر نقيصه عد ايتزسکز . چونکه مبادلہ دینلن
شی اقونومینک اصل جولانکاهی اولوب بوما .
دهی حل ایچون یوزلرجه اعظم جلدلر طولدر .
مش اولدقلری حالده بندهلری کبی بر عاجزک
چند سطرده بو عقدہ مشکله یی حل ایدوب
بتوره جکنه ذاتاً احتمال ویریله مز . حتی بو
عریضه عاجزانهمده دخی مسئله مذکورہ حل
ایدیلوب بتوریله میه جکدر . بلکه حلنی تسهیل
ایده جک صورتده اوچ اقونومیستک ترجمه جا .
لرندن یالکز بو بحثه دائر اولان قسملری خلا .
صه ایدیلهرک التجی عریضه عاجزانهم هدف
مطلوبه طوغری ایلك حله عد اولنه بیلور
ایسه ایکنجیسی دخی ایشته بو نامه کترانهم عد
اولنه بیله جکدر .

بوزوات ثلثه مشهوره سوللی و قولبر ایله
کزنايدرلر .

اقونومییه دائر شمیدییه قدر سبق ایدن
مباحثاته نظراً احتمالکه بعض ذوات بونلری
اقونومی علماسندن اولیوب مالیه مأمورلرندن

اولنان بر قاچ یوز ضحیفه لی اقونومینک یالکز
آدام سمایت اصولندن عبارت بولنان والیوم
کندی مملکتلرنجه ده قبول اولنامش وتطبیق
ایدلامش اولان علمه می اسیر اولدم ؟

ایشته کوزلرمک نوری شم دیلک تمهیداتک
بو درجه سی الویرسون . بوندن صکره سزه شو
بیوک آدملرک ترجئه حاللرینه دائر برازمعلو-
مات ویره جکم ده مسئله نک دها ایلروسنه ده اکا
کوره دوام ایلیه جکم . باقی حکمتله عافیتله او-
له سزباقی !

احد مدحت

﴿ یدنجی مکتوب ﴾

« اوچ اقونومیست »

عزیز ومحترم افندم حضرتلری

التنجی . مکتوبه « مبادلہ » سرنامہ سنی قو-
یمش اولدیغم حالده مکتوب مذکورده بو عقدہ
پی تمامیلہ حل ادوب بتـورہ مامش اولدیغمی

للی قاعده لرینک بیله ایشه یارادیغی قضیه سیدر .
ای افندم ! ایکی بیک سنه دنبری قسه نو -
فون افلاطون و ارسطو کی قدما ناک کندی زما -
نلرینه و حال و شانلرینه کوره یامش اولدقلری
اقونومیلردن قطع نظر ایدلم . فقط شو ایکیوز
سنه دنبری الیوم علمی المقده بولندیغمن اورو -
یاده و اوروپانک فرانسه کی اک مترقی یرلرنده
سوللی و قولبر و کزنای کی بیوک مقتدالری هیچ
نظر اهمیته المیهلمی ؟ نونلرک هپسنگ اصول
اقونومیهلری بر برینه مخالف بولندیغی حالده
هپسندن ده اخیای ملک و دولت درجه سنده
فائده لر کورلمش بولندیغی حالده بوتخالفک حکمتی
نره ده اولدیغی دوشونمیهلمی ؟ تخالف مذکور
محضا تخالف زمان و مکان اولدیغنه قناعت
ایتمیهلمی ؟ هر زمانه هر مکانه کوره بر اقونومی
قاعده سنک دلاتنندن بر ملت بر دولت قور -
تارلمش اولسندن عبرت المیهلمی ؟ بونجه کتبجا -
نه لر طولوسی حقایقندن صرف نظر ایدوب ده
بر مکتب ملکیه ده بر مکتب حقوقده تدریس

هر كسك طوغرىدن طوغرى يه حكومت نفعنه
 ايشليه جكلرى اساسنه مستند بولمغله بوكونكى
 سربستى تصريف و سربستى مبادلله قاعده لرينه كلياً
 مخالف ايدى . فقط استغراب اولمليدركه اوزمان
 فرانسه ايچون بوقاعده غريبه دخى ايشه يارادى .
 سوللينك « اقونومى رويويال » و فوربونه
 نام مؤلفك و « فرانسه نك مالىه سنده
 دائر ملاحظات » سرنامى اثرلى مطالعه بيو-
 راسون ده كورلسون . سوللينك اول فرانسه ده
 ثروت عموميه حصوله كتوره جك وسائط عادتاً
 خراب حالنده ايكن زراعتى صنايعى برر ممه كى
 تصور ايليان سوللى او ممه لرى حائز اولان
 اينكلرى محافظه و جايه ايدرك سوتلرينى آرتديروب
 قوجه فرانسه يى مجرد پاره نقصانندن طولاي
 برانقراض صحيحدن قورتارم شدر .

ظن ايتيكزكه سوللينك قاعده سنى تحسین
 ايليورم ، خير! يالكن بر حقيقت تاريخيه او كنده
 سرفرويه مجبور اولديغمى اعتراف ايدى يورم كه
 او حقيقت دخى ايشته بر زمانه بر مكانه كوره سو-

هر نه زمان آرزو ایدر ایسه مبادله عالمده در حال
ایستدیکی ثروتلره بونی تحویل ایده بیلور . ایشته
قولبر اچمه ده بوقوتی کوردیکی ایچون انی اله
کچورمه نك و سائطی اولان زراعت و تجارتی تشو .
یق و حایه ایتمش و بونلرک حاصل ایلدکلری
ثروتلری قیمتلری ملل سائره یه صاتهرق التونی
چو غالتشدر . التونك چو غالمسی ثروتدن عداولنه من
ایسه فقر دمنی عداولنور ؟

قولبر دخی اساس مسلکندده سوللی یه مخا .
لفتده بولنمشدر . فقط بو مخالفت ده اخلافنك کند .
یسنه ایتدکلری مخالفت کبی بجأ دکلدر . فرانسه
قرالی دردنجی هانری کرک خلقك و کرک خزینه
نك پك زیاده دوچار فقر اولدیغنی کورده ثروت
عمومیه نك تزايدینی آرزو ایتمش ایدیه ده حیفا که
بولدیغنی ناظر و منیسترو لرده بو املی حصوله کتو .
ره جك افکار و معلومات یوق ایدی . ایشته او
ناظرلرک الک عاقلی سوللی اولدی که قویدیغنی قاعده
اقونومیکیه « زراعت ایله صنایع حکومتی بسيله .
یه جك مملردر » صورتدن عبارت قالمقه یعنی

رفجه بيله برنجی درجده برملت حالته قویمشدر .
 برضیافت مصرفی اسیرکه یان اوناظر حکمت مظا .
 هر یوزلرجه ارباب علوم و ادبیاته یالکز کندی
 ترقیات علیه لرینی اکماله سچی ایدرک کچنملرینی
 دوشونماملری ایچون متبوع منخمی بولنان قرال
 کیسه سندن بیکلرجه فرانق معاشر تخصیص
 ایتمشدر . عجبا آدام سمایت جنابلری انکلتزه دو-
 لت فخمیدسنه بویله بر خدمت کورمشمی؟ هیچ
 اواز ایسه « ایرلانده مسئله سی » دیه یوزلرجه
 سنه لردنبری دوام ایدن واساسی ارباب زراعت
 ایله اصحاب اراضی اره سنده کی مخالفتدن عبارت
 بولنوب ایشته اساساً اتونومی یه تعلق اولان مسئله
 بی حله مدار اوله ییشمیدر؟ « بال ! بال ! »
 دیملکه آغز طاتلیلانسه نه اعلا اولور ایدی! ..
 واقعا ثروت دینلن شی التون بیغمقدن
 عبارت دکلدرد . بوکا ایناندق ایمان کتوردک .
 فقط التون دینلن شی اولکی مکتوبده عرض
 ایلدیکم وجهله ثروتلری حقیقته تحویلک برنجی
 وسیله سی اولدینی ایچون التونی بیغمش اولان

سایهٔ سوزندن دها قریب کورلمزی؟
 کزنای بو دستوری ایله کندبسندن اول
 اقونومی فننک تطبیقاتنده مقتدای زمان اولمش
 بولنان قولبره مخالفت ایتک ایسته‌مش و مخالفت
 ایتشدر. فقط باقهلم مخالفتی نه درجه‌یه قدر
 حقلیدر. اون دردنجی لوئینک اوچ نظارتی
 بردن احراز ایتش اولان مارکی ده - نیوله‌ی یعنی
 قولبر فرانسه‌ده موقع اقتداره کلدیکی زمان
 فرانسه خزینه‌سنگ قدرتی بیوک لوئینک برضیا
 فتی بیله تأدیده کافی دکل ایدی. فرانسه اها
 لیس اوزمان مکلف اولدقلری ویرکوی ده ویرد
 میور ایدی. شمدیکی اقونومیسترلرک « مساک
 اقونومیس ثروت دینان شیئی التون بیغمقدر
 ظنندن عبارت بولنان قولبر » دیه بولبول تخطئه
 ایلدکلری او بیوک آدم فرانسه داخلنده صنایع
 دینلن شیئی عادتاً یکیدن ایجاد ایدرک اربابی
 حایه وزراعتی تشویق وحتی علوم وفنون ار
 بابی ده ترغیب ایدرک فرانسه‌یی دها کندی زما
 ننده یالکز زراعت و صنایعجه دکل علم و معا

خاطر دولترنده قالمش ایسه ایشته بو سوز
 آدم سمائیک قویدیغی قانونک بر بشقه درلوسی
 اولدیغی ده شمدی کورر اکدرسکز . فقط
 « قیمت » دینلن شیئک تعیین ماهیتنده ایدیلن
 تدقیقات برده « پاره » دینلن شیئک تحری
 قوتنده بولنان نتیجه ایله سزج ایدیلنجه آدم سمائیتی دخی
 مبادلله بحثنده دو قوتور کز نایدن بشقه بر حقیقت
 بولمش دیه نالقی ایدمیز . فرانسه قرالی اون
 بشنجی لوئینک عقل کهیاسی بولنان دو قوتور
 کزنای بر ملتک ثروئی او ملتک جمع
 ایلدیکی التون و مکوشک مقدار یله متناسب اولیه
 جغنی اسقوچیمالی آدم سمائیدن اول اعلان
 ایشیدی . فقط بر ملتک ثروت و سامانی اقچه
 تدارکنک واسطه سی اولان ثروتلری نه قدر حاصل
 ایده بیلدکلی نسبتیه اولچولدجکی حکم ایلش
 ایدی . قیمت کبری پاره اوله رق هر ثروتک تقدیر
 قیمتنده مقیاسی دخی اندن عبارت اولدیغنه و
 ثروتلری « ره نالیزه » ایتمک مطلقا اقچه یه متوقف
 کورلدیکنه نظراً کزنایک سوزی حقیقت قطعیه یه

اچچه اولسی قضیه سی یوقی؟ ایشته منافع جدیده
 وطنیه سنی دوشونن ائقونوملری اصل دوشوندیرن
 شی دخی بودر . برکرده اسمی هر کون
 کوزمرك اوکنه قونیلان آدام سمایتی دیکلیهلم.
 باقهلم او ذات بو مسئله فک روحنی کوسترمک
 ایچون نه دییور؟

غلاستقوو دارالمعارف نک ائقونومی خواجه سی
 ۱۷۸۶ تاریخی و « ملترک ثروتلرینک طبایع
 واسبابی حقنده تحریات » سرلوحه لی اثرنده
 دییورکه : « ملتر مالک اولدقاری قیمتلی
 معدنیات نسبتنده زنکین صاییلرلر . فقط
 حاصل ایدء بیلدکلری قیمتلرک مجموع مقدارینه
 نسبتله زنکین صاییله بیلورلر » بوندن اولکی
 مکتوبلرکم بریسنده بر آدمک قاچ التونه مالک
 اولدیغی صورلدیغی زمان ویره جکی جواب
 « ثروت » دیمک اولمادیغی وبلکه نه حاصل
 ایلدیکی صورلدیغی زمان ویره جکی جوابک
 ثروت دیمک اوله جغنی درمیان ایتمش اولقلغم

بشقه لاشتمده در . بو کون بز انگلیزله نه
 ویره جکز که انلردن نه الوب بعده فرانسه زله
 او الدیغمزی ویره رک انلردن ده اصل محتاج
 اولدیغمز شیلری اله بیللم؟ باقکز ایش قوند-
 یرده جی ایله اکمکچی آره سنده کی معامله درجه سنده
 قالیورمی؟

اوت ! مبادلنه ک غایت سربست اولسی
 و هیچ بر قید ایله دوچار صعوبت ایدلامسی بو
 کونکی اقونومینک مقصد اصلی واساسیدر .
 حتی بنده کزک بیلله ! ایشته، اون سنه مقدم
 یازدیغم اقونوی دخی بونی اثبات ایلر . سربستی
 مبادلنه ک نه دن طولانی لازم اولدیغنی بالاطراف
 شرح و ایضاح ایلمشدر . انجق او سربستی
 او سهولت بزم حدودک داخلنده پک مسلم
 اولدیغنی حالده بزم حدودک خارجنه چیقنجه
 ایشک بشقه لشدیغنی اوراده کوسترمش اولدیغم
 کی بوراده دخی کوستره جکم .

قوندیره ایله اکمکچی آره سنده کی واسطه
 مبادلنه اقچه اولدیغنی کی بین الملل دخی واسطه مبادلنه ک

مسئله سنده بر قات دها ظاهر اواقده در .
چونکه مبادله دینلن شی جمعیت بشریه نك لازم
غیر مفارقی اولدقدن صکره علم اخلاق و علوم سیاه
سیه و حقوقیه دخی او جمعیت مدنیه نك لوازم
غیر مفارقه سی اولدقلرندن جمله سی علوم ظنیه دن
بولنان بو علملرله تقابلی حالنده اقونومی پولتیقی
کندی مقدماتنده ریاضیات وفزقیاتدن اخذ
واقتباس ایلدیکی ثبوت وصحتی ده آزالته آزالته
هیچ منزله سنه ایندیرمکده در .

مبادله دینلن شی بوندن اولکی عریضه
عاجزانه مده مثالی کوسترلدیکی وجهله «قوندره
ویردم یاره الدم وپاره ویردم امک الدم —
تعبیر اجمالیه — قوندره ویردم امک الدم»
صورتندن عبارت قالسه ایدی اقونومی علمای
باکده دها قولایجه اوزلاشه بیلوراریدی .
فقط مبادله یالکز بویله دکان قومشولری ویا بر
شهرک اهلایسی ویا خود برولایتک ویا بردولتک
سکنه وتبعه سی آره سنده اوله میوب بثون دنیایه
شامل اوله جفی نظر تأمله الندیغی کی ایش

دن عبارتدر . زیرا مبادله سر جمعیت مدنیه
تصوری محال اولدیغی کی جمعیت مدنیه سر
مبادله تصوری ده محالدر »

غریبدر که شو فره دریق باستیانک تاریخ
ولادت و وفاتی بولمق ایچون اله اک یقین
بولنان « قونوه رساسیون » نام قاموس بحث
ومناظره نك ایکنجی جلدینی اله رق « باستیا »
اسمینی بولدیغم زمان اسمی متعاقباً کوزمه ایلیشن
سطر لر شونلر اولدی لر : « اقونومی پولتیق دیه
توصیفنده معندانده غیرت کوستریلان شو قارمه
قاریشق علمک اک زیاده شایان اهمیت اولان
مذسوبلرندن بریسیدر » بو سطرلری کوردیکم
وبرده بو علمی علوم مثبتده درجه سنه وار دیرمغه
چاشانلرک غیرت لرینی تخطر ایلدیکم زمان فصل
بلا اختیار بر تبسم ایتمش اولدیغمی البته
اکلار سکنز . ایشته بو علمک فصل قارمه قاریشق
بر علم اولدیغی تدریقاتی و ثروت قیمت فلاں کی
مداخلی اوزرنده کوردیکمکز اختلافلردن ده
صرف نظر اصل میدان اشتغالی اولان مبادله

فكر محیط ایله اجرای مقایسه و محاکمه ایدنلرک
اقونومی بی فنون ظنیه دن هم ده پک ظنی فنون دن
عد ایلدکلری مرتبه تحقته (مکاتیب خسه من
دلالتیله وارمشدرد . ودهاده) واره جقدر .

اقونومیده متفق علیهم ظن اولنان وبتون
عالم ائکانه شمولیله اصلا تغیری قابل اولمدیغی
درمیان ایدیلن شیلر ایشته اصل شو مبادله
وادیسنه کیرمک ایچون وقوعبولان تهیاتدن
عبارت اولوب انلرکده نه قدر مختلف فیها
اولدقلری بوندن اول تقدیمنه متجاسر اولدیغم
مکتوبلردن اکدشلمشدر . انلر بوقدر مختلف فیها
اولدقلری حالدده اقونومینک اصل کندی حدودی
دیمک اولان مبادله وادیسندکی تخالف انلردن ده
عجیب و غریب بر صورتده میدان تحقته حقیقه جقدر .
اقونومینک اعظم علماسندن اولوب حتی
اصول حایه نکه ده اک بیوک دشمنلرندن بولنان
فره دریق باستیا دیرکه : « اقونومی پولتیق
اصول مبادله دن عبارتدر . یالکز اقونومی
پولتیق دکل جمعیت مدنیه وانسانیه بیله مبادله

منسوب اولدقاری فنك فنون سائر اوزرینه
 تعلی و تفوقنی اثبات ایتکی بر وسیلهٔ تفاخر
 عد ایتشدر . اما بوراده « محدودالافکار »
 تعبیرمزی بر جلهٔ ذمیه دیه تلقی ایتمکزی رجا
 ایدرم . ایسترایسه کز بوکا فرنکارک « سپه-
 سیالیست » کله سندن مراد ایلدکری معنایی
 ویرکرده عثمانلیجه دخی « ارباب اختصاص »
 دیه تعبیر ایلکز . « محدودالافکار » دن
 مقصد عالم مومی الیهک افکاری یالکز او فنله
 متوغل و مشتغل اوله رق فکرینی او فنك
 حدودی خارجه چیقارمه مقدمه اولسنی اکلا -
 تمقدر . ایشته بویله محدودالافکار اولان
 علماسی ذکر اولنان اقونومینک فنون سائر ایلله
 اولان تعلقنی اصلا کوزه الدیر مقسزین بو فی
 مدح ایده ایده جولانکاهی عموم عالم امکان
 اولوق واحکای هیچ بر طرفده دوچار تغیر اولماق
 درجه لرینه یعنی فنون صحیحه و حتی مثبت
 درجه لرینه واردیر مقدمه ایسه لرده فنونک
 آهنگ عمومیسنه عطف نظر شامل ایدرک بر

عسکریه جه بيله حقیقت کبری اولدیغنی کویسترر .
 باقی نزد عاجزانهدده اصل قیمت کبری اولان
 تقدینه صحت کر مکار یلرینک توافر و تزایدی
 تمنیات مخلصانه سیله ختم کلام ایلرم افندم
 حضرتلری .

احد مدحت

* * *

﴿التبجی مکتوب﴾

« مبادلہ »

کریم الشیم سنی الهمم افندم حضرتلری

بوندن اولکی عریضه مدده اقونومی پولیتیک
 اصل میدان اشتغالی « مبادلہ » دینلن شی
 اولدیغنی عرض ایله ثروت و قیمت و بونلرک
 واسطه مبادلہ سی اولان پاره وسائرہ ایشته هپ
 بو میدانہ کیرمک ایچون مقتضی اولان تهیات
 متقدمه اولدقلرینی کویسترمش ایدم .
 هر فنک محدود الافکار علی اسی کندی

تعبیرلری اقونومی دینلن علم اساساً مبادلہ - قصدی
 اوزرینه مبتنی بولندیغی ایچون لابدولاجرم
 اولدیغندن پاره‌نک بوصفتلره استحقاق تامی بمنه
 تعالی مبادلاته دائر ویره جکمز تفصیلات ایله
 برقات ده‌ا ثابت اوله‌جق و ملکمزدن چیقوب
 دیار اجنبیه‌یه اقونومی فنجه ضرورت اولدیغی
 حالده کیدن پاره‌لر ثروت عمومیه‌ری تزییسی
 یوقسه منقرضمی ایلدیکی اوزمان تحققی ایلیه -
 جکدر .

قوجه ناپولیون ! عسکر اولدیغی قدر
 اقونوم دخی اولدیغی فن دفترینک الک بیوک
 واضعی بولمیه مستدل بولنان بو ذات عالیقدر
 جنک ایتک ایچون اوچ شیئه لزوم اولدیغی
 بیانیله انک برنجیسی پاره ایکنجیسی ینه پاره
 و اوچنجیسی ینه پاره اولدیغی میدان ثبوته قو -
 یش . عسکرلک نره‌ده ؟ پاره نره‌ده ؟ فقط
 پاره دینلن شی هرشیئی « ره‌ئالیزه » ایده‌بیله -
 جکی کبی عسکرک محتاج اولدیغی مهمات ناریه
 و اکلیه و سنائرپی ده ره‌ئالیزه ایدرک فنون

قنه استحقاقی انواع سائره ثروندن هیچ بریسنه
قیاس قبول ایده مزه . ثروتلر بیننده قیم مبادلله و
قیم جاریه نك مدار یكانه تعیینیدر، مبادلله نك یكانه
موقوف علیهدر . هانکی ثروت اك زیاده سهو-
لث و سرعتله پارهیه تحویل اولنه بیلور ایسه
او ثروته اقونومی فنی اونسبتده « ره نالیزابل »
دیر . اقونومی اصطلاحاتندن اولان بو « ره نالیزه »
فعلی برشیئی حقیقته تحویل معناسنه کلور . بیک
لیراق اسهامکوز وار ایسه او کاغدلری لیرایه
تحویل ایلدیکمکزده ایشته « ره نالیزه » ایتمش
اولورسکز . بر تجارک شو قدر مالی واردر . او
« قدر » بر حقیقت دکادر . بر « لیکیداسیون »
یاپارده مالی « ره نالیزه » ایدر ایسه مالنک مقدا-
رینی اوزمان تعیین ایتمش اولور .

نصل افندم ؟ پاره دنیلن شی اقونومی نظره
نده « قیمت کبری » اولوق حکمنی ده آرتدیره رق
عادتا « حقیقت کبری » حکمنه قدر واریوری
وارمیوری ؟

بو « قیمت کبری » و بو « حقیقت کبری »

و بو قدر فلانجہ عناصری حاوی اولان جبه در
 که انسان یدیکی زمان تغذیسنه خدمت ایدر «
 کبی تعریفاتیلہ اکتفا اولنور ایدی . بغدادی
 و یروب دری المقی درجه سنده کی طرانپه لرده نه
 قیمت جاریه آرانغسه امکان قالور ایدی نه قیمت
 مبادلہ! هانکی نوع بغدادیک نه مقدار ی هانکی
 نوع درینک نه مقدارینه مساوی بر نفع و قیمت تصور
 ایتدیره جکی حساب ایدہ بیلکده عقول محاسبین
 متخیر قالور ایدی . اینانمز ایسه کز بوکون دخی
 شویله بر تجربه یه قیام ایدہ بیلورسکز . ایشته سزه
 براعلاآت . برده ایکی بیک باش اغنامی حاوی
 بر سوری . آتی و یروب قیون المقی ایستیورسکز .
 آرایکز باقم نه درجه ده کی سمیز قویونلردن قاچ
 دانه سی آریلور ایسه نفع و قیمت جهتیلہ آتہ مسا .
 وی اوله پیلہ جکدر؟ اگر اقونوی سزه بو حسابی
 بولدیره بیلور ایسه پاره دینلن شیئی حذف ایدرک
 اقونومی بی ده ریاضیات مطلقه کبی ننون مثبتہ دن
 عد ایلرز .

پاره قیمت کبرادر افندمز! « ثروت » اطلا

پاره دینلان شیده کی « قیمت کبری » صفت
 غالبه سی شو آلتون و مکوش دینلن معدنلر بر
 جوهر اعتباریله انلر اوزرنده وقوعه کلن بر
 « عرض » ده کوریلیورکه بعض کره ترهت و
 بانقنوط واوراق نقدیده کورلدیکی وجهله جو-
 هرک فقدانیه ده مفقود اولیوب جوهرسز بر
 عرض حالنده ده حکمنی یوروتیور. چونکه جو-
 هرک فقدانی بر فقدان اعتباری اولوب اوجو-
 هره قائم مقام اولق اوزره اورته ده دونن کاغد
 پارچه سی آرزو اولندیغی آنده جوهر مذ کوره
 تحول و تبدل استعدادینی حاویدر .

اقونومی نظرنده پاره بویله بر قیمت کبری
 اولق اوزره تصورایدلماک لازم کلسه اقونومینک
 « نفع و قیمتی جامع اولان شویله کلان بویله کیدن »
 دیه تعریف ایلدیکی ثروتلر حقنده کی احکام برر
 حکم اقونومیقی اولق استعدادینی بالکلیه غائب
 ایدرک تعریفات مذ کوره اصل عائد اولدقلری
 تعریفات فزیقیه صورتنه رجوع ایدرلر ایدی .
 « بغدادی نه در » دینلدیکی زمان « شوقدر آزوتی »

بیلاری محضاً پاره‌نك صورت عمومیه سی حقنده
 نظر ار باب مبادله یی تغلیط ایتملرندن ناشیدر ؟
 ديك اولیوركه پاره مبادله میداننه چیقیدیغی
 زمان انك صفت معدنیه سی کسه‌نك خاطرینه
 کلیور . یالکز صفت مسکوکیتی اوزرنده مبادله
 دونیور . اما بونکله حیثیت معدنیه سی بالکلیه
 حکمدن دوشمیور . چونکه بوتغای برکاغد
 برمشین اوزرینه اورسه لر اکر مقابلنده آلتون
 وکوش مسکوکاتك وجودی محقق ایسه مسکو .
 کیت مذکوره عین اعتباری بولیور محقق اولد .
 یغی صورتده ایسه او اعتباری کیت کیده کلیت
 درجه‌سنه وارنجه‌یه قدر غائب ایلور .

اغرب دکلیدرکه شوقدر عیارده شوقدر
 درهم بر آلتون اومسکوکیت حیثیتله شوقدر
 غروشدن عبارت بر قیمت مطلقه وجاریه صاحبی
 ایکن ینه اولمقدار بر آلتون پارچه‌سنی غیرمسکوک
 اوله رق کمکجی‌یه کوتورسه کز المیور . معدن مذکور
 صفت مسکوکیتی غائب ایدنجه قویو مجیلرک خام اشیا اوله
 رق استعمال ایلدکلی برثروت منزله‌سنه اینیور .

و باقر معدنلرنده کی قیمت مبادلہ دن ده قیمت
جاریہ دن ده نشأت ایلز . مقدار و قیمت جاریہ .
سنی مبین اولہرق اوزرینہ اوریلان تمفادن
هیچ نشأت ایلز . تألیف عاجزانہ مدہ « مسکو-
کات » و « اوراق نقدیہ » و « حوالہ »
و « بانقہ » و « بانکو طر » و « دولت
قائمہ لری » سرنامہ لریلہ یکرمی بش صحیفہ ده
و یرمش اولدیغم تفصیلات بو حقیقت غریبہ بی
دها زیادہ تفصیلہ احتیاج براقیہ حق درجہ لردہ
مبین و موضحدر .

بونلرک مطالعہ سندن معلوم اولورکه پاره ده کی
قیمت کبری صفتی آلتون و کموش و باقر دن
یایلوب اوزرلرینہ تمغا اوریلہرق « پاره » نامی
آلدرلمش اولان او اشیای مدورہ نک صورت
عمومیہ سنی ارباب مبادلہ نک واسطہ محضہ مبادلہ
اولیق اوزرہ قبوللرندن و آندن بشقہ واسطہ
طانیما لرنندن نشأت ایلکده در .

غریب دکلیدرکه بعض اوستہ لقلی یاہلش
قلب پاره لرک کرچک پاره لر قوتنی استراق ایدہ .

قیمت کبرادر . زیرا قیمت جاریه نك مقیاس
 قطعیسیدر . حتی قیمت جاریه کندیسندن عبا .
 رتدر بیله دینیله بیلور . فقط ینه او مکتوبده
 ینه بوققره نك قسم اخیرنده دیمش اولدیغم وجهله
 بالوجوه قیت کبری عد اولنه جغنی ایلروده
 کوره جکمز یعنی ایشته کوردیکمز پاره نك بیله
 قیمتی « مطلق و محقق » دکادر . محضا قیم جاریه نك
 واسطه مطلقه تعینی اولدیغی ایچون قیمت
 کبرادر . مبادلات اقونومیقیه عالنده پاره دینلن
 ثروته مالکمیسکز نفع و قیمتی حاوی اولان سائر
 ثروتلرک کافه سنی اک زیاده سهولت و سرعتله
 اله کچوره بیلورسکز .

پاره نك بویله قیمت کبری اولسی حاز اولدیغی
 اهمیتی دها بشقه درلو تفصیل و ایضاحه حاجت
 براقز . فقط بو قیمتک محقق و مطلق اولدیغی
 نقطه سنده بر پارچه جق ذهن کزدیرمک پاره
 دینلن شیده کی قوتک ماهیتنی دها زیاده تعینه
 مدار اوله بیلور .

پاره ده کی قیمت کبری صفتی التون و کموش

مٿوسطه اڇئون ڪموش و مقادير عاديہ اڇئون دخی
 باقر قطعہ لرینڪ اوزرینہ مقدار لرینہ کورہ قیمت
 جاریہ لرینی مبین برر تمغا اوریلہ رق میدان تداولہ
 چیقارلش . بین البشر اویلہ بر مقاولہ معنویہ
 عقد اوامش کہ هر کس بومدور قطعات معدنیہ یی
 علی العموم و علی الاطلاق محتاج الیہ اولق اوزرہ
 قبول و بوقبولہ اتفاق ایلش .

بو حالہ بر قوندورہ جی « قوندورہ و یردم
 ا کمک الدم » دیہ مز ایکن « قوندورہ و یردم
 پارہ الدم و پارہ و یردم ا کمک الدم » دیہ بیلش .
 بورادہ کی دقیقہ منطقہ یہ کمال اہمیتلہ نظر دقت
 علیہ کزی دعوت و جلب ایلرم . منطقاً ایکی
 قضیہ بر برینک عینیدر . غایتی قضیہ ثانیہ دہ
 حد اوسطی حذفدن عبارت بر کلفجک اختیار
 اولنور ایسہ قضیہ اولیہ ارجاع ایدیلی و یرمش
 اولور .

بوندن اولکی دردنجی مکتوبمدہ « بالوجوہ
 قیمت کبری عد اولنہ جفنی ایلرودہ کورہ جکمنز »
 دیہ خبر و یردیکمنز پارہ ایشته بوندن طولای

دخی ټهمان هیچ حکمی قالیور .

مبادلہ بی بواشکالدن قورتاروب سهولت
مستحقه سنه نائل ایتک ایچون عقل بشر اویله بر
ثروت آرامش که قیمت مبادلہ سنده کی تخالف دمنجک
عرض ایلدیکم اتمک قیمت مبادلہ سنده کی تخالفدن
بیله آزاو لسون ! قیمت جاریه مطلقه عد اولنه بیلمکه
استحقاقی کورلسون !

بویله برثروت تألیف عاجزانہ مک « هر
ثروت مبادلہ یه وساطت ایدہ من « سرنامہ لی فصلنده
تفصیل ایدلدیکنه کوره الدن الہ مبادلہ واستعما
لنده پیرانوب بوزلاملی . بیاتله ماملی . چورو ماملی .
بوکی آفات ایلہ قیمت ابتدائیه سندن دوشمالی .
قیرلدینی زمان اجزاسی دخی مجموعنک قیتنی حاز
اولمی . نه هوا قدر مبذول اولمی که « قیمت »
اطلاقندن بعید اولسون نه ده « سیرغ » کی
اسمی وار جسمی یوق صورتنده بولنملی که کیسه ناک
النه کچمسون .

ایشته بومثللو اوصاف التون وکوش وباقر-
به بولنه رق مقادیر جسمیه ایچون التون ومقادیر

« مبادلہ » تشکیل ایدہ جکندن اولیہ طرفینک
ایشنہ اوپہ بیلسمی نوادردن صاییلان قیمتلر دخی
قیمت جاریہ حکمنی الہ منزلر .

ایمدی بدیهیات اولیہ صورتندہ تحقق
ایدیورکک یالکز طرانپہ صورت ابتدائیہ سندن
عبارت قالمسی لازم کلان اخذ واعطالردہ قیمت
مبادلہ وجاریہ آرامق شو یلہ طورسون سزک
حصولہ کتوردیککز ثروتہ احتیاجی اولوب آنک
الندہ کی ثروتہ دہ سزک محتاج اولہ جفکز آدمی بولق
بیلہ محالہ قریب نوادردندر . بو حالده اقونومینک
« مبادلہ دینلن شی بر ثروتی ثروت آخرلہ دکشد .
یرمکدر » دیہ قویدنی قاعدہ نک دہ مرعیتی پاک
نسبی و پاک محدود قالیور . اکمکچی ایچون
« امک ویردم قوندوره الدم » وقوندوره جی
ایچون « قوندوره ویردم امک الدم » دیہ بیلک
عادتا ممکن اولہ میور . امک ایلہ قوندوره برر
ثروت اولدقلری حالده ایشته مبادلہ نک متعذر
قالمسندن ناشی او ثروتدن انتفاع دخی ممکن اولہ .
میهرق بناء علیه « نفع و قیمتی جامعدر » سوزینک

معدلی فصلنده شرح ایتمش . دیشم که :

« برا کمکی ایکی غروشه مبیاعه ایتدیکنز
زمان سزه بریسی طقسان پاره ویرسه درحال
صاتارسکز . زیرا ینه درحال ایکی غروشه بر
دانه سنی دها اله بیلورسکز . كذلك آنی بشقه سنه
یتش پارهیه ویرسه کز درحال آلور . چونکه
اوشی اکاده لازم اولوب ایکی غروشه آلفه بیله
حاضر وراضی ایدی »

امکده کی قیمت مبادله نهایت بویله یتش و
طقسان پاره لر درجه سنده یعنی یکر می پاره نسبتند
آز الوب چوغاله بیله جکنه کوره بو ایکی قیمت
مبادله نک وسطی او ثروت ایچون بر قیمت « جاریه »
حکمی آلور . فقط سزک ایشکزه بک موافق کلن
وبناء علیه بیک لیرایه مبیاعه ایدی لان برخانهیه بن
بیک ایکیوز لیرا ویرسه م آنی بکا صاتمز سکز . بر
زمان اولوب ده آنی صاتمغه قیام ایتسه کز واو
خانه بی کندی ایشنه کلیمه جک اولان آدمه سکز یوز
لیرایه ویرمک ایسته سه کز آلمز . ایسته بویله سکز یوز
وبیک ایکی یوز لیرا اده سنده کی فرق بر قیمت

احتیاجی اوله بیلک نه قدر نادر وقوع بوله
بیلور؟

شوندرت قیتلر ایچون بالطبع ایکی صورت
تعیین ایدر. برنجیسی ثروت اطلاقنه شایان اولان
شیلرک «قیمت مبادلہ» سی و دیگر یینه او ثروتلرک
«قیمت جاریہ» سیدر. قیمت مبادلہ ثروت اطلاق
اولنان شیئہ محتاج اولان آدمک درجہ احتیاجنه
کوره در. مثلاً سزه لازم اولیان برشینک سزجه قیمتی
آز و بکال لازم اولان اوشینک بنجه قیمتی چوق اولسی
کبی ! او قیتلرک بویله سزجه سی و بنجه سی آز
و چوق اولسی او قیتلری حائز اوله حق ثروتلرک
محتاج الیه اوله بیللری استعدادینه کوره آرتار
اکسیلور. اکثریا بو حال دخی حوایج عامه دن
اولیان شیلرده کوریلور. حوایج عامه دن اولان
شیلرده ایسه قیمت مبادلہ کند ی کند یسنه و بالطبع
اوله بر صورتده تعین ایدرکه آزالوب چوغالمسی
آره سنده کی مقدار همان حکمدن دوشوب او
حالده ده اسمی «قیمت جاریہ» اولور. بونی ده
تألیف عاجزانه مک «حقیقت قیمت نه در؟» سرلو.

« مثلاً برقوندوره جي امڪه محتاج ايسه ده
 انڪ يابه جني برچفت قوندوره يوز اوقه قدر
 امڪه بدل اوله بيلوب قوندوره جي ايسه بوقدر
 امڪه دفعه محتاج دكلدر. اوقدر امڪي پنجه يه
 قدر دها بشقه شيلرده محتاجدر. كذلك دواكر
 قوندوره يه ده امڪه ده محتاج ايسه ده آنڪ يابه جني
 خانه برقاچ بيڪ چفت قوندوره واندن دهاك
 چوق امڪه بدل اولوب اومقدار لره دولكر
 هيچ احتياجي بوقدر. برده هر كسك هر شيئه هر
 زمان ومكانده احتياجي اولمز. مثلاً عمله دن بر
 آدمه الماسلي برتاج هيچ بر زمان لازم اولمز كه آني
 قازانق ايچون ايشله سون. كذلك البسه يه احتيا.
 جي اولان آدم قوندوره ايسته مز. خانه يه احتياجي
 اولان آدم البسه ايسته مز. بو حالده هر كس
 يابدني شيئي كنديسنه لازم اولان اشياى ساثره
 ايله مبادلده ايچون اوشيئه احتياجي اولان آدمي
 بولدق دن ماعدا او آدمك النده دخی كنديسنك
 محتاج اولدني شيئي بولق لازم كلور »
 بويله ايكي سنك يابدني شيلره احدهمانك

سی و طنزده موجوددر لر . بورایه هجرتلرندن
مقدم بوچرکسیرک اغلب مبادلهری اخذ و اعطا
نک اک قدیم صورتی اولان طرانپه دن عبارت
ایدی . آلتون و مکوش بونلر نزدنده یالکز قیمت
معدنیهلرینه کوره ثروتدن معدود ایدی . حالا
بوکونکی کونده عربستان و کردستانک بعض
عشیرتلی نزدنده تجارت ینه طرانپه صورتیله
جاریدر . و ایشک اک طوغریسی ده اقونومی
فننک اصل طبیعی کوره بیله جکی اصول مبادل
ایشته بویله بر ثروتی دیگر بر ثروتله دکشدریمک
دیمکدر .

نقط انواع ثروتدن هر برینک بعض آدمیره
کوره نفعی آزو بعضیلرینه کوره چوق اولدیغندن
و بناءً علیه قیمتسیری ده مرتبه اتفاعلرینه کوره
متخالف اوله جفندن مبادلنک بوصورت طبیعیه
سند تسهیلات مطلوبه حاصل اوله مامشدر . اثر
عاجزانهم اولان اقونومی پولتیق کتابنده « مبا
دلّه متقابلّه » سرلوحه سی التنده بوصضیه پک کو
زل شرح اولنمشدر . دینلشدر :

ارباب احتیاجك هر نوع ثروتدن وقوع
 بوله حق انتفاعنه كوره او ثروتلره قیت تقدیر
 ایدیه بیلاری خصوصنده واسطه کبری « پاره »
 اولسنده اقونومی علماسی حد اولسون متفقدرلر .
 دیه بیلورم که علمای مشارالیهك بونقطه ده کی اتفا .
 قلی قدر قوی و صحیح براتفاق هیچ برنقطه ده
 کور یله مز .

اقونومی حکما سندن سای و بروسکر و روسی
 طرفندن بك كوزل تشریح ایدلیدیکی وجهله
 تاریخنك بزه ارانه ایلدیکی ازمنه قدیمیه طوب .
 غری رجعت ایلدکجه بنی بشرک مبادی تمدنلر .
 نده مبادلات اقونومیقیه لری عادی « طرانیه »
 اولدیغنی کوریرز . بو مبادی یی بولق ایچون
 یالکز تاریخنجه بر قدم عظیمه طوغری ایلروله .
 مك لازم کلز . بیهک یرده بیهک کره دیمش
 اولدیغم وجهله هنوز بوگونده بیهله تاریخنک
 قسم قدیمنده بولمان ملتلر واردر . شو طرانیه
 خصوصنده بزم ایچون اك كوزل مثال تشکیل
 ایدیهك خلق ایسه چرکسلردرکه یوز بیکلرجه .

گوره نه کبی احکام و شرائطی حاوی اوله رق
وضع ایدلدکلرینه صورت دائمده دقتله فنون
ثابته و صحیحه دن حائز اولدقلری ثبوت و صحتک
درجه سنی تعیین ایچون دخی جله دن زیاده
تاریخ و جغرافیایه طائشقی اقتضا ایده جکنی کو .
سترمش ایدم .

ایشته بوایکنجی و اوچنجی مکتو و بلرمده
اقونومی پولتیق فننک ماهیتی بحقی تعیین ایلش
اولدقدن صکره دردنجی مکتو و بده دخی فن
مذکورک موضوعی « ثروت » اوله جغنه
کوره ثروت دنیلن شی حقنده ظنیات حکمانک
نه دن عبارت بولندقلری بسط ایدیلهرک بولردن
طوغری یه اک قریب حکم اولمق اوزره ثروتک
نفع و قیمتی تصور اولنمقله برابر بو نفع و قیمت
بر صورت مطلقده اولمیوب بلکه بر سرمایه
و سعی و عملک برماوقع علیهی اوله جق شیلر
ایدوکنی و سعی عمل بشر اوشیئک قیمتی آرئیره .
رق اصول مبادله دخی نفعدن انتفاعی تعمیم
ایده جکنی بیان ایلش ایدم .

﴿ بشنجی مکتوب ﴾

« پاره »

مکرم و معززم افندم حضرتلری
شمعی به قدر تقدیمیه مشرف اولدیغم درت
مکتوبك برنجیسی قبول امر عالیلریله برابر
حلنی درعهده ایلدیکم عقده لرك بر فهرستی
مقامنه قائم اولوب ایکنجی مکتوبده علوم و فنون
شتایه دائر بر تقدیر بسط و تمهیدیه اقونومی فننك
ریاضیات و فزیقیات کی ثبوت و صحتلری
قطعی اولان فنلردن اولدیغنی و عادتاً فنون
ظنیهدن بولندیغنی و فقط سائر فنون ظنیه هانکی
فن مثبت و صحیحه نه درجهیه قدر مستند و متعلق
ایسه آنده کی ثبوت و صحتدن او نسبتده مستفید
اوله جغنی سرد ایلدیکم کی اوچنجی مکتوبده
علوم و فنون ظنیهدن ده پك بیوک استفاده لر قابل
اولوب فقط بو خصوصده ذهنلرك دوچار اوله
بیله جکلری غلط و خطا دن تأمین مضمونیتلری
ایچون علوم مذکوره نك هانکی زمان و مکانلره

سكزده سزذن هيج بر بحث دخی جائز اولز ؟
اگر « پرود وقتور » یعنی محصل اولور ايسه گز
او حالده سز اقونومی پولتيقك شایان بحث
و تتبع كوره جکی بر آدم اولور سگز .

ثروت كندی اوزرنده برده قیمت فرض
اولنان بر محصول ديمك اولديغنه كوره او
قيمتك آزلغنی چوقلغنی اولجه بيلك ايچون ده
بر مقیاسه محتاج اولورز دكلی ؟ مقیاس مذكوه
رك پاره و یا خود اكا اسناد اولنان بر طاقم
واحد قیاسیلر اوله جغنی اقونومی پولتيق سزه
خبر و پرر ايسه ده بحثك بو جهتی توضیح ایده
بيلك ايچون بو فن نظر نده پاره نكده نه اولد
یعنی كورلملیدر . بو بحثی ده انشا الله تعالی
مكتوب آئیده حله غیرت ایده جكم . باقي ثروتلك
اك بیوکی و نفعلك اعظمی اولان صحت و عافیتكزك
تناقصدن مصون و تزایده مقرون اولسی تمنیاتيله
ختم كلام ایلرم . افندم حضرتلری

احمد مدحت

ایتمک وظیفه سیله تونظف ایتمک ایستیانلرده استهلاک
حقیده اوله من . اوروپا اقونومیستلرینک
« پرودوییر » یعنی « حاصل ایتمک » دیدکلری
شی هر کسک هنر و عملنک نتیجه نمره سی دیمکدر .
ایشته ثروت دخی بو نتیجه نمره بو محصولدر .

سزه قاچ لیرا کز اولدینی و یا خود نه قدر
بغدا ی و یا سائر اشیا کز موجود بولندینی صور-
لدینی زمان خبر و یردیککز مقدار « ثروت »
دکلدر . بو مقدارک ثروت عداولنه بیلسنه بر
احتمال وار ایسه اوده مقادیر سائرینی حاصل
ایتمک امرنده سرمایه اولسندن و یا خود هنر
و مساعیکزک مایه علیهی اوله جق خام اشیا
عد اولنسندن عبارتدر . اما سزه ییلده و آیده
و یا خود کونده هانکی نوع نفعلی و فائده لی شیلردن
نه مقدار حاصل ایلدیککزی صور دقلری زمان
خبر و یردیککز مقدار یوقی ؟ ایشته ثروت
صحیحه بودر . اگر سزه ییج بر شی حاصل ایتمیوب-
ده حاضر دن بیکده ایسه کز اقونومی نظر نده
یا لکز « قونصوماتور » یعنی مستهلک عدا اولنور-

دنیلن شیده نفع و قیمت تصور اولمقی لزومیله
 برابر بو نفع و قیمت قطعاً محقق و مطلق اولیوب
 بلکه او ثروت بر سرمایه وسی و عمل هنوران
 ایچون بر مایه علیه اوله حق و عمل بشر انک
 نفعی و بناء علیه قیمتی آرتدیردق اصول
 مبادلہ دخی او نفعدن محتاج انتقاع اولانلر
 نظرندہ ثروت مذکورہ بر قیمت تقدیر ایتدیرہ
 جکدر • بویله اولدقدن صکرہ نہ ثروت طبیعیہ
 نہدہ ثروت کسبیہ و وہیبہ ک اقونومی پولتیک
 نظرندہ هیچ بر حکمی اوله میوب جله سی ثروت
 میتہ دن عد ایله موتالک قرارکاه ابدیسی کبی
 کوشه نسیانه آتیلی ویرلر •

اقونومینک ثروتی بو صورتده تلقیسی
 ضروریاتنددر • زیرا اقونومی واراولان شیلردن
 بحث ایدہ جک اولورسه اصل موضوعندہ کی
 غایہ دن تباعد ایلش اولور • او غایہ ایسه
 انسانک حیات ایچون بر چوق اشیا یی استهلاک
 مجبوریتندہ بولنسنه • قابل دیگر بر چوق
 اشیا یی ده کندیسی حاصل ایتسی دیمکدر • حاصل

تیمور استحصال اولنه جنی نفعی ده انکا انضمام ایدر
 فابریقه نك حلیله تیمورك استحصالی ایکنجی هنر
 ایکنجی امك دیمك اولوب بو سعیك نمره سیله
 قیمتی منضم اوله جنی کبی نفعی ده متزاید اولور.
 زیرا طوپراق ایکن یالکز انی تصفییه ایده جك
 فابریقه جیمك نفعنه یارار ایدی. تیمور اولدقدن
 صکره دها بر چوق صنعتلره یارایه جقدر. او.
 چنجی درجه ده اوله رق او تیموری مثلا بالطه
 حالنه قویان آدمك سعی میدانه کلورکه بو
 سعینك ده انضمامندن صکره معدن مذکورک هم
 نفعی هم قیمتی متزاید اولمش بولنور. شمعی شواوچ
 عملیاتدن کچن ماده هر درجه سنده بولندیغنه
 کوره اوست طرفده کی درجه ایچون بر خام
 اشیا عد اولنور ایدی. هر الدن کچدکجه
 « معمول » عد اولندی که انک اوزرنده کی
 « عمل » دخی هم نفعی هم قیمتی آرتدیردی.
 اقونومی فنی ایشته بویله بالتمل آرتان نفع و قیمتی
 « ثروت » عد ایدرک میدان مباحثهیه چکر.
 ایدی افکارمزی خلاصه ایده لم: ثروت

ينه بو حکمتی کوزلجه تأیید ایدہ جک احوالہ
 لدن اولق اوزره شایان اشارتدرکه ایشته زیر
 زمینده بونجه معادن مدفون و بونلر میاننده
 الماس معدنلری ده داخل بولنوب فقط بنی بشرک
 هنری امکی مساعیسی انلر اوزرینه واقع اولده
 قلری ایچون اقونومی نظرندہ وارلقلری بیلہ
 بحث کوتورمز . دیمک اولیورکه بحث کوتورن
 مسئله « شی » و « ماده » دکل بلکه انلرک سعی
 بشر ایچون ماقوع علیہ اوللری قضیه سیدر .
 ثروت دینلن شینک بویلہ مساعی بشریہ
 زمین و سرمایہ اولسی دیمک بردیکر تعبیرہ کورہ
 ده بونلرک خام اشیا اتخازینه صلاحیتی دیمک
 اولور . مثلاً تیمور استحصال اولنه جق جوهر
 معدننده بر طویراق حالنده بولنور ایکن نفع و
 قیمتندن هیچ بحث اولنه مدینی حالده انی قازوب
 میدانہ حیقارنجه یعنی تعبیر شرعیسنجه « احراز »
 ایدنجه بو ایش ایچون صرف اولنان هنروامک
 درجه سنده اکا بر قیمت منضم اولور . قیمت بو
 صورتله حاصل اولدینی کی او تراب محرزدن

الضماى ده دوشونيله جك اولورسه هم نفى هم
 قىتى جامع برثروت صحىحه فنيه حكمنى المش او -
 لور . تأليف عاجزانه مده بونك مثالى بك كوزل
 ايراد ايتشم . دكز التنده ايشليان طالغىلرك
 محتاج اولدقلىر هواى طلومبه واسطه سيله ويرن
 عمله نك سعنى ارانه ايلشم . او عمله نك كونده لكينه
 كوره بر كونده قاچ مترو مكعب هوا و ير مش ايسه او
 مقدار مترو مكعبى مذكور كونده لك اوزرينه
 بالتقسيم ايسته هواى مبا - ده قيت تعيين ايتشم
 اولورز . شمديلر ده اوروپاچه هواى مضيق
 ايله ما كنه لر تحريك و مكتوب و مطبوعات كى
 بعض شيلر ارسال اولتيور . كذلك هواى
 مسخن ايله مسكنلر ايصيتيليور . ديمك اوليوركه
 هواى مباحى بويله بر صورت آخرله نافع ايتك
 ايچون نه قدر امك صرف اولنيور ايسه اكا كو
 ره برده قيت قازانديرلش اوليوركه ايسته بو
 حالده هواى نفع و قىتى جامع و كندى اوزرنده
 سى و هنر بشر واقع بر سرمايه و بر ثروت
 اوليور .

عبارت دکلدر . اوشیٹک حصولی ایچون صرف
اولنان امک هنز و معرفت یوقی ؟ ایشته اقونو-
مینک اصل پیشکاه تدقیق و محاکمہ الہرق حکم
دخی ویردیکی شی بودر . بوسر و حکمتی میدانه
چیقارمق ایچون « ثروت » اطلاق اولنان شیئی
مطلقا « سرمایہ » نامیلہ یکیدن موع ندقیقہچکہ-
جکز . اکر ثروت مزبزه بر سرمایہ تشکیل ایتہجک
اولور و او سرمایہ اوزرینہ بنی بشرک هنری امکی
بالانضمام انک منفعت و قیمت نسبہ سی آرتمغہ یاردیم
ایلیہجک بولنور ایسہ بویلہ اولان شیلرہ اوروبا
اقونومیکیلری « ریشس مورت » و « فایتال
مورت » تعبیر ایدرلرکہ « ثروت میتہ » و « سر-
مایہ میت » دیمکدر . موت ایسہ هر یرده اولد-
یغی کی بورادہ دخی « فقدان » معناسنہ کلور .
اقونومیہنک اصل اساسی دیمک اولان بو
حکمتی کوزلجہ تأسیس و تقویم ایچون عرض و
اخطار ایدہیمکہ : دنجک ثروت اطلاق ایدہمد-
یکمز هوای نسبی دخی بر سرمایہ اولہرق تصور
ایدیلوبدہ انک اوزرینہ سہی بشرک صورت

وقتیسز اولان شی اوزرنده بر استعداد مبادلہ
 تصور ایدرک او استعدادہ کورہ اکا نفع و قیمت
 حکم ایتدیرمسندن عبارتدر. مثلاً سز بر آوجیسکر
 کوزل بر آو کوپکنک سزجه یکر می لیرا قیمتی
 وارددر. بن آوجی اولدیغمندن بنجه کوپکنک بر
 قیمتی اولق شویله طورسون بیهوده یک ییه جکی
 ایچون مضر در بیله! بو حالده یاوه دن اوله رق بنم
 المہ بر اعلا زاغار کچر ایسه شومالی رد می ایدیم؟
 اقونومی پولتیق بونی تجویز ایدہ سز. اربابی نزدندہ
 یکر می لیرا قیمتی اولان بر کوپکہ ہر حالده بش
 اون لیرا بر قیمت مبادلہ حکم اولنہ جفندن انی
 بولدی رہ بیلدی کم بدل مقابلندہ صائمخی امر ایدر.
 دقت بیوریلیوری افندم؟ اقونومی نظرندہ
 نہ نفع نہ دہ قیمت بر صورت قطعیدہ حکم کوتو.
 رہ میوب اصل حکم اوشیدہ کی مبادلہ استعدادی
 اوزرینہ ویریلیور.

اما صد ددن تباعد ایتیہلم! مبادلہ حکمنی
 گیان شی کرک نفعی کرک قیمتی حائز اولسون
 اولسون «شی!» اطلاق ایلدی کمز مادہ دن دہ

سندده « بر پاره ایتمز » دینجه اهالی دیوان
 حریفی چلديرمش ظن ایتمشلر . حالبوکه بو
 قویوجی چلديرماش اولدینغی بک قولای اثبات
 ایلش . دیمشکه : « بوکا بیکلرجه التون قیمت
 حکم اولنور ایسه ده انک ایچون اول باول
 حکمدارمزا بونلره اعتبار ایتسی لازمدر .
 اعتباردن ساقط اولدقدن صکره ایسه بش
 پاره قیمتی قالمز »

نصل ؟ بر فقره عادیه اما اقونومی فنجه
 نه قدر حکیمانه ؟

دیك اولیورکه ثروت دنیلن شی هم نفعی
 هم قیمتی جامع بولنق لازم کلمکله برابر کرک
 نفع و کرک قیمت دخی مطلق و محقق برشی اولق
 شویله طورسون ایکسی ده بک مقید بک نسیدرلر .
 سزه نفعی اولان برشی بنم هیچ بر منفعتمه موافق
 دوشه مز . بناء علیه او شیئک سزجه بیوک
 بر قیمتی اولدینغی حالده بنجه هیچ بر قیمتی اوله مز .
 اقونومی پولتیق فننده برکرامت وار ایسه اوده
 ایشته بویله سزجه منفعتلی و قیمتلی و بنجه منفعتسز

اويله امثالنى كورمىش اولديغىمىز شيلردن او -
 ليوب او طه قدر بيوك ايمىش . آدجىكز قاصدنىك
 ايچىند كيرهرك پاره قارشديرر ايكن قپوسى كندى
 كنديسنه قپانى ويرمىش . طيشارى يه سدس
 ويرمىك قابل دكل كه استداد ايلسون . غيبوتى
 اوزرندن بر چوق كونلر كچهرك بس بللى بر
 چوق پاره الدى ده بر طرفه صاوشدى كى بر
 ظن ايله قاصدنىك قپوسنى قيرديروب يوقلامه
 ايلدكلرنده نهمشنى بولمىش . طبىبلرك معاينه سنده
 سبب موتى آجلىق اولديغى تحقق ايلش . هانيا
 شمى التونك قيمتى؟

احبادن بر ذات ظرافت سمات حكايه ايلدى
 كه : سلاطين زماندن بريسنىك اچيه احتياجى
 آرتوب خزينه سنده موجود الماسلرى فروخت
 ايله اچى تداركى قرارلشديرمىش . بر بيوك
 ديوان عقد ايدرك بتون قويوجىلرى ده دعوتله
 مجوهرات موجوديه بر بها بىچديرمىكى امر
 ايتىش . ايلك پرلانطه يى انه الوب ايرهرك
 چويرهرك معاينه ايدن قويوجى تقدير بهانقطه -

آدام اسمایت طرفدارانی ثروتک تعریفنه
برده قیمت ادخال ایشلردر . ایشمزه یارایان شینرک
برده قیمتی بولندیغنه کوره ثروت اولدیغنه قرار
ویرمشلردر . فقط باقهلم قیمت دینلن شی نفع دینلن
شیدن دها قطعیدر ؟

بونقطه ده سزه حضرت سعدینک کلمستان
مشهورنده کی بر حکایه بی اخطار ایلرم . چولده
آجلقدن هلاک درجه سنه کلش اولان حریف بر
کیسه طولوسی اینجو بولمش . قاورولمش بغدادی
بولدم ظنیه ک سوینش ایسه ده کیسه بی آچوب
ده ایچندن اینجو چیقدیغنی کورنجه بیچاره یأسندن
قالدیروب اوخزینه بی یره آتمش . نصل ؟ قیمت
نزه ده قالدی ؟

بالوجوه قیمت کبری عد اولنه جغنی ایلروده
کوره جکمز باره نک بیله قیمتی مطلق و محقق دکلدر .
کچن سنه لر روسچیلد فاملیاسندن بر یسنک
آجلقدن بر صورت غریبه ده هلاک اولدیغنی
غزته لر یازیورلر ایدی . بو ذات صندوقکار
ایمش . فقط کندی تحت اداره سنده بولنان قاصه

کبی ویاخود ثروت وهیبه آلهیه اولور . عفت
وعقل وانلردن متولد قره دیتو یعنی اعتبار
کبی »

کذلک براز دها اشاعیده دیشم که :

« بزم ایشمزه هوا قدر هیچ برشی یاراز . انی
تنفس ایله یاشارز . ضیای شمس دخی اکزیاذه
ایشمزه یارایان بر ثروت طبیعیه در »

ایشته کوردیکزی یا؟ ثروت بزم احتیاجزی
تسویه مدار اولان شیلردن عبارت بولندیغنه
کوره هوای نسیمی وحرارت شمس دخی برثروت
دعکدر .

بو حالده ثروت حقنده اکزیاذه بکنمش
اولدیغمن تعریف بتون افرادینی جامع اولمش
اولیور ایسه ده افرادک ایچنده ینه بوحرارت
شمس وهوای نسیمی کبی مباحیتی برصورت
مطلقه ده اوله میهرق احرازی ده قابل اولیان
شیلر دخی داخل اوله رق بونلر ایسه مباحث
اتونومیقیه جه اغیار عد اولنق لازم کله جکندن
تعریف اغیارینی بحق مانع اولمش بولنه میور .

احراز ایدن یعنی برقابك ایچنده جمع ایلان آدم
ایشته اول مقدار مال محرزه صاحب اولور .
هر کیم انک بومال محرزینه تعرض ایدر ایسه
شرعاً منع اولنور . چونکه مال محرز دخی عینی
ثروت خصوصیه حکمنده در .

هوای نسیمی و حرارت شمس کی شیلرک
احرازی ممکن اوله مدیغی جهته ثروتدن عذ او .
لنءلمری لازم کلور ایسه ده اقونومی پولتیک فنی
بونلری ثروتملکدن اولیه علی الحمیا طرد و اخراج
ایدی ویرمءشدر . ایشته تألیف عاجزانه مده
بونلر حقنده نماخذ معتبره دن جمع معلومات ایله
شویله دیمشم :

« ایشمزه یارایان هر شی بر ثروتدر . او
ثروت علی الاطلاق تصور اولنور ایسه ثروت
عمومیه دیه تعبیر اولنور . ثروت عمومیه دخی
یا طبیعی اولور که معدنیات نباتات حیوانات طر-
پراق حتی کونشیک ضایعی و هوای نسیمی بیله
اشبو ثروت عمومیه حکمنده داخلدر . یا ثروت
کسبیه مدنییه اولور . علوم و صنایعه کی بهره

« بزده بر اطمینان حاصل ایدن یا خود بزی
بر مضرتدن محافظه ایلیان الحاصل مادی معنوی
بر احتیاج جزه قارشو کالان هر شیئه اقونومی بو-
لتیقجه ثروت اطلاق اولنور »

ثروت بو صورتده تعریف اولندقدن صکره
هوای نسبی حرارت شمس دکزک صولری طا-
شارک طوپراقلرکده برر ثروتدنی معدود اوله -
جقلرینه دائر ایراد بیوردیغکن سؤاللرک کافدسنه
« اوت ! » جوانی ویرمکده تأخر ایدیله مز .

هله دکز لرک کوللرک صولری طاشلر طوپرا-
قلر و بونلر صاحبسز اولمق شرطیله انلرک اوزرند
خدایی نابت اغاجلر اوتلر و . ائرهنک محققاً ثروتدن
معدود اوله جقلرینه هیچ شبهه ایدیله مز یا؟ رطب
ویابس هر شیئی جامع اولدیغی کبی اقونومی پولتیقی
ده همان شمدی اوروپادن الدیغمز درجه دن
دها متمم اوله رق جامع بولنسان شرع شریف
احمدیده « مال مباح » اطلاق اولنان شیلر ایشته
بونلر دکلیدر؟ بونلره هیچ بر کیسه فضولی متصرف
اوله مز . عمومک مالیدر . فقط بونلر دن بر مقدارینی

علمرك واناره عائد اصطلاحاتك اويله قرق درلو
تعريفلى ده اولمز . بر تعريف اوزرنده علماسى
اتفاق ايدرلر . فنون ظنيه ده ايسه افرادىنى
جامع اغيارىنى مانع بر تعريف يايىق بيله بىك
اختلافه دوچار اوله رق بر امر مشكل صورتى
الور . نصل كه فلسفه ايچون يوزلرجه تعريف
يايىش اولدينى حالمده هنوز هيچ برىسى اتفاق
فلاسفه ايله قبول اولمش بولمدينى كې اقونومى
ايچون يايىلان بر چوق تعريفلى ده تاليف
عاجزانه مده تشرىح ايدر ك هانكيسنك نه درجه يه
قدر قبول اولنه بيله جكنى ده كوسترمش ايدم .

ايسته بو ايضاحاتدن اكلاشيله جنى وجهله
ماهيت ثروتى تعريف خصوصنده ده حكيمانك بر چوق
اختلافلى اولمىدر . بن اقونومى بولتيقم ايچون
حكيم بروسكر ك تاليفنى اساس اتخاذا ايتمش ايدم كه
وقتيه بلچي قا قرالك تحت نظارت ورياستنده
تشكل ايش اولان بر جمعيت عليه ده داخل اولدينى
حالمده مختصر فقط غايت جامع بر كتاب تاليف
ايشمىدر . بونده ثروتى تعريف ايدر ك دييور كه :

وعدم ضحیتی اگلامق ایچون اولای علی الاطلاق
ثروت ایله انک بعض اقسامی تعیین ایلمک
لازمدر .

معلوم حکمت ملزوملری اولدینی اوزره
هر علمک بر تعریفی وارددر . حتی هر علمک
حاوی اولدینی اصطلاحاتکده برر تعریفی وار -
در . زیرا اصطلاحات مذکورک هربری بر
مبحث تشکیل ایدرلرکه مباحث مذکورینی
بالاطراف بسط وتمهید ایلمکدن ده بر « فن »
تولد ایلر .

تعریفلرک اغیارینی مانع افرادینی جامع
اولسی لازم کلهجکی حقنده صرف ونحو اوقور
ایکن اوکرندیکمیز قانونک حکمی بورالرده دخی
جاریدر . حتی علومده ثبوت وصحت نه درجه
لرده انسه تعریفلرنده اغیارینی مانعیت وافرادی
جامعیت اوقدر قطعی اولور . مثلاً « حساب
اعداددن هندسه ابعاددن بحث ایدر » دینجه
ایشته شو قیصه تعریفلر اغیاری مانع افرادی
جامع اولغه کفایت ایدرلر . همده بو مثلاًو

﴿ دردنجی مکتوب ﴾

« ثروت »

محبوب قلم افندم حضرتلری .
ارسالنه عنایت بیوردیغکز مکتوبده
صوریور ایدیگزکه :

« بو عالم هوای نسبی حرارت شمسی
دکزک صولرینی طاشی طورانغی ثروتدنمی معدود
قیلارلر ؟ ثروت دنیلن شیئک منفعت و قیمتی جامع
اولمسی دیمک نه دیمکدر ؟ اورتهده دونن مباحثه
لره کوره پاره‌نک هیچ بر قدری قیمتی قالمایق
لازم کلیور . کرچکمیدر ؟ »

ایشته بو مکتوبده شو سؤاللرکزی حل
ایتمکه غیرت ایلیه جکم . انجق پاره بخشنی آتییه
تعلیق ایلیه جکم . فی الواقع آدام سمایتک حکمنه
کوره پاره دنیان شیئک هیچده بر قدر و قیمتی
یوق دکل ایسه ده اوده سائر ثروتلر کبی
بر ثروت اولوب فقط ثروتلک حیثیتی کندیسندن
عبارت دکلددر . انجق بو سوزک درجه سحت

مألا « تهئولوژی » اوقوتن بر معلم « ایشته علم
ادیان بوندن عبارتدر » دیه جك اولورسه البته
شاگردان دخی حقیقت محضه اودر اعتقادیه
بزم علم کلامی تحطه درجه لرینه قدرده واره
بیورلور. بویه شیلرک تمیزی معارف نظارت جلیله
سنه عائددر. مکاتب پروغراهرینک نصابنده
ترتیبی میسر اولسه مکاتب عالیهمزده تدریس اولنان
اقونومی پولتیق درسلرینک عادتاً مدخلدن عبارت
اولدقلری تحقیق ایدرک اوکی مداخل تارشديه لره
ایندیریلور ایدی ده منتهیلر مکتبی دیمک اولان
مکاتب عالیهمزده تدریس ایدیه جك اقونومیلرک
بالاخره بزجه تطبیق ده ممکن ونافع اوله بیه جك
حکمتیه برابر تدریسنه همت بیوریلور ایدی .
ان شالله او موفقیتی ده مشاهده ایه قریر
الغین اولورز. شمدیکی حالده ینه بوتمنی قدر بر
بیوک تمنی عاجزانه م تزايد صحت و بقای عافیتکزدر
افندم حضرتلری!

احمد مدحت

وارد ر . آ ز و ی ر و ب چ و ق الم ق د ن ب ی و ک ک ا ر م ی
ا و ل و ر ؟ « د ی ن ل د ی ک ی ز م ا ن ب و س ف س ط ه ی ی د ه ب ز ه
ر ی ا ض ی ا ت ش ر ح ا ی د ر ک ب ط ل ا ن ک ل ی س ن ی ا ث ب ا ت
ا ی د ه ج ک د ر .

ب م ن ه ت ع ا ل ی ب و ن د ن ص ک ر ه ک ی م ک ت و ب ل ر م د ه س و ا .
ل ل ر ک ز ی ب ر ب ر ت ش ر ی ح ا ی د ر ک ع ق د ه ب ع د ع ق د ه ب و ن ل ر ی
ح ل ا ی ل د ی ک م ز م ا ن م س ث ل ه ا س ا س ی ه ل ا ی ق ی ل ه ت و ض ی ح ا ی د ه .
ج ک د ر . ا م ا م ک ا ت ب ع ا ل ی ه م ز د ه م ع ل ی ن ح ض ر ا ت ی ا ق و .
ن و م ی پ و ل ت ی ق د ی ن ل ن ع ل م ظ ن ی ی ی ا ل ک ز آ د ا م س م ا ی ت ک
ظ ن ل ر ی ن ه ب ن ا ا ی د ر ک ا و ص و ر ت د ه ت د ر ی س ب ی و ر ی ی و ر ل ر
ا ی م ش د ه ب و ن د ن د خ ی ک ن ج ل ر م ز ک ا ف ی ک ا ر ی م ت ش ت
ا و ل ه ر ق ا و ر ت ه ی ه ع ج ی ب و غ ر ی ب ف ک ر ل ر چ ی ق ی و ر
ا ی م ش . ب و ن د ه ق ب ا ح ت ن ه ک ن ج ل ر م ز ک د ر ن ه م ع ل ل ر م ز ک !
ا ق و ن و م ی ت د ر ی س ا ی د ن م ع ل ل ر ک ا ه ن ک ع م و م ی ع ل و .
م د ن ن ه ق د ر ب ه ر ی ا ب ا و ل د ق ل ر ی ب ز ج ه م ج ه و ل
ا و ل و ب ت ف ن د ی ن ل ن ش ی د خ ی ی ا ل ک ز ل س ا ن آ ش ن ا
ا و ل م ق ح س ی ل ه ا ل ه الن ا ن ب ر ک ت ا ب ی ع ی ن ا ت ر ج ه ا ی د ه
ب ی ل ک د ن ع ب ا ر ت د ر ظ ن ا و ل ن د ق د ن ص ک ر ه غ ر ا ب ت ل ر ک
ب و ن د ن د ه ا ق و ج ه م ا ن ل ر ی ب ی ل ه م ی د ا ن ا ل ه م ز م ی ؟

نی او کرنور ایکن دخی اکلامش ایدم ده بوندن
اون سنه مقدم تألیفنه موفق اولدیغم اقونوی
پولتیق کتابنده هم او قواعد جدیدی تذکار
ودرج ایتمش وهم ده بزم بولندیغمز مکان وزمانه
کوره مطالعه لری علاوه ایلش ایدم .

ایشته افندم فنون ظنییه بر کره فنون
صحیه تطبیق ایدنجه انسانک ذهننه بر انتباه
بر رشاد کلوب پک چوق تصحیحاته موفق اوله .
جفی کبی بونلری برده فنون ریاضیه تطبیق
ایلینجه دها دقیق دها مهم خطالر دخی میدانه
حقیقه رق ذهنلر بو غلظدن توقی ایده بیلورلر .
مثلا پاره دنیلن شیئی ثروتلکدن بعد التجرید
اصل ثروت دخی انسانلرک حصوله کتوردکلری
هر نوع نافع و قیمتلی شیلر اولدیغی اساسی اوزرینه
» بر مملکتدن خارجه آز مال چیقوب خارجدن
مملکته چوق مال ادخالی مضر عد اولنیوب
بالعکس مفید عد اولنلیدر . زیرا ایشته بزدن
خارجه آز ثروت چیقوب خارجدن بزه چوق
ثروت کیریور دیمکدر . بونده زیان دکل کار

بر مبادله عینیه دن اولدینی زمانلرک اوزرندن
بیکلرجه سنه لر کچمشدیر . بوکون انسانلر کارکیر
ومزین خانه لرده اوتوریورلر . تجارت ایسه
التونه کوموشه مقابل بر مبادله دن بیله عداولتیور .
کاغد و سوز اوزرینه جریان ایلیور ! « ادعاسنه
قیام ایلیه جک اولسه نه قدر کولرسکز !

بنده کز دخی ذات عالیکزی اسئله معهوده .
بی ایراد ایتکزه سبب اولان معترض مدرس
« م . ع . ح » افندینک صباح غزته سنده
قولبر زماننده بولندیغمیزی و او زمانک چوقدن
کچدیکنی سویلیسی اوزرینه ایشته بو قدر کولدم .
زیرا بکا جغرافیا فنی بزم مملکتک بو کونکی حالنی
وتاریخ دخی فرانسه ناک قولبر زماننده کی حالنی
اخطار ایدنجه بزم ایچون قولبر زمانه هنوز
کچمش اولاق شویله طورسون دهها حلول بیله
ایتماش بولندیغنی اکلادم . یالکز شمده
معترضمنک بو افاده سی اوزرینه اکلامش ده دکلم
یا ؟ بوندن اون سکزیکریمی سنه ه مقدم اقونومی
یولتیق فنی تدرس ایدر و آدم سمایتک یکی قاعده

دخی مکاتک احکامنه تابعدر . بزه صورارایسه کن
ازمنه قديمه تاريخيه اسلامك انتشارندن صكره
ختمبولمشدر . اورو پاليلره صورار ايسه كن
۷۶؛ سنه ميلاديه سنده رومای غربينك
انقراضی ازمنه قديمه تاريخيه نهايت ويرمشدر .
زیرا ازمنه قديمه مخصوص اولان احوالك
كافه سی بوزمانلرده ختام بولوب اندن صكره
احوال عالم يکيلشمكه باشلامشدر . حالبوکه
آفریقای وسطی یه كیده جاك اولسه قونغو
اقلیم واسعك ازمنه قديمه سی هنوز ختام بولمده
اولدیغنی کورورز . زیرا برطرفدن اورو پالیلر
ودیکر طرفدن مسلمان افریقاییلر بوقطعه یه
مستولی اولمغه باشلایه رق احوال قديمه یی دوچار
تجدد ایلمکده درلر . شمدی بزه واورو پایه نظراً
طوغری اوله بیلن تقسیمات زمانیه و بونلرک
قدملری و او حاله متناسب اولان احکام قونغو
ایچون طوغری اوله بلورمی ؟ بر قونغولی « سز
نه دیورسکنز آکوزم ! انسانلرک چوللرده
اورمانلرده پراکنده پریشان یاشایه رق تجارتکده

دوچار اولدقلری جزایه چارپدیریلور ایدی . اکر تاریخ و جغرافیا بویرلرک هانکی یرلر و بوزمانلرک هانکی زمانلر اولدقلرینی بزه کوستروب ارشاد مزه خدمت ایتیه جک اولورلر ایسه بز حالا بزده دخی بوقاعده نك دستور العمل طوتلسی لزومنی ادعا یلر کیدرز .

مثال لر می بورایه قدر هپ اسکینک یکیلکه وتأخر وتدینک تقدم وترقیه اولان نسبتلرینه تطبیق ایتمش اولمقلغمز تغلیط اذهانی موجب اولمالیدر . زیرا تسطیر وارسالنه عنایت بیوردیغکن مکتوبده بنده کزه ایراد ایلدیکنز سؤالره میدان آچان بر غلط ایشته تمام بونقطه دن تحصیله باشلاقدده در . دیه بیلورسکنز که بر زمانک اقونومی قاعده لری بوزمانده جاری اوله . میوب ترقیات متتابعه قواعد مذکوریه بی تصحیح و اکمال ایلش اولدیغنه کوره بز دخی اک یکیلرینی ترجیح ایلرز .

خیر ! زمانه کوره طوغری اوله بیلن بوسوز مکانه کوره طوغری اوله مز . ذاتاً زمانک احکای

بك اكلنجهلى بر تماشادر ! « دعواسنه قيام ايده .
 جك اولسه بوآدمه نه ياپارلر ؟ اكر چلديرماهش
 اولديغنه يقين حاصل ايسه تاريخى انك بروننه
 طوغرى اوزاتوب واقعا مكان او مكان ايسه ده
 زمان اوزمان اولديغنى اكلاتورلر .

كذلك عاقلك بريسي اليوم سبريايه كيتسه ده
 اهالى يه « سززنكين اولمق ايجون پاتاسى اكيور .
 سكر ها ؟ شاشارم عقلكزه ! باقكر عالم دارچين
 اكوب نه قدر پاره قازانيور ! « ديه نصخته قالقشسه
 انك بروننه ده خريطه يي ياقلاشديروب زمان موا .
 فق ايسه ده مكان او مكان اولديغنى اكلاتورلر .

اقونومينك علم حقوقه تطبيق اولنديغى بر
 زمانده « هرشى ره پوبليكك ماليدر » قاعده اسا .
 سيه سى مرعى اولديغندن بر صنعتكارك هنر ومعر .
 فتى ده ره پوبليكك مالى عد اولنه رق او صنعتكارك
 كندى هنر ومعرفتى ممالك اجنبيه يه نقل واجانبه
 تعليم ايده بيلسى منع اولنور ايدى . هر صنايع
 اسرار دن عد اولنه رق بونلرى افشايدنلر خيا .
 نته بالاتهام اوجنايت سياسيه يه جسارت ايدنلرك

فروعك حاوی اولدقلری سقیملری مستقیملرندن
 و مستقیملری سقیملرندن تفریق خصوصنده تاریخ
 و جغرافیایه مراجعت ایتیه جك اولور ایسهك
 محتاج اولدیغمن ارشاده نائلیتک امکانی اولمه من.
 زیرا بونلرک هر بری برر مکانه و برر زمانده
 وجود بولشدر درکه او مکان و زمانلره مخصوص
 اولق اوزره عین اصابت اولدقلری قبول ایدیه
 بیه جك اولان برچوق شیلر زمان و مکانک تبدیلیه
 تغیر ایده بیلیرلر . بوایه «تغیر زمان ایله بعض
 احکام دخی متغیر اولور» صورتنده بر قاعدهء
 کلیه تشکیل ایشادر . بوکون روما اهالیسندن
 بریسی «شوآدم بنم اسیرمدر . بن اسیری اولدو .
 ره جکم . مالم دکلیدر ؟ مالک اولدیغم بر قویونی
 فصل ذبح ایدیور ایسهم بونی ده اولدوره جکم .
 فقهای زمانک بنی تعقیبه حقلری یوقدر . چونکه
 قواعد حقوقیه دندرکه افندیسی کوله سنک جاننه
 ده مالکدر . فقها افندیلر ایستلر ایسه
 کندیلری ده تشریف بیوروب اسیرک ارسلانلر
 قیلانلر پنجه سنده فصل پاره لندیکنی تماشا ایلسونلر .

زنجی وزنجیه لر صورتنده ترسیم ایتش .
 شمعی بو اینجیلی بزه ارئه ایدرک واسکیلکی
 ده اخطار ایلیه رک « ایشته بویه قدیم برکتاده
 ترسیم وتصویر اولندیغنه نظراً ذوات نصرانیه نك
 زنجی وزنجیه لردن عبارت بولندیغنه اینا نملیسکنز »
 دیه جك اولسه لر شو تکلیفی رد ایتمکده سند من
 نه اوله بیه جك ؟ شبهه یوق که جغرافیا وتاریخ !
 جغرافیا بزه اخطار ایده جك که حبشستان دنیلن
 یرک اهاالیسی اسمرتلی زنجیلردر ده انلر بتون
 نوع بشرک کندیلری کی اولدقلرینه قانع بولند -
 قلری ایچون ذوات نصرانیه یی ده بویه ترسیم
 ایتشلردر . تاریخ بزه اخطار ایلیه جکدر که ذوات
 نصرانیه یهودی جنسندن اولوب بونلر دخی
 بیاض ایدیلر . شوایکی اخطاردخی بزى ارشاد
 ایله حکم ایتدیره جکدر که انجیل حبشی بر حقیقت
 دکل برظندر . همده کذب محض جهتنه اقرب
 وحی محض کذبدر .

فلسفه کی حقوق کی اقونومی کی علوم
 ظنیه نك وبونلری بیک تقسیماته دوچار ایلیمان

« تاریخ حکمت » و « تاریخ حقوق »
و « جغرافیای تجاری » و سائرہ کبی .

جغرافیایا و تاریخیك نہ کبی ظنیاتی نہ وجہلہ
تصحیحہ یار دیم ایدہ جککری نہ بر مثال اولق اوزرہ
چند سنہ مقدم غزتہ لردہ بلکہ سزکدہ مطالعہ -
کذارکز اولمش بولنان بر ققرہ لطیفہ بی اخطار
ایدہ حکم . اوایسہ حبشستاندہ بولنش اولان
بر قدیم و مصور انجیل شریف نسخہ سی
مادہ سیدر .

معلومدزکہ نصرانیت حبشستانہ بحر اجر
طریقہ پک اسکی زمانلردہ دخول المشرک .
حبشلردن بر صنعتکار کندیلر نہ واصل اولمش
بولنان بشارت عظمایی یعنی انجیل شریفی کندی
همشہر یلرینک تہمملرندہ بر سہولت اولق
و تأثیر معنویسنی آرتدیرمق ایچون درلو صورتلر
ابلہ تصویر ایتک ایستمش . حضرت مریمی اک
کوزل برزنجیہ و حضرت عیسانی اک و قرر بر
زنجی صورتندہ تصویر ایدرک نصرانیتہ عائد
قادین اربکک سائر ذوات معززہ بی دہ ہپ بویلہ

علوم ظنیه دن استفاده ایچون اول باول
 او علمك حاوی اولدیغی ظنلك هانکی مملکتده
 و نه زمان پیدا اولدیغی تدقیق ایتلیدر .
 ا کلا یورسکزی یا ؟ او ظنلری اولا جغرافیا و تاریخ
 فنلرندن عبارت بولسان محکمه سورملیدرده
 کوستره جکلری رنك حقیقتی تدقیق ایتلیدر . یعنی
 تاریخ و جغرافیا علملری علوم صحیحهدن عد اولنمق
 اعتباریله بولنلرده کی صحتدن او ظنلری ده تصحیحه
 غیرت ایتلیدر .

اوت ! تاریخ ایله جغرافیاده قطعاً صحت
 اوزرینه مبتنی اولمیوب عظیم ظنلر مدهش
 خطالر انلرده دخی وارددر . فقط بو ایکی علمك
 برخاصه عجیبه سی واردر که اوده کندی خطا .
 لرینی بیله ینه کندیلرینك دخی تصحیحه مقتدر
 اوله بیللریدر . هله سائر برچوق علوم ظنیه نك
 خطالرینی تصحیحه یاردیملری پك زیاده اولدیغندن
 مدقین علما علوم ظنیه دن برچوقلرینك صورت
 مخصوصده تاریخ و جغرافیالرینی یازمینجه
 اره دقلری حقیقته واصل اوله مامشلردر .

ایدرک اوده بشقه لرینه ریاضی درسی و یرمکه
قیام ایدر . بزه اقونومی درسی و یرمک ایستیا
ذاتک « ثروت » نه اولدیغی اکلاتمغه قالمش
کی !

ایمدی ظن دینلن شئیئک جغرافیا کی علوم
صحیحیه و حساب کی علوم ریاضیهیه قدر فرجه
یاب دخول اولدیغی کورملی ده اصل علوم
ظنیه دن معدود اولان علملر ده ظنک حقیقت
محضه صورتی ده اله بیلدیکنی اکا کوره دوشونملی .
ذاتاً حقیقت محضه صورتی المش بولنمسه ایدی
اولیه بر یغین ظنری « علم » دیه بر مجموعهیه
جمع ایدرلر و « حقیقت » دیه تدریس و تدرسه
قالمشورلری ایدی ؟ کندیلرندن اقوی و احیی
بولند قجه ظنلرک عین حقیقت حکمنی اله بیله جکی
ایچون ایدی که بوندن اولکی عریضه مده ذات
عالیلرینه اقونومی پولتیق فنی علوم ظنیه دن
اولدیغی حالده بر فکر سلیمک ارشادینه تبیت
شرطیه بوندن دخی پک چوق استفاده لر ایدیه .
جکئی عرض ایشیدم .

قعيه لرینه کوره تحریء خطا ایچون برچاره ارا نور
ایسه اوچاره اصل طوغری بی یا کلشندن فرق
ایده بیلور. اوچاره ایسه ضرب عملنک معکوسی
اوله بیلور. یعنی ضربده عددلرک قیمتاری اونراونر
یوزر یوزر بیولتمش اولدیغی کبی تقسیم دینلر
شی دخی بویله قیمتاری اونراونر یوزر یوزر کو.
چولتمک اوله جفندن ۲۳۸ عددینک ۲۲۴ ایله
ضربنده حاصل اولان ۵۳۳۱۲ عددی طوغری
اولوب اولدیغنی اکلامق ایچون بو ۵۳۳۱۲
عددی مضروب ویا مضروب فیهدن بریسی او.
زرینه تقسیم ایتلی. هانکیسی اوزرینه تقسیم اولنور
ایسه خارج قسمت دیگرینه مساوی چیققدقه
ضرب عملنک طوغری اولدیغنه یقین ریاضی
حاصل اولمش بولنور

ریاضیاتجه پک عادی مسائلدن اولان شو
کیفیتی بو قدر اوزاتمش اولدیغمن تکثیر سواده
حل بیور مامکزی رجا ایدرم. احتمالدن خارج
دکلدرکه بو قدر عادی بر مسئله دخی بعض کیسه لرک
مجهولی بولنورده انی بر حقیقت عظمی ظن

سه امین اولورسکزکه یاپدیغکز ضرب عملیاتی
 طوغریدر. او یله دکللی ؟ حالا انشا کتابلرینه
 « المیزان » دیه بو عملیاتی درج ایدرلر. حالبوکه
 ریاضیه شکلی المش اولسندن قطع نظر ایشته بو
 قاعده دخی برظندر. سائر قواعد ریاضیه کی
 ازلیت ابدیت درجه سنده بر ثبوت مطلق ایله
 ثابت دکلدر . چونکه یاپدیغکز ضرب عملیاتنده
 حاصل ضربکز ۱۲۳۳۵۰۱۳۳۵۱۳۳۵۱۳۳۵
 اولسه یاپدیغکز میزان بو یا کلش حاصل ضربی ده
 سزه طوغری کوستره جک ایدی . بو خطایی ده سزه
 کوستره جک اولان شی کورکوسی واسع میدان
 تتبعی واسع اولان مدققک طبعنده کی استقامت و
 فکرنده کی سلامتدر. اومدقق دوشونورکه ضرب
 عملیاتنده کی اصل خطا اعدادک قیمت حقیقیه لرینی
 آراشدیرمقده اوله بیلور. چونکه ضربدن مراد
 عددلری اوزر اوزر یوزر یوزر بیولتمکدر. بو
 بیولتمکده کی خطایی عددلرک قیمت حقیقیه و عددیه
 لرینه ارجاعله بولمق قابل اولیوب انلرک ینه بویله
 اوزر اوزر یوزر یوزر بیولتمش اولان قیمت مو-

ایسه اخراج ایدرک باقیسنی افقی بر چزکینک اور.
 تهسنه یازارسکز: یوقاروکی ضربمزک مضروب
 خانه سنده کی ۸ و ۳ و ۲ عددلرینک مجموع قیمت
 حقیقیه لری ۱۳ ایدوب حاوی اولدیغی برطقوز
 چیقارلدقندن صکره ۴ قالورکه بونی چزکینک
 اورتهسنه قویارسکز. مضروب فیه خانه سنده ده
 بو عملیات یاپهرق انک مجموعی ۸ ایلدیکندن عیناً
 چزکینک التنه واولکی دردک حذاسنه یازارسکز.
 بعده «سکز کره درت اوتوزایکی ایدر» دیه بوایکی
 رقی یکدیگریله ضرب و بو اوتوزایکیدن اوچ طقوز
 اولان یکرمی یدی پی طرح ایله باقی بشی چزکینک
 صاغ اوجنه یازارسکز. نهایت حاصل ضربکزده کی
 رقلری یوقلایوب بو ۵۳۳۱۲ رقلرینک مجموع قیمت
 حقیقیه لری ۱۴ اولوب بوندن ده برطقوزی طرح
 ابدنجه بش قالدیغنی کورده رک انی ده چزکینک صول
 اوجنه یازارسکز. میزانکزک شکلی شویله :

$$\begin{array}{r} 5 \quad 4 \quad 5 \\ \hline 8 \end{array}$$

اولور. ایکی اوجده کی رقلر بربرینک عینی اولور

شمیدین ذهنکزی حاضر لاش اولورسکنز . حتی
ظن دینلن شیئک علوم صحیحہ دن علوم مثبتہ یه
قدر بیله صچرامش اولدیغنی ده سزه اخطار
ایدهیم :

مفتاح ریاضیات اولان اعمال عادیہ حسابیه
بی اوکر ندیککز زمان « میزان » دینلن شیئی ده
سزه اوکر تدیلریا؟ مثلاً ۲۳۸ عددینی ۲۲۴
عددی ایله شویله جه :

$$\begin{array}{r}
 ۲۳۸ \\
 ۲۲۴ \\
 \hline
 ۹۵۲ \\
 ۴۷۶ \\
 ۴۷۶ \\
 \hline
 ۵۳۳۱۲
 \end{array}$$

دیه ضرب ایلدیککز زمان حاصل ایلدیککز
حقیقت ریاضیه ده شبه کز وار ایسه بر میزان یاپار-
سکنز . بونک ایچون ده اولامضروبده کی رقلری
قیمت عادیله لر یله جمع و دروننده نه قدر طقوز وار

و بوی و ار دیه ویریلان حکم فی الواقع بر زمان
طانش اولان ارضك شرقدن غربه طوغری
امتدادی شمالدن جنوبه طوغری امتدادندن ده
زیاده اولسندن نشأت ایلشیدی . او زمانلر
اراضیء معلومه بر شکل مستطیلده کورلدی
ایچون بونك عرضك هانکی و طولنك هانکی
بعدلرنده بولندیغی حسابیله تعیین نقاط ایدی
ایدی . بونی بیلیه جك اولور سه ق جغرافی
فنك روی ارض اوزرنده عرضلر و طوللر فرض
ایدوب طور مسنده کی خطایی ممکن دکل تقد
ایده میهرك انی بر حقیقت فنیه ظن ایلکده دوا
ایدر کیدرز .

جغرافیا فنون صحیحه دن اولدیغی حالده ظ
دینلان شیئك اکاده کیرمش بولمسی نظر استغر
بکزی می جلب ایلدی ؟ کو کلم بو استغرابکزی پ
آرزو ایدر . فنون صحیحه ده بیله بویله یقین
حقیقت عد اولنه بیله جك ظنلر بولندیغنی نظر حکم
الور ایسه کن اصل علوم ظنیه ده ظنلرک دها
یمانلری کوریله بیله جکنی اکا کوره دوشونمکه د

طولای بو خطا ایله نصل اتهام اولنه بیلورلرکه
انلرک سطح ارضدن نظر مشاهدلرینه معروض
اولان دائره کوره فی الواقع بو ظنلری یقین
درجه سنده قوتلی ایدی . ایشک ایچنده کی
خطایی اکلامق ایچون سطح ارضک چینہ قدر
متد اولدیغنی کورمک یعنی بومشاهده ایله میدان
تبعی توسیع ایلک لازم کلور ایدی .

نه تحف بر لطیفه جغرافیه درکه حالا
« فلان مملکتک عرضی شوقدر طولی بو قدر
درجه در » دیورزده بو سوزمک بر حقیقت
جغرافیه اولدیغنه حالا اینانیورز . بریسی کلوبده
بزه « جانم بر مملکتک عرضی طولی اوله مز بو بر
خطای فاحشدر » دیه جک اولسه انک بزی بو
صورتله تخطئه ایتک ایستمنی عادتاً جهلنه حل
ایدرک استهزا بیلر . بو آدمک حقلی
و خطانک بزده اولدیغنی اکلامق ایچون بزده کی
تبعات جغرافیه دائره سنک دها زیاده واسع
اولسی لازم کلور . دوشونه بیللی یزکه سطح
ارض اوزرنده کی بلده ونقاط سائر نک اکی

قدمای یونانیه نك بعض صنعتكارلر یدندن چیقمش
اولان کوزل ویا چیرکین صورتلی مرمرلری
ویا خود حتی بونلرک تصویر ایلدکلری اشخاص
مخیله نی معبودلردن اولمق اوزره ظن ایدیشلری
کبی که ظنك اقواسی وارد اولنجیه قدر بونلر
حقیقت محضه دن اولمق اوزره عد ایدیلورلر
ایدی . حتی سقراط کبی بر کامل کل حقیقت
عد اولنان بو ظنی ینه ظن منزله سنه ایندیرمک
امیلیه اتهام واعدام اولنی ویرمشیدی .

علوم ظنیه ده کشف وایجاد درجه لرینه
وارمش اولان حکمای « تغلیط اذهانده بولمشلر »
دیه تقبیح ورد ایدمیز . زیرا قصدلری تغلیط
دکل ارشاددر . حکملری یقینیاتدن و حقیقیاتدن
عبارت اولماسی کندیلرینی اتهامه مداراوله مز .
زیرا بونلرک حکملرنده کی سهولری خطالری
اکلامق ایچون ینه بونلرک کورکولرندن ده
واسع مشاهداتله میدان تتبع توسع ایتش او .
لمسی لازم کلور . قدیم یونانیلر کندی مملکتلرینی
دنیا نك تمام اورته سیدردیه ظن ایتش اولملرندن

ذهنلرده حصوله کلمش بر حکم ناتمام اولوب
 بو حکمی تولید ایدن یقینیات متقدمه نه قدر
 ضعیف ایسه لر ظنکده خطایه اوقدر تقریبی
 حسابیه انسان خطاسنی در حال اکلايه بیلور .
 بالعکس او حکمی تولید ایلان یقینیات نه قدر
 قوتلی ایسه لر ظنکده حقیقته او درجه لرده
 تقریبی حسابیه انسان بونک بر ظندن عبارت
 بولندیغنه یا قلاشه میهرق همان همان حقیقت
 محضه اولسنی قبول و حکمه تقرب ایلر . ایشته
 سرباک صو ظن اولمسی ده ظنلرک بادی امرده
 ائ قوتلی اولانلر ننددر . اما ظن دکلئ؟ حقیقت
 شویله طورسون اندن دها قوتلی بر ظن کلدیکی
 زمان بیله اولکیسی حکمدن دوشه رک عین خطا
 حکمنی الور .

ظنک بو وجهله تعیین ماهیتی علوم ظنیه
 نکده تعیین ماهیتلرینه مدار اعظم اولور . حتی
 دنیله بیلورکه علوم ظنیه ینه ظنیجه اندن
 اقوی اولان دیگر معلومات حصوله کلنجیه قدر
 اربابی نزدنده حقایقندن عد اولنه بیلور .

سیدرده بزده موجب یقین اولان بو مشاهد
اوزرینه سرباک دخی بوکا بکزر احوالی نوره
رک انک ده صوا ولد یغنی ظن ایلرز .

فقط بر ظنک « ظن » اوله رق « یقین »
اولدیغنی فرق ایده بیلک دخی غایت سلیم
قوه مفکره ناک ارشادینه وابسته در . اگر
فکر سلیمک صاحبی جهانده بعض مملکتلر بولنور
اورالرده بر کیفیت نسیمیه اقتضاسنجده بر قطعه
هوائیه ناک اوزاقدن سطح زمینده عادتاً کول
کوروندیکنه واقف اولسه و بو وقوفی در حال
قوه مفکره سنه انتقال ایدرک « بن شو کوردیه
شیئه صو در دیور ایسه مده صوا اولماسه
دخی قابل اوله بیلور » دیدیرتمه قارشو سسند
عجیبه ناک صویه هیچ بر مناسبتی اولمیان بر تجلی
کاذب اوله بیله جکی اصلاً دوشونده میهرک بون
مطلقاً صوا اولدیغنه یقین حاصل ایدر و
یقینی ده علم الیقین بر حکم صورتنه قویه بیلور .
دیمک اولیور که ظن بر طرفدن خطایه و دیک
طرفدن حقیقته تقریبی ممکن اولمق صورتیه

فنلر عادتافنون ظنیه دن معدود اوله جقلرینی
 شرح وایضاح ایلشیدم . حتی فنون ظنیه نك
 طبیعیات وریاضیات درجه لرنده محقیقیت قطعیه .
 سی اوله مامقله برابر انلردن دخی استفاده قابل
 ایسه ده بو بایده بر فکر سلیمك ارشادینه احتیاج
 کوریله جکنی بیانه ایشته بو اوچنجی مکتوبده
 ده اندن بحث اولنه جقنی بیلدیرمشیدم .

اولا دوشونده لم که « ظن » دنیلن شی
 نه در ؟ دها بادی تأملده کورر و تبجول ایدرز که
 ظنده « یقین » حکمی بولنه سز . زیرا ظن
 بزه یقین حاصل ایتدیره جك بعض مشاهداتك
 ذهنزده تولید ایلدیکی حکم ناتمامدر . چولده
 بر « سراب » کوروب بونی صودر ظن ایدرز .
 نیچون ؟ یا اوزاقدن رؤیت و مشاهده اولنان
 بر کولك ماهیتنی بزه حکم ایتدیرن شی او کولده کی
 شفاف صولر سطحك تشکیل ایلدیکی بر سطح
 نكاس اولوب کوکده کی بلوطلرك و یرده کی
 اشجار و سائر اشباحك او سطحه مقابل کلدرك
 صورت معکوسه لرینك نظر مزه اصابتی قضیه .

قناعت کامله ايله كندیم اشتغال ایتمش اولدیغم
وایتمکده بولندیغم کی سائر اخوانمه ده بونکله
اشتغالی توصیه ایلیه بیلورم . اوفکر سلیمك سوق
وارشادی نه کی شیر اوله جغنی ده مکتوب آتیده
انشا الله تعالی شرح وایضاح ایلرم . شمدیکی
حالد سوز اوزاندی . موجب کلال اولسون .
باقی بقایای توجهکز مطلوبدر عزیزم افندم
حضرتلری !

احمد مدحت

« اوچنجی مکتوب »

« فنون ظنیه دن جهت استفاده »

مبجل و معززم افندم حضرتلری

ایکنجی مکتوبمده « علم » ویاخود « فن »
ناملرینی حاوی اولان معلومات ییغنتیلرندن کرک
امکانک و کرک عقل بشرک متفق فیهای اولان
نقطه لر دن هانکیلری معدود اولوب هانکیلری
ثبوت و صحتده بونن اشاغی قاله جملرینی ونه نوع

رلسون ده بو حقیقتك نه واضح بر حقیقت اولد
یغی ا کا کوره حکم ایدلسون . حقوقیون حکمانك
اختلافاتی اخلاقیوندن آزمی کوریلور؟ عقل ایچون
طریق بر در . حق ایسه اصلا قابل انقسام و دوچار
شك اوله مز .

ای عزیز و محترم !

ایشته تسطیرینه عنایت بیوردیغکز مکتوبده
ایراد اولنان سؤالرك متعلق بولندقلری اقونومی
پولتیق علمی دخی اشبو علوم ظنیه دندر . ریاضیات
وفزیقیاته جزؤیجه تعلق وار کی کورونمی
ذهنلری شاشر تماملیدر . تعیین ماهیت ثروت کی
فزیقیاته واستاتستیق کی ریاضیاته بکزه یان اساسلر
اوزرینه مقایساتده ینه شبیه ریاضیات اولان
منطقدن ده استعانه سی اولسه ایدی بوفنی فلسفیاتك
اخلاقیات قسمی قدر ظنیات سطحیه دن عد ایلمکده
تردد ایلز ایدم .

مع هذا تعلی علیهنده یم ظن ایتماکزی رجا
ایدرم . بالعکس بر فکر سلیمك سوق وارشادینه
تبعیت شرطیله کلی منافع دخی تأمین ایلیه جکنسه

پیدا اید بجه کندی استعداد ذاتیسندگی اختلاف
 وتشتی در حال ذکر اولنان علوم سائر یه ده نقل
 ایلور . یعنی ریاضیات وفزیکیات سائر تعلق پیدا
 ایلدکاری علمی کندی ثبوت و ضحترندن فصل
 بهره مند ایلور لر ایه فلسفیات ده کندینه تعلق او
 لان علمره بو خدمتک معکوسنی ایفا ایلور . مثلاً
 شرایع سماویه ضبط وربط ملل و امم ایچون احکام
 مقتضیه یی جامع بولندقلری حالده ارباب ظنونک
 بولنری فکرلرینه طولاملری سیئه سیله وقت
 وقت طرف طرف بنی بشر ایچون بیوک بیوک
 فلاکتلر ظهوری قابل انکار دکلدرد . کتب سما-
 ویه مزک خبر و یردیکی عاد و نمود ولوط اقوامی
 کبی ملتلهر بو بابده پک کوزل برهان اتخا زینه شایان
 شیلر اولدقدن فضله یونان قدیم روما فرس
 مصر قدیم فلان کبی طوغریدن طوغری یه ملل
 تاریخیه دن عد اولنان ملتلهر دخی هپ بومسئله-
 نک تمهیداتی امرنده برر زمین اوله بیلک استعدا
 دینی حائزدرلر .

علم حقوقه عائد کتابلرک تتبعنده تأمل بیو-

فلسفه یالکز اخلاقیاتدن عبارت قالمق لازم
 کله هیچ اعتراضمز اولیه بیلورایدی . بعض
 اموره کوره یالان جائز اوله بیلورمی اوله مزمی
 مباحثنده وارسونلر نفسلری توکنجهیه قدر مجادلنه
 ایلسونلر . بزه نه ؟ پک مجبور اولورسه ق بزبوابده کی
 سقیملردن برمنقیم تحری ایدرک مثلا « اوراسنی
 ایشک کلشی بلور . صقیشه حق اولورسه ق یادفع
 مضرت ویا خود جلب منفعت مجبوریتیه پک اعلا
 یالانلری قیویره بیلورز ! » دیر اوته طرفه کچی
 ویررز . بوده بر مسلك فلسفه اوله بیلور . حتی
 اساسی پسقولوزی اوزرینه مبتنی بولنان مباحث
 احتساییه ده دخی اربانی ایستدکاری قدر سربست
 براقه بیلورز . مشهور مولیه رک انفس آثارندن
 « زور نکاحی » قومد یاسنده کی فیلسوف کی احتسا .
 سیونه دیرزکه : « ایستر حریف سنی فی الحقیقه
 دوکمش اولسون ایسترسکا اوله کورونمکده بولسون
 سن طیاغی یدک یا ؟ عافیتلر اولسون ! »

فقط علوم ظنیه نک اساسی اولان فلسفه یالکز
 بویه زیانسز شیلرده قالمیور . دیگر علومه تعلق

بوعلمده ثبوت مطلق و یا خود صحت قطعیه
 نصل آرانه بلورکه او یله برشی بولنه بیلمه اربانی
 جمعه مقتدر اولسی لازم کلور ایکن مسالک حکما
 عدد حکما قدر چوغالمش وایکی فیلسوفک تمامی
 تمامنه عینی ظنه مشترک اوله مدقلری کورلمشدر .
 مباحث ریاضیه ده اختلاف مسالک هیچ ایشیداشمی ؟
 « ایکی دردک نصفی و بناء علیه درت ایکنک
 ضعفیدر » دیان بر ریاضیه دیکری « خیر ! بکا
 قالورسه ایکی دردک ثلثانی و درت ایکنک مربعی
 اولمیدر » دیه بیلمشمی ؟ ریاضیاتدن قطع نظر
 طبیعیاتده بیله « برجسم تسخن حالنده منبسط و تبرد
 حالنده منقبض اولور » دیان بر اهل فزیه دیکری
 مخالفتله « خیر ! خطا ایلورسکنز . بنم ظنه کوره
 امر بر عکسدر » دیه بیلمشمی ؟ اما فلسفیاتده ایکی
 فیلسوفک بیله بر نقطه ده اجتماع ایده مدقلری و بناء
 علیه مسالک فلسفه بی بیکلره واردیرمش بولملری ایشته
 میدانده درکه بر نقطه اوزرنده وقوعو لان اختلافلرک
 کافه سی طوغری اوله بیلمک منطقاً محال و بوکامقابل
 جمله سی یا کلش اوله بیلمک ینه منطقاً ممکندر

نامی التندہ اجتماع ایلین مباحث او قدر متنوع
و متخالف در کہ اوروپا مد تقری بو تنوعاته کوره
فلسفه ناک ماهیات متنوعه سنی ده تعیین ایچون
مبحوث عنه اوله جق فیلوزوفینک هانکی فنه
عائد بولندیغنی ده بر کله دیکرله خبر ویرلر .
مثلا « فیلوزوفی دولیستوار » یعنی « فلسفه تاریخیه »
ویا خود « حکمت تاریخیه » دیرلر که بونام التندہ
سرد اولنان مباحثک ده تاریخی تتبعدن استحصال
اولنه جق نتایج دیمک اولدیغی اکلاشیلور .

ریاضیات ایله طبیعیاتک فلسفه یه ده تعلق اوله
بیله جکی ویا خود بر تعبیر کوره « علم العلوم »
ویا « فن الفنون » دینلن فلسفدنک ده ریاضیات
و طبیعیاتله تعلق پیدا ایدہ جکی جهته فلسفه ناک بر
درلوسنده ثبوت و محتمک ده فلسفیات سائر یه
فائق اوله جنی درکاردر . انجق یالکز « فلسفه »
دینلدیکی زمان نتایج عقلیه دن متحصیل ظنیاتی
جامع اولان و قدیم یونانیلرک مابه الاقتحاری اولوب
ترقیات عصریه سنی زمانمزه قدر بالا یصال بوکون مرتبه
کمالی بلکه ده کچمش بولنان علم معهود اکلاشیلور .

« علم » دنیلن شیئک کافہ فروع و شعباتہ قدر
تسمیم ایدہ میہ جکز . اولجہ خبر و رمش اولدیغم
« تصنیف و ماہیات علوم » نام تألیف عاجزی
بی انشا اللہ میدان انتشارہ قویدیغم زمان بو
مسئلہ دها شمولی اولہ رق توضیح ایتش اولہ .
جقدر . شمڈیلک علومک تقدیر ماہیتلری امرندہ
بر مقیاس یرینہ کچہ بیلک اینچون شونی دہ عرض
ایدرم کہ :

علومدہ مثبتیت مطلقہ علوم ریاضیہ و صحت
عظیہ علوم طبیعیہ مخصوص قالب بونلرک
علوم سائرہ یہ تعاقلری نہ نسبتندہ اولور ایسہ
علوم سائرہ دہ کی ثبوت و صحتک دہ اونستی تجاوز
ایدہ میہ جکی اساساً قبول اولندقدن صکرہ
بونلرک خارجندہ بر چوق علملر وانلرک فروعی
اولان فنلر دخی « علوم ظنیہ » تعبیرندن دها
مناسبی بولہ مدیغم بر عنوان عمومی التندہ اجتماع
ایلیہ بیلورلر . بونلرک اک اساسلیسی اک شمولیسی دہ
« فلسفہ » در .

بزجہ فلسفہ واوروپالیرجہ « فیلوزوفی »

جادات و نباتات و حیواناتك تعریفلرینه دائر ایتد-
 یی حکایه لره ایشه « ایستوار ناتورل » یعنی
 تاریخ طبیعی ودها موافقی ارانورسه « مناقب
 طبیعیه » دینلور . چونکه یالکز بزم « تاریخ »
 لفظجه دکل اوروپانك « ایستوار » لفظنجه
 دخی احوال مکوناتك تعریف ظاهر یسندن عبا-
 رت اولان علومه « تاریخ طبیعی » دینلمسنى
 : « ویز ایتیانلر پك چوق اولوب بنده کز دخی
 بونلره تابعم .

مکوناتك احوال ظاهر یسنه دائر ایداش
 اولان حکایه لره هر کونکی مشاهدات متزاید ابله
 آرته آرته اوقدر بیومش وچو غالمشدرکه علم
 معدنیات علم نبات علم حیوانات برر مستقل علم
 صورتنى الدقدن بشقه نیجه فروعه ده انقساملرندن
 طولایى عادتا برر اس مرتبه سنى بولمشدر .
 بوراده مقصد منر عمومى بر تصنیف وترتیب
 علم اولیوب یالکز بعض علومك تقدیر ماهیتی
 نه وجهله ممکن اوله بیله جکنه دائر بر ملاحظه
 سردى صد دنده بولندیغمزندن نظر تدقیقمزى

فزیق فمزك بزه بوكونكى دلالتى بناسرك ارتفاعنى
اوجيوز مترويه قدر واردیره بيلش اولديغنهينه
تشكر ايتلى يزده ايلروسنى ده اندن او مى يزه فقط
بودلالتنه تشكر له برابر درجه صحت قطعيه سنى ده رياه
ضياته نسبتبه ايكنجىلكدن ايلرويه كوتورمكه امكان
يوقدر .

رياضيات هانكى فنده نه نسبتده تعلق پيدا
ايتش ايسه كندى مثبتيتندن اوفنى ده اونستبدده
حصه دار ايدى جكى كى فزیق دخى هانكى فنلره نه
نسبتده تعلق ايتش ايسه كندى صحتندن اوفنلرى
ده او نسبتده حصه دار ايدى . فزيتك پيشگاه تد
قيقه چكدىكى اشيا دائما ابعاد ثلثه صاحبى وحر
كات اختياريه وغير اختياريه دن محروم طبعاً
بطائنه محكوم تحركى بر قوه محركنك تحريكه
وابسته اولان جماداتدن عبارت قالمز . پيشگاه تد
قيقه بولنان شيلر بعض كره جانلانورلر . بونلرك
حياتلرى يا بر « حیات ناقصه » اولور نباتات كى
وياخود بر « حیات تامه » اولور حيوانات كى .
فزيتك دستورات اساسيه سى فوقنده اولدرق

دخی ارض طرفدن منجذب اولان اجسام ساء
قطه نك حين سقوطنده کی تزايد سرعتنی نظر
حکمت مزه ارائه ايله اساس قواعد فزیقیه نر سطح
ارض مزه نسبتله وضع اولندیغنی و سطح ارضده
حکمی جاری اولان بر دستورک اوچ بش بیک
مترو یوقاروده حکمی قالمدیغنی کوریورز .

تخالفات فزیقه یالکز بوندن عبارت دکل یا؟
یر یوزنده نه درجه حرارتله غلیان حالنه کلان
صویک بش التی بیک مترو یوقاروده بوقاعده بی
دکشدیرمی و احتراق نار قاعده سنک بيله تخلفی
کی دهانجه نیجه مباحث واردرکه علوم طبیعه
نك صحتیه مقارنتی یالکز بزم سطح کره مزه مخصوص
اوله بیلوب سطح مذکور دن تباعد ايله اوصحتک
ده دوچار تعدیلات اولدیغنی کوسترر . یا فل
قله سنک انشاسی نه دن اعجاز کارانه موفقیاتدن
عد اولندی؟ قوله دکل ی؟ یابی و یرکیتسون . تیمور
لری اوست اوسته طاقی طاقی و یررسه ک طبقات
نسیمی نك خارجنه قدر بيله چیتی و یررسک! . . .
ایشته « یاغما یوق » سوزینی بوراده سویلیدر .

هوانك ثقلتي آرده سنده کی فضله متناسباً غازلره
بر ثقلت علاوه ایديله جك اولسه انی ده برابر
قالدیر لر .

بالون ایشته بو حساب اوزرینه ایجاد
اولنشد . فقط یر یوزنده ایکن ایلرله سیتيله
غازيله فلانيله شوقدر اوقه اولان بر بالون
کندی حجمنده کی هوادن خفیف اولدیغی ایچون
هوانك طبقات عالییه سنه طوغری یوزوب چیقد
یغی حالده بر درجه ارتفاعه وارییور که اوراده
توازن حاصل اوله رق وقوف پیدا ایلیر .
نیچون؟ اوراده هوا منبسط ثقلتی آزده انك
ایچون !

اوله ایسه یر یوزنده یوز اوقه دیدیکمز بر
ثقلتك شو مقدار معینی انك اوزرنده کی هوانك
درجه انبساط ویا انقباضنه کوره اولوب ینه بو
نسبتله یادیغمز دستور فزیقی دخی یر یوزنده طو
غری اولیور ایسه ده برازیوقارویه قالفجه دستور
مز حکمدن دوشیور . صعود قاعده لری بزه بو
تخالف غریبی کویستر دیکی کی بقوط قاعده لری

بيله شو لايتغيرلك تماميله ادعا اولنه من «ميقرو
مغا» نام اثرنده وولتر بحثي بو جهته ايجه تقريبن
ايلش اولديغندن پك خوشمه كيتمش ايدى ده ترجمه
ايدرك ترجمان حقيقتنه درجدن ماعدا منتخبات
ترجمان حقيقتنه ده نقل ايلشيدم . بزم بودنيامزده
بش اوقه اولان بر ثقلتك سائر دنيا لرده اوقدر
اولسنه احتمال ويرمك شويله طور سون بودنيا .
مزده بيله سطح ارضه قرب وبعدينجه تخالف
ايلديكي ميدانده در .

ثقلت ديه اشيانك تضيق هواي نسييله
برده جاذبه ارضدن درجه تائرينه ديرلر .
صوده يوزمك حقهنده كي دستور فزيقي هواده
اوچغهده تطبيق اولنور . دنيلوركه : « بر جسم
كندى حجمنده كي هوا دن نه قدر دها اغر ايسه
طيران استعدادندن اوقدر بعيد اولوب بالعكس
كندى حجمنده كي هوا دن نه قدر خفيف ايسه
طيرانه استعدادى او نسبتده آرتار » غازلر
هوا دن دها خفيف اولدقلى ايچون داما
هوانك اوزرينه چيقارلر . حتى كندى ثقلتلريله

دکز صوبی ایسه بورایه قدر باطه جفنی ده بشته
بشقه خطرله تعیین ایدر .

شمدی شو عملیات دخی خسوف وکسوف
حسابنه قریب بر درجه ده محیر عقول دکلیدر ؟
ایشته اوروپالیلر علومک بو درجه ده
موافق حقیقت اولانلرینه « سیانس اکر اوقت »
تعبیر ایدر لرکه بز « علوم صحیحه » دیملی یز .
فقط اوروپا مصنفین علومندن بر طاقلری بو
تعبیرلرده اختلاف ایلشیر وهله بعضیلری خطرله
بیله دوچار اولشردر . تعبیرلرده کی اختلافله
اوقدر اهمیت ویرایه بیلور ایسه ده خطادن
توقی واجتناب ایتلیدر . فنون مثبتله ایله فنون
صحیحه آره سنده کی فرقی نظر حکمتده کوزل تعیین
ایتلیدر . شویله که :

هر بری برر دنیا اولدیغی حکم ایدیلان
اجرام سماویده اکر محاسبین ومهندسین وار
ایسه قواعد ریاضیه انلر نزدنده ده لایتغیر اوله .
جفنه اصلا شبهه اولمادیغی حالده قواعد فریقیه
ایچون عوالم سائرده دکل آ بزم بو دنیا مزده

يَقَك اَك كوچك بر دستورینی او قدر بسط و تمهید
 ایدر که عادتاً بر فن مستقل حاله قویوب احکامی
 ده کند یسند کی مثبتیت درجه سنه ایصال ایدر.
 مثلاً ایشته ثقلت بَحْثَنَك شو دستور عاجزانه سنی
 بالتوسع « بر جسمك صویه نسبتله ثقلت اضافیه
 سی نه قدر ناقص ایسه او جسم کمی ویا صال اتحاد
 ایدیله جك اولسه فضل مذ کوره مساوی یو ك قو.
 نلدقده توازن تام حاصل ایدر » دیر که بر انشائییه
 مهندسی بو قاعده اساسیه نك سایه سنده قوجه بر
 زر هلی یابدیغی زمان دهها دکره ایندیر لمکسزین
 هنوز قره ده ایکن « صو کیمی » دیه قرننه بر
 چیزکی چکر و « کمی دکره ایندیکی زمان ایشته
 بورایه قدر باطه جق » دیرده فی الواقع کمی دخی
 اندن بر قیل نه زیاده نه ده نقصان باطمینان حتی
 اصطلاحات فزیه ده « صو » دنیلن شی ماء مقطر
 اولوب انشائییه مهندسی کمی یی هانکی صویه ایند.
 یره جك ایسه او صو نك استعداد فزیه سنه کوره
 مینک نرینه قدر باطه جفی تفریه ده مقتدر اولور.
 طور و قجه نر صو یی ایسه شورایه و غایت طوزلی

بی ده کییا مرتبه سه ایصال ایش اولورز.

« بر جسمك ثقلتي انك حجمه مساوی صو
حجمنده اولان ثقلتن زیاده ایسه اوجسم صویه
باطار . اکیسك ایسه باطمیوب یوزر » دیدیکمز
زمان هم واقعه طابق هم اعتقاد مزه موافق بر سوزسو-
سویلمش اولورز . اکیسندده شبهه ایدیه جك
اولورسه ثقلت اجسامده کی توازن وعدم توازینی
مقایسه خصوصنده دهاطوغریسی هنوز منکشف
اولدمامش بولنان « ترازو » دیدیکمز واسطه ایل
بوشبهه بی ازاله قابلدرد . بر حجم معین صوی درهم
اتخاذ ایدرك اشیا سائرده دن هانکیسنی تطبیق
ایده جك ایسهك انی ده ترازونك دیگر کوزینه
قویارز . اکر اوشی دها اغر کلور ایسه انی صو-
یه آتدیغمز کی باطدیغنی ودها خفیف کلور ایسه
باطمیوب یوزدیکنی و توازن تام حالنده نه باطوب
نده یوزمك حکمی ویرمکه امکان کور یله میه جك
بر حال توازنده قالدیغنی کورورز .

فزیقمز دخی ریاضیاتدن استمداده محتاجدر .

هم ریاضیات بونك امدادینه یتسدیکی زمان فز-

درجه‌یه واره‌مز ایسه‌ده علوم طبیعی دخی
هم نفس الامرہ هم مخبرك اعتقادینه مطابقله
حقایق محضه‌دن عد اولمق لیاقتنی اثبات ایده
بیلور.

« علوم طبیعیہ » دید یکمز زمان بونی
« تاریخ طبیعی » یه قاتمق صورتنده بر خطای
عجولانده بولناملیدر. بو خطانك پك چوق
دفعه وقوعنی کوردیکم ایچون بنده‌کز اکثر
مباحث فنیهمده « فزیک » تعبیر عمومیسنی استعمال
ایدرم. حتی مناسبت لسانیه سنك اویوب اویمد
یغنه‌ده قولاق ویرمیدر ك جلهء نسبیه لرده « فزیکیه »
دیه برده نسبت یاپارم. مرام اکلاشیلور یا؟
مز اکا باقکمز. فنیاتده مطلب اعلا مرامك
اکلاشلسندن عبارتدر.

فزیک طبایع اشیادن بحث ایدر. اشیانك
ثقلجه انجذابجه حرکتجه فلانجه اولان استمداده
لری کی. تدقیقاتی اشیانك خواصنه قدر واردیر.
مش اولور ایسه ك تدقیقات حسابیه‌یی مرتبه‌هند.
سیده واردیر مش اولدیغمز کی تدقیقات فزیکیه.

ده محافظه ایتسیله ثابتدر . قوزموغرافبا و هیچ
 وارسونلر مرکز لرینی منحنیه و منحنی لرینی مرکز
 تحویل ایلسونلر . ریاضیات در حال بر تحویلی ده
 گندی حکم قهارانه سی التسه الوب بیلدیکندن
 کیرو قالمز .

مثبتیت و محققیت مطلقه یالکز حساب
 هندسه دیه ایکی شعبه عظیمیه منقسم اولان
 ریاضیاته مخصوص اولوب برده بو فنلر دیگر
 هانکی فنلره نه نسبتده تعلق پیدا ایشلر ایسه
 او فنلرک ده او نسبتده مثبتیتدن حصه منداوله
 بیلر جکلرینی دوشوندکدن صکره بزده بر ملاحظه
 پیداسی لابد ولا جرم حکمنی الور . دوشو .
 نورز که : ریاضیاتدن بشقه هیچ بر فنده حقیقت
 اوله نر می ؟

نه دن اوله مسون . هم نفس الامر هم ده
 مخبرک اعتقادینه مطابقندن طولانی ریاضیاته حقیقت
 محضه حکمنی ویرمشیدک . حتی بو حقیقتک
 ازلیت وابدیت درجه لرینه قدر واردینی ایچون
 اکا کبرانی بیلر لایق کورمشیدک : لیاقجه بو

بش اون سنه صکره شمديکنک ده یا کشلنی تحقیق
ایده بیسی امکانی بر صورت قطعیه ده رد
ایدیله مز .

اوت ! خسوفر کسوفر دقیقه سی دقیقه .
سنه ثانیه می ثانیه سنه حساب اولنیورلر . یالکن
انلر دکل اجرام سماویه نك کافه سی اوزرنده بو
حسابلر یوزوتیلیورلر . لکن بو موقیت قوز .
موغرافیانك ویا هیئتك موقیتی دکلدر . ریاضیا
تک موقیتیدر . مرکز عالم کره ارض عد اولند .
ینی زمان دخی بو حسابلر یوزوتیلیور ایدی . ینه
طوغری چیقیور ایدی . بعض فنون سائر نك
یاردمیله شمديکی حسابك دائره جولانی ده توسع
ایلش ایسه ده بزده کی منجملرك حالا استعمال
ایلدکلری اصول ستینه ایله یکی عام حسابك
اصول اعشاریه سی هپ بر اساسه مهند اولد .
قلری اربانه معلومدر . اکلاملی ریاضیاتده کی
مثبتیت مطلقه بی که هر شیدن تجردی حالنده ینه
حقیقت محضه قالمق شرفنی محافظه ایده بیلدیکی
ایشته قوز موغرافیادن هیئتده تجردی حالنده

لات محضه بیه فنون مثبتہ نظریہ باقہ رقا حکا
 مذک لا یتغیر اولسی ادعاسیله باربار باغریورلر !
 قوزموغرافیاء علم هیئت دخی علوم مثبتہ دن
 دکلدلر • هم ده هیچ دکلدلر ! فنون مثبتہ دن
 اولق ایچون او فنک حقیقت مطلقه و قطعیه
 صورتنده تحقیقنه برازلیت ابدیت بیه فرض اولزه
 بیلملیدر • عالم امکان تکنون ایلمدیکی زمانده ده
 ایکی کره ایکنک درت ایدم جکنه ایمان کامل
 ضروریاتدن ایدی • مکوناتک دوچار فنا اولدنی
 زمانده ده بویه اینانیله جقدر • حالبوکه بوندن
 اوچ بش عصر مقدم کره ارض مرکز و کونش
 سیاره عد اولنیور ایدی • شمدی ایسه کونش
 مرکز کره ارض سیاره عد اولنیور • اوت
 شمدیکی طوغرییه دهاقریبدر • اندن ده
 طوغریسی بولندینی جهته « طوغری » حکمنک
 علی الاطلاق اعطاسی ده شمدیکی اصوله لایقدر •
 فقط بیکلرجه سنه دنبری طوغری عد اولنه
 کلش اولان برشی شمدی یا کلش دیه حکم
 اولنورسه بیکلرجه و بلکه یوزلرجه ییل و حتی

ته‌ده اودر. اویله ایسه الف نه ایسه ته‌ده اودر»
 سوزی عین ریاضی اولدینی ایچون مثبتدر. زیرا
 بوسوزده کی «نه» لری یاعدد ویاخود بعد یعنی
 هر ایکی حاله کوره بر «ماهیت» عد ایده.
 جگمزدن ایشته یالکز تعبیر جهتی منطقی اولوب
 حقیقت جهتی ایسه ریاضی اولمش اولور.

«ریاضیات هانکی فنه نه نسبتده تعلق
 ایتمش ایسه اوفن دخی او نسبتده مثبتدر» سو.
 زندن غایت مهم بر لطیفه فنییه یول آچیلور.
 شویله که :

«قوزموغرافیا یاخود هیئت فنون مثبته.
 دخی معدوددر؟» دیه بر سؤالی صورلمش فرض
 ایدهلم. اما عجله ایتیمهلم! صنفدن یکی قالمش
 شاگردلردن اولوبده افکار ونظریات فنییه من
 هنوز رحله من اوزرنده کی کنابلرک محیفه لری
 خارجنه چیقهمامش اولمق درجه، نده ایسه کدرحال
 «مثبتهدندر!» دیه بر خطایه دوچار اولمش او.
 لورزو. عصرمزده معارف انتشار و تعمیم ایلدجه
 بعضی اوقدر عجول شاگردان کوریورزکه نیخا.

ابعادینک اتهاسیله قابل اوله بیلوب ابعاد منتهیه سی
 کور یله رک شکلی نظر مزده تشکل ایتمیان اشیا او-
 زرینه اجرای قیاس محالاتند. اعداد کی اشبو
 ابعادده دخی هیچ برماهیت معینه بولنمیوب هانکی
 برماهیت معینه یه تطبیق اولنور یعنی هانکی
 شیلرده تجلیسی کوریلور ایسه اوشیلرک اشیا
 سائر ایله تعین نسبتلرنده واسطه اوله جقلرندن
 واونستلر نه دن عبارت بولنور لر ایسه بولسونلر
 جمله سنی بو ابعاد ایله تعبیر و مقایسه قابل بولند.
 یندن « هربری مساوی طولده و هر زاویه سی
 قائمه اولان سطوح مربعدر . هر مربع دیگر هر
 مربعه متناسبدر » دینلدیکی زمان بو سوز دخی
 نفس الامر بر موافقت مطلقه ایله موافق دوشر .
 تقدیرک بودر لوسی ریاضیاتدن بشقه هیچ بر
 فن ایچون قابل اوله مز . بناء علیه ریاضیاته اورو
 پالیر « سیانس پوزیتیف » دیمکدر که « فن
 مثبت » دیمکدر . ریاضیات هانکی فنه نه نسبتده
 تعلق ایتمش ایسه اوفن دخی اونسبتده « مثبت »
 در . منطقک « الف نه ایسه بده اودر . به نه ایسه

اوچ!» ديه صايد يغمز مفرد اتده هيچ بر
 ماهيت معينه بولغيوب هر هانكي بر ماهيت
 معينه تطبيق ايديله جك اولور لر ايسه آرهلرنده
 تعيين نسبتله واسطه اوله جقلرندن و او نسبتلر
 نه دن عبارت بولنور لر ايسه بولنسونلر هر نوعي
 جله سني بو اسماء اعداد ايله تعبير و مقايسه قابل
 بولنديغندن «ايكي كره ايكي جهانك هر طرفنده درت
 ايدر» سوزي نفس الامر بر موافقت مطلقه
 ايله موافق دو شمشدر - مخبرك اعتقادينه مغايرتي
 اصلا ممكن اوله مز - چونكه بشقه صورتني تصور
 اذهان مخبريندن هيچ بريسي ايچون قابل دكلدر .
 اعداد بويله اولديغي كبي ابعاد دخي بويله در . زيرا
 هر هانكي شيشه بر ماهيت و يرلسد انده ابعاد ثلثه .
 دن بريسي يا خود ايكي سي و يا خود هر اوچي
 بولمق ضرور ياتدندر . يالكز بعد مطلق تصور
 «بعد خطي» بي تصويره وابسته اولوب يالكز
 سطح مطلق تصور دخي «بعدين سطحی» بي
 تصويره منوط در . اجسامه كلنجه ابعاد ثلثه جسميه بي
 تصور ضرورت حكمني الور . زيرا اشيانك تشكلي

ئی بی حضرت آدم علیه السلام علمی عده
ایده لمی؟ ایسته کندیسندن اول انسان و معلم
یوق ایدی که تعلم امکانی تصور ایدیه بیلسون .
حالبوکه او علمکده تعلیم ربانی اولدیغی حسب
الاسلامیه بزم ایچون حقیقت کبری اولان قرآن
عظیم الشانده اخبار بیوریلیور . علم بر خبر اولد
یغنه کوره اخبار سائر ایچون اولدیغی کبی بونک
ده صدقنی کذبنی آراشدیرمغه مجبورز . « علم
ایمش! » دیه کور کورینه جان آتہ حق
دکلز یا؟

علمر میاننده هم مخبرک اعتقادینه هم ده
نفس الامر مطابقتیه - حقیقت محضه صورتنی
المش اولان شی یا لکر « ریاضیات » درکه
اعداد ایله ابعاددن بحث ایدر . مجنوت غلری
اولان شیلر عام امکان هیچ برکوشه میانده تغیر
ایده بیلک امکانی مردودیت قطعیه ایله مردود
اولدیغی ایچون او شیلرک طبایعندن خواصندن
ایدیلن بمخلرده جهانک هیچ بر طرفنده هیچ بر
ذهن بشرده دوچار تخالف اولمز لر « بر! ایکی!

ایکسینی بری برندن تفریق ایتیه جک اولور سهق
 او علیه رغبت ویا عدم رغبتده عادتا متردد و متحیر
 قالورز . تاریخ کبی . تاریخ صدق و کذب لری پک
 مجهول و حتی کذب احتماللری دها ملایم برطاقم
 مصالحلرک مجموعہ سمیدر؟ یوقسه صدقلری پک محتمل
 و بلکه ده حقایق قطعیه دن معدود اخبارک
 مجموعہ سمیدر؟

ایشته بوملاحظه دن علوم ایچون بر « قلا .
 سیفیقاسیون » دها کندی لزومنی کندیسی میدانه
 قویارکه بنده کز اکاذه « تقدیر علوم » نامنی
 ویریورم .

بر شیئی اوکر نمکده اکر برده مقصد تطبیق
 اولمز ایسه او شیئی اوکر نمک عادتا سعی عبت
 اوله جفندن « قلاسیفیقاسیون » دیدیکمز شیده
 برده « تطبیق علوم » بولمق لازم کلور ایسه ده
 بونی شو مسئله ده مجتد دن خارج طوته جفنز .
 دمنجک « علم نه در؟ » سؤالنه جواباً بر
 « خبر! » دیمش ایدک وظن ایدر ایسه م بونک
 بویله اولدیغنی اثبات دخی ایلشیدک . علم ابتدا .

علمر بو صورتله وجود بولدقدن صکره برده
 بونلرک بعضلری دیگر بعضلرینی تحصیل واسطه
 وآلت اوله بيله جکلری قضیه سی نظر دفته النمش .
 مثلا حساب وهندسه تحصیل ایدلمدجه فن هیئتک
 تحصیل اولنه میه جفی کورلمش . علومک بویه
 یکدیگرینه لازمیت و ملزومیتلرندن وبرده هر علمک
 حدود حقیقه سنی بالتعین بعضیلرینک مباحثنی
 دیگر بعضیلرینه قارشیدر رق ایشی تداخل و تطای
 ولدن قورتار مق احتیاجندن دیگر بر « فلاسیفقا .
 سیون » دخی یاہلش که بنده کز اکاده « ترتیب
 علوم » تعبیر ایتک ایستیورم .

« علم » دینلان شی « بیلک » دکلیدر ؟ هم
 ده اوله عادى بیلک دکل ! کشف حقیقت هر
 کسه میسر اوله میوب حقایق مکشوفه یی یعنی
 بیلکیلری تعلم صورتيله پیدا ایلکه « علم » دیر لر .
 دکلکی ؟ بونکله ده برابر بیلکیدن بیلکی یه فرق
 واردر . قدمانک « سحر » دیدکلری شی ده علمدر
 معاصرینک « جراثقال » دیدکلری شی ده ! بعض
 کره علم واحده ایکی صورت متجلی اولور که

علومى تشكىل ایدن معلوملك هر برى برمدقق
 آدمك نتیجه تدقیقیدر . هرکس نتیجه تدقیقا
 تنده کشف ایلدیکی معلومی بشقه لرینه ده
 خبر و یرمك جبلت نافعہ سیله مجبولدر . بو
 خبرلر بریاندن چوغاله طورسون بعده اخبار مذ
 کوره یی تعلق ایلدکلری مواده کوره صنف صنف
 آیرمشر و هر قسمنه بر « علم » دیمش لر در . ایشه
 ایلک معلومات بشریه یی بویله صنف صنف آرمغه
 اوروپالیر « فلاسیفقا سیون » دیمش لر در که بز بوکا
 « تصنیف علوم » دیملی یز . بنده کز او یله دیدم .
 ابوالضیا سعادتلو توفیق بك برادر من حضرتلرینك
 نمونه ادبیاتنده کمال بك مرحومك میز مشار الیه
 یازمش اولدیغی بر مکتوبك عبد عاجزه عائد او .
 لان بر ققره سنه جواباً « تصنیف و ماهیات علوم »
 دیه بر کتاب یازمش ایدم ده صکره بعض اسبابه
 مبنی او کتابی نشر ایتامش ایدم . ایشه او کتابده
 پراکنده پریشان معلومات بشریه یی بویله ایلک جمعه
 « تصنیف علوم » تعبیر ایلشیدم که هرکیم او یله
 بر کتاب یازسه مطلقاً بو تعبیری ترجیح ایده جکینه قائم .

هانیا منطق او قور ایکن فناریده می ایدی
 درالناجیده می ایدی هانکیسنده ایدی ؟ بر
 مخبرك اعطا ایلدیکی خبرده کی صدق و کذب
 موازنه و مقایسه ایله حکم ایچون بزه بر قاعده
 اوکر تمثیل ایدی . اوکر نمش ایدک که ویریلن
 خبر مخبرك اعتقادینه موافق اولوب ده نفس
 الامرہ مطابق اولز ایسه مخبر صادق و فقط
 خبر کذبدر . یوقا کر خبر مذکور نفس الامرہ
 موافق اولوب ده مخبرك اعتقادینه مطابق اولز
 ایسه او حالده دخی خبر صحیح و فقط مخبر
 کاذبدر . خبر مذکور نه مخبرك اعتقادینه نه ده
 نفس الامرہ موافق اولز ایسه کذب محض
 اولوب حقیقت محضه اولسی ایچون ایسه هم
 اعتقاد مخبره هم ده نفس الامرہ مطابق دوشمی
 شرط اعظمدر .

ایشته بواساسدن باشلايه حق اولور ایسه ک
 حلنه چالش دیغمز عقده یی پک مکمل اوله رق حل
 ایده بیلورز .

« علم » نهدر ؟ بر « خبر » دکلی ؟ زیرا

بولندیرر . باقی همیشه اولکز باقی !
احمد مدحت

« ایکنجی مکتوب »

« بر تقدیر علوم »

محترم و مکرم افندم حضرتلری

ایراد بیوردیغکنز سؤاللرک هر برینی بر
عریضه مخصوصه و بر صورت مستقلده حله
غیرت ایلیه جکمی بوندن اول عرض ایتشیدم .
ایشته اول بول « سیانس پوزیتیف » و « سیانس
اکزاکت » کی شیلرک نه دیمک اولدقلرینی بو
عریضه مده شرحه ابتدار ایلیورم . بعض پک
عادی کی کوریلرک اولان نقطه لرکده شرح
و مقایسه سنده ویریلرک تفصیلاتی « عارفه درس
عرفان اعطاسی » قیلندن عد ایتما مکزى رجا
ایلرم . بو عریضه لری هر نه قدر ذات معارفسم .
تکزه تقدیم ایلیور ایسه مده خطابم اصل بونلری
اوقوده دن استحصال منافع حکمییه کر چکدن
محتاج اولانلره در .

ایراد بیوریلان اسئله نك عمومته دفعه
واحدده ویريله جك جواب آرزو بیوردیفكز
شرح وایضاح و محاکمه بی جامع اوله مز . بناء علیه
بو عقده لرك هر برینی برر مکتوبده و بر صورت
مستقلده حله غیرت ایتکلیکمه البته مساعده کزی دریغ
ایتمز سکنز .

بو عریضه مه ختام ویرمزدن اول ترجان
حقیقتمزك اصلاحاتدن طولایی بیان بیوردیفكز
محظوظیته مقابل دخی وجیه شکرانی ایفایده
حسب الزمان مطبعه لرك دوچار بولندقلری بحرار
ومضایقه فوق العاده ترجان حقیقتمزی خدمت
نشریه کزده دوامدن ان شاء الله منقطع ایده مز
« خیرجلیس کتابدر . ترجانمزایسه شو اوزو
کیجه لری مصاحبه نافع سیله کچیرمك امرنده
خوش صحبت احبابدر » بیورمکز یوقی؟ ایش
بو یولده کی توجهرلدرکه اون اوچنجی سنه خدمتند
بولنان ترجانی صوڪ نفسنه تدر خدمتنده دوام
توجهات مذکورہ نك ادامه سنه غیرت **مجبوریت**

لره کوره پاره نك هيچ بر قدر و قيمتي قالماق لازم
 كليور. كر چكميزدر؟ معمولات داخله من جهايه
 ايديلورسه مي بز زنكين اوله جفزا ايدلنز ايسه مي ؟
 بو سؤالرك تشكيل ايلدكلى مسائل نزد
 حكمت پروريلرنده مجهولاتدن اولديغى معلومات
 قطعيه دن ايسه ده بنده لرني سويلتمك ايچون بو
 سؤاللى ايراد ايله برابر كويا بوللى هر كسك
 اكلايه بيله جكي صورتده شرح وايضاح و محاكمه
 يه يالكز خامه احمد مدحت مقدر اوله بيلور
 ايمش ده اقلام سازه مقتدر اوله من ايمش جه سنه
 تلطيفاتده دخي بولنيورسكز. شمدى يه قدر بك
 چوق التفاتكز. منظر اولمش بو انسه ايدم تلطيفات
 مذ كوره عاداتا بنده لرني تواضع خلقيسندن چيقا.
 روب بر مغرور متمد حالنه قويا ايدى. انجق
 شمدى يه قدر بالنسبه دها عادى شيلرده دها بيوك
 التفاتلركزى كوردرك بزم كى هيچلره برر قيمت
 اسنادى بيوكلككزه بك ياقيشق الان سماحتلردن
 اولديغى اكلاديغم ايچون بودفعه كى التفاتكزى ده
 منته تلى ايلدم .

« فهرست مقامنده برنجی مکتوب »

عزیز و محترم افندم حضرتلری !
 وجود کز عالمده محض خیردر . چونکه خیره
 دلالت ایدیورسکن . ایشته از جمله بو محرر عاجزه
 التفات یوللو یازدیغکز مکتوبده ایراد بیوردیغکز
 بر قایق سؤال بر چوق عقده لری حله وسیله او .
 لیورکه صورت انحلالی یالکز او قومق پک چوق
 کیسه لر ایچون منافع عظیمة فنیه و حکمیة بی مستلزم
 اوله جقدر . بعض تطبیقاته ده همت بیورله جق
 اولورسه شو منفعت معنویه برده مادیت صورتی
 کسب ایدر .

صوریورسکنر که :

« سیانس پوزیتیف » و « سیانس اکزاکت »
 کبی علومک یکی ایشتدی کمز تقسیماتی فصل شیلر
 در ؟ بو علملر هوای نسیمی حرارت شمسی دکر .
 لرك صولرینی طاشی طوپراغی ده ثروتدنی معدود
 قیلارلر ؟ ثروت دنیلن شیئک منفعت و قیمتی جامع
 اولسی دیمک نه دیمکدر ؟ اورته ده **دوتن مباحثه** .

قدرلرینی میدانه چیقارمق خصوصنده
 « ایچلرینی طیشلرینه چویرمک »
 تعبیر بنی بیله تجویز ایتدیره بیله جک اولان
 نیجه توضیحات و ملاحظات سزک ایچون
 نفع کلی بی موجب اوله جغنی امید ایلرم.
 ایشته سزه بر « قرائت فیه » که امثالی
 عثمانلیجه اوله رق هنوز یازلاماش اولدیغنی
 البته تسلیم ایلر سکز .

احمد مدحت

5

171

A25

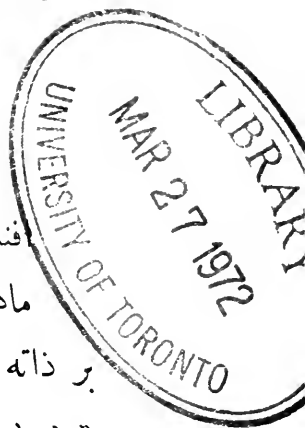
1885

حل العقد

« مکتبیلره ! »

افندیلم !

ماهیات و تقدیرات علومه دائر احبادن
بر ذاته یازدیغم بر قاج مکتوبی نامکزه
« ده دیه » ایتکلکمه مساعده نزله برابر
قبولنی ده رجا ایدرم . سایه معارفوایه
جناب پادشاهیده تحصیلیه مشغول
اولدیغکز فنوندن بر چوقلرینک ماهیتلرینی

18/63

حل العقد

Front Mithat

محرری

احمد مدحت

Hall ul-e-ukad

ترجمان حقیقت غزته سنہ درج ایدلدکن
مکره معارف نظارت جلیله سنک رخصتیه
کتاب صورتده دخی طبع اولنمشدر

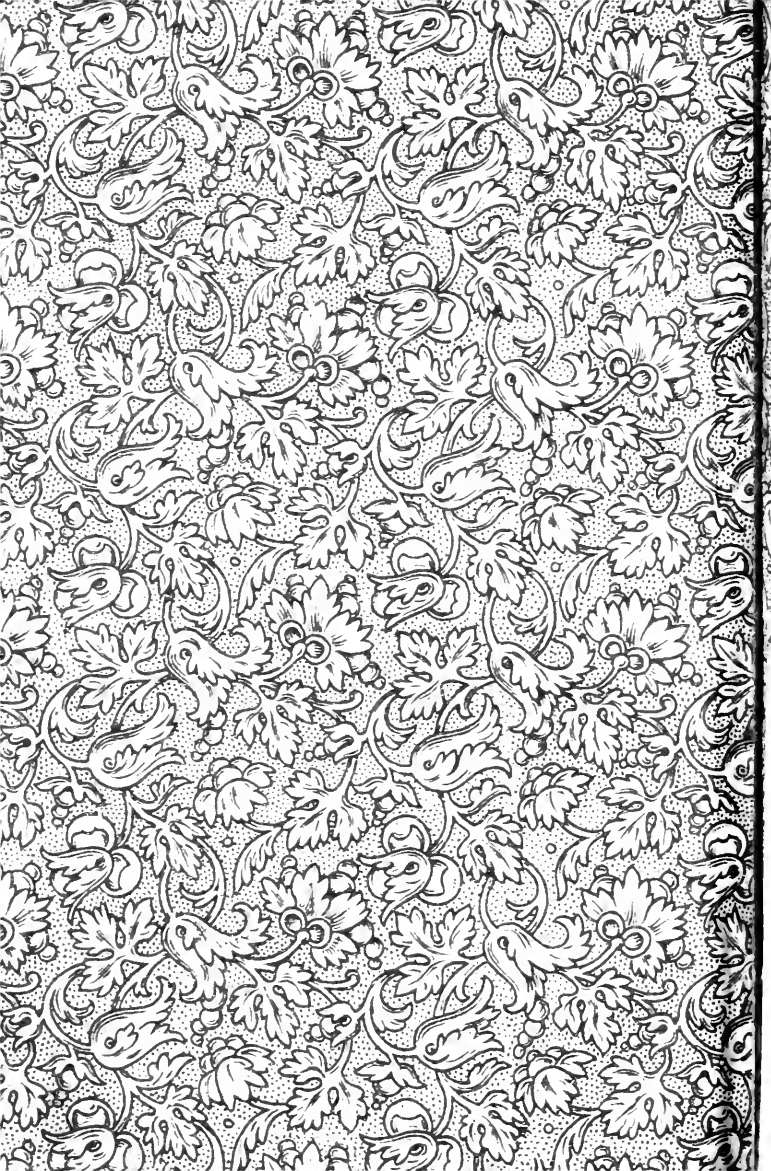
در معارف

۱۳۰۷

ET

SEEN BY
PRESERVATION
SERVICES

DATE.....*9-2*.....

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Q

Ahmet Mithat

171

Hall ül-'ukad

A25

1889

P&ASci

